

Medrepubliški pogovor o odlagališču

Krško: tudi o renti

KRŠKO — Pod vodstvom podpredsednika slovenskega in hrvaškega izvršnega sveta Janeza Bohoriča in Ivana Kovača se je v sredo v Krškem sestala medrepubliška koordinacija, ki ima na skrbi razreševanje vprašanja odlaganja srednje in nizko radioaktivnih odpadkov.

Pospešeno delo zadnjih mesecev je že obradilo sadove, tako da so v obeh republikah že lahko sprejeli skupen terminski plan dejavnosti, ki so potrebne za izbiro lokacije za trajno odlagališče radioaktivnih odpadkov. Seveda se gradnja objekta še ne bo pričela tako kmalu; računajo, naj bi z gradnjo začeli leta 1995. Gradnja trajnega odlagališča pa je nujna, kajti ostale možnosti, kot so odlaganje teh odpadkov v oceane ali izvoz v druge države, ne pridejo v poštev. Z gradnjo odlagališča pa bo treba nedvomno pohiteti, kajti sedanje začasno skladišče bo polno že čez dve leti.

Podpredsednik krškega izvršnega sveta Janez Bohorič se je v Krškem pogovarjal tudi s predstavniki vseh treh posavskih občin. Tema pogovorov pa je bila tako imenovana družbena renta, ki na bi jo Posavje dobilo zaradi manj vrednega življenja v bližini JE Krško. Gre za skupen program urejanja boljših zvez, območne komunalne deponije, cest ter informacijskega sistema, novih delovnih mest, plinifikacije in za podobne naloge. Ta program naj bi bil uresničen do leta 2000, vreden pa naj bi bil okoli 6 milijonov dolarjev. To pa naj ne bi bilo vse, določeno rento naj bi Posavje dobilo tudi zaradi republiških posegov v posavski prostor.

ŠIBAK POTRESNI SUNEK

ČRNO MELJ — Seizmografi Seizmološkega zavoda Slovenije so pretekli četrtak ob 8. uri in 27 minut zabeležili šibak potresni sunek, ki je imel žarišče 84 km jugovzhodno od observatorija na Golovcu, torej v Beli krajini. V epicentru je sunek dosegel 4. stopnjo po Mercallijevi lestvici.

Izgube večje od akumulacije

Zaključni računi, še bolj pa nelikvidnost, govori o slabem stanju v dolenskem gospodarstvu

NOVO MESTO — »Podaljšanje roka za izdelavo zaključnih računov je prineslo le to, da so še bolj neumni kot sicer, čeprav so bili v zadnjem času organizirani trije seminarji o tem, kako jih sestaviti. Bolje bi bilo, ko bi ga povsod naredili kar po svoji knjigovodski pameti. Sicer pa podatki o (ne)likvidnosti jasno povedo, kje je kaj narobe,« je rekel na ponedeljkovi tiskovni konferenci, na kateri so predstavili lanske rezultate dolenskega gospodarstva, v novomeški podružnici SDK pomočnik direktorja Tone Golobič.

Zaključni računi — pripravilo ga je 146 pravnih oseb — sicer govori o nič kaj razveseljivem stanju v dolenskem gospodarstvu. To je lani ustvarilo za 5,7

Kako smo volili na Dolenjskem?

V vseh dolenskih občinah je dobil največ glasov za predsednika predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan — Brez večjih zapletov — Ponekod so bile vrste

NOVO MESTO — Za nami je prvi krog povojnih neposrednih, demokratičnih, strankarskih volitev v Sloveniji. Tako smo tudi v praksi preizkusili vse napotke, ki so nam jih dajali že tedne pred odločilnim dnem, toda za nekatere jih je bilo očitno še premalo, saj iz nekaterih občinskih volilnih komisij poročajo, da se niso prav znašli ne volilci ne volilni odbori.

Toda večjih zapletov le ni bilo, če seveda ne upoštevamo pomanjkanja kabin in vrst, kar pa ni bistveno vplivalo na potek volitev. Sicer pa volilne komisije objavljujejo, da bodo na naslednjih volitvah odpravile pomanjkljivosti. Ponekod so nadzorovali volitve tudi predstavniki opozicije, ki prav tako niso imeli pripomb. Nekoliko se je zapletlo le na volišču v Hudejah v trebanjski občini (več o tem na 5. strani), kjer so morali odpreti dodatno volišče, tako da so Romi volili ločeno od ostalih prebivalcev.

V novomeški občini se je od 42.989 volilnih upravičencev odzvalo vabilom in volilno pravico na 159 voliščih uveljavilo 37.921 volilcev ali 86,3 odstotka. Od kandidatov za predsednika predsedstva je največ glasov dobil Milan Kučan (44 odst.), sledijo pa mu dr.

pa se jih je udeležilo 86,8 odst. Največ glasov je dobil Kučan (48,5), potem pa Pučnik (23,7), Kramberger (18,1) in Demšar (9,7). Med člani predsedstva so se Črnomalci najpogosteje odločili za Pluta (66,6), Omana (50,2), Zlobca (47,7) in Rupla (28,6). Od kandidatov za zbor občin Republike Slovenije pa se bosta v drugem krogu pomerila Zvone Ivanušič, kandidat Demosa (38,3), in Igor Fortun, kandidat ZSMS-LS (37,3), medtem ko je Ferdinand Korošec (ZS

• NOVO MESTO — V volilni enoti št. 4, ki obsega občine Novo mesto, Črnomelj, Metliko in Trebnje, se je za 4 mesta v družbenopolitičnem zboru skupščine Republike Slovenije potovala 15 list kandidatov strank in list posameznih kandidatov. Največ volilcev, 21,3 odstotka, je glasovalo za listo kandidatov Slovenske kmečke zveze, nato 18,5 odstotka za listo ZKS—SDP in 16,2 odstotka za listo Slovenskih krščanskih demokratov, lista Slovenske demokratične zveze je kot četrta dobila 9,8 odstotka glasov, ZSMS kot peta 8,5 odst., Zelenci kot šesti 7,7 odst. Kaj pomenijo ti rezultati? Nobena lista kandidatov ni dobila potrebnih 25 odstotkov glasov, da bi lahko Dolenjska že zdaj zapolnila svoja mesta v republikem družbenopolitičnem zboru. Morda bo kakšen od teh kandidatov sicer prišel v zbor — če se bo tako odločila posamezna stranka, ko bo ob upoštevanju skupnega deleža dobljenih mest in glasov delala novo prednostno listo.

in ZKS—SDP) dobil 20,5 odst. glasov, Paško Bilič (društvo invalidov Slovenije) pa 3,9 odst.

V metliški občini je v imenik vpisanih 6.106 volilcev, udeležba pa je bila 82,1 odst. Tudi tu je največ glasov dobil Kučan (51,4), nato pa Pučnik (22,7), Kramberger (17) in Demšar (8,9). Med člani predsedstva je na prvem mestu Plut (68,9), sledijo Oman (50,6), Zlobec (47,9) in Kmecl (32,3). Za delegata v zbor občin republiške skupščine je dobil Slavko Dragovan, kandidat Slovenske kmečke zveze, 54,1 odst. glasov in bil izvoljen.

V trebanjski občini so si kandidati za predsednika predsedstva Republike Slovenije sledili tako: Kučan (37), Pučnik (31,3), Kramberger (22,3) in Demšar (9,4). Med kandidati za člane predsedstva pa je največ ljudi podprlo Omana (55,5), sledijo Zlobec (50,5), Plut (40) in Kmecl (36,2). Za zbor občin je bil s 64,1 odst. glasov izvoljen kandidat trebanjske podružnice SKZ Alojz Metelko. Sicer pa je bila volilna udeležba kar 88,4 odst.

V krški občini je tudi bila dobra volilna udeležba, 80,4 odst. Največ glasov je dobil Kučan (37,20), sledijo pa Pučnik (27,6), Kramberger (22,7) in Demšar (9,4).

(Nadaljevanje na 2. strani)

Meglina slika poslovne uspešnosti

Krška SDK o lanskem gospodarstvu — izgube

KRŠKO — Krška SDK je sredstvom javnega obveščanja sicer posredovala podatke o lanskem zaključnem računu posavskega gospodarstva, vendar že v uvodnem delu poročila omenja težave glede primerljivosti rezultatov v lanskem letu s tistimi v predlanskem. Zato bodo posavski novinarji danes sklicali tiskovno konferenco z SDK in drugimi, kjer naj bi dobili podrobnejšo razlago, kako je bilo s poslovanjem. Zato to pot samo nekaj števil o lanskem poslovnih rezultatih.

Ob tako naraščajočih lanskem cenah je težko reči, kaj pomeni za 5 odst. večja rast fizičnega obsega industrijske proizvodnje v krški občini in 3-odstotna rast v brežiški. Vendar bi bili rezultati brez NEK tudi v Krškem precej drugačni, kaj dosti pa tudi ne pove primerjava z republiko, kjer pa je fizična rast industrijske proizvodnje večja le za 1,1 odstotka. Med spodbudnejše kazalce je treba prišteti prav gotovo tudi rast izvoza, ki je znašala lani v krški občini za 10 odst., od tega pa je bilo več kot polovico konvertibilnega izvoza. Temu primerno se je zmanjšal tudi uvoz.

Tako je lani posavsko gospodarstvo prigrisalo za 2.686 milijonov dinarjev skupnega prihodka, kar dve tretjini teh prihodkov pa odpade na krško občino, medtem ko je udeležba brežiškega in sevnškega gospodarstva znašala 14 odst. oziroma 18 odst. Razlika med prihodki in odhodki je bruto dobiček, ki je znašal v Posavju 140 milijonov dinarjev.

• Posebno poglavje so izgube posavskega gospodarstva, ki so v devetih mesecih lanskega leta znašale »le« 9 milijonov dinarjev, ob koncu leta pa kar 114 milijonov. V skladu s skupno izgubo narašča tudi število izgubarjev; v letu 1988 jih je bilo 13, lani pa že 28. Podobno, kot Krško prednjači pri gospodarski moči, ima tudi največje izgubarje, v celoti pa so krške izgube znašale kar 78 odst. Največji izgubarji so že po tradiciji v elektrogospodarstvu, prvič pa je na tem seznamu tudi Nuklearna elektrarna Krško. Skratka, v krški občini je 17 izgubarjev, v brežiški 6 in v sevnški 5. Izguba se je najbolj povečala v sevnškem gospodarstvu, najmanj pa v brežiški občini, največji izgubar izmed vseh pa je Rudnik rjavega premoga Senovo z domala 23 milijoni dinarjev izgube.

nov dinarjev. Dohodek pa je znašal 507 milijonov dinarjev — vanj je prišteta tudi akumulacija — vendar je bilo ob koncu leta procentualno manj odvedenega za akumulacijo kot ob triletletju. Velike datjave za potrebe družbene skupnosti, so seveda vplivale tudi na slabše poslovne rezultate in na manjšo akumulacijo. J. S.

ZA NOVO OBLAST, ZA BOLJŠI JUTRI — V nedeljo smo odšli na volišča. Morda je nekaj simbolične tudi v tem, da so bile prve povojne, neposredne, demokratične in strankarske volitve v Sloveniji prav na cvetno nedeljo in temu lahko rečemo tudi slovenska pomlad. Za nami je šele prvi korak slovenske demokracije. Še veliko preprirov in zamer bo pri družbenih spremembah, ki se bodo pojavljale v naslednjih mesecih. Še prej pa bo treba počakati na drugi krog volitev v nedeljo, 22. aprila. Na sliki: volišče 192 v ulici Slavka Gruma v Novem mestu je bilo eno najbolj obiskanih na nedeljskih volitvah. (Foto: J. Pavlin)

STUDIJSKA KNJIZNICA
MIRANA JARCA
68000 NOVO MESTO
DL 068415
VSAK
DOLENJSKI LIST
DOLENJSKI LIST
ČETRTEK

SAMORASTNIKE V CANKARJEV DOM

TREBNJE — Med obiskom po Dolenjski se je v petek v Trebnjem mudil dr. Matjaž Kmecl, tedaj kandidat za člana predsedstva Republike Slovenije. Gostitelj so Kmecla seznanili s težavami pri svojem kulturnem ustvarjanju in ohranjanju kulturne dediščine na svojem območju. Gost iz Ljubljane je menil, da so trebanjski problemi, za katere je zvedel ob obisku, zelo podobni onim iz občin, ki so slične trebanjski. Poudaril je, da je za našo prihodnost dobro, če se bodo kulturniki še pojavljali kot skupine političnega pritiska. Kmecl je med drugim svetoval Trebančjem, naj pripravijo v ljubljanskem Cankarjevem domu pregledno razstavo del iz Galerije likovnih samorastnikov Trebnje.

BO POCENI MESO ZAPRLO HLEVE?

METLIKA — Pred časom so v mesnicah, ki jih oskrbuje z mesom metliška klavnica, ki sodi v sklop tamkajšnje Kmetijske zadruge, znižali cene mesu. Kar za 37 odst. se je najprej pocenila svinina, pred dnevi pa so za 17 odst. pocenili še teletino. Ker je ponudba prašičev na trgu večja, kot je povpraševanje po njih, je v skladu s tržno logiko njihova cena padla. K temu je obilo pripomogel uvoz odlojkov in svinjskih polovic. Prav tako se je znižala cena telet, in to iz 40 na 33 dinarjev za kilogram žive teže. V Metliki se bojijo, da so to rešitve slabe in kratkoročne. V zadruzi niso proti znižanju cen mesa, kar je za potrošnika dobro, vendar opozarjajo, da to ne sme iti na škodo kmetov. Sicer bo v končni posledici račun spet plačeval potrošnik: ali v obliki pomanjkanja mesa ali s (pre)visoko ceno ali pa kar na oba ta načina.

CENEJE KOT V AVSTRIJI

KOČEVJE — Na tržnih dnevih Name, ki so ob petkih, je blago ceneje, v nekaterih primerih tudi bolj poceni kot v Avstriji, pravi direktor kočevske Name Jože Mihelič. Cene so znižali tudi v Naminem diskontu. Za veliko noč pa bodo še nekateri znižanja, predvsem za mesne izdelke in piščance.

Zmagala demokracija

Od nedelje naša dežela ni več tisto, kar je bila doslej. Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi: z volitvami je bila dokončno ovržena iluzija, da je moč na hitro, z revolucijo izboljšati človeka nevreden svet ter ustvariti pravično in srečno družbo. Komunistična bližnjica v socializem, ki je bila zgrajena na prisili, pa tudi na človekovi nesvobodi, ni pripeljala v raj, in kot je bila za posameznike, skupine ali celo narode tragična, je vendarle prinesla človeštvo dragoceno zgodovinsko izkušnjo in spoznanje. Propadlo »inženirsko« spreminjanje duše, to je človeške nravi, ki je takšna, kakršna pač je in ki se ne da zgraditi po želji revolucionarjev, je največje pripomočilo, da je revolucija tako ključna zvođenela in da se spet vračamo nazaj, k evoluciji, to je k postopnemu, počasnemu, mukotrpnemu, a bolj premočrtnemu družbenemu razvoju, k večstrankarskemu političnemu tekmovanju in tudi h kapitalizmu. Sprjazniti se je pač treba s tem, da materialni napredek in učinkovitost poganja predvsem — naj se sliši še tako bogokletno — človeški egoizem in da je vse, kar lahko (levičarska) politika za razvoj družbe stori, le to, da z instrumenti socialne države ublaži posledice tega krutega dejstva. Seveda pa to ne pomeni, da naj se človek odreče svojemu hrepenenju po humani, pravični in harmonični človeški družbi. Boj za tako družbo, ki jo imenujemo socializem, ne da bi natančno vedeli, kaj to je, bo ostal, dokler bo živelo človeštvo. V strankarskem političnem življenju, ki smo ga v nedeljo začeli živeti, bo levica, če bo v opoziciji, opravljala koristnejšo vlogo, kot je doslej, ko je imela monopolno oblast. Saj zdaj iz lastnih izkušenj zanesljivo vemo, da se prej ali slej spridi vsaka oblast, ki ni kontrolirana.

MARJAN LEGAN

BERITE DANES!

- na 2. strani: ● 200.000 Kramberjerjev?
- na 3. strani: ● Mlečni bumerang že leti
- na 4. strani: ● Zadnja položnica za zaklonišče
- na 5. strani: ● Volilni primer Hudeje
- na 6. strani: ● Bizeljski most še buri duhove
- na 11. strani: ● Prenovljeni sindikat: metulj ali večča?
- na 12. strani: ● Sprava je preizkusni kamen naše odgovornosti za prihodnost
- na 14. strani: ● Podjetništvo raste na pravni praznini
- na 15. strani: ● Je boj proti drogam izgubljen?

VREME

Do konca tedna bo deloma jasno in toplejše vreme, v nedeljo pa se obeta novo poslabšanje.

PRVA DELA V HMELJARSTVU — Prejšnji teden so na 67 ha hmeljišč sevnškega M-Kmetijskega kombinata v Loku, Sentjanju, na Kompolju in Logu pričeli s prvimi deli v hmeljarstvu. Kot je povedala tehnologinja za hmeljarstvo Vlasta Knapič, poteka vse po načrtih (tudi naperjanje oz. pritrjevanje vrvice v Loku, kjer so zaradi HE Vrbove izgubili skoraj polovico —natanko pa 20 ha površin — glej posnetek), pri delih pa pomagata tudi 45 sezončev. Zaradi neugodnega vremena pričakujejo nekoliko slabši pridelek. Skupaj naj bi obrali okrog 100 ton hmelja, zvečine za izvoz. (Foto: P. Perc)

200.000 Krambergerjev?

»Zmagal je Kramberger.« je izjavil dobri človek iz Negove, potem ko se je pokazalo, da je sam svoj kandidat za predsednika predsedstva Republike Slovenije na volitvah dobil 18,8 odstotka glasov, kar pomeni, da je zanj glasoval vsak peti državljani Slovenije. S tem je za eno velikostno stopnjo presegel dr. Marka Demšarja, kandidata na volitvah sicer zelo uspešnih in medijsko odlično organiziranih liberalcev, in bil le stopnico niže od Jožeta Pučnika, ki gre pod Demosovo zastavo v drugi krog spopada za prvega med enakimi državljani moje dežele.

Petino glasov Slovencev in pripadnikov manjšin, ki žive pri nas, je torej dobil človek, ki nima svoje stranke, mož, ki pravi, da ni še nikoli prebral nobene knjige, napisal pa naj bi jih bil osem (če lahko tistemu rečemo knjiga), zanimiv posameznik, ki na vsakem koraku udriha čez komuniste in komunizem, glasoval pa bo za Kučana, dobrotnik, ki je daroval na stotisoče DEM v gotovini in medicinski opremi, vendar pri tem ni obubožal, kvečjemu nasprotno. Dobrih 18 odstotkov tistih, ki so volili Ivana Krambergerja, je zelo zelo veliko ljudi, več kot 200.000. Lastnik opice Ančke, kot nekateri, s kančkom zlobe ali brez, pravijo lveku, je v volilni enoti Senjur z 32 odstotki glasov presegal vse tri tekmece, o fenomenu Kramberger

pa govore tudi podatki iz dolenskih, novomeških volilnih logov. Na volišču Radovlja pri Šmarjeti je dobil 56 odstotkov glasov, na suhokrajinskem Visejcu dobrih 51, na Dolžu, kraju, ki ima šolo, so volilci oddali Ivanu 46, Milanu pa 15 odstotkov svojega upanja in zaupanja.

Najbrž bo v najkrajšem času na temo »Kramberger in petina Slovencev, ki bi mu zaupali« hotela doktorirati četita sociologov in politologov, nekaj domnev na to temo pa si drzne nakazati tudi novinarsko pero. Tiste, ki so volili Ivana Krambergerja, lahko damo v nekaj košaric. Recimo v uporniško. Ob sorazmerno izredno visoki volilni udeležbi (76,2 odstotka) se je delu volilcev zdelo potrebno in primerno svoj protest izraziti z volitvijo Ivana Paleta, zoper koga ali kaj so s tem protestirali, je gotovo zelo široka. Kramberger je našel veliko zagovornikov tudi med »ponižanimi in razžaljenimi«, med ljudmi, ki so nič, imajo nič in verjamejo, da lahko en sam posameznik spremeni svet. To je Ivan Kramberger tudi obljubljal, njegove besede so imele velikokrat primere odrešenstva. Domnevamo lahko, da so zanj glasovali tudi totalni marginalci slovenske družbe, na neki svoj, poseben način je namreč Kramberger pravi klovnar Slovenije. Klošar-podjetnik. Pokazali smo na tri socialno-politične skupine Slovencev, ki so rekle »Kram-

berger za predsednika.« Skupin je lahko seveda več, zanimivo bi bilo videti, ali so med njimi (razen samega Krambergerja) stične točke in katere so, ključno vprašanje v tem trenutku in tudi v prihodnje pa je, ali res petina Slovencev misli, je prepričan, da bi bil Ivan Kramberger lahko predsednik predsedstva Republike Slovenije. Predsedniški kandidat se je te hipoteke rešil in ob tem del svojih sanj, načrtov in ne nazadnje duše izrazil z besedami: »Vesel bi bil, če bi zmagal, srečen sem, ker nisem.«

Ivan Kramberger je v svojem ponarejenem bugatiju tako odbrzel v zgodovino, sedanjosti in prihodnosti pa je zapustil vprašanje o politični osveščenosti 200.000 Slovencev in velikanski prazniki, ki je ne pokriva noben volilni program. Skratka, če Ivana Krambergerja ne bi bilo, bi si ga bilo koristno izmisliti.

M. BAUER

Kako smo volili...

(Nadaljevanje s 1. strani)

šar (10,4). Ko to poročamo, v Krškem še niso mogli postreči z odstotki glasov za člane predsedstva, največ volilcev pa se je odločilo za Omana, Zlobca, Pluta in Kmecla.

Najslabša volilna udeležba v devetih občinah, ki jih »pokriva« Dolenski list, ki je tudi pod republiškim povprečjem, je bila v brežiški občini, le 70,5 odst. Med predsedniškimi kandidati v tej občini vodi Kučan (47,2), sledijo pa Pučnik (26,1), Kramberger (17,7) in Demšar (9). Za člane predsedstva so brežiški volilci izbrali Zlobca (56), Omana (49,9), Pluta (40) in Kmecla (36,3). Za zbor občin se bodo volili v drugem krogu odločili med Nikom Raninjem (25,9) in Antonom Zorkom (19,3).

V sevniški občini je od 14.210 volilcev volilo 81,08 odst., največ glasov pa je dobil Kučan (33,3), potem pa Pučnik (29,4), Kramberger (24,4) in Demšar (12,9). Med kandidati za člane predsedstva je največ glasov zbral Zlobec (52,4), potem Oman (51,5), Plut (39,6), Rupel (37,6). Za delegata za zbor občin je dobil daleč največ glasov, kar 62,1 odst., kandidat Demosa dr. Cveto Gradšar.

V kočevski občini se je od 14.154 volilcev udeležilo volitev 82,6 odst. upravičencev, ki so največ glasov prisodili Kučanu (54,2), sledijo pa Pučnik (19,6), Kramberger (16,8) in Demšar (9,3). Med kandidati za predsedstvo jih je največ obkrožilo Zlobca (59,8),

• **TUDI KRAMBERGER ZMAGUJE** — Podrobnih analiz nedeljskih volitev zaradi pomanjkanja časa se ne moremo izdelati, potrdili pa se bomo v naslednjih številki, ko bomo spregovorili tudi nekaj več o postopku pri naslednjih volitvah. Kot zanimivost lahko omenimo, da je Kramberger na nekaterih voliščih dobil tudi večino glasov. Tako je zbral v Radovlju 56, na Visejcu 51,3 in v Srednjem Grčevju 50,7 odstotka glasov.

Kmecla (42,9), Omana (39,8) in Pluta (37,9). Za zbor občin se bosta v drugem krogu pomerila Lea Oražem (47,8) in Miloš Senčur (27,8).

V ribniški občini je volilo 84,5 odst. od 9.348 volilnih upravičencev. Največ se jih je odločilo za Kučana (39,2), ostali pa sledijo v takšnem vrstnem redu kot v vseh ostalih dolenskih občinah: Pučnik (33,1), Kramberger (19,2) in Demšar (8,5). Med kandidati za člane predsedstva so najpogosteje glasovali za Omana (55,4), Zlobca (49), Pluta (44,5) in Rupla (38,8), medtem ko sta med šestimi kandidati za zbor občin največ glasov zbrala Franc Lovšin (40,5) in Franc Lapajne (17,8), ki se bosta pomerila v drugem krogu.

o prometni zaprtosti občine, škodi zaradi divjadi ter o razvoju kmetijstva in turizma. Povsem upravičeno se bile kritike, da je bilo Kočevje leta 1945 prometno bolj povezano z Novim mestom (pa tudi Črnomljem, Reko, Osilnico, Drago itd.), kot je danes, saj ob sobotah in nedeljah avtobus sploh ne vozi in ne moreš ne na obisk k bolnim sorodnikom v novomeško bolnišnico pa tudi ne, na primer, na kopanje v Dolenske Toplice. Odgovor na vsa ta vprašanja je bil, da so bili pač prebivalci tega območja preveč ponižni in bojzljivi in da brez večje agresivnosti tudi v bodoče ne bo bolje.

O zaprtjem območju je bil govor tudi v Ribnici.

J. PRIMC

SEJEM PODJETNIŠTVA

CELJE — Jutri se bo v centru Golovec končal letošnji tradicionalni sejem podjetništva in inovacij Ideja 90, na katerem so prvič pri nas organizirali domačo in mednarodno inovacijsko podjetniško borzo. V tovrstno informacijsko trženje se je vključil s prek 1.500 domačimi inovacijami za ponudbo in 200 povpraševanj tudi informacijski center pri Gospodarski zbornici Slovenije. Ponudbo na borzo inovacij so ponudili tudi iz Sovjetske zveze, Bolgarije in Madžarske.

Bolje upravljajmo družbo!

S predvolilnega srečanja opozicije v Sevnici

SEVNICA — »Naše kmetijstvo je že obubožano. Normalne pravne države kmetijstvo presneto varujejo, ker pravijo, da je kmetijstvo tista osnova, na kateri lahko gradi uspešna država. In to zato, ker stvari, vložene v kmetijstvo, prinesejo več denarja na enoto proizvoda kot v industriji. Povsod je razvito kmetijstvo šele pogoj za razvito industrijo.« je poudarila prof. Mihaela Logar s Slovenske kmečke zveze na petkovem, zadnjem predvolilnem srečanju Združenje opozicije Sevnice v kulturni dvorani GD Sevnica.

Logarjeva, ki je poučevala na gimnaziji, zdaj pa že šest let uspešno kmetuje, je pravzaprav odgovorila na vprašanje enega izmed udeležencev srečanja, »kakšni smo bili in kaj bomo in hočemo«, hkrati pa navezala razpravo na prispevek dipl. vet. Francija Štirna, ki je predstavil svoje poglede na kmetijsko politiko. Samo v socialističnih državah in pri nas smo bili po vojni tako »pametni«, da smo se šli razprodajo, likvidacijo našega kmetijstva, in smo iz tega

Naša anketa

Slovenska vojska je nuja

Brez svoje vojske ni suverenosti. To smo posebno v predvolilnem času pogosto slišali. Dejstvo je, da je JLA vse manj ljudska in naša, slovenska. Pošiljanje vse večjega — zdaj že kar stodontnega — dela slovenskih nabornikov v druge dele države na služenje, ukinitvev slovenskega (ljubljanškega) armadnega območja, vztrajanje pri uporabi zgolj srbohrvaškega jezika v JLA, politični nastopi armadnega vodstva proti slovenski demokratizaciji, ocene vojaškega sveta o kontrarevoluciji in specialni vojni, prisotnost vojske pri vzdrževanju posebnega stanja na Kosovu, sojenje četverici pred vojaškim sodiščem v Ljubljani, pa zadnji obisk zveznega ministra za LO Veljka Kadjevića v Sloveniji tik pred volitvami, to so stvari, ki starejše Slovence prav silijo v spominjanje na izkušnje služenja v slovenski partizanski vojski v NOB. Vse to sili k ponavljanju Titove obljube Slovencev o slovenski vojski tudi po vojni, k spominu, da so celo v Avstro-Ogrski slovenski vojaki uporabljali slovensčino. Proces, ki izhaja iz vse številnejših zahtev po slovenski vojski, je vendar neustavljiv, pa četudi se začne s takšno »malenkostjo«, kot je služenje vojaškega roka v domači republiki. Vse več slovenskih državljanov pa celo sanja o demilitarizirani Sloveniji.

ANDREJ RADE, strojni ključavničar v starotrškem Uniorju: »Sem za to, da skrajšajo vojaški rok, omogočijo civilno služenje vojaškega roka ter služenje Slovencev v Sloveniji. Potem bi bila vojska tudi bolj homogena in ljudska. In če bi bila zares takšna, bi bila lahko tudi samostojna. Ali bi potem za vojsko dajali tudi kaj manj denarja, kot sedaj, tega ne morem reči, ker nisem strokovnjak. Res pa je, da v marsikateri državi zmanjšujejo stroške za vojsko.«

DOMINIK VESEL, vzdrževalec v Domu učencev, Novo mesto: »Idea o slovenski vojski je seveda boljša, kot pa je sedanja rešitev. Še pametnejši se mi zdi predlog o demilitarizaciji Slovenije, s čimer bi prihranili največ denarja. Denar, ki bi ga ne namenili za neproduktivno vojsko in oborožitev, bi raje namenili za izobraževanje mladih, pa za prekvalifikacije in dodatno izobraževanje odraslih, saj se bomo le tako izvlekli iz sedanje krize.«

SAŠO PAVLIČ, prodajalec v Preskrbi Krško: »Slovenska vojska je nujni pogoj za slovensko neodvisnost, zato se seveda zavzemam za to, da bi slovenski fantje služili vojsko doma in da bi jim poveljevali v slovenskem jeziku. Za tako rešitev sem tudi v primeru, če bi se odločili za konfederativno ureditev. Tudi v primeru oceptive se ne bojim, da Slovenci ne bi zmogli svoje vojske, tako po organizacijski kot po kadrovski plati. Mislim, da imamo dovolj sposobnega vojaškega kadra.«

MARTIN SIMONIČ iz Draščev: »Slovensko vojsko smo že imeli med NOB. Že v Avstro-Ogrski je bil poveljalni jezik v vojaških enotah tudi slovenski, torej ta jezikovni izgovor proti slovenski vojski odpade. Poleg tega je Tito v Jajcu obljubil, da bo po vojni Slovenija lahko imela svojo vojsko. Jasno je, da je najbolj učinkovita tista vojska, ki brani svoje ozemlje, in slovenska vojska bi bila zgolj obrambna. Za začetek bi bilo prav, da bi slovenski fantje služili vojsko v Sloveniji.«

BRANKA VERŠAJ s Trebelnega: »Zavzemam se za Slovenijo kot demilitarizirano cono. Za to je med drugimi gibanje za kulturo miru in nenasilja, ta ideja omenjenega gibanja pa se je izkristalizirala ravno na mirovnem taboru v Trebeljam. V Sloveniji so se dale vse dosežane razprtije rešiti po mirni poti in mislim, da bo tako še naprej, zunanje ogroženosti po mojem ni. Če že ne moremo postati brezvojaška država, je nujno, da imamo lastno slovensko vojsko.«

MARJAN SMUKOVIČ, prodajalec iz Račje vasi, Brežice: »Vsekakor sem za to, da ima Slovenija svojo vojsko, seveda kot samostojna država. Mislim, da je ideja o lastni armadi uresničljiva, pravzaprav je že skrajni čas za to, Slovenci bi lahko enkrat že stopili na svoje noge. Gre za stvar, za katero se je potrebno odločiti, sprejeti potrebne sklepe in jih tudi izvesti. Prepričan sem, da s čakanjem ne bomo nič dosegli, le rešitev odlagamo na poznejši čas.«

DARKO ERJAVEC, šofer pri SGP Posavje v Sevnici: »Že zdavnaj bi morali imeti svojo, slovensko vojsko. Tako bi nekako nadaljevali tradicijo slovenske partizanske vojske, ki je bila formirana po teritorialnem načelu, predvsem pa mislim, da bi bila taka organiziranost vojske precej cenejša od sedanjega. Najmanj, kar bi morali doseči, je to, da bi naši fantje služili vojsko v Sloveniji, s čimer bi JLA kvečjemu pridobila bolj vnete brianice naših meja in ozemlja.«

TOMAŽ MATEJKA, prodajalec v Nami Kočevje: »Vojaški rok sem služil v Prištini leta 1985. Raje bi bil bliže domu. Takrat se je začelo nekaj proti slovenskim vojakom, ki smo več »puzali« in bili pogosteje odrejeni za razna fizična dela. Vojsko morajo odslužiti, a vse bi bilo lažje in prijetnejše, če bi jo služili bliže doma in če bi v vojski uporabljali slovenski jezik.«

PAVLA KOS, trgovska poslovodkinja iz Ribnice: »Imam dva sinova, eden je že odslužil vojsko, drugi je prav zdaj pri vojakih v Zagrebu. Ne verjamem, da bo v kratkem izvedljivo, da bi imeli Slovenci svojo vojsko. Za sinove in nas starše pa bi bilo večje zadovoljstvo, če bi služili vojsko v domači republiki. Kot vem, je v Italiji in Avstriji tako, da so fantje vsak vikend lahko na obisku doma.«

P. P.

Kakšna bo prihodnost Kanižarice?

V Kanižarici pravijo, da bi morali v bližini zgraditi manjšo toplarno-elektrarno, sicer je obstoj rudnika vprašljiv — Vdor vode uspešno zaprli

KANIŽARICA — 12. marca, natanko dva meseca po vdoru vode v rudnik rjavega premoga v Kanižarici, jim je uspelo končati sanacijo vdora v jami, 28. marca pa so zaprli vdor vode tudi s površine, z injektiranjem posebne mase v dve okrog 300 metrov globoki vrtni. Sanacija je bila tako uspešna, da sedaj iz vdornega mesta, od koder je pritekalo več kot 8.000 litrov vode na minuto, ne priteka niti liter več.

Sicer bo čiščenje rovov in vodozbirnikov trajalo še do konca leta, kar pa ne bo bistveno vplivalo na proizvodnjo. Še vedno pa bo obstajala nevarnost izkopavanja premoga v bližini vdora vode. V Kanižarici so se morali sprizgajati tudi tam, da bodo blok C v južnem polju, kjer je prišlo zaradi 20 metrov višje kredne podlage do vdora vode, opustili, s tem pa so izgubili tudi 480 tisoč ton premoga, kar bi zadostovalo za 4 leta proizvodnje. Poleg izgub odkopnih zalog pa je predvidenih še dodatnih 53 milijonov dinarjev stroškov zaradi izgub objektov in opreme, sanacije in izpada proizvodnje. Kot pomoč pri reševanju rudnika so v Kanižarici dobili odobrenih 10 odst. vrednosti izpada družbene proizvodva in občini od republiškega nadarstvenega sklada za pomoč pri elementarnih nesrečah pa tudi nekaj likvidnostnih kreditov iz sklada skupnih rezerv Slovenije.

Belokranjski rudnik je imel poleg te nesreče kar 21 milijonov dinarjev izgube že v preteklem letu, vendar bodo izdelali sanacijski program za vse rudnike rjavega premoga v Sloveniji, saj imajo vsi izgubo. Program bo zastavljen tako,

da bodo morali v štirih letih zmanjšati ceno premoga od sedanjih 9 DEM za gigajul na 6,5 DEM. Kdor tega ne bo dosegel, bo šel v stečaj. Sicer pa v Kanižarici poudarjajo, da je glavni vir njihovih izgub neplačevanje energetskega premoga, saj dobijo poravnane le 40 odst. dogovorjene cene. Pozna pa se tu tudi, da je bila že tretja zima blaga. Njihova sreča v nesreči je, da je sedaj proizvodnja le 70-odstotna, tako da jim premoga še ni potrebno deponirati.

V rudniku ocenjujejo, da je v kadurnji, kjer kopljejo sedaj, še za okrog 800 tisoč ton zaloga premoga, v severnem polju, ki naj bi ga začeli odpirati leta 1993, pa za 1.300.000 ton. Po mnenju direktorja Vladimira Breznika pa je perspektiva rudnika le, če bodo v bližini zgradili manjšo toplarno-elektrarno, saj bi s tem lahko zmanjšali proizvodno ceno premoga za 25 do 30 odst. Tako bi, po njegovih besedah, rešili tudi problem napajanja Bele krajine z električno energijo, ki bi bilo ekološko čisto, saj bi imeli moderne kotle, ki ne izdajajo SO₂. Kot je povedal Breznik, je geološki elaborat o zalozah premoga že narejen — takšna elektrarna bi lahko delala več kot

30 let — prav tako pa tudi toplotni konzum potreb v Beli krajini po toplotni energiji. Kmalu bo končan tudi ekološki elaborat s predinvesticijskim programom. To naložbo bodo morali po Breznikovem mnenju čimprej spraviti v občinski srednjeročni plan, saj je to edina rešitev za rudnik, in direktor se boji za njegov nadaljnji obstoj, če s temi načrti ne bodo uspeli.

M. BEZEK-JAKŠE

SZ(DL) terja odpiranje Kočevskega

Jože Smole na predvolilnem zborovanju v Kočevju in Ribnici

KOČEVJE, RIBNICA — Predsednik republiške konference SZ(DL) in kandidat DPZ republiške skupščine Jože Smole je imel predvolilni shod v Kočevju 4. in v Ribnici pa 5. aprila.

Vprašanja poslušalcev, njihova mnenja in odgovori nanje so bolj ali manj zadevala zaprt območje v kočevski občini. Jože Smole je ob tem poudaril, da se SZ(DL) za odpiranje zaprtih območij zavzema že dve leti in da je ustanovljena komisija, ki bo to raziskala. Nekaj malega se je že spremenilo, zavedo pa bo treba dokončno razčistiti, da ne bo oviran razvoj kočevske občine. Posebni interesi se lahko urede drugače, brez zaprtih območij. Vprašanje zaprtih območij je treba razreševati tudi na republiški in zvezni ravni, SZ(DL) pa bo pri tem zastavila svojo avtoriteto.

Bolj ali manj v zvezi z zaprtim območjem so bila še vprašanja in mnenja

Bolje upravljajmo družbo!

S predvolilnega srečanja opozicije v Sevnici

SEVNICA — »Naše kmetijstvo je že obubožano. Normalne pravne države kmetijstvo presneto varujejo, ker pravijo, da je kmetijstvo tista osnova, na kateri lahko gradi uspešna država. In to zato, ker stvari, vložene v kmetijstvo, prinesejo več denarja na enoto proizvoda kot v industriji. Povsod je razvito kmetijstvo šele pogoj za razvito industrijo.« je poudarila prof. Mihaela Logar s Slovenske kmečke zveze na petkovem, zadnjem predvolilnem srečanju Združenje opozicije Sevnice v kulturni dvorani GD Sevnica.

Logarjeva, ki je poučevala na gimnaziji, zdaj pa že šest let uspešno kmetuje, je pravzaprav odgovorila na vprašanje enega izmed udeležencev srečanja, »kakšni smo bili in kaj bomo in hočemo«, hkrati pa navezala razpravo na prispevek dipl. vet. Francija Štirna, ki je predstavil svoje poglede na kmetijsko politiko. Samo v socialističnih državah in pri nas smo bili po vojni tako »pametni«, da smo se šli razprodajo, likvidacijo našega kmetijstva, in smo iz tega

Ljubljansko pismo

Šok razprodaja družbene lastnine?

Nov Sachsov nasvet

LJUBLJANA — Zadnji razgovor Antėja Markovića za gospodarstveniki so povsem razblinili pogosto izražene dvome, da bi zvezna vlada pod pritiskom in politizacijo socialnih napetosti ter problemov v gospodarstvu utegnala odstopiti od svoje trdno začrtane poti pri uresničevanju reforme. Markovič je namreč v teh razgovorih jasno povedal, da vlada od svojega programa ne bo odstopila niti za las, še zlasti pa ne od konvertibilnosti dinarja, trdnega tečaja, zamrznjenih OD ipd. Gladko je zavrnil tudi pripombe, ki prihajajo z večstrankarske politične scene, in zatrdil, da se večina vprašanj po nepotrebnem in neargumentirano politizira.

Močan vtis je napravila zlasti Markovičeva trditev, da ZIS v celoti upravlja z vsemi reformskimi procesi in da natančno ve, kaj se bo zgodilo ne le nekaj mesecev vnaprej, marveč tudi do konca leta. S tega stališča je Markovič obsodil

vse tiste, ki nujne socialne napetosti izkoriščajo za nasprotovanje »ediniemu programu, ki ga sploh imamo«, pri čemer mu ne očitajo nič drugega kot to, da naj bi »se vračali v preteklost«. Če gospodarstvo potrebuje denar, potem je edini način, da pride do njega s prodajo svojega blaga, priporoča Markovič. Tega pa ne bo moglo storiti s pomočjo cen, ki niso tržno upravičene. Vse kaže, da jugoslovansko gospodarstvo prehaja v zadnjo, odločilno fazo. Potem ko je zvezna vlada liberalizirala devizno tržišče, nato trg blaga in storitev in na koncu še denarno tržišče, ji preostaja le še liberalizacija tržišča podjetij. Ugrizniti bo morala v zelo kislno jabolko in se lotiti (re)privatizacije podjetij.

Ni malo ekonomistov, ki sodijo, da bi morali to storiti takoj. Pri tem se opirajo na trditve znamenitega ekonomista Jeffreya Sachsa, da se je tudi družbene lastnine v socialističnih državah potrebno lotiti s šok terapijo. S tem da bodo tudi podjetja postala blago, bo ustvarjen institucionalni prostor za oblikovanje elastične gospodarske sestave, v kateri bodo lahko podjetja naglo zaznavala spremembe in se prilagajala zahtevam tržišča. Istočasno pa bodo menedžerske ekipe pod strogo kontrolo lastnikov kapitala, toda z vsemi dobičkoma. Nova zakonodaja že omogoča široko privatizacijo družbene lastnine in relativno nagel prehod iz socialističnega v tržno gospodarstvo brez odvečnih stroškov.

VINKO BLATNIK

Veliko zanimanje

ČRNOMELJ — Med črnomaljskimi kmetovalci se je v letošnjem letu močno povečalo zanimanje za nepovratna sredstva, ki jih je moč dobiti iz sklada za pospeševanje tržne proizvodnje hrane.

Medtem ko je lani nepovratni denar za gradnjo hlevov dobilo 12 črnomaljskih kmetov, so letos v črnomaljski kmetijski zdruzi pripravili 45 programov za svoje kmete.

Republiška zveza vodnih skupnosti daje nepovratna sredstva za ureditev trajnih nasadov, bodisi za vinograde ali sadovnjake. Višina te pomoči je 20 odst. od preračunske vrednosti pripravne zemljišča. Iz tega sklada regresirajo tudi trne cepilne v višini 3,60 din, sadike sadnega drevja pa 5,40 din. Priloga za ta sredstva je bilo letno v črnomaljski občini za ureditev 11 ha vinogradov, kar je dva- do trikrat več kot lani.

VODNIK V KUPČIJI

Odkupne in prodajne cene v KZ Krka Novo mesto

Cene mladega pitanega goveda ostajajo ta teden enake kot prej, tako da v KZ Krka plačujejo mlado pitano govedo na meso v 1. klasi po 30 din za kilo, v drugi 28 din in v tretji 26 din. Koliko žive teže pa plačujejo po 16,80 din, 15,70 din in po 14,60 din. Vendar pa so spadale cene telet. Teleta za pitanje plačujejo po enotni ceni od 29 do 31 din, medtem ko je cena telet za klanje padla na vsega 28 din in višje cene v zdruzi ne plačujejo.

V hladilnici na Cikavi je še naprej velika izbira blaga, kot so moka, olje,

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Na ponedeljkovi tržnici je stalo jajce 1,50 do 1,80 din. Krompir so prodajali po 5 do 10 din kilogram. Kilogram skute je veljal 24 do 30 din, sira 70 in 80 din, orehov 75 do 80 din, domačega kruha 15, šarklja 40 in potice 80 din ter jabolok 10 do 17 din. Lonček smetane so prodajali po 25 din. Liter čebulčka je bil 20 do 30 din. Za kilo špinaca so gosposidine prodajalkam odštete 30, kilo redkve 20, fižola 20 do 25 in česna 12 din. Kilogram krvavice je veljal 40 din. Nageljnov cvet je stal 3 do 4 din, sadike rož so bile po 5 do 25 din.

Kmetijski nasveti

Škrlup že bruha askospore

Škrlup ali fuzikladij je tista najnevarnejša bolezen jablan pa tudi hrušk, ki običajno naredi mejo med lepim, tržnim, plantažnim sadjem na eni strani in krhljivim, manj lepim kmečkim sadjem na drugi. Seveda lahko tudi v kmečkem obilnem vrtu pridelamo tržno blago, vendar brez boja s škrlupom ne gre. Zdjaj je čas, da se z njim začne.

Nevarnost okužbe zmanjša delno že primerna razdalja pri sajenju, pravilna rez, grabljenje odpadnega listja in ne pretirano gnojenje z dušikom, zanesljivo pa lahko plodove obvaruje pred boleznijo le fungicid. Zato je treba razvoj škrlupa poznati vsaj v obrisih. Začne se v začetku aprila, ko se na okuženih lanskim listih pa tudi drugih delih rastline razpočijo periteciji in začno iz njih bruhati askospore. Te okužijo mlade lističe, če so le primerne vremenske razmere: vlaga in toplota vsaj 15°C. List mora biti moker vsaj devet ur, da se kalitev spore in prodor v list lahko izvrši. To je tako imenovana primarna okužba za razliko od sekundarne (drugotne), pri kateri na že okuženih pegah nastajajo drugačne spore, t. i. konidiji, ki se lahko premikajo le po vlagi, torej ob dežju. Drugotne okužbe se zato skorajda ne morejo širiti z drevesa na drevo.

Prot škrlupu je treba začeti škropiti že zgodaj spomladi, to pa se opravi tako, da se zimskemu škropivu doda preventivni fungicid. Zelo priporočljivo je škropiti tedaj, ko se pojavijo prvi lističi, to je v fazi »mišjih ušes«, potem pa je treba redno škropiti v približnih 14-dnevnih presledkih. Mimo

• **ŠKROPIVA PROTI ŠKRLUPU** — Kot je znano, poznamo dotikalne in sistemske fungicide, prvi delujejo z dotikom in bolj kratkotrajno, drugi pa prodor v sok rastline in zato dlje časa varujejo pred boleznijo, oz. jo delno celo zdravijo. Pri nas so v prodaji naslednji priporočeni sistemi: baycor, rubigan, topas, benlate, tridral MZ, trifimne, itd. Nekateri med njimi imajo že tudi dodane dotikalne fungicide in z njimi tvorijo zelo priporočeno in učinkovito kombinacijo. Med preventivnimi dotikalnimi fungicidi priporočamo stroka: dithane, antracol, ciram, captan, folpet, delan in še nekatere. Navodila o uporabi so priložena, le dosledno jih je treba spoštovati.

tega razporeda moramo ogrožene jablane vnovič poškropiti, če pade več kot 25 mm dežja, ki spere varovalno oblogo.

Ob napravi novega nasada je nujno potrebno upoštevati tudi odpornost posamezne sorte jablane proti škrlupu. Zelo občutljive sorte so zlati delišes, mutsu, rdeči delišes, gloster, ričared in še nekatere sicer zelo hvaljene sorte, ki pa jim prav škrlup s svojimi pegami in plutastimi razpokami lahko tako iznakaži plodove, da niso za prodajo.

Inž. M. L.

V Evropo 92 (tudi) s kozlički

Podružnica za kozjereje Slovenije v stikih z zahodnimi Nemci — Premalo denarja za mlečno kontrolo — Navkljub vsemu veliko zanimanje za kozjereje

SEVNICA — Za kozjereje je zanimanje vse večje, zlasti za kooperacijsko rejo, tako da imamo trenutno nad 100 interesentov za tovrstno dejavnost. In to navkljub temu, da so posojila zaenkrat še zmeraj omejena, pa tudi povpraševanje po mlečnih izdelkih iz kozjega mleka in po kozličjem mesu je dosti slabše, kot bi si zaslužili. Prav Silvo Osovnikar iz Sevnice, ki so ga na nedavnem letnem zboru spet izvolili za predsednika podružnice za kozjereje pri Zvezi društev gojiteljev posameznih malih živali Slovenije.

Vedeti je treba, da tudi oprema, ki jo potrebujejo rejci za nemoteno delo pri kozjih farmah, ni poceni. Celjske mlekarne imajo trenutno 24 kooperantov, ki pa jih čaka prav izpolnitev opreme in črede, tako da bo sleherni kooperant razpolagal najmanj s 40 »proizvodnimi« živalmi. Je pa za kooperante mlekar dobro to, da mlečno kontrolo A plačujejo Celjani. Pri podružnici za kozjereje se dobro zavedajo, da v prihodnje na rodovnike za plemenske živali ne morejo več računati tisti rejci, ki ne bodo imeli zagotovljene mlečne kontrole. Za ljubiteljske rejce je podružnica sicer načrtovala vsaj mlečno kontrolo B, a jim ni uspelo zagotoviti potrebnega denarja za to niti za strokovno izobraževanje vzrejnih referentov in mlečnih kontrolorjev za ljubiteljsko rejo.

Med nedavnim obiskom v Stuttgartu se je Osovnikar v tamkajšnjem kmetijskem inštitutu in drugod družno s predstavnikoma republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, celjske mlekarne in ljubljanske biotehnične fakultete lahko znova prepričal, kako v razvitem svetu izkazujejo kozjereji veliko večjo veljavo kot pri nas, kjer še prevladujejo predsodki nad znanstveno ugotovljeno zadravnostjo kozjega mleka in drugih kozjih pridelkov. Predlani

vsem v Stuttgartu je veliko povpraševanje po kozličjem mesu, pri čemer so odprte možnosti tudi za izvoz v Evropo po letu 1992, mnogo težji pa bo prodor na to najzahtevnejše tržišče s kozjimi mlečnimi pridelki, saj so se tod močno zasedrali Francozi.

Podružnica za kozjereje Slovenije bo s pomočjo sklada za razvoj kozjereje

Letnik 1989 je na tržišču

Vino Brežice bo del svojih vrhunskih vin letos prodalo tudi v ZDA — Dolgoročna pogodba že velja

BREŽICE — Sredi marca je podjetje Vino Bizeljsko-Brežice, ki se je nedavno tega osamosvojilo iz sistema Slovin, tržišču ponudilo izbor svojih sortnih vin lanskeoletne pridelave. Kot je povedal njihov enolog Roman Šepetavc, so vina ob sicer povprečnem letniku 1989 izjemne kakovosti. Med sortnimi belimi vini le šipon ni dobil oznake za vrhunsko vino, ker je bil minimalno dosladkan. Kljub vsemu nosi zlato zaščitno značko, saj je pri ocenitvi po dvajsettočkovnem sistemu dosegel nad 18 točk. Vrhunski laški rizling, sauvignon in chardonnay bodo delno izvozili v ZDA, ostalo pa prodali doma.

Marks vzgojil »ekspresnega« vrtnega polža

Poslastica bo dostopna vsem gurmanom?

Polži v prihodnje ne bodo le poslastica presitih ljudi, zlasti Francozov, ampak bodo postali pomemben del zdrave prehrane vsega prebivalstva, optimistično napoveduje prof. Jimmy Marks, vodja oddelka za znanstvene raziskave kmetijske zoologije na univerzi v Belfastu, mož, ki je vzgojil »ekspresnega« polža. Koristnost prehrane s polži utemeljuje s tem, da je polžje meso bolj zdravo od običajnega, saj ne vsebuje maščob, ima pa veliko mineralov in kalcija ter visok odstotek beljakovin.

Večino polžev so gurmanske kuhinje doslej pridobile s pomočjo nabiralcev v prosti naravi. Nabirali, zbirali in odkupovali polže pa je kaj zamuden posel, ki se ga običajno lotijo le tisti ljudje, ki pač nimajo druge možnosti za zaslužek. Že od nekdaj je zato privlačila zamisel, da bi polže na veliko gojili na poljih farmah, podobno, kot gojijo piščance. Bilo je več poizkusov, vendar kakšnega posebnega poslovnega uspeha, vsaj tako poročajo, ni bilo. Novo upanje za dober komercialni uspeh pri tem poslu obeta šele Marksov »ekspresni« polž oziroma njegova posebna metoda vzreje, po kateri se da v treh mesecih zrediti polža do teže od 10 do 15 gramov.

In v čem je ta metoda? Polži v naravi prespijo zimo, zato se ne morejo razmnoževati vseh 12 mesecev na leto. Na inštitutu v Belfastu je prof. Marks razvil metodo intenzivnega razmnoževanja in gojenja polžev (vrtni polž Helix Aspers), ki omogoča znatno večji prirast. Profesor je celo prepričan, da se lahko sedanje pomanjkanje polžev na evropskem trgu nadomesti ali vsaj občutno zmanjša z eno samo veliko farmov polžev. (Tehnične in tehnološke informacije)

Sušenje sadja dopolnilo kmetiji

Jamnikovi s Kočnega so že začeli s poskusi — Zares se bo začelo jeseni

KOČNO — Nekoč so pri Jamnikovih na Kočnem že sušili sadje in zlato rjavi jabolčni krhlji ter suhe kruške so bili vedno na mizi. Tako je bilo tudi še nekaj let po vojni, sčasoma pa so sušenje sadja povsem opustili, ker nihče več ni jedel tega sadja. Zdjaj pa so spet začeli sušiti sadje in bodo tako dopolnili z novim izdelkom svojo sadjarsko dejavnost.

Pobuda za sušenje sadja je prišla iz krškega M-Agrokombinata, kjer je o tem začel razmišljati sedaj že upokojeni pospeševalec za sadjarstvo Alojz Pirč.

Pri nekaterih sadjarjih že stojte posebne peči in sušilnice, kjer bodo sušili sadje. Ni pa še dorečeno, v kakšni embalaži ga bodo prodajali, kdo ga bo kupal itd.

Med prvimi, ki so se ogreli za sušenje sadja, je bil tudi Vid Jamnik s Kočnega.

Povedal je, da imajo vsega skupaj 1,3 hektara sadovnjakov, pretežno zasajenih z jabolnami, med njimi pa so tudi breskve, marelice in slive. Večina sadovnjaka je starega, 50 arov sadovnjaka pa bo letos prvič rodilo. »Zamisel o sušenju sadja se nam je zdela zanimiva,

uzivila 10 plemenjakov v sanskem in srnastem tipu koz (nemška oplemenitena bela in rjava koza), stare 4 mesece. Plamenjake bodo financirali iz republiškega sklada za pospeševanje pridelave hrane. Več kozjerejev podružnice, ki združuje okrog 200 članov, pa se je odločilo za uvoz 4 mesece starih koz (sanski in srnasti tip) s popolnim rodovnikom. Pri ljubljanski Biotehniški fakulteti pa so iz republiškega sklada nabavili računalnik za vodenje rodovništva. Ob letošnji 5. razstavi koz od 22. do 24. junija v Sevnici bodo dobili rodovnik tudi kozice in kozlički, potomci ocenjenih živali v sanskem in srnastem tipu koz.

P. PERC

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemančič

V ZR Nemčiji »očka Mraz« ni ni več strašilo

Zanimiv prijem nemške zavarovalnice

Takšen naslov sem opazil v zadnji številki revije Der deutsche Weinbau. Odleglo mi je, saj ta neresna vinogradnike prvekrat obišče. Toda podjetna Nemčija ni iznašla uspešne tehnike za varovanje vinogradov pred nizkimi temperaturami. Ena od nemških zavarovalnic, Mannheimer Versicherung AG, je ponudila vinogradnikom vseh nemških vinorodnih območij zanimivo zavarovanje vinogradov. Škode, ki znašajo nad 20 odstotkov, so za obstoj vinogradniških kmetij že nevarne, zato od te stopnje nazvor zavarovalnica krije izpad. Vinogradnik, ki so mu nizke zimske temperature uničile trse, dobi povrnjeno vrednost trt, stroške za izkop posušenih trt, stroške za ponovno saditev in odškodnino za izpad pridelka. Ker je s tem vinogradniku poravnana le polovica škode, dobi odškodnino za triletni izpad pridelka.

Neodvisni cenilci, ki niso uslužbenci zavarovalnice, ocenjujejo škodo, toda stroške cenilcev nosi zavarovalnica. Kakšen znesek prejme oškodovani vinogradnik? Za srednje veliko vinogradniško kmetijo — članek sicer ne navaja površine, toda lahko precej točno skle-

pamo, da gre za 1,5 do 3 ha — znaša odškodnina za škodo zimske pozebe 50.000 DEM na 1 ha, za triletni izpad pridelka pa 60.000 DEM.

Pogoj zavarovalnice je, da so zavarovani vsi vinogradi kmetije, ne samo občutljive lege. Toda ta pogoj ni težak za kmeta, saj ima pravico odšteti znesek premije, ki jo plača zavarovalnici od svojega davka za kmetijo. Članek ne navaja, katerega davka, toda menim, da tudi od prometnega davka za vino, ki ga vinogradnik obvezno odvede pri prodaji vina. Prepričan sem, da je takšno zavarovanje vinogradov za nemškega kmeta zelo ugodno in da mu ni potrebno več trepetati pred zimskimi in spomladanskimi preniknimi temperaturami. V Sloveniji imamo veliko vinogradniških površin, ki jih je nujno zavarovati pred to naravno pošastjo. Vem, da zavarovalnica Triglav nudi skupinsko zavarovanje proti toči in spomladanski pozebi, toda če primerjamo varnost vinograda po zavarovanju v Nemčiji in po sistemu Triglava, potem je zavarovanje v Nemčiji je več konkurenčnih zavarovalnic. Omenjena iz Mannheimja je ponudila to zavarovanje v novem projektu, ki ga imenuje »zavarovanje vina v celoti«, in si obeta iz te poteze dobiček. Država, ki ima zdravo gospodarstvo, lahko zaščiti vsako proizvodnjo. Kako čudovito bi bilo v naši domovini biti vinogradnik, če bi imeli zdravo gospodarstvo!

Mag. JULIJ NEMANIČ

Mlečni bumerang že leti

»Pravična« in tržna cena mleka zdaj že prihajata na vzkriz — Kaj bo poleti, ko bo mleka še več?

Ob upoštevanju inflacije, ki je po uradnih podatkih v Jugoslaviji znašala v marcu le še 2,6 odst., in z njo povezane eskonne stopnje bo odkupna cena za mleko, oddano v marcu, znašala 4,06 din za liter, kmetu pa mora biti izplačana najkasneje do sredine aprila. Tako je odločil odbor za mleko, ki je po posebnem zakonu o ukrepih za zagotavljanje prireje, predelave ter oskrbe z mlekom in mlečnimi izdelki dolžan kar se da pravično uravnati cene in zagotoviti, da bodo pridelovalci obvarovani pred

nekdanjo inflacijsko izgubo. Ta cena velja za kakovostno mleko, ki izpolnjuje vse administrativne in strokovne zahteve, vključno s predpisano mlečno kontrolo.

Odbor je napovedal tudi odkupne cene za mleko, ki bo oddano aprila. Ker se kolo inflacije opazno zavira, seve ni pričakovati kakega večjega povziranja cen. Aprilsko mleko naj bi plačevali po 4,13 din za liter, pri čemer bo znašala odkupna cena za mlekarstvo 2,94 din, kompenzacija 0,58 din, premija 0,37 din, kakovost pa 0,24 din za liter.

Do tu je vse v redu in prav, če ne bi vse večkrat slišali tarnanja predstavnikov mlekar, da v trgovinah ob svojih cenah skorajda ne zmorejo več tako visoke odkupne cene mleka pri kmetu oz. kmetijski delovni organizaciji. Zaostaja prodaja konzumnega mleka, še mnogo bolj pa prodaja mlečnih izdelkov. Prodaja sirov se je skorajda povsem ustavila, polna skladišča pa po nepotrebnem zvečujejo stroške poslovanja in skladiščenja. Vse pogostje razmišljajo o (začasni) ustavitvi ali vsaj zmanjšanju odkupne cene, kar se utegne kot bumerang vrniti v obliki novega udara živinorejci zlasti zato, ker prihaja leto obdobje, ko bo mleka še več. To je neljuba druga plat izboljšane in zanesljivejšje odkupne cene mleka, ki nastaja po tako imenovanem strokovnem načelu (utemeljenem na kalkulaciji kmetijskega inštituta) in ki mleko izvzema iz primeža svobodnih tržnih zakonitosti.

M. LEGAN

ŽIVINA OSTAJA

TREBNJE — Živinorejci iz trebanjske občine ne morejo prodati vseh že zrejenih pitevec, ker Emona in Mercator jemljeta od kmetov manj živine, kot sta se zavezala v pogodbama. Se huje je, da omenjena veletrgovca namerava v bodoče dajati kmetom-kooperantom v rejo manj telet kot do zdaj. V sedanjih perečih razmerah, ki so nastale z zmanjšanim in nerednim odkupom govejih pitevec, morajo nekateri kmetje že dokupovali živinsko krmo, ker so jim pripravljene zaloge pošle.

MEDNARODNI SEJEM V KRANJU

KRANJ — Jutri bodo v tem mestu odprli tradicionalni, 29. mednarodni sejem kmetijstva in gozdarstva, ki bo trajal do 19. aprila. Kranjski sejem je znan po dobri ponudbi kmetijske mehanizacije, zato je zanimiv tudi za dolenske kmetovalce. Vabljeni!

ZMAGOSLAVJE DOMAČINOV — Na sobotnem kvizu Mladi in kmetijstvo v Trzišču so v finalu tekmovali kar 4 ekipe domačinov, dve pa sta, podobno kot ekipi iz Sevnice in Šentjanža, odpadli že v predtekmovalju.

V domačem obračunu je po zelo izenačenem boju nekaj več znanja je pokazala prva ekipa Trzišča v sestavi Mija Lindič, Marjetka Rantah in Simona Štih. Za tekmovalce in članice žirije so pripravili tudi nekaj preizkusov spretnosti, moči in okusa, bolj v zabavo občinstvu. (Foto: P. Perc)

zato smo nabavili peč in sušilnico, prostor zanju pa bo v novi hiši. Doslej se še

zato smo nabavili peč in sušilnico, prostor zanju pa bo v novi hiši. Doslej se še

Vid Jamnik

J. SIMIČIČ

Zadnja položnica za zaklonišča

Po spremembi zakona naj bi bil tudi iz občinskega odloka črtan prispevek za javna zaklonišča — Doslej zgrajena zaklonišča vzdržujejo gasilci iz PGE

NOVO MESTO — Pred dnevi so obvezniki za plačilo prispevka za gradnjo zaklonišč v novomeški občini — določeni so na podlagi ocene ogroženosti posameznih območij — sicer s precejšnjo zamudo prejeli položnice za plačilo prve letošnje akontacije tega prispevka, ki pa je tudi zadnja. Prispevek, ki vseskozi povzroča precej negotovanja, četudi so ga v novomeški občini zaračunavali po zakonsko zahtevanem minimumu, je s spremembo zakona o SLO in DS z aprilom namreč do nadaljnjega ukinjen. To bodo gotovo radi potrdili tudi delegati v občinski skupščini prihodnji četrtak s pristankom na spremembo odloka, ki ureja pobiranje prispevka in gradnjo zaklonišč.

Gradnja zaklonišč je bila del vedno zelo vplivne strategije splošne ljudske obrambe. Sledila je načrtom o nujnosti zagotavljanja možnosti za zaklanjanje ljudi in materialnih dobrin v primeru vojne agresije, temu pa se je pridružil še razlog o potrebi zavarovanja pred morebitnimi nesrečami s sodobnimi tehnologijami v miru (npr. z jedrske energije). Zaklonišča morajo po zakonu imeti vse šole, vrtci, zdravstvene ustanove in večja podjetja v vsej občini, na bolj ogroženih območjih pa vsi. V novomeški občini je bilo tako v dobrih 10 letih zgrajenih 48 zaklonišč s 7.743 zakloniščnimi mesti, od tega 33 zaklonišč s 4.431 mesti v podjetjih, 14 zaklonišč z 2.558 mesti v stanovanjskih naseljih, eno samostojno zaklonišče za 300 ljudi ter 454 javnih zakloniščnih mest v petih skupnih zakloniščih na Mestnih njivah, v Bršljini, Šmihelu, Straži in Žuzemberku. Od 648 izdanih soglasij za gradnjo družinskih zaklonišč pa ima-

ta uporabno dovoljenje oz. sta bili zares zgrajeni le dve.

S sredstvi prispevka za zaklonišča je bilo v občini narejeno omenjeno javno zaklonišče na Globevnikovem vrtu v Novem mestu ter javna zakloniščna mesta v skupnih zakloniščih, ta denar pa gre tudi za vzdrževanje, ki je bilo dolgo zelo problematično. Z gradnjo dvonamenskih zaklonišč bo ta problem gotovo manjši, dvonamenska pa so vsa novejša zaklonišča in tudi starejša večinoma že uporabljajo tako, če drugega ne, za skladišča. Dvonamenskost pa po zagotovilih odgovornih ne more povzročiti neuporabnosti zaklonišča v primeru potrebe. K boljše vzdrževanju sicer prispeva tudi odločitev novomeške Poklicne gasilske enote, da

opravlja popolno servisiranje in vzdrževanje vseh zaklonišč v občini.

Konec leta 1989 je bilo na posebnem občinskem računu za zaklonišča 311 tisoč dinarjev. To in pa letos zbrana sredstva naj bi omogočila sofinanciranje 100 javnih zakloniščnih mest v skupnem zaklonišču na Novem trgu. Dejstvo je, da zaklonišče ni poceni investicija in da tega denarja nikoli ni bilo dovolj, da bi naredili kaj več, posebno še, ker je moral do strogo namenske porabe ležati na posebnem računu, namesto da bi se vsaj obrestoval. Če bodo delegati v občinski skupščini sprejeli spremembo odloka o zakloniščih — glede na dosedanje splošno negotovanje nad pobiranjem prispevka za zaklonišča in tudi nad gradnjo le-teh skoraj ni verjeti, da ne bi bilo za — v skladu z zakonom, potem tudi v novomeški občini do nadaljnjega ne bi več pobirali prispevka za zaklonišča in ne gradili zaklonišč. Objekte v gradnji in tiste, za katere je sekretariat za ljudsko obrambo že izdal soglasje, pa bodo investitorji morali dograditi ne glede na spremembo v zakonu in odloku.

Z. L.-D.

Že druga serija delnic

Hranilno kreditna organizacija Pionir hoče povečati sklad — Krediti za stanovanja, lokale

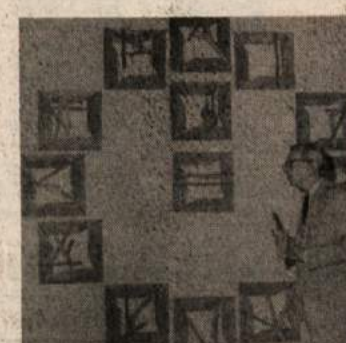
NOVO MESTO — V sredo, 4. aprila, je bil drugi zbor delničarjev Hranilno kreditne organizacije Pionir Novo mesto, ki je nasledila prejšnjo Interno banko. Na zboru so potrdili odprto bilanco HKO, sprejeli odločitev o povečanju kapitala in potrdili letošnji gospodarski načrt.

Otvoritvena bilanca družbe je 1. januarja znašala 275,54 milijona dinarjev. V tej vsoti predstavlja ustanoviteljski sklad dobrih 24 milijonov dinarjev, zanj so izdali 3.380 delnic v vrednosti 7.120 dinarjev, večinski delničar pa je seveda Pionir. Ustanoviteljski sklad v pretežni meri zadošča za plasmaje v banke, ni pa denarja za tekoče poslovanje, zato je zbor sklenil povečati sklad z izdajo delnic druge emisije v vrednosti 20 milijonov dinarjev. Ta sredstva namenja za dolgoročne naložbe družbe. Predkupno pravico delnic bodo imeli ustanovitelji HKO, izkoristiti bi jo morali do sredine maja. Če do takrat ne bodo prodane, bodo ponujene na prostem trgu, kjer pa prodaja zasebnikom še ni predvidena.

V gospodarskem načrtu 1990 se vse vrsti okrog zbiranja sredstev za financiranje stanovanjske gradnje in kreditiranja drobne gospodarstva, za kar je posebno zaželeno sodelovanje z bankami in zavarovalnicami. V HKO so že odobrili nekaj posojil za prodajo stanovanj in lokalov za obrt, ki jih gradi Pionir, pri čemer se mora kupec poleg kreditne sposobnosti izkazati tudi s 70-odstotnim lastnim deležem. HKO tudi kreditira prodajo peči Pionirjeve Keramike ter vrata in obloge Lesnega obrata. Predvidevajo, da bodo imeli le-

tos povprečno stanje naložb v vrednosti 241 milijonov dinarjev, kar pomeni za okrog 30 odstotkov večji obseg poslovanja od nekdanje Interne banke. Poseben poudarek v delu HKO Pionir bo dan tudi prometu z vrednostnimi papirji. Družba se je že včlanila v Jugoslovansko borzo vrednostnih papirjev v Ljubljani, vse naloge v zvezi z izdajo vrednostnih papirjev in s trgovanjem z njimi pa opravljajo tudi za vsa zainteresirana dolenska podjetja. Ker ugotavljajo, da je v dolenskem gospodarstvu še premalo vedenja o vrednostnih papirjih in delovanju borz, se bodo vključili tudi v tovrstno izobraževanje po podjetjih. Varčevanje delavcev, ki se je lani zelo razmahnilo, pa je letos nekoliko zastalo, čeprav imajo nekaj odstotkov višje obresti kot banke.

Z. L.-D.

KRIŽEV POT V OBLIKI URE — V Dolenjski galeriji v Novem mestu bo še do 16. aprila na ogled razstava likovnih stvaritev Nika Lehmanna iz Ljubljane. Osrednjo pozornost vzbuja cikel Štirinajsta. Sestavlja ga štirinajst podob na svetopisemsko temo Krizevega pota. Posamezne postaje Kristusovega trpljenja so predstavljene v obliki ure: dvanajst jih je v krožnici, dve tvorita kazalec ure. Dogajanje na teh postajah je ponazorjeno z naključno najdenimi kosi lesa in Lehmann jih je le likovno usklajil in osmislil znotraj posameznih okvirjev. Na pošnetku: na otvoritvi razstave (23. marca) je ta cikel Lehmannovih stvaritev umetnostni zgodovinar Andrej Pavlovec iz Škofje Loke obiskovalcem posebej predstavil. (I. Z., foto: B. Babič)

Bogati nimajo za plačilo parkirnine

Kaj pravi inkasant Brane Brinjevec

NOVO MESTO — Brane Brinjevec že tretje leto pobira parkirno na Glavnem trgu v Novem mestu. Na tem delovnem mestu pri Komunalni je že od vsega začetka. »Mnogi mislijo, da je to zanimiva služba. Res je, da si konjska figa cele dneve na trgu, da marsikaj vidiš in slišiš, to je pa tudi vse. Če je lep sončen dan, gre, kaj pa, ko je veter, mraz in dež! Se dobro, da so zadnje zime brez snega. Nismo iz železa in cementa, in če se za trenutek stisneš pod arkado, spiješ v bližnjem

Brane Brinjevec

bifeju topel čaj ali odideš na stranišče, si že iskan in preklet. Prenekateri grejo tako daleč, da nas zatožijo nadrejenim, in lažejo, da so nas iskali po cele ure. Velikokrat je treba le malo pogledati po trgu, pa ne bo živčnosti. V izmeni sva na trgu le dva in vsak ima polovico parkirnih mest, »je v zagovor povedal Brane.

Dve uri parkiranja na trgu velja danes 5 din. Inkasant mora v sedmih urah vnovčiti 133 lističev, da dosega normo, ki so mu jo postavili v podjetju. Če ima doseženo tudi mesečno normo, dobi nekako 3000 din plače. »Na Komunalni pravijo, da si niti svoje plače ne zaslužimo, sam pa mislim, da to čisto ne drži. Netržne dneve je res katero od parkirnih prazno, sicer pa je trg vselej zaseden. Včasih se zgodi, da je zaseden tudi izhod s parkirnišča, vendar pri tem nisimo krivi mi, saj nismo miličniki, da bi preganjali tiste, ki puščajo svoja vozila kar ob cesti. V vseh letih smo se marsikdaj naučili. Značilno je, da lastniki pejkov in fičkov parkirno poravnajo takoj in brez prigovarjanj, z lastniki oplov, mercedesev in beemvejev pa se moramo prerekat o tem, ali bodo sploh plačali. Vsega bo konec, ko bo trg zaprt za vse promet, parkirno pa bomo pobirali zunaj starega mesta, »nam je za konec zaupal inkasant Brane. J. P.

Pogodba s Sovjeti

Iskra Tenel vztraja — Obetavna pogodba s

NOVO MESTO — V Iskri Tenel Novo mesto, ki jo je v drugi polovici lanskega leta njena tedanja matična delovna organizacija Avtomatika zaradi težav na vsak način hotela spraviti v stečaj, razmere še vedno niso take, kot morajo biti v solidnem podjetju, se pa po besedah direktorja Iva Longarja z izvajanjem sanacijskega programa počasi urejajo.

Leto 1989 je Tenel zaključil z dobrih 17 milijoni dinarjev izgube, kar je celo nekaj manj, kot so predvidevali. Proizvodnja, ki je bila lani zaradi slabe oskrbe z reprodmateriali zaradi plačilne nesposobnosti in zaradi manjšega povpraševanja skoraj za desetino manjša kot leto poprej, se letos počasi povečuje. V marcu so podpisali tudi pogodbo s sovjetskim partnerjem v vrednosti 5,5 milijona dolarjev za tri leta, kar je dobra perspektiva za počasno vračanje na nekdanji za Tenel tako pomembno sovjetsko tržišče. Dela imajo zaenkrat dovolj, za drugo polovico leta pa še iščejo naročila. V Tenelu je sedaj še zaposlenih 630 ljudi ali po ocenah sanacijskega programa še vedno več kot 100 preveč.

Tudi letos imajo v Tenelu veliko težav zaradi pomanjkanja denarja. V februarju in marcu so imeli nekaj časa blokiran račun. Izterjave jim gredo težko, saj gospodarstvu nasploh manjka denarja in je slab plačnik. Likvidnostne težave v največji možni meri rešujejo tako, da dobavitelje plačujejo kupci, podobnega načina se poslužujejo tudi pri trgovskih partnerjih. Se vedno tudi niso povsem razčiščeni odnosi med Tenelom in Iskra banko, ki je, kot je znano, povsem pod vodo.

SREBRNJAKOVA IN ŠUŠTERŠIČ

MALI SLATNIK — Športno društvo iz Krži je pred dnevi v osnovni šoli Mali Slatnik pripravilo šahovsko tekmovanje pionirk in pionirjev. Med dekleti je zmagala Srebrnjakova pred Draganovo in Goršeto, pri fantih pa so prva tri mesta zasedli Šušteršič, Judež in Božič.

DRAGA TELEFONIJA V SUHI KRAJINI

ŽUŽEMBERK — PTT Novo mesto objavlja, da bo v najkrajšem času vključilo novo žuzemberško telefonsko centralo, kar naj bi pomenilo bistveno boljše povezave dosežanim naročnikom ter možnost priključitve tistih 270 naročnikov, ki sedaj tako potrpežljivo čakajo na priključitev. V krajevni skupnosti načrtujejo v enem letu izgradnjo telefonskega omrežja na Ajdovski planoti. Letos naj bi v to investirali 600 tisoč dinarjev, s tem pa omogočili priključek 80 interesentom. Sedaj na Ajdovski planoti ni niti enega telefonskega priključka. Kaže pa, da bo naročnika telefonski priključek stal kar precej. Prispevek naj bi bil okoli 2.500 DEM, zraven pa pridejo še drogovini in prostovoljno delo. Kdor živi na podeželju, je pač na vse načine tepen.

CERKEV ŽE STOJI — Delavci gradbenega podjetja Grosuplje opravljajo še zadnja dela na novi cerkvi in župnišču v Ajdovcu. Cerkev naj bi bila slovesno posvečena v prvi polovici junija. Notranje opremljanje prostorov teče kot akcija krajanov krajevske skupnosti, kar je, kot pravijo, eno redkih tovrstnih sodelovanj krajevnih skupnosti pri gradnji cerkve v Sloveniji. Ta način pa bo opremljanje tudi bistveno pocenilo. (Foto: T. Jakše)

Samoprispevek v četrto desetletje?

Kmalu pred odločitvijo

METLIKA — Izteka se šesti samoprispevek v metliški občini. Po tem so prebivalci metliške občine med slovenskimi rekorderji, saj bo poleti minilo celih 30 let, kar neprekinjeno plačujejo samoprispevek. Kakšna bo nadaljnja usoda metliškega samoprispevka, sedaj še ni znano, kajti na občinski ravni naj bi do izteka sedanjega pripravili nov program, o samoprispevku pa se pogovarjajo tudi v krajevni skupnosti Metlika. Kot stvari sedaj stojijo, kaže, da bo metliški samoprispevek zaplul tudi v četrto desetletje, le to ni jasno, ali bo občinski ali le v KS Metlika ali pa bodo »skombinirali« kar obe možnosti.

V krajevni skupnosti Metlika, po številu prebivalcev daleč največji KS v občini, se pojavljajo ideje o samoprispevku le za to krajevno skupnost. Metličani oziroma njihovo vodstvo je prepričano, da so v dosedanjih samoprispevkih njihovi krajanje prispevali največ, dobili pa bolj malo. Ne glede na to, ali bo naslednji samoprispevek samo krajevni ali občinski, se v KS Metlika zavzemajo za to, da s tako zbranim denarjem ne bi plačevali tekočih del. To naj bi bilo urejeno sistemsko, iz komunalnih skladov ali na podlagi ekonomskih cen.

V metliški krajevni skupnosti se nagibajo k temu, da bi podprli tak program novega samoprispevka, ki bi vseboval gradnjo porodnišnice v Novem mestu — a tak samoprispevek bi moral biti regijski — vse ostale »lokalne« stvari pa bi morale biti natančno določene, povsem konkretne in zelo omejene. »Na primer samo razširitev metliške osnovne šole,« pravijo v Metliki. »Pri tem računamo na pomoč vseh strank, ki so resnično zainteresirane za razvoj Metlike.«

Višje obresti v metliški HKS

V HKS pri metliški za drugi obresti od 20 do 28 odstotkov

METLIKA — V okviru metliške Kmetijske zadruge deluje tudi hranilno-kreditna služba, nekakšna njihova notranja banka, preko katere vsi zaposleni dobivajo plače, preko te službe pa potekajo tudi vsa izplačila kmetom kooperantom. Seveda pa je, kot že ime pove, glavni namen te službe, omogočanje, da kmetje dobijo čimbolj ugodne kredite za svojo dejavnost.

Ker je denar tudi v teh časih, ko se hvalijo, da so inflacija že »umorili«, vse dražji — bančne obresti znašajo tudi 40 odst. — želijo čimveč denarja, ki se obrača v kmetijstvu, speljati preko te službe. Zato je kreditni odbor pri tej službi pred nedavnim sprejel sklep, da bodo pri metliški HKS vloge na vpogled obrestovali po 20-odst. meri, za vloge, vezane na mesec dni, bo obrestna mera 24-odst., za tiste nad 3 mesece pa 28-odstotna. V metliški zadrugi pričakujejo, da se bo število varčevalcev in vlog po tem ukrepu povečalo.

Več kot bo denarja, več bo tudi sredstev za kratkoročno kreditiranje nakupa kmetijskega reprodukcijskega materiala za tekočo proizvodnjo ter za dolgoročne kredite za nakup kmetijske mehanizacije.

A. B.

Od vode do avtobusne postaje

Plan komunalnih del v metliški občini v letošnjem letu — Za ta namen naj bi bilo na voljo blizu 7 milijonov din — Tudi sofinanciranje v KS

METLIKA — V letošnjem letu naj bi po izračunih, ki temeljijo na prilivu sredstev v občinski proračun v zadnjih dveh mesecih, za komunalna dela v metliški občini zbrali nekaj več kot 6,9 milijona dinarjev. Največ, blizu 5 milijonov din, naj bi se za ta dela zbralo iz 3,5-odstotnega prispevka iz bruto plač, iz krajevnega samoprispevka naj bi se do konca junija, ko se bo izteklo, za komunalna dela zbralo milijon dinarjev, ostalo pa od davka od goriva, sredstev območne vodne skupnosti in denar, ki ga iz teh skladov prenašajo iz lanskega leta.

Največ denarja, blizu 2,5 milijona dinarjev, so v planu komunalnih del za letošnje leto namenili za naložbe na področju oskrbe z vodo in obnovo vodovodnega omrežja. V okviru te postavke komunalnih del v občini načrtujejo izgradnjo prve faze novega 500-kubičnega rezervoarja na Veselici, gradnjo vodovoda Hrast—Dole—Grič, prenove vodovodnega črpališča v metliškem zajehtu Obrh, obnovo vodovodnega omrežja na Partizanskem trgu in

KRAMBERGERJA BI KAP — Ivana Krambergerja bi kap, če bi vedel, da je vesela družina šegavih Podgorcev v sončnem prvopriliskem nedeljskem popoldnevu, natančno teden dni pred volitvami, pred zidnico v Ještovcih, vinski gorci med Dolžem in Pangrč Grmom, uspešno »nategoval« mimoidoče, da je Krambergerja kap. Sicer pa se Kramberger nima za kaj jeziti na Podgorce, še zlasti ne na Dolžane, ki so mu na volitvah dali največ glasov. Za Krambergerja je na Dolžu volilo kar 46 odstotkov volilcev. (Foto: A. B.)

Trgu svobode v Metliki. S tem denarjem bodo plačali še izdelavo investicijskih programov za vsa ta dela ter še nekaj drugih del, kot je sanacija zajetij v Jamnikih in druga manjša dela. Za posodobitev cest Jugorje—Sela, Bereča vas—Lokvica, Gradac—Okljuka, Radovica—Radoš, odcep od gorsjanske ceste do Škempjčeva in za novo asfaltno preplastitev metliških trgov je v tem planu namenjenih milijon dinarjev. Za redno komunalno dejavnost, ki jo

opravlja metiško Komunalno podjetje, so v planu komunalnih občinskih del za letos namenili 672 tisočakov; ta denar naj bi Komunalno podjetje porabilo za vzdrževanje metliških parkov in ulic, za zimsko službo ter nabavo potrebne opreme. Za vzdrževanje, ureditev in razširitev metliške sanitarne deponije je namenjenih 114 tisočakov, za dela pri dokončanju metiške kanalizacije, ureditvi odtoka odpadnih voda in čistilne naprave pa dobrih 700 tisočakov.

Pol milijona dinarjev so namenili za dokončanje telefonskega omrežja, prav toliko kot delež pri izgradnji metiške avtobusne postaje, nekaj več za vzdrževanje magistralne in regionalnih cest, malo manj pa za sofinanciranje programov v krajevni skupnosti.

A. B.

Sprehod po Metliki

VEZILO, GLASILO DELOVNIH LJUDI BETI IN KOMET, je objavilo v letošnji 2. številki tudi podatek, da dela v Beti kar trindvajset ljudi, ki se pišejo Nemanjič. Sledijo jim Ribarič, Bajuki, Plut, Dragočič, Mihalič, Jurečič, Spudič, Simonovi, Pezdirci, Geršič in Kotenčič. Teh je namreč v Beti od vsakega primliko več kot deset. Ker vodijo Nemanjič, nekateri že namigujejo na prisodobno.

DA NI DRAGO SAMO ŽIVLJENJE, priča tudi podatek, da stane najcenejša stavba krsta, reci in piši, 5.500 dinarjev. Če pristejemo k temu še druge pogrebne stroške, nas velja pokop pokojnika že pravo bogastvo. Če bo res prišlo do ustanovitve pogrebne postaje, se verjetno ne obetajo nič boljši časi. Znano je namreč, da je v vsakem podjetju nekaj nepotrebnih administratorjev, ki se redijo na račun delavcev.

NA OGLASNIH DESKAH, KI JIH IMAJO nameštene v stanovanjskih skupnostih, objavljajo vsak mesec imena in priimeke tistih, ki neredno plačujejo centralno kurjavo, odvoz smeti in vodo. Iz meseca v mesec so to isti stanovniki, in sicer prav tisti, ki so pred leti na noč borili za doletenje največjih stanovanj. Takrat verjetno niso pomislili, da je večje stanovanje tudi dražje.

NARODNOZABAVNI ANSAMBLI KRES, na njegovem čelu stoji Marjan Končar-Jack, je posnel v studiu Sraka v Novem mestu dve skladbi: Vinska vigrada in Bela krajina. Se posebej prva bo velika predvajana po Studiu D v dneh okoli metiške Vinske vigrade, ni pa izključeno, da bo postala tudi himna te vefešte, ki bo v Metliki 18., 19. in 20. maja. Kot pevke se pri Kresu predstavila Ana Jankovič Šober, bolj znana sicer kot pevovodnica, ki je vodila tudi mešani pevski zbor Beti dokler ni propadel.

Št. 15 (2121) 12. aprila 1990

LE OBLJUBE? — Nekateri stranke so si v svoje programe zapisale posebno skrb za kulturno dediščino. Obljube so ena, njihova uresničitev pa že druga zgodba. Tako na primer na predstavitvi arheoloških izkopavanj ob cerkvi sv. Duha in umetnostno zgodovinskih raziskav cerkve ni bilo videti nobenih predstavnikov strank. Jim morda ni šlo prav nič za volilne glasove ali pa je njihova strategija le leporečje?

DETEKTIVI — Ko so pred šestimi leti obnavljali kulturni dom v Črnomlju, so vsaj tako je bilo rečeno in tudi zarisano v načrte, obnovitelji pustili cevi za centralno kurjavo, da jim pozneje, ko naj bi priključili radiatorje, ne bi bilo potrebno znova razbijati po domu. Očitno pa so upali, da bodo postavljali radiatorje šele čez nekaj desetletij ali celo stoletij, ko se bodo načrti že porazgubili, tisti, ki bi se spominjali, kako je bilo ob zadnji adaptaciji, pa ne bo več na zemlji. Žal pa so se v domu prav letos spomnili, da bi uredili težko pričakovano centralno kurjavo in ko so želeli priti do priključkov, jih ni bilo. Celo parket so pobrali s tal, o ceveh pa ne duha ne sluha. Če bi hoteli ugotovljati prisotnost cevi na vseh šestih mestih, ki so označena v načrtu, bi prekopalj ves dom. Da bi bilo manj škode, bi bilo bolje, da bi najeli kar detektive, ki bi izsledili morebitne (baje plačane) priključke in morda še kaj drugega.

SPORTNA DVORANA — Ob koncu prireditve Srce srca v športni dvorani so številni obiskovalci ugotavljali, da si je njen arhitekt postavil spomenik, ki bi lahko postal tudi grobnica. Če bi prišlo do kakršnekoli nesreče, bi si po vijugastih stopnicah lahko le malo ljudi rešilo kožo. Arhitekt očitno ni načrtoval, da bo dvorana kdaj sploh polna.

Drobne iz Kočevja

KONČNO POCENITVE — Prvih pocenitev so končno deležni tudi kočevski potrošniki. Kruh, ki ga sedaj pripeljejo iz Delnic, je v trgovinah za okoli 20 odstotkov cenejši kot domači, kočevski. V Kočevju je možno kupiti še slaščice in burek iz Delnic. Italijanski toaletni papir je po 49 din (10 zvitkov) in je običajno cenejši kot domači papir, a še vedno dražji kot avstrijski. V trgovinah so cenejši tudi pižama, vendar velja 6-odstotni popust le, če kupite najmanj 10 litrov.

STOJEČE MESO — Poročajo tudi, da je na oni strani Kolpe meso (govodina, svinjina) po okoli 36 din kilogram, pri nas pa je blizu 30 odstotkov dražje. Naši mesarji pravijo, da je pač treba tistim, na jugu pomagati. Spet drugi pa, da je tisto meso iz lačne Poljske in da je zaradi dolge vožnje slabe kakovosti oz. kar zeleno. Seveda pa inšpekcije slabega mesa ne bi pustile uvoziti in prodajati. Naše meso je torej, kar se cenitve, dobro stoječe, medtem ko na jugu pada.

MARS V KOČEVJU — Mars je rimski bog vojne, ki se je začela tudi med trgovci. V Kočevju smo te dni dobili trgovino »Mars«, ki jo je odprlo zasebno podjetje Papirus iz Ljubljane. Prodaja šolske potrebščine, papirno galanterijo, razglednice in drugo, celo umetniške slike na papirusu.

Ribniški zobotrebc

OSTRO PRED VOLITVAMI — Komaj je sekretar OK SZ (DL) Miran Košmrlj oni dan v nekem ribniškem podjetju nalepil predvolilni plakat na oglasno desko, že ga je nekdo strgal, čes: »Kaj ga spet lomijo ti komunisti!« Seveda si s takimi protikomunističnimi in protisocialističnimi borci ne bo kaj dosti pomagala niti opozicija. Kdor trga plakate tej strani, jih bo gotovo kmalu tudi drugi, alternativni. Nekultura ostane nekultura.

CENEJŠI KRUH — Končno so tudi v ribniški občini začele nekoliko popuščati cene. Tako se da v nekaterih trgovinah dobiti cenejši kruh. To pa ni zasluga domačega pekarskega podjetja, ampak konkurenčnega zasebnega peka iz Dobropolja. SPLAČA SE — Nekateri se pritožujejo, da po vseh ponoči ni miru. Bifeji, ki so lahko odprti le do 22. ure, »uradujejo« do dveh ali treh zjutraj, razgrajanja pa je toliko, da vaščani ne morejo spati. Odgovor na to kritiko na zadnji občinski seji je bil, da prijave proti takim kršiteljem so, vendar so kazni tako nizke, da se gostilničarjem tako poslovanje očitno splača.

Trebanjske iveri

PROSTOR — Trebanjci pravijo, da je skrajni čas, da se krajevna služba družbenega knjigovodstva izseli iz sedanih prostorov. Če bi to storila, bi se v delovne cedeckajevce v nemudoma preselila ljudska knjižnica, kateri so omenjene prostore SDK odgovorni trebanjski možje obljubili že pred časom. Po drugi strani pa bi odselitev obravnava finančne in nadzorne ustanove s sedanje lokacije povzročila še eno olajšanje. Namreč šoferjem, ki v zaprtih belih kombijih domnevno prevažajo dragocenosti, kakršne šteje SDK. S prav takim kombijem se je prejšnjo sredo voznik mučil na razmočni zelenici pred stavbo SDK in dalje čez pešpot itd. in verjetno je preklinjal tako dozvojn pot.

O GRADOVIH — Ko so v občini izvedli, da je nekdo prevzel Tavčarjevo graščino na Visokem pri Škofji Loki, se jim je zadelo silno imenitno, da imajo take objekte tudi oni in da bodo zato lahko svetovljansko oddali pravljanje graščine na podoben način kakemu premožnemu človeku. Potem pa se jim je zadelo, da so v Trebnjem za to nekoč že imeli priložnost in da takrat gradu Škrijevo niso oddali, in sicer taistemu možu, ki ima zdaj Visoko. S takimi občutki so podobni peticion, ki pojejo, vendar za razliko od nekkih drugih — prepozno.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Le konec turističnega mrtvila?

V črnomaljski enoti Sapa želijo z obliko kmečkega turizma privabiti v deželo ob Kolpi svoje goste — Sejem Alpe-Jadran potrdil, da so na pravi poti

ČRNomeLJ — V črnomaljski temeljni organizacijski enoti ljubljanskega Sapa imajo že dolgo časa v predmetu poslovanja tudi turizem, vendar ga doslej ni nihče načrtno razvijal. V sark je gledal le na kratkoročni zaslužek, ki pa ga v turizmu v Beli krajini ni moč pričakovati. Zato so se v Črnomlju odločili, da turistično delo zastavijo širše: poleg organiziranja izletov za Belokranjce želijo narediti turistično privlačno tudi Belo krajino.

V Sapovi organizacijski enoti se zavedajo, da so to šele njihovi prvi koraki, da se še lovijo in učijo, da so pravzaprav začeli iz nič. Na nedavnem sejmju Alpe-Jadran, kjer so imeli svoj dan, pa so potrdili, da so Belokranjci končno na pravi poti, čeprav bo potrebno še nekaj časa za celostno predstavitev deželice ob Kolpi. »Za nas je najpomembnejše, da dobimo tudi stacionarnega turista in ne le prehodnega. Seveda morajo v tem primeru s turizmom živeti vsi ljudje in ne le ena organizacija. V drugih državah pri razvoju turizma pritakne potem še kaj tudi država,« pravi direktor Sapove enote v Črnomlju Ferdinand Korošec.

DVA NEUSTREZNA VODOVODA

RIBNICA — Na območju občine Ribnica je lani sanitarna inšpekcija odzvela v petih vodovodih skupno 18 vzorcev vode. Analiza je pokazala, da so bili neustrezni vzorci vode iz vodovodov Velike Poljane (na zajetju in v omrežju) in pri vodovodu Gora (v omrežju). Za vodovod Velike Poljane je ugotovljeno, da gre za onesnaženje fekalnega izvora. Ni pa še ugotovljen vzrok za onesnaženje. Pri vodovodu Gora je najverjetnejši vzrok omrežje, v katerem je tudi prejemajhen pritisk. Sanitarna inšpekcija je posvetila posebno pozornost vodovodom za oskrbo vasi, ki niso priključeni na regionalni vodovod. Zajetja teh vodovodov, zbiralnik vode in omrežja so različno izdelani, slaba izdelava pa vpliva tudi na kakovost vode. Podjetje Hydrovod Kočevje-Ribnica, ki je dolžno skrbeti za pitno vodo v teh dveh občinah, je pripravljeno prevzeti tudi vaške vodovode, vendar le, če bi bili pred prevzemom ustrezno urejeni in vzdrževani.

Volilni primer Hudeje

Volišče za Rome

HUDEJE — Nedeljske volitve so potegnile na Hudejah, gotovo tudi v trebanjski občini in morda še kje eno najmočnejših formalnih ločnic med »nemici« in »drugimi« ljudmi. Za glavnega akterja pri nastajanju te razmejitvene črte je razglasil samega hudejskega volilni odbor, ko je v petek zvečer zavrnil volilni material in pri tem dal vedeti, da na Hudejah volitev ne bo, če bodo na izbranem volišču glasovali tudi Romi. Le-ti so naposled le volili, vendar so volili zaradi tega, ker je občinska volilna komisija po posvetu z republiško naredila v sodelovanju s trebanjskim Centrom za socialno delo ločeno volišče za Rome, in sicer v baraki v romskem naselju na Hudejah. Občinski volilni komisiji je narekovalo to potezo prepričanje, da kar vas ne sme ostati brez volišča, da pa tudi Romi ne smejo biti prikrajšani za volilno pravico. To logika po eni strani kaže politično modrost, vendar je po drugi strani vprašanje, koliko je tokratni zapleteni način volitev dostopen tako marginalnim družbenim skupinam, kakor Romi v Trebnjem zdaj v precej primerih so. Vsekakor pa bi ta logika lahko izostala, če predsednik krajevne skupnosti Račje selo ne bi zadrževal občinski volilni komisiji še v petek popoldne, da bodo 8. aprila letos volitve na Hudejah v zasebni Dimovi hiši potekale normalno.

Najnovejšo zaostriev na Hudejah bodo opazovali s primerne razdalje razločili kot nov poganjek apartheida na dolenskih tleh. V resnici bodo Hudejčani in Trebanjci težko dopovedali javnosti, ki je za omenjeni dogodek zvedela v več kot želenem obsegu, da je tokratna popolna prostorska in politična ločitev ljudi na Hudejah nekaj povsem drugačnega od rasne segregacije v Južnoafriški republiki. Toda za nepristransko oceno bo potrebno razgrniti res celopahljasto dejstvo iz zgodovine odnosov med t. i. civilni, Romi in ustanovami v občini Trebnje. Brez števila teh dejstev gotovo ne poznamo, vemo pa za ultimativni poziv KS Račje selo, ki ga je 1. septembra lani naslovila na trebanjsko občino. Tedaj je KS Račje selo zagotovo, da bo reševala romsko problematiko sama, če ji v 6 mesecih ne bodo pomagale oblastne ustanove.

M. LUZAR

»Raziskavami med evropskimi turisti so ugotovili, da je vedno večje zanimanje za notranjost dežel. Morje ni več edina možnost. Seveda pa je tudi v tem primeru potrebno nuditi turistu čimveč, ne pa ga pošiljati v divjino. Zato bomo morali začeti v Beli krajini razvijati turistične infrastrukture,« pravi Korošec, ki ima v mislih obliko kmečkega turizma z minikampi, povezanimi v mrežo, ki bi jo na tržišču zastopala njihova turistična poslovalnica. Ivan Mandronič iz Prelesja je že začel s tovrstnim kmečkim turizmom, z Antonom Filakom iz Gribelja pa se dogovarjajo o konjereji in gradnji teniških igrišč. Seveda naj bi postaje turistov ne bile le ob Kolpi, pač pa tudi v notranjosti Bele krajine, vendar le na urejenih družinskih kmetijah. Četudi bo pri razvoju turizma podprek ob Kolpi, pa se Korošec zaveda, da turizma ni moč razvijati ob mrtvi reki, zato bodo dali v svojem programu poseben poudarek ekologiji.

»Čas in razvoj bosta pokazala, kaj je tisto, kar je v Beli krajini za turiste najbolj zanimivo. Za sedaj pa je najpo-

Ferdinand Korošec

»To ni več tista stara partija«

Lojze Ratajc o programu ZKS-SDP Trebnje

TREBNJE — »Mislim, da se bo program moral uresničiti, če bomo imeli oblast mi ali pa kdo drug. Naš program izhaja iz dokumenta o evropski kakovosti življenja in uopšteva posebnosti občine Trebnje. Pri pisanju smo opoštevali dosedajni razvoj naše občine, pri tem pa nismo mislili, da smo mi naredili vse in nismo mislili, da smo krivi za vse napake,« zatrjuje predsednik OK ZKS-SDP Trebnje Lojze Ratajc, ko govori o dokumentih, s katerimi se njegova organizacija v predvolilnih dneh podaja pred občane. Ljudje, ki naj bi omenjeno strankino politiko uresničevali v prihodnje, so po njegovih besedah zavezani prihodnosti. »Kar nas je na listi, ne bi bili tukaj, če bi bila sedanja ZKS-SDP stara partija. Na listi nismo

Lojze Ratajc

tisti, ki bi plezali navzgor po hrbtih drugih, nekaj pa nas je celo takih, ki smo dobili od stare partije precej po glavi, kar dobro ve precej občanov. Na listi naše organizacije je tudi nečlan ZKS-SDP,« nakazuje Ratajc prekinitev v šest let zgodovine trebanjske levo usmerjene politike. Dodajata pa še, da so listo sprejeli v temeljnih razpravah na »sternu«. Nosilec liste je Jože Jevnikar, ob njem so še drugi kandidati, ki so tudi poznani kot dobri delavci, od zdravnikov do uslužbenca. »Na volitvah pričakujemo precej glasov. Čigavi bodo, je težko napovedati. Mogoče jih bo celo najmanj od ljudi, ki so si doslej na račun dosedanje ureditve največ prigrabili,« razmišlja Ratajc o skorajšnjih glasovanjih.

L. M.

membnejše, da smo naredili prvi korak, da je med Belokranjci zanimanje za razvoj turizma ter da se za Belo krajino vse bolj zanima tudi turistično tržišče,« pravi zadovoljni Korošec in upa, da je s tem tudi začetek konca neprestanega stokanja o tem, koliko naravnih danosti ima Bela krajina in kako slabo jih znajo izkoristiti.

M. BEZEK-JAKŠE

O PROSTORU ZA DELAVNICE

TREBNJE - Trebanjski izvršni svet je nedavno razpravljalo o ustanovitvi delavnic pod posebnimi pogoji v občini Trebnje in pri tem ni zavrnili možnosti, da bi tem delavnicam namenili začasen prostor v »baraki« na Cesti Gubčeve brigade 16. To bi bilo možno, če bi prej uredili pravni status »na črno« postavljene barake in se dogovorili o rabi prostorov z mladimi, ki imajo v tem objektu mladinski klub.

NOVICE K SKUPŠČINI

KOČEVJE — Občinska konferenca SZ(DL) Kočevje je predlagala občinski skupščini, naj ona prevzame ustanoviteljske pravice in dolžnosti do Kočevskih novic, ker ona po spremembi v stranko tega ne more več opravljati. Kočevske novice (na leto izide 10 števil) prejemajo vsa gospodinjstva brezplačno. Občinska skupščina je ta predlog na zadnji seji vseh zborov 27. marca sprejela, hkrati pa sklenila, naj stanje Novic razčisti posebna komisija, izvršni svet občine naj pripravi predlog za nadaljnje financiranje Novic, proučiti pa je treba tudi možnost, da bi Novice izhajale dvakrat na mesec.

PROTEST RAVNATELJICE

RIBNICA — Anica Benčina, ravnateljica osnovne šole dr. Franceta Prešerna v Ribnici, na zadnji seji občinske skupščine Ribnica: »Rečeno je bilo, da bo preusmeritev prometa po Solski ulici mimo šole le začasna rešitev. Zdal pa je to postala glavna ulica in celo obvoznica za Ribnico. Solniki se cutimo izgrana. Edina glavna cesta ne sodi tik ob šolo! Pogosto je le za las manjkalo, da avto ni povozil otroka. Otroško življenje je največ vredno, v tem primeru pa gre še za hrup ob šoli in onesnaževanje okolja. Vsemu temu so izpostavljeni otroci. Čutim se dolžna, da zaradi vsega tega protestiram, ker nočem imeti koga na vesti.«

Dajatve delno le zmanjšali

Ribnici manjka denarja za obratna sredstva

RIBNICA — »Ribniško gospodarstvo je lani poslovalo uspešno. Izgubo je prikazal le Mercator, vendar bo pokrita iz sredstev sozda. Letos so se v gospodarstvu začele likvidnostne težave. Po oceni manjka gospodarstvu za okoli 30 milijonov DEM obratnih sredstev. Kljub temu poteka proizvodnja dokaj normalno. Naročil je toliko, da ne morejo vsem ustreči. Žal pa so kupci slabi plačniki,« je na kratko predstavil položaj ribniškega gospodarstva na zadnji seji zborov občinske skupščine Ribnica predsednik IS občine Peter Levst'k.

Ribniško gospodarstvo je preobremenjeno z dajatvami. Iz čistih osebnih dohodkov plačuje družbi 107 odstotkov dajatev. Na predlog občinskega izvršnega sveta je občinska skupščina izglasovala znižanje obremenitev gospodarstva, in sicer prispevke iz čistih osebnih dohodkov za družbene dejavnosti (šole, vrtci, zdravstvo itd.) od 8,31 odst. na 7,86 odst. ali za 5,5 odst.; prispevke iz dohodka pa od 8,26 odst. na 7,62 odst. ali za 8,5 odst. Tako razbremenitev je možno uresničiti brez večje škode na račun materialnih stroškov in osebnih dohodkov v teh dejavnostih.

Po oceni bo gospodarstvo v največji krizi v tem mesecu, zato je bilo izglasovano še, da se gospodarstvu odloži plačilo obveznosti iz dohodka in čistega dohodka za marec (ki zapadejo v plačilo okoli 10. aprila) in jih je treba poravnati v naslednjih treh mesecih (do 10. junija) v treh enakih obrokih.

Nadalje je bilo sklenjeno, da bodo o morebitnem zmanjšanju programov odločili še v prvi polovici leta. J. PRIMC

Podjetje bo »izdelovalo« razvoj

Razvojni inženiring Trebnje naj bi na podjetniških izhodiščih spravil v življenje — načrte Svetovne organizacije za kmetijstvo in prehrano

TREBNJE — Pol desetletja po tistem, ko je občina Trebnje z republiško pomočjo stopila v razvojni projekt, ki ga je za to območje naredila Organizacija Združenih narodov za kmetijstvo in prehrano, je zdaj trebanjska občina — spet v sodelovanju z republiškim ustanovami — verjetno našla zanesljivejšo in doslej manjkajočo pot do res celovitega razvoja svojega celotnega območja.

Ta pot vodi do ustanovitve Razvojnega inženiringa Trebnje, tj. do posebne organizacije na podjetniški osnovi, in to podjetje se bo, ko bo ustanovljeno, ukvarjalo samo s tem, t. i. projektom FAO. »Trdim, da brez profesionalnega pristopa ne gre in da je zato potrebno ustanoviti podjetje, ki bo skrbelo za uresničitev zamisli organizacije FAO. To, kar počenemo z ustanavljanjem omenjene organizacije v Trebnjem, je morda že bolj dodatek k prvotnemu projektu FAO, saj je ta namenjen bolj razvoju kmetijstva. Kako temu rečemo, pa ni bistveno, ker so pomembnejše izkušnje, iz katerih izhajamo. Te pa kažejo, da

Zakaj draginja

Govori direktor Trgo-prometa Ivan Glad

KOČEVJE — Na vprašanja, kako je s pocenitvami v trgovinah, prodajo iz državnih rezerv (olje, sladkor, riž) in intervencijskega uvoza (meso); kateri so vzroki, da naše blago ni v trgovinah vsaj po istih ocenah kot v Avstriji in Italiji, ter če pripravljajo kakšne posebne ugodnosti za prvi maj, nam je direktor podjetja Mercator-Trgopromet Kočevje Ivan Glad odgovoril takole:

»Proizvajalci so cene zelo dvignili v drugi polovici decembra, zdaj pa jih le počasi spuščajo. Bela tehnika se je že pocenila za okoli 30 odstotkov, konfekcija za 10 pa še pralni praški in prehranski proizvodi. Vendar so pocenitve premajhne, saj je še vse običajno dražje kot v sosednji Avstriji ali Italiji, kjer je tudi tehnično blago za polovico cenejšje. Pred kratkim dva meseca smo dobili olje in sladkor iz državnih rezerv, oboje običajno cenejše, vendar ni bilo zanimanja za nakup, ker je bilo to možno znatno ceneje nakupiti v Avstriji.

V naših trgovinah je v primerjavi s tujimi vse dražje zato, ker je blago preobremenjeno z dajatvami. Proizvajalci plačujejo previse davke, znajdejo pa se tudi tako, da proizvođači poceni izvažajo, na domačem trgu pa hočejo to nadoknaditi z višjimi cenami. Prometni davek je pri nas tudi najmanj dvakrat višji kot v Avstriji. Tako je kava pri nas obdavčena s 63 odstotki, v Avstriji pa z 10 odst. Na ceno vplivajo tudi trgovske marže, ki pa niso visoke, saj bi z njihovo celotno ukinitvijo blago lahko pocenili le za okoli 15 odstotkov. Res pa je, da je nekaj rezerv tudi še v trgovini. Največja rezerva pa so prevelike obremenitve gospodarstva.«

J. P.

SPET USTRELILI KOZLA

KOČEVJE — Poročali smo že, kako so krščanski demokrati po krivem odložili kočevsko SZ(DL), da si nabira članstvo tako, da poštar ne izplača pokojnine, če ne podpiše pristopnice v organizacijo SZ(DL). Komaj je ta ustreljeni kozel prenehal smrdeti, že so ustrelili drugega, tudi tega po nedolžnem, na račun SZ(DL). V Delavski enotnosti (30. marec str. 20) je novinar v glasi »Čokoladne volitve« med drugim zapisal, da kočevski aktivisti SZDL pridobivajo volivce tako, da jim delijo bombončke. To seveda spet ne drži. Edini znani primer delitve bombončkov, čokolade in še česa v predvolilnem obdobju v občini Kočevje pa je bil v KS Osilnica, vendar predvolilnih bombončkov niso delili aktivisti SZ(DL), ampak kandidatka krščanske demokracije.

Razmisliti, dokler je še čas!

V Starem trgu si ne bi smeli privoščiti vnovičnega izseljevanja

STARI TRG — Ko so leta 1983 odpirali Uniorjev obrat v Starem trgu, je bilo slišati veliko besed o tem, kako se bodo ljudje začeli prav zaradi te tovarne vračati v sicer že precej izseljeno Poljansko dolino. Tudi v poznejših letih so prav temu obratu pripisovali največ zaslug, da so kraji v tem delu Bele krajine znova zaživeli, da so mladi v prej od družbe pozabljenih vaseh znova videli smisel življenja. In potem, ko se je po dolgih letih izseljevanje končno nekoliko ustavilo, ko je mnogim postalo jasno, da jim korenin, ki so jih poglgnili v domači zemlji, ne more izrjaviti niti najhujši vihar, so slavospevi Uniorju počasi utihnili.

Prišli so namreč časi prehoda v tržno gospodarstvo, ki so vse prej kot rožnati, obšli pa niso niti staroškega Uniorja. Nič več ni pomembno, kako čimveč narediti, ampak kako izdelke tudi čimprej prodati. Zaloga vodoinštalaterskega orodja, ki so jih imeli v obratu, se sicer zmanjšuje, toda ker proizvajajo skoraj izključno za zunanji trg — tam pa morajo biti konkurenčni, če se hočejo obdržati, to pa pomeni tudi z manj ljudmi več narediti — v Starem trgu razmišljajo tudi o tem, da bi nekaj delavcem začasno našli delo v kovačnici v Zrečah. Če seveda ne bodo imeli dovolj dela! Čeprav je ta rešitev boljša, kot da bi ostali na cesti, pa najbrž za nobenega od 63 delavcev ni najbolj primerna. Obrat v Starem trgu gotovo ni bil narujen zato, da bodo delavci iz njega pošiljali v 180 kilometrov oddaljene Zreče, kjer je sicer dela dovolj.

Čeprav so v gospodarstvu vse prej kot rožnati časi, pa bi se odgovorni morali zavedati, da se ne gre igrati z zaupanjem Starotrzanov, toliko manj sedaj, ko so komaj spoznali, da se končno lahko izklopijo iz nerazvitosti. Biti plat zvona potem, ko bodo morebiti zopet začeli zapuščati Poljansko dolino, bo prepozno.

M. BEZEK-JAKŠE

NEUSPEL SHOD

KOČEVJE — Predvolilni shod za bogatim kulturno-zabavnim programom je napovedala za minuli petek kočevska ZSMS-liberalna stranka, in to na prostem. Toda shod je preprečil dež. Mladi pa kljub temu niso vrgli puške v koruzo. Zbirali so nove člane svoje organizacije in podpisane, da bi lahko prehajali preko italijanske meje le z osebnimi izkaznicami. Vmes pa so z megafonom predstavliali tudi svoj občinski volilni program.

KOLIKO JE KRIVA STAVBA?

MIRNA — Tukajšnji javnosti so znane govornice, da so vzrok bolevalju mirenških otrok za zlatenico slabe higienske razmere v otroškem vrtcu na Mirni, te pa da so posledica dotrajanosti stavbe vrtca. Omejimo se na bolezen in dodajmo oceno dr. Dušana Harlandra iz novomeškega Zavoda za socialno medicino in higieno. Dr. Harlander poudarja, da gre v mirenškem primeru za kontaktno epidemijo. Za zlatenico so zboleli otroci v eni skupini v vrtcu in taka struktura bolnikov izpodbija mnenje, da je dotrajan vrtec v vsakem primeru toliko neustrezen, da se v njem ne dajo več doseči predpisani normativi o zdravem bivanju malčkov.

Trebanjski izvršni svet, ki napoveduje ustanovitev razvojnega podjetja za projekt FAO že v začetku letošnjega jubileja, zdaj zbira zagonski kapital iz naslova dotacij morebitnih soustanoviteljev Razvojnega inženiringa. Stroške

• Omenjeno trebanjsko razvojno podjetje je tretji slovenski primer profesionalizacije tovornega dela. Nekaj podobnega imajo po besedah Ivana Kurovca še v Halozah in v Črni na Koroškem, kjer je po njegovih besedah zamisel zaživela najbolje in je zato Črna »inkubator za drobni biznis na podeželju«.

delovanja tega podjetja bo občina poravnala s pomočjo denarja nekaterih republiških ustanov.

M. LUZAR

Invalidi naj ne bodo deveta skrb

V brežinskem društvu jih je včlanjenih 975 — Strah pred odpusti

BREŽICE — Društvo invalidov v Brežicah ima 975 članov in od tega jih je tri četrtine starih nad 50 let.

V podjetjih so imeli z ustanovitvijo aktivov manj uspeha in na nedavni volilni skupščini so omenili, da aktiv celo pri Prevozu, kjer imajo največ invalidov, ni zaživel.

Zaradi starosti članstva izstopata v občini med invalidi predvsem zdravstvena problematika in socialna ogroženost. Društvo vzorno skrbi za rekreacijo svojih članov in že dve leti subvencionira po tisoč vstopnic za kopanje v termalnih bazenih Čateških Toplic.

Društvo je napravilo anketo po delovnih organizacijah, da bi pravočasno lahko interveniralo glede morebitnih odpustov. Podjetjem priporoča, naj ne bodo invalidi prvi na seznamu.

J. T.

PLESNO TEKMOVANJE

KRŠKO — Plesni studio Videm pride v soboto, 14. aprila, ob 9. uri v športni dvorani Leskovec 2. občinsko tekmovanje v družabnih plesih za učence osnovnih šol.

PRIMANJKUJE POTNIH LISTOV

KRŠKO — Zaradi vse pogostejših nakupov v sosednji Avstriji in Italiji je začelo primanjkovati celo potnih listin, ker jih v Beogradu menda ne morejo sprosti dosti izdelati.

ZNIŽANJE SKUPNE PRISPEVNE STOPNJE

SEVNICA — Na zadnjem zasedanju vseh zborov sevniške občinske skupščine so po polemiki razpravljali sprejeti spremeni in dopolnjeni odlok o začasnem zagotavljanju sredstev za skupne družbene potrebe v občini v letu 1990.

Ravnovesje »šefov« in delavcev

Sevniški sindikat se odločno zavzema za razbremenitev gospodarstva

SEVNICA — Sindikat se mora odločneje boriti zoper obstoječo obremenitev gospodarstva, saj vsi kazalci kažejo, da je doslej govoričenje o razbremenitvi prinašalo na pleča gospodarskih organizacij le še večje breme.

In kako si naj sindikat v takšnem neredu izbori malo več zaupanja pri delavcih? Tako nekako so se spraševali člani novega občinskega sindikalnega sveta in nekateri so svoje ogorčenje in nemir izrazili z besedami: »Kričali bomo! Pa tudi mahali bomo!« Ali to pomeni, da so začela dozorevati spoznanja, ki so jih kot nevaren plevel že večkrat skušali tudi na naših tleh zasejati zagovorniki mitingarske »protibirokratske revolucije«?

Kakšna bo usoda praznih dijaških domov?

Rešitev vezana na bodočo razporeditev šol

BREŽICE — V Sloveniji je kar precej dijaških domov, ki so bili zgrajeni v dobri veri, da bodo služili svojemu namenu, danes pa so kljub temu napol prazni.

Zgrajen je bil predvsem za dijake prodajalske šole, ki je v tistih časih v Novem mestu še ni bilo. Potrebe po domu učencev so bile velike in izgradili so ga. A glej ga, zlomka, le nekaj za tem so prodajalsko šolo dobili tudi v dolenski metropoli, zato so Brežice izgubile večji delež učencev.

Brežiški dom učencev je zdaj precej prazen in zato svoje poslovanje rešujejo s podnajemniki. V prostoru doma so se naselile politične in druge organizacije, različna društva, dopisništva, gospodarska zbornica in še kdo, le dijakov je zelo malo.

Uradno rešitev še ni znana, vse ostalo so le domneve. Direktor ŠC Brežice Franc Pavec nima še nobenih konkretnih informacij. Meni, da rešitev tega problema ni v rokah Šolskega centra, saj je dom last širše skupnosti. O tem, kaj in kako bo v njim, bosta morala odločiti novoizvoljeni občinski parlament in novo republiško ministrstvo za šolstvo.

B. D.

Bizeljski most še buri duhove

Zaradi poškodovanega mostu regionalna cesta tudi po devetih mesecih še ni prevozna — Neusklajeni projekti in spori z lastniki zemljišč

BIZELJSKO — Lanskoletno julijsko neurje je porušilo tudi obokani kamniti propust v središču Bizeljskega in tako prekinilo promet na regionalni cesti Brežice—Bizeljsko—Maribor. Po devetih mesecih most še vedno ni popravljen, zato poteka promet po obvoznici čez Orešje.

Poškodovani propust je bil zgrajen tako, da je pogosto prihajalo do poplavl, zato ne bi bilo dovolj, če bi ga samo popravili. Potrebne so bile večje spremembe, ob katerih so se stvari precej zamotale. Ker sta bila dva investitorja (Skupnost za ceste in Območna vodna skupnost), so izdelali tudi dva različna projekta: enega za sanacijo mostu in drugega za ureditev pretoka potoka Sušica.

Od tu naprej so se samo še ponavljali ponovni začetki in ustavitve del. Do sredine februarja je Vodnogospodarsko podjetje vendarle zaključilo regulacijo potoka vedno mestom. Po tem so začeli z deli na samem objektu, a so jih zaradi nesporazumov morali zopet prekiniti. Čeprav vse težave v zvezi s posegi na zemljišča očitno še niso odpravljene,

bodo po usklajevanju sestanku, ki je bil konec marca na občini, nadaljevali z

• Datum, ko naj bi bila »zadeva bizeljski most« zaključena, je morda ena redkih stvari, o katerih so si edini tako izvajalci kot tudi krajani. In celo republiški inšpektor za promet je postal enak časovno zahtev, vendar kljub temu danes še ne moremo z gotovostjo reči, da bo v enem mesecu cesta prevozna.

delom. Če bo vreme ugodno, predvidevajo, da bodo dela pri mostu zaključili do 1. maja.

B. DUŠIČ

Novo: dota za nezaposlene

Prvi primeri novega reševanja brezposelnosti

POSAVJE — V regiji pridejo povprečno štiri iskalci zaposlitve na vsako prsto delovno mesto. V Brežicah se je število nezaposlenih povečalo od 433 na 557, v Krškem od 314 na 432 in v Sevnici od 208 na 285.

Napovedi Zavoda za zaposlovanje za letos so pesimistične, če upoštevamo presežke že zaposlenih delavcev v posameznih firmah. Zaradi tega so zmanjšale potrebe po novih delavcih. Trenutno znani posavski presežek je 684 delavcev, vendar jih podjetja ne nameravajo odpustiti.

Zbrali borih 10.000 DEM, kar je glede na probleme le kaplja v morje.

Delavci krepko občutijo spremenjene razmere, zato je že vidno drugačno obnašanje v proizvodnji, pri porabi materiala itd. Tudi vodstvo podjetja si prizadeva, da bi čim bolj izkoristilo vse možnosti pri revalorizaciji, vendar končni lanski rezultat ne bo več kot ničla.

J. S.

Kdo je osvobodil slovenske borce?

Krški borci kritično spregovorili o obtožbah

KRŠKO — Programsko-volilna skupščina krške občinske organizacije Zveze združenj borcev NOV, ki je bila preteklo sredo v srednji skupščinski dvorani, je minila v znamenju zaskrbljenosti zaradi razmer v Jugoslaviji.

Predsednik krške borčevske organizacije Stane Nuncič je v uvodnem referatu med drugim dejal, da sta bili zadnji dve leti v Jugoslaviji izredno burni. Kronisti so zabeležili blatenje slovenskega političnega vodstva, krizo na Kosovu, katere razplet je še negotov, gospodarsko blokado, napade na Tita, mitingarsko rušenje Jugoslavije itd. Vse to se seveda odraža tudi v borčevskih vrstah. Toda mi ne moremo pristati na obrekovanje, da smo bili osvobojeni, je menil Nuncič.

Borci so na seji skupščine spregovorili še o svojih težavah, ki so tudi finančne narave, a upajo, da se bo to uredilo. Izvolili so novo vodstvo, na čelo krške borčevske organizacije pa bo šel naprej Stane Nuncič.

Med pomembne naloge organizacije so v program zapisali čuvanje in ohranjanje spomenikov NOB. J. S.

šale potrebe po novih delavcih. Trenutno znani posavski presežek je 684 delavcev, vendar jih podjetja ne nameravajo odpustiti. Zanje so našle ali še iščejo dodatne programe, za katere jih izobražujejo ob pomoči posavske enote Zavoda za zaposlovanje. Dodatno izobraževanje napovedujejo Jugotanim, Stilles in Inplet iz sevniške občine, Sigmat, Kovinarska in Celuloza iz krške občine ter Agraria in Opekarna iz Brežic.

Za nekatero iskalce zaposlitve je ena od rešitev dota oziroma pomoč zavoda za tiste, ki si najdejo delovno mesto na kmetiji ali v obrti. Tako enkratno pomoč jih je nekaj že sprejelo, dobil jo bo pa tudi zasebnik, ki se odkupil bizeljski obrat Iskre in v njem zaposlil 20 ljudi. Končno je bil okoreli sistem vendarle dopustil malo več iznajdlivosti pri nudenju pomoči ljudem, ki želijo delati tudi na kmetiji ali se kako drugače preživljati.

J. TEPPEY

POLITIČNI ŠKANDAL

KRŠKO — V Krškem je izbruhnil manjši politični škandal, ko so zeleni odkrili, da jih ni v grafikonu, s katerim je skušalo uredništvo delegatskega glasila Naš glas otipati predvolilni utrip. Ko so napako odkrili, je bilo seveda preprosto, da bi jo odstranili, zato so grafikon na 2000 izvodih Našega glasa prečrtali s flomastrom, kasneje pa so te predvolilni izdaji dodali še en list, na katerem so pojasnili pomanjkljivost.

PREDSTAVILI KANDIDATA ZA ŽUPANA

BRESTANICA, KOSTANJEVICA — Socialistična zveza Krško je preteklo sredo in četrtek organizirala predstavitev svojega kandidata za predsednika občinske skupščine Vojka Omerzija in kandidata za DPZ republiške skupščine Franca Rakarja. Obeh srečanj se je udeležilo po 20 ljudi. Občane je predvsem zanimalo bodoče reševanje komunalnih problemov, v Kostanjevici pa so se še posebej zanimali za turistični razvoj.

SEVNIŠKI IZGUBARJI

SEVNICA — V sevnškem gospodarstvu ostaja prej ko slej najtežji bolnik Mercator-Kopitarna, saj je ta kolektiv zabeležil ob zaključnem računu 1989 že kar 12.158.328 din izgube.

SEVNICA — V sevnškem gospodarstvu ostaja prej ko slej najtežji bolnik Mercator-Kopitarna, saj je ta kolektiv zabeležil ob zaključnem računu 1989 že kar 12.158.328 din izgube. Ali jo bodo lahko pokrili s pomočjo Mercatorja, je veliko vprašanje, ker se ta ne ogreva za ponujeno rešitev, pri katerih bi se moral odpovedati precejšnji vsoti denarja. Pri GG Brežice so 3.317.260 din izgube žage pokrili brez velikih komedij, prav tako je to uspelo Inpletu (1.214.152 din) s pomočjo občinskih rezerv. Stilles se je izkopal iz 4.427.942 din velike izgube s povečanim izvozom in manjšo premostovitvijo. Izgubo 200.909 din je pokrila tudi Komunalna. Med izgubarji pa so se znašle zaradi spremenjenih navodil o revalorizaciji (tik pred izdelavo zaključnega računa!) tudi srednja tekstilna šola Sevnica (50.188 din), ter osnovne šole Sevnica (106.157 din), Šentjanž (48.123), Krmelj (48.848), Blanca (40.499), Ana Gale (28.154) in Tržišče (24.070 din).

SE SPOMNITE, TOVARIŠI! — Kar težko slediti času, ki beži in prinaša nove in nove spremembe. Vse okrog nas z neko posebno mrzico postaja iz dneva v dan drugačno, zato se nam že tisto, kar se nam je še včeraj zdelo nesprejemljivo in obsojanja vredno, danes zdi smešno. Celotni sami sebi se zdimo smešni, ker smo tako mislili ali celo delali. Ob prihajajočih velikonočnih praznikih se spominjamo nekega dogodka izpred nekaj let. Takrat so, kot že vrsto let poprej, artiški mladinci pripravili velikonočni turnir v malem nogometu. Enako kot prejšnja leta, le s to razliko, da so tokrat na plakat zapisali dobesedno »velikonočni turnir«. Pa kaj, bi seveda rekli danes, a še pred nekaj leti je to dejanje v Brežicah dvignilo precej prahu. Razpravljali so, premelevali in obsojali. Isti ljudje, ki danes izgovarjajo tako zveneče besede. Se še spomnite, tovariši in gospodje?

DRUŽINA JE NEKAJ SVETEGA — Na veliko soboto, mišljena je sobota pred volitvami, so se družine zbrane okrog mize in se posvetile resnim družinskim pogovorom. Namesto svete knjige so imeli pred sabo najpogostejše kar Mladino s posebno prilogo »Vsi n aši kandidati«. Otroci, mame, očete, mamke in dedje, vsi so hoteli čimbolj spoznati kandidate.

POVSEM IN ZAGOTOVO VARNO — Kdor koli bo zmagal na volitvah, kdorkoli bo vladal in kakršni že bodo časi, tisti, ki bodo dobili stanovanja v novem bloku, ki so ga nedavno začeli graditi v Brežicah, bodo na varnem. Stanovajska zgradba bo namreč stala v neposredni bližini kar dveh za varnost najpomembnejših ustanov: policije in gasilcev. Dovolj bo klic na pomoč čez balkan.

• Za razliko od večine ne mislim, da bi postala Slovenija, če bi se odcepila od Jugoslavije, kar preko noči Švica. Izguba tržišča bi nas močno prizadela. (Mencinger) • Prepričan sem, da se družbeno lastnina ne bo odzdravila. Sedanja družbena posestva in podjetja oziroma živilska industrija bodo po državljenih. Ker pa država ni dober gospodar, bo morala misliti na denacionalizacijo večine premoženja. (Zagožen)

Krške novice

ZA SLOVO — Krški občani so dolgo časa negodovali zaradi divjih smetišč, ki so med drugim kazila vhod in mesto, hkrati pa onesnaževala tudi podtalnico ob črpalnišču Drnovo. Tik pred iztekom mandata je sedanji izvršni svet vendarle nekateri ukrenili in velet ta smetišča počistiti. Akcija je v celoti uspešna, kdaj bodo očistili vsega 43 divjih smetišč, ki jih je registriral občinski sekretariat za notranje zadeve, pa še ni znano. Verjetno izvajalcem le ne bo uspelo, da bi to delo opravili do začetka vladanja novega izvršnega sveta.

SEPARATIST — Medtem ko so separatistične sile na Kosovu po posredovanju vojske in policije potisnjene v defenzivo, albanski separatizem v Kostanjevici dviga glavo. Tamkajšnjemu slaščičarju, ki ima svoj kiosk pri mostu, je namreč padlo v glavo, da bi si zabeležen podnožje kioska in se ločil od kostanjevke blata. To separatistično dejanje je že storil, zdaj pa so se začele govorice, kako si lahko Albanec privoščil kaj takega, ko pa na Otoku in okoli njega ne sme nihče nič delati, da ne bi skazil enkratne podobe Kostanjevice.

VOLITVE — Profesionalni in amaterski volilni inšpektorji so bili vse čas prav na volitve in tudi med njimi kar se da budni, da naše pravne svobode, tajne in demokratične volitve ne bi bile preveč omejevanje. Tako so menda zabeležili, da so se v nekaterih delovnih kolektivih predlagali kar med sabo za pomembne funkcije v občini, zgodilo pa se je tudi, da je eno izmed volilšč zaprl sanitarni inšpektor, torej lahko sklepamo, da bodo te volitve poganem neoporne. Nekateri morebitno oglevalni videz, kajti nekateri ni bil udaril mimo že uveljavljene okusa.

Sevniški paberki

SMETI — Krčanom že tako predsednik bolj slabo kaže, da bi se utegnili v kratkem rešiti nizko in srednje radioaktivnih odpadkov, da sploh ne preseneča sklep zborna krajevnih skupnosti krške občinske skupščine, naj Kostak prekine pogodbo s sevniško Komunalno za uporabo krškega smetišča oz. sanitarne deponije, kot tej učenorečjejo. Krčani bi se radi rešili vsaj smeti drugih ako se že ne morejo mnogo bolj »vroči« in manj zaleteni radioaktivnosti. Kaj bodo naredili Sevnica, če bo pobjuda Krčanov prodira, si ne težko predstavljati. Spet bo oživela ideja o Konjskem kot o možnem odlagališču komunalnih odpadkov, vaščani bodo verjetno sila »navdušeni«.

SKROPLJENJE — M-Kmetijski kombinat se ne drži dogovorov glede skropljenja sadovnjakov v Drožanjcih in Cesti na Dobrovo, kar povzroča obilo hude krivice pri krajanih, ki jim je bil kombinat obljubil, da jih bo vsaj predhodno obveščal o skropljenju. Krajani grozijo, da se bodo »ustrezno organizirali«, če jih ne bodo nehali zadrževati, ni pa znano, ali to pomeni, da »se bo zgodil« kakšen protestni miting tudi na sevnških tleh.

RAZSVETLJAVA — V ponedeljek zjutraj okoli 5. ure, ko je bila še kar trdnost, je ulična razsvetljava na mestni delno prislunhla Krambergerjevim svetom o varčevanju elektrike. Toda zakaj so bili v temi le na večjem delu Glavnega trga in celotni Kvedrovi cesti, še nezgledno hali zastropitji, ni pa znano, ali to pomeni, da »se bo zgodil« kakšen protestni miting tudi na sevnških tleh.

Zbor — matica amaterizma

Mešani pevski zbor Primož Trubar slavil 10-letnico ustanovitve — Lepe mištr rojaka

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU — V tem kraju sta petje in glasba doma že od nekdaj. Ljudje z glasom in posluhom so se združevali v cerkvene zборе, med vojnama pa se je uveljavil predvsem tamburaški zbor Bisernica. Po osvoboditvi so ustanovili mešani pevski zbor, od katerega je potem ostal moški oktet in pod vodstvom Iva Jenčiča prepeval neprekinjeno podrgro desetletje, vse do začetka 70. let. Sredi sedemdesetih let so ponovno osnovali moški zbor, kateremu so se leta 1980 pridružile pevke. To leto štejejo za ustanovno leto mešanega pevskega zbora »Primož Trubar«. Zbor, ki ga je prevzela šolana pevovodkinja in je opazno napredovala, je 10-letnico praznoval nedavno z jubilejnim koncertom. Slavnostni jubilejni koncert.

Manca Vidic, zborovodkinja loškega zbora, končuje študij farmacije, ker pa ni ne kaže, da bi mogla dobiti službo blizu Loke, se lahko primeri, da bo njeno delo v zboru nadaljeval kdo drug.

vornik dr. Janko Prunk, loški rojak, je ob tem jubileju povedal nekaj zanimivih misli, ki jih tu povzemamo. Takole je razmišljal o zboru in ljubiteljski kulturi:

»Zbor je matica in stičišče amaterske kulture v Loki, kot kolektiv in tudi njegovi posamezni člani so postali nekakšno gravitacijsko središče pristnega človeškega druženja v kraju. Tajnik sevnške ZKO Albert Felicijan meni, da si je loški zbor s svojim delom in ubranim petjem pridobil osrednje mesto v zborovstvu sevnške občine. Predsednik zbora Franci Strajnar pa pravi, da je res lepo biti član zborovske pevke družine, a hkrati tudi težko. Slednje potrjujejo podatki iz zapisnikov v kroniki zbora. V desetih letih delovanja je šlo skoz ta zbor 73 pevcev in pevk, žal pa mu tudi ob jubileju ne uspeva, da bi se število članov ustavilo vsaj pri številu 30. Zato bo držalo, da je uspeh loškega zbora že to, da se je ob veliki fluktuaciji in menjavah zborovodij sploh obdržal na prizorišču ljubiteljske kulture.«

V desetih letih so imeli loški pevci več kot 500 vaj in okoli 80 nastopov. Koliko odrekovanja je bilo potrebno za vse to, vedo najbolje sami, še posebej pa njihove zborovodkinje: Tatjana Goršek, ki je zbor vodila do leta 1986, ko ga je prevzela Nataša Vidic, pa Manca Vidic, ki vodi zbor od predlanskega leta. Pod Mančinim vodstvom je loški zbor še zlasti napredoval, kar sta opazila tudi prof. Jože Gregorc in Edvard Goršič, selektorja za zadnji dve posavski pevski reviji.

P. PERC

Otoški bienale na ogled na Reki

Razstavo grafik izbranih avtorjev 1. bienala slovenske grafike odprli v tork v reški Moderni galeriji — Na posebni razstavi Jakčeve grafike praškega obdobja

REKA — Prvi bienale slovenske grafike, ki so ga lani priredili na Otočcu in v Novem mestu, je zbudil dokajšnje zanimanje ne le med ljubitelji in poznavalci likovne umetnosti na Slovenskem, ampak tudi drugod po Jugoslaviji in celo v tujini. Med prvimi, ki so temu bienalu ponudili roko sodelovanja in se odločili njegove prve sadove predstaviti občinstvu svojega okolja, je Moderna galerija na Reki.

Ta umetnostna ustanova, ki je sicer ena najbolj uglednih na Hrvaškem, v svetu pa znana predvsem po tem, da že leta dolgo organizira mednarodne bienalne razstave risbe, je želela prikazati vse, kar je bilo na ogled na Otočcu in v Novem mestu. Ker pa nima prostorov, da bi lahko razstavila tolikšno število del, se je morala zadovoljiti le z izborom, in to avtorjev in njihovih stvaritev. V izbor je vključila le avtorje, ki so bili na prvem bienalu slovenske grafike nagajeni, in vse tiste, ki so bili med bienalom predstavljeni s spremljajočimi avtorskimi razstavami v Novem mestu.

Razstavo del izbranih avtorjev prvega bienala slovenske grafike so odprli v veliki dvorani reške Moderne galerije v tork, 10. aprila, zvečer in bo na ogled do vključno 30. aprila. Na njej so torej predstavljeni: Božidar Jakac (1899—1989), Vladimir Makuc (1925), Bogdan Borčić (1926), Andrej Jemec (1934) in Branko Suhaj (1950) kot predstavniki različnih generacij slovenskih grafičnih umetnikov in različnih smeri oziroma slogov v grafiki, ter nagajeni prvega bienala slovenske grafike: Štefan Galič (1944), Zdenko Huzjan (1948), Rudi Skočir (1951), Zora Stanič (1956), Hamid Tahir (1953) in Klavdij Tutta (1958).

UČENCI RAZSTAVLJAJO

ČRNOMELJ — V tukajšnji ljudski knjižnici so 10. aprila odprli razstavo likovnih in ročnih del učencev OŠ Milke Šober-Nataše iz Črnomlja. Razstava bo na ogled do sobote, 21. aprila.

Reška Moderna galerija je izkazala posebno čast pionirju in očetu slovenske grafike Božidaru Jakcu in v svojem Malem salonu razstavila cikel Jakčevih grafik iz njegovega praškega obdobja 1920—1923. Razstavo so odprli že minuli tork, 3. aprila, in bo na ogled še do vključno ponedeljka, 16. aprila. Da-

ina Glavočič iz Moderne galerije na Reki je v zloženko med drugim zapisala, da je bila grafika Jakcu najplodnejše ustvarjanje področje, čeprav takrat, ko je z njo začel, pri nas ni bila niti znana niti priznana kot likovna zvrst. Praško obdobje njegovega ustvarjanja je značilno po tem, da Jakac takrat še ni bil naklonjen barvi, marveč je izbral odnose in kontraste črno-belega ter tako ustvaril neponovljive ekspresionistične grafike, prepolne melanholije in človeške osamljenosti.

I. ZORAN

Za ZKO minus dvesto tisoč

Novomeška Zveza kulturnih organizacij dobila četrtno denarja manj, kot je zahtevala

NOVO MESTO — Tukajšnja Zveza kulturnih organizacij je za nejevoljo sprejela na znanje, da ji je občinska proračunska blagajna odobrila za dejavnost v letu 1990 samo 600.000 dinarjev ali kar 200.000 (četrtno) manj, kot je zahtevala in pričakovala na podlagi predloženega programa. Odbor za načrtovanje in za njim še

predsedstvo sta vsak na svoji seji obravnavala problematiko, ki je zaradi tega nastala, in menila, da Zvezi kulturnih organizacij ni moč sprejeti letnega denarnega načrta, marveč je beseda lahko le o začasnem programu financiranja.

Ker bo denarja znatno manj, kot ga Zveza kulturnih organizacij potrebuje, bodo prizadeti vsi »upniki« te organizacije. Najbolj seveda tista kulturna društva in skupine, ki so bili že do zdaj odvisni od blagajne Zveze kulturnih organizacij. Po mnenju predsedstva pa nikakor ni moč prikrajšati najboljših in najperspektivnejših kulturnih skupin, še posebej ne tistih, ki jih sestavljajo pretežno mladi ljudje. Taki sta, denimo, folklorna skupina Kres, ki si je pridobila že mednarodni ugled, in mešani mladinski pevski zbor pri glasbeni šoli Marjana Kozine, ki kvalitetno hitro napreduje. Ob tem se zastavlja vprašanje usode skupin, ki so organizacijsko in finančno vezane na delovne organizacije, tembolj, če so slednje na finančno trhljnih nogah, saj je pričakovati, da se jih bodo kolektivno poskušali otresti.

Kot rečeno, Zveza kulturnih organizacij ne bo imela denarja, da bi kulturnim društvom in skupinam kaj prida pomagala. To pa po mnenju predsedstva ne bi smelo povzročiti upadanja ali celo ukinitja ljubiteljske kulturne dejavnosti. Če bi kje zdaj prenehali z delom, bi to imelo hujše posledice, kot če bi kaj odmlilo v stabilnih časih in razmerah. Predsedstvo je sklenilo storiti vse, da se to ne bi zgodilo. Takoj po volitvah bodo obiskali večja kulturna društva v občini, jih seznanili s problematiko in jih poskušali prepričati, naj vztrajajo v razmerah, kakršne pač so, naj čeprav bo težko.

I. Z.

PRAVOPIS APRILA ALI ŠE KASNEJE?

Najprej je bilo napovedano, da bodo Pravila slovenskega pravopisa kot prvi del novega Slovenskega pravopisa izšla februarja. Potem so ta rok preklicali in objubil, da bo knjiga, za katero je bilo treba po prednaročniški ceni odšteti 260 dinarjev, izšla marca. Zdaj, ko sta mimo marec in polovica aprila, pa v knjigarnah pravijo, da bo Pravila slovenskega pravopisa morebiti moč dobiti »že ob koncu tega meseca«. A komaj verjamemo, da bo res kaj. Izdajatelj se bodo tokrat sklicevali na to, da je april že sam po sebi mahast, in izid bržkone predstavili na maj. Tako vemo vse, kar je treba vedeti: bo, ko bo. V tolažbo nam je lahko le obvestilo izdajateljev knjigarnam, da se je natis zalekal zaradi nepričakovano velikega števila naročnikov.

OD TU IN TAM PO SLOVENIJI

• LJUBLJANA — V Narodni galeriji bodo danes, v četrtek, 12. aprila, ob 18. uri odprli razstavo Smeri razvoja nemške umetnosti od 1880 do 1933, ki so jo posredovali Mestni muzeji Karl-Marx-Stadta. Na ogled bo 113 slik, grafik in kipov 68 umetnikov, od katerih naj kot najbolj tipične predstavnik posemnežnih likovnih smeri omenimo Maxa Liebermanna, Lovisa Corintho, Oskarja Kokoschko ter skupino Most.

• LJUBLJANA — V Cankarjevem domu bo še do 8. maja na ogled fotografška razstava neorealističnega fotografa Enrica Pasqualija iz Bologne v Italiji. Obiskovalci imajo priložnost prvič pri nas videti fotografije tega mojstra iz petdesetih letih.

• LJUBLJANA — Galerija Tivoli v Mednarodnem grafičnem likovnem centru vabi na ogled razstave Tri stoletja kubanske grafike, ki so jo odprli včeraj. Razstava obsega 110 grafičnih listov iz obdobja 1650—1987, vanjo pa so s svojimi deli vključeni tudi umetniki, ki so dalj časa živeli in ustvarjali na Kubi.

Stanjšane rezine za amaterizem

DOLENJSKA, POSAVJE — Bojazen, da bo z ukinitvijo kulturnih skupnosti in sočasnim prenosom odločanja o kulturnih zadevah na organe državne oblasti še največ izgubil amaterizem, je bila povsem upravičena. Vsakogar, ki je bil količikaj optimističen in je pričakoval, da se bodo stvari morebiti le obrnile tako, da ljubiteljska kulturna dejavnost vsaj nazadovala ne bo, če že ne bo mogla napredovati, so prve konkretne številke, sporočene od tam, kjer delajo razrez proračunskega hleba, prav gotovo že prepričale o nasprotjem. Kako bi ga tudi ne, ko pa je rezina, od katere naj bi živel kulturno ljubiteljski, znano tanjša od pričakovane. S tem je najhujši udarec dobil amaterizem predvsem v tistih in ne tako maloštevilnih občinah, kjer sta kulturna ponudba in kulturno življenje v glavnem odvisna od tega, kaj zmorejo spraviti skupaj ljudje, ki se s kulturo ukvarjajo ljubiteljsko oziroma nepoklicno. Take občine pa v dolenski in posavski regiji, če omenimo samo tve, močno prevladujejo. Navsezadnje lahko vržemo v isti koš glede tega kar vse po vrsti, tudi novomeški, ki ima od vseh največ profesionalnih kulturnih usta-

nov in največ ljudi, ki se s kulturo ukvarjajo poklicno, ki pa je do zdaj nismo imeli v mislih. Dejstvo je, da predstavlja amaterizem tudi v kulturi te občine tako velik odstotek, da bi brez njega imeli znatno slabšo in manj raznoliko kulturno ponudbo in večkrat mrtvo kot živahno kulturno življenje.

Slišati je, da gre za prehodno obdobje, v katerem je zaradi vsesplošnih težav in na vseh področjih nakopičene problematike potrebno zmanjšati »apetite« in nameniti denar za dejavnosti in reči, od katerih da smo »življenjsko odvisni«, da se bodo zadeve sčasoma uredile v prid ljubiteljski in sploh vsakršne kulture, le potrpeti da je treba. Marsikaj se slišati, tudi to, da kultura pač ne more biti izjema v času, ki od vseh terja samoodrekanje, varčevanje, racionalizacijo in kdove kaj še in kar naj bi šlo v korist gospodarstva, ki da je pred potopom. Lepo in prav, toda tu gre v prvi vrsti za dejavnost in ljudi, ki v tej dejavnosti delajo brezplačno, žrtvujejo vse svoje znanje in izkušnje, in nemalokrat celo na račun svojega žepa, s tem da marsikaj plačajo s lastnim in vsakdanjem delu trdo prisluženim denarjem. Če torej kdo od

takšnih ljudi zahteva, naj se odpove tistemu, česar sploh nima, je to, milo rečeno, nerazumljivo, če ne celo nesramno. Sicer pa, kdor le malo bolje pozna kulturniški amaterizem, mu kaj takega sploh ne pride na misel. Je pa nekaj drugega, na kar je treba opozoriti. Če bodo kulturna društva, v katerih prej omenjeni amaterji delajo zastoj, ob še tisti eksistenčni minimum, ki jim ga je prejšnji samoupravni sistem priznal, ali če se bo ta minimum bistveno zmanjšal, potem se je bati, da čez leto ali dve, če ne že prej, tovrstne problematike sploh ne bo več. Ljudi bo minila že zdaj močno omajana volja do žrtvovanja za kulturo in društva z vsemi skupinami bodo razpadla. Kdo se bo poslej ukvarjal s kulturo in skrbel za kulturno življenje državljanov, o tem pa naj razmišljajo tisti, ki režejo rezine amaterizmu, in pa, seveda, stranke na oblasti. Morebiti bo slednjim šele zdaj prišlo v zavest, da so v strankarskem predvoitnem boju, objublajoč ljudem vse sorte spremembe in pridobitve, pozabile na kulturo. Na duhovno hrano državljanov, h katerim so se tolikokrat obračale.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

V KRKI RAZSTAVLJATA KIPAR IN OBLIKOVALEK

NOVO MESTO — V Krkini novomeški galeriji (avli poslovnih prostorov v Ločni) bo do vključno petka, 20. aprila, na ogled razstava kiparskih del akademskega kiparja Boštjana Putriha in izdelkov iz keramike oblikovalke Simone Putrih, obeh iz Ljubljane. Razstavo so s krajšim kulturnim programom odprli v sredo, 11. aprila.

SLOVO ROČNI OBDELAVI

TREBNJE — Trebanjska knjižnica dober teden dni uporablja računalnik, s katerim zdaj začena voditi evidenco obiskov in v katerega bo vnesla predvidoma do poletja vse naslove iz svojih katalogov. Knjižnica v Trebnjem, v katero je vpisanih okrog 2.000 članov, ima s trebanjskim oddelkom ter z izposojevališči v Mokronogu, Šentrupertu, Dobriču in na Mirni blizu 30.000 enot knjižničnega gradiva.

»ZAPOSTAVLJANJE« IN RAZSTAVA

RIBNICA — Z monodramo nobelovca Iva Andrića »Zapostavljanje« je te dni godbovala na odru doma JLA v Ribnici igralka Beogradskega narodnega gledališča Ljiljana Blagojevič. V domu JLA pa bo še do nedelje, 15. aprila, na ogled razstava likovnih del, ki so jo sem pripeljali iz doma JLA v Beogradu.

M. G-č

PREDAH ZA REKO SAVO

LJUBLJANA — V Moderni galeriji razstavlja ameriška likovnica Helen in Newton Harrison projekt Predah za reko Savo. S tem projektom obravnava vprašanja, ki jih odpira ogroženost Save in obrečnih predelov od slapa Savice do izliva te reke v Donavo. Harrisonova, sicer profesorja na univerzi v San Diegu v Kaliforniji, spadata med najvidnejše svetovne umetnike, ki se ukvarjajo z vprašanji krajine, ekologije, politike in umetnosti. Prepričana sta, da je moč (tudi s posegi, ki jih predlagata) ohraniti in ozdraviti Savo ter da je še možna »nova zgodovina« za to našo reko.

Četrto grmsko srečanje

Na njem so se predstavili mlade baletne plesalke, glasbenika in akademski slikar — Lep večer

NOVO MESTO — V sredo, 4. aprila, zvečer so v glavni avli osnovne šole 15. divizije pripravili že četrto grmsko srečanje. Prireditev, ki postaja tradicionalna in pomemben kamenček v mozaiku novomeške kulture, je bila tokrat posvečena baletu, glasbeni poustvarjalnosti in slikarstvu. Vodila sta jo učiteljica Sonja Simčič in Branko Šuster, ki je tudi pripravil domiselno sceno, simbolizirajočo pomlad.

Obiskovalcem, zvečinoma krajanom desnega brega Krke, sta se najprej predstavili mladi baletni plesalki Andreja Žitnik in Maja Bricelj, nato pa še Rosana Hribar in Jana Menger, ki sta prikazali zanimiv izrazni ples, vse pa so nastopile ob ustrezni izbrani glasbi. Ob tej priložnosti je Sonja Rostan, ki že peto

leto poučuje baletno-plesno vzgojo na glasbeni šoli Marjana Kozine — njene učence so tudi omenjena štiri dekleta — povedala, da ima ta dejavnost v Novem mestu že kar lepo tradicijo, saj je z njo že pred dobim desetletjem in pol začela Milica Buh, in sicer še v okviru takratnega zavoda za kulturno dejavnost. Dodala je, da je med mladino veliko zanimanja za baletno-plesno vzgojo, kar med drugim dokazuje to, da trenutno obiskuje ure te vzgoje 90 učencev oziroma učenc.

Zatem je Branko Šuster, duša kulturnega življenja na osnovni šoli 15. divizije, predstavil akademskega slikarja Jožeta Marinča iz Kostanjevice, ki je za to priložnost pripravil v prireditveni avli manjšo razstavo svojih slik. Gre za osem oljnih slik s krajinskimi motivi oziroma med temi tudi nekaj tihožitij. Šuster je poudaril, da slikar resda izhaja iz ekspresionističnih izhodišč, vendar vsak motiv likovno tako zgradi, da učinkuje kot avtonomna avtorska stvaritev. Predvsem pa je treba podčrtati Marinčevu suvereno obvladovanje barv, po čemer je še posebej znan.

Kot zadnja sta nastopila kitarist Dušan Pavlenič, glasbeni pedagog na glasbeni šoli Marjana Kozine, in violinist Anton Čorbič, profesor glasbe, ki poučuje na novomeški gimnaziji. Izvedla sta nekaj zanimivih glasbenih stavkov iz repertoarja, ki sta ga kot novi novomeški duo pripravila v zadnjem času. Že s tem nastopom sta ustvarila vtis, ki napoveduje, da ju bomo še srečevali na prireditvah. Tudi v snovanju takšnih instrumentalnih sestavov se čuti dih nove »novomeške pomladi«.

Naslednje, peto grmsko srečanje bo jeseni, kajpak z novimi ustvarjalci in poustvarjalci.

I. ZORAN

Kapele že živijo za obletnico

Godba na pihala iz Kapel bo v juliju slavila 140-letnico obstoja — Preživela je različne sisteme, razmere in oblasti, pa bo tudi sedanje!

KAPELE — Godba na pihala iz Kapel bo 140-letnico svojega obstoja slovesno obeležila, čeprav živimo v težkih časih, ki skorajda niso primerni za praznovanje. Godba, že od začetka delavska in kmečka, je trdo zasidrana v ljudeh teh krajev na obrobju Slovenije. Druga nimajo, le svojo godbo, in morda je ravno tu najti razlog, da je kapelska godba, čeprav povsem amaterska, tudi opazno napredovala po kakovosti.

Godbeniki so tesno navezani na svoj kraj in gotovo bi smeli reči tudi obratno. Uspelo jim je preživeti navkljub različnim sistemom in razmeram. Ostali so slovenska narodna in ljudska godba. Ljudje so jim pripravili pomagati in na razumevanje naletijo tudi v okoliških podjetjih, celo v tistih, ki jim pomoči niso sposobni dati. »Zeleti bi, da bi z našo obletnico zaživelo širše okolje, ne le godbeniki, Kapele in občina, temveč

celotno območje, v katerem se pojavljamo,« pravi predsednik godbe Ivan Živič.

Verjetno so ravno zaradi takih ciljev s pripravami na slovesnost začeli že v lanskem letu, ko so opozorili pristojne organe, da gre za praznik Posavja. V preteklem mesecu je začelo delati kakih deset delovnih odborov, ki bodo skrbeli za to, da bo ob prazniku vse teklo tako,

kot je treba. Praznik bo potekal od petka, 20., do nedelje, 22. julija, ko v Kapelah pričakujejo 4 do 5 tisoč ljudi.

Kapelski godbeniki se vestno pripravljajo na samostojni koncert, ki ga bodo pripravili na praznični petek, ko bodo tudi otvoritve nekaterih razstav. V soboto bodo v Kapele že prispelke godbe iz oddaljenih krajev, med njimi češka godba iz Olomouca, nemška iz Ober-

V nedeljo bodo v Kapele prispele slovenske godbe, ki bodo nato gostovale po okoliških vaseh in krajih ter se domačinom predstavile z igranjem. V Kapelah bo istega dne tudi srečanje borcev in aktivistov Kozjanskega. Na osrednji prireditvi bo okrog 700 godbenikov v pisanih uniformah zaigralo štiri skupne skladbe. Med njimi bo tudi slovesna koračnica, ki jo je posebej za to priložnost napisal Radovan Gobec, za instrumente pa pripravil Bojan Adamič. Množici godbenikov bo dirigiral Radovan Gobec.

Do julija je sicer še daleč, a ne za organizatorje, ki jih v tem času čaka še ogromno dela. Potrebno bo precej zanesenjaštva in tudi žrtvovanega prostega časa, saj takja prireditve veliko stane. Danes pa kljub vsestranski podpori denarja ni lahko zbrati. A če ljudje živijo z godbo in če godba živi v njih, je vse skupaj nekoliko lažje.

B. DUŠIČ

PESEM IZ 400 GRL — Pretekli petek je bila v Metliki 4. revija otroških in mladinskih pevskih zborov Bele krajine, na kateri se je predstavilo 11 pevskih zborov iz obeh črnomaljskih šol, metliške, adlešičke, viniške ter deklški zbor črnomaljske župnije. Revijo je pozdravil dr. Matjaž Kmecl, po končani reviji, ki jo je strokovno spremljala prof. Tatjana Mihelčič, pa so imeli strokovni pogoovor. Poudarili so, da je v petju viden napredek, da pa bi bilo dobro, če bi se prihodnje revije udeležili tudi pevski zbori iz drugih belokranjskih šol. Na fotografiji: otroški pevski zbor osnovne šole Loka pod vodstvom Darka Kočevarja in ob spremljavi kitarista Zdravka Kuniča poje Kočevarjevo pesem Veter.

Zapelo bo kar 480 mladih

NOVO MESTO — Tukajšnja Zveza kulturnih organizacij bo tudi letos pripravila občinsko revijo otroških in mladinskih pevskih zborov. Ta vsakoletna manifestacija bo tokrat v tork, 17. aprila, v novomeškem Domu kulturne. Nastopilo bo osem zborov, ki štejejo skupaj blizu 480 članov, vsak pa se bo predstavil s tremi pesmimi.

Na odru Doma kulture se bodo vrstili trije otroški zbori, in to iz glasbene šole Marjana Kozine, osnovne šole Bršljan in osnovne šole Katje Rupena, trije mladinski zbori, in sicer iz osnovne šole Martina Kotarja v Šentjerneju, osnovne šole Bršljan in osnovne šole Milke Šobar-Nataše (v Šmihelu), ter dva mladinska zbori: iz srednje šole tehniških in zdravstvene usmeritve Borisa Kidriča in iz glasbene šole Marjana Kozine.

Kot je iz povedanega razvidno, se je za revijo prijavil samo en izvenovomeški pevski zbor, brez tega pa bi mirne duše zapisali, da je prireditve zgolj novomeška. Tokrat je izpadla vrsta šol, ki so na prejšnjih revijah nastopale s svojimi zbori, med drugim celo take, kot je grmska, katere zbor je v preteklosti štel med najboljše.

Tudi letos bo revijo strokovno spremljal prof. Mirko Slosar iz Kopra. Ob koncu prireditve se bo pogovoril z zborovodjimi, in to z vsakim posebej, ter najboljše zbere predlagal za nastop na medobčinski reviji otroških in mladinskih pevskih zborov, ki jo bo Pevska zveza Dolenske in Bele krajine organizirala maja v Črnomlju.

I. Z.

pisma in odmevi

Čudna dobrota

Misel o »hajduštvu«

Veliko krivic je v Beli krajini še odprtih. Zaslužni možje uživajo v miru penzije, pravica pa je šla počivat. Najbrž pa ni prav, da je tako. Krivic ne odobrava noben pošten človek, lahko pa ima ob njih vrsto pomislekov. Če mi kdo podari ukradeno kolo ali avto, mi bodo to zanesljivo zasegli in to je pošteno. Podobno velja tudi za tako podarjeno zemljo. Vsak, ki so mu pri nas dali tujo zemljo, je moral vedeti, če je pravi lastnik tega zemljišča zemljo prodal, zapil ali zakartal ali je ostal brez nje kako drugače. Podarjevanje zemlje je bilo podobno balkanskemu hajduštvu: vzameš sosedu in podariš revnejšemu prijatelju. Čudna vrsta dobrote! Prvotni gospodar in lastnik se je bil namreč trudil, za plačilo, ker je bil skrben, pa je bil po vojni ob vse, zato pa je obdarovanec »muhte« prišel do tujega imetja. Je to tisto, da smo v naši državi bili v vseh zadevah nekaj posebnega in smo bili na to celo ponosni?! Pred kratkim sem poslušal na TV nekoga uniformiranca, ki se je hvalil, da smo mi imeli vedno svojo pot, iz katere ne bomo krenili. Bog ve, če je že ugotovil, kam nas je pripeljala ta pot?!

F. DERGANČ

Prebujamo se!

Pri obnovah naj bi povedali svoje mnenje tudi Črnomaljši

V eni zadnjih števil Dolenjskega lista sem zasledila vest, da namerava Črnomaljska kmetijska zadruga obnovljati tržnico v Črnomlju. O prenovi in obnovi starega mestnega jedra smo si prav gotovo nabrali že precej slabih izkušenj, morda pa tudi kakšno dobro, zato menim, da bi morala kmetijska zadruga javno objaviti predvideni obnovitveni načrt, da bi se Črnomaljši o njem lahko izrekli. Zlasti še, ker nekateri menijo, da sodi sedanja tržnica v krog neustreznih posegov v starem mestnem jedru. O klavnici pa naj rečejo kaj tudi ekologi in turistični delavci.

Prav tako bi veljalo javno razgrniti načrte obnovitvenih del pri kulturnem domu v Črnomlju. Vemo, da je domu potreben raznih obnov in izboljšav, sredstev pa je malo, zato nam ni vseeno, za kakšna dela gre. Predvidena obnovitvena dela je moč predstaviti na različne načine. Ni bojazni, da ne bi bilo odziva, kajti Črnomaljši se prebujajo.

KSENJA KHALIL
Črnomelj

IŠČE »ATOMSKEGA« ZALOŽNIKA

Prejel sem spet »ameriško pismo« Emila M. Černeta iz Clevelanda. V njem med drugim pravi:

»Mogoče te bo tudi zanimalo, da se osebo poznam s Paulom W. Tibbetom. To je polkovnik ameriške aviacije in tisti slavni človek v zgodovini, ki je vrgel atomsko bombo nad Hiroshimo. Dal mi je svojo knjigo FLIGHT OF THE ENOLA GAY — Polet z Enolo Gay. Tako je bilo ime njegovi materi. On stanuje v Columbusu, to je glavno mesto države OHIO. Je izredno preprost človek in dober za pogovor. Mogoče se bom dogovoril s kakšno založbo za prevod v slovenščino.«

Torej, založniki, razmislite o ponudbi!

J. P.

Nujno — v bife?

Eno ali dvoje vozil?

2. aprila ob 11.20 uri sem se sprehajala ob Cesti komandanta Staneta. Pripeljal je rešilni avto, ki je z vključeno sireno prehiteval ostala vozila. Voznik rešilnega avtomobila je zavil na desno proti postaji milice in pozneje sem vide-la, da je bil rešilni avtomobil parkiran pred to stavbo. Skozi vrata postaje sta stopila miličnik in voznik rešilca. Postala sem in opazovala, kdaj bo prišel kak človek, ki potrebuje pomoč. Vendar ga ni bilo. Voznik rešilnega avtomobila si je slekel belo haljo, jo odložil v ta avtomobil in potem odšel z miličnikom v bližnji bife. Morda pa kdo v bifeju potrebuje pomoč, sem pomislila in odšla za njima. Pomoči tudi tukaj ni potreboval nihče, kajti odšla sta za točilno mizo.

Upam, da tisti trenutek ni nihče kje drugje potreboval prevoza v bolnišnico, saj je bil voznik rešilnega avtomobila nujno zadržan. Številka tega vozila je bila NM 148-202. Morda gre za naključje: mogoče je bil omenjeni rešilni avtomobil že prej pred postajo milice in je po ulici peljal mimo drugo reševalno vozilo?

N. G.

Izjava članom in slovenski javnosti

Ob enourni protestni
stavki 5. aprila

V četrtek, 5. aprila, je sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije od 9. do 10. ure izpeljal splošno enourno protestno stavko, katero je 28. marca razglasil republiški odbor. Za stavko v zdravstvu in socialnem skrbstvu Slovenije smo se odločili zaradi skrbi za zdravje in varnost prebivalstva, potem ko smo pridobili pisma soglasja naših članov iz vse Slovenije za organiziranje splošne stavke za doslej jasno opredeljenih zahtev. Splošna protestna stavka je bila razglasena šele potem, ko smo interese svojih članov skušali zaščititi in uveljaviti v devetih mesecih pogajanj.

Vlada, s katero smo se pogajali, je pokazala nizko raven politične kulture in svojo lastno nesposobnost za izvedbo korenite reforme in odpravo vzrokov trajne krize v zdravstvu in socialnem skrbstvu. To so zakrivali z ukrepi, ki so le za mesec ali dva pokrili najbolj akutne probleme, in potem vedno znova prelomili dane obljube.

Prav zato naš sindikat vztraja, naj se ugotovi odgovornost tistih funkcionarjev, ki v preteklih letih za zdravstveno reformo niso storili nič kljub našim opozorilom. V bodoče je treba preprečiti, da ti in takšni funkcionarji s svojo nepripravljenostjo in nesposobnostjo onemogočajo odpravo pravih vzrokov krize v naših dejavnostih in s tem tudi izpolnitev naših zahtev.

Sindikat danes s svojo stavko zahteva nov, sodobnejši sistem zdravstvenega in socialnega skrbstva in pogoje za stabilno delovanje, ki mora zagotavljati uporabnikom zglede organizirano varstvo. V bodoče pa bo sindikat predvsem zahteval takšno kolektivno pogodbo, ki bo našim članom zagotovila osebne dohodke in druge pravice iz dela in bo naše delavce izenačila z zaposlenimi v gospodarstvu.

Prva povojna splošna stavka zaposlenih v zdravstvu in socialnem skrbstvu Slovenije je uspešla. To nam dokazujejo sporočila pomurske, podravske, koruške, celjske, posavske, zasavske, gorenjske, ljubljanske, dolenske, notranjske, severnoprimorske in obalno-krške regije. Med stavko smo hkrati doživljali tudi podporo in razumevanje uporabnikov. Stavka je potekala v skladu s stavkovnimi pravili našega sindikata in so bila tako upoštevana etična in moralna načela naše stroke. Člani sindikata zdravstva in socialnega skrbstva so tako znova potrdili, da zaupajo svoji sindikalni organizaciji, in na tem zaupanju bomo gradili tudi v bodoče. Prav ta podpora naših članov naj bo opomin vsem tistim, ki mislijo, da bodo zdravstveno politiko lahko oblikovali brez tistih, ki jo izvajajo, in da smo odslej še močnejša in učinkovitejša organizacija za zaščito interesov svojih članov.

Dr. JOŽE ARJENŠEK,
predsednik stavkovnega odbora

Kostanjevičani, še sami kaj ukrenite!

Predvsem se vprašajte: kaj je kraju ponujenega, ker naj bi odstopil to, kar ima še edino vrednega?

Pozorno sem sledil člankom, ki so bili objavljeni v Dolenjskem listu o morebitnem igrišču za golf v Kostanjevici na Krki. Tudi sam bi rad povedal nekaj besed o tej stvari.

Polje, kjer naj bi naredili igrišče za golf, nekoliko poznam. Strinjam se, da je to edinstven naravni biotop in da je, tak kot je zdaj, namenjen vsem. Lepota je za vse in ne stane nič. Res je, da je Kostanjevica turistično manj razvita, kljub temu da je nekoč imela vse možnosti za razvoj turizma. Sprašujem pa se, če bo golf potegnil kraj iz turistične zaostalosti ali pa bo to še kamenček v mozaiku

naših zavoženih in nepremišljenih dejanj in investicij.

Res je, da je golf športna panoga, ki je v razvitih deželah sveta doživela v zadnjih treh letih največji razcvet. Pred golfom je bil to tenis. Gotovo igra prinaša denar, vprašanje je le, komu?

Ko je ameriška naftna industrija prišla na nedotaknjena škotska otočja z namenom, da bi tam črpala nafto, je otoškemu svetu uspelo zase iztržiti velike ugodnosti. Po pogajanjih jim je uspelo dobiti ceste, šole, trgovine, telovadnice, letališče in denar za ekološko sanacijo stanja, ki bo nastal s prihodom umazane industrije. Med drugim so kot argument uporabili tudi dejstvo, da so bode v njihovih krajih naselili novi ljudje, delavci naftne družbe, ki bodo potrebovali novo infrastrukturo, če naj ne bi povsem izrabili že obstoječe. Ne zadnje so vedeli, da prodajajo košček domovine, ki nima cene. Niso namreč nasledili frazam o napredku, ki da ga bo tuji investitor prinesel njihovim krajem. Postavili so pogoje in zahtevali njihovo celotno izpolnitev.

Kdo pa se pogaja v imenu Kostanjevičanov, ki so prvi lastniki tega, kar jim nekdaj skuša odprodati?

Očitno nimajo človeka, ki bi s tujim investitorjem in z ljudmi iz Krškega lahko vodil pogajanja in zastopal krajane. Pa ga tudi imeti ne morejo, kajti šele zdaj se umikajo zdrave sile, ki so štirideset let razpolagale z naravno last-

nino, kot se jim je zdelo, in bi, kot je videti, pred svojim odhodom še zadnjič rade potegnile dobiček zase s prodajo tuje lastnine. Tuji investitor je očitno predstavljen kot božiček s polnim košem daril. Ampak če bi to bil, bi ne bil investitor. S tujim vlagateljem se mali kraj srečuje prvič. Kostanjevica pa je le stopnička na njegovi poti. Zvižetji bo imel dobiček, nevedneji pa zgubo. Zdi se, kot da bi jagne stalo pred volkom.

Kaj je kraju ponujenega, ker bo odstopil to, kar ima še edino vrednega? Krka je uničena, a se za to, kot je videti, prav nihče ne zmeni. Namesto načrtov o zdravstvu in ekonomskem izkoriščanju zdravlega okolja mu ponujajo sanje o hitrem zaslužku na trhljih nogah.

Tam, kjer naj bi bilo igrišče za golf, je zdaj krajinski park. Tu je približno 60 ha kmetijske zemlje različne kakovosti. Za igrišče bi ga morali izsušiti, kar nevdvdomno pomeni hud poseg v naravno okolje, celo rušitev. V starem samostanu, ki je spomeniško zaščiten, naj bi se naselil hotel najvišje kategorije. Samostan je kulturna in duhovna last vseh Slovencev in še posebej tistih, ki so ga, po požigu partizanov med vojno, obnovljali in mu dajali novo kulturno vlogo.

Vprašajte ljudi, kako se jim bo zdelo, ko ne bodo več mogli na polje med oba potoka, v samostan, ki mu ljubeče pravijo »grad«? Če hočete zaslužek od turizma, zakaj ne začnete hiše zidati pri temeljih? Zahtevajte sanacijo reke Krke, turisti se bodo tako prej vrnili. Vpra-

šajte Blejce, koliko zaslužijo samo s pletnami in kočijami! Zvrtele se vam bo v glavi! Petindvajset minut vožnje s kočijo stane 150 din. Kostanjevičani se spoznate na čolne in konje, imate prelep okoličino in še marsikatero drugo možnost za turistični razvoj. Tisti, ki namerava vložiti svoj denar, ve o golfu, tržičku, kovanju dobička vse. Kako mu boste kos?

Tuji in domači investitor sta naročila marketinške študije o golfu v Kostanjevici. Očitno so te pokazale, da bi lahko prinesel dobiček, drugače bi tja ne silili. Kaj ste storili domačini? Ali res kar verjame, da bo golf prinesel blagostanje kljub jedrski centrali, umazani reki, prašičji farmi? Tuji postajajo vse preveč ekološko osveščeni, in da bi jih take stvari ne motile, je težko pričakovati. Pa naročite še vi, dragi Kostanjevičani kakšno študijo, in ne verjemite, da je zlato vse, kar se svetli! In tudi ko boste tuje enkrat spustili v Kostanjevico, se jih ne boste tako zlahka znebili, bi jih imeli enkrat dovolj. Posel je posel in se navadno zavaruje z velikimi denarji, zavarovalne pogodbe pa je težko prekiniti. In tujim zavarovalnicam, ali pa našim, ni ravno za to, da bi plačevale klientom odškodnine.

Kaj pa, če se investitorji obrnejo drugam? Tisti lepi kočček pod Gorjanci bo še vedno imel svojo vrednost in iz leta v leto bo v tem dirajočem svetu njegova cena večja.

RIHARD DOLENC
Ljubljana

Praga, otekline in Kompas

Z eno naših največjih turističnih agencij na Češko — Štiri ure za vse — Dober dan, zaprt grad!

Ker je ena naših največjih agencij Kompas ponujala strokovno ekskurzijo, smo se odločili za to potovanje na Češko. Naš namen ni bil mrzlično nakupovanje cene robne na Češkem, ampak v nekaj dneh čimveč videti, zvedeti, spoznati, pa tudi kaj vrednega kupiti. Očitno pa smo bili kot »pridna«, disciplinirana skupina godni za nadaljnje vodičeve mahinacije, ki jih je spretno zavijal v uglajenost. Pri voščil si nas je že ob samem prehodu češke meje, kjer nas je spretno informiral, da je najbolje, da na Češkem nič ne kupujemo, in je ves čas ponavljal in grozil, kaj vse se zgodi, če ... Zanimiva je bila tudi »črna menjava«. Ponudil nam je informacijo, da je trenutna uradna menjava 700 kron za 100 DEM, in se nam ponudil kot menjalec za 2.100 kron. Pri delitvi kron pa se je zagovoril, da je menjal po 2.300. Zavrelo

nam je v hotelu, kjer smo spoznali, da je uradna menjava 1.900 kron za 100 DEM.

Istega dne po večerji smo »obitčali« v baru, saj vodič ni kazal pripravljenosti za nočni ogled Prage. Po kosvetih vodiča pa individualni ogled ni bil zaželen, ker so baje praške ulice leglo kriminala. Sobota je bila za vodiča dan počitka. Zjutraj nas je odpeljal v veleblagovnico in izgnil. Pogrešali smo informacije, usmeritve.

Biser potovanja je bilo prav gotovo to popoldne. Fantastična, duhovita in neutrudna vodička nas je vodila po Pragi in nam (baje po ostrem dogovoru z našim vodičem) morala v 4 urah pokazati vse lepote in bogastva Prage. Tako se je ogled sprevrnil v tekanje od spomenika do spomenika, s trga na trg in naposled končala z oteklimi nogami in polnimi mehurji na večerji pri Fleku. Prijetno utrujeni, polni navdušenja nad zanimivostmi Prage in vodičke, ki je vso stvar prijetno aktualizirala z družbeno situacijo na Češkem in pri nas, smo bili ob črnem pivu veselo razpoloženi. Navdušenja je pa bilo hitro konec, ker nas je vodič zopet prepričal, da nam je potreben počitek. Pripeljal nas je v hotel, kjer smo se ponovno potikali po notranjosti.

Odhod iz Prage je bil uspešen. Čakala nas je še dolga pot proti gradu Konopište. Tam pa smo ugotovili da je grad zaprt! Vodiču se torej prej ni zdelo vredno preveriti. Pa do Hluboke! — Toda, glej, tudi tega odpro šele 31. marca!

Besni zaradi izgubljenega popoldneva pozujemo kosilo v zaniknem hotelu in oddrvmo proti meji, kjer brez težav prestopimo. Denar nam je ostal, torej k Škrjancu pod Ljubelj. Kava, čokolada itd. Vodiču se nikamor ne mudi. Smeje se, ko mi zapravljamo. Zunaj pa snež! Jasno je, da bo Ljubelj zaprt. Postajamo nestrpni. Nihče ne dvigne računa zato pa MWSH verjetno pobaše vodič.

Zdaj pa gremo lahko domov, vendar nazaj, še malo po Italiji in čez Trbiž. V končni fazi smo zadovoljni. Vredno je doživeti Prago!

V bodoče pa bomo izbirali agencijo, ki bo dajala večjo garancijo za strokovno izpeljavo ekskurzije. Želimo vam srečo pri izbiri vodičev, tudi taktik, ko boste po sve-to vozili samo »ene dolenske učitelje«.

Hvala za razumevanje! Za ime vodiča se, prosimo, pozanimajte sami, ker mi poznamo samo njegovo ime — Janez!

Udeleženci izleta
OŠ Milka Šobar-Nataša in gostje
Novo mesto

ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: stanovalci Pederšičeve ul., Novo mesto — namesto cvetja na grob pokojnega Lada Stibriča 1.035 din; občina Novo mesto — namesto cvetja na grob Franca Škofa in Lada Stibriča 1.000 din; srednja šola tehnično-zdravstvene usmeritve, Novo mesto — namesto venca na grob mame tov. Ant. Pavlin 500 din; osnovna organizacija sindikata Splošne bolnice Novo mesto — namesto venca na grob Ivana Zorca 200 din; kmetijska zadruga Krka, DSSS Novo mesto — namesto venca na grob očima Radmile Rastoder 500 din; Angela Petric, CBE 46, Metlika — namesto cvetja na grob Francija Škofa iz Novega mesta 300 din; sodelavci Konfekcije I Novotek. Novo mesto — namesto cvetja na grob Marije Radež 700 din; osnovna organizacija sindikata DO Krka, Novo mesto — namesto venca pokojni mami Ivana Radeža 800 din; Ciril Lešnjak, Kristanovca 55, Novo mesto — namesto cvetja na grob Emc Kovič 100 din.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Za izboljšanje položaja invalidov

Pobuda in predlogi so-
cialdemokratske mladine

Invalidi so v družbi v izrazito neena-kopravnem položaju. Država in družba jih bodisi zavedno, bodisi nezavedno deskriminirata ter postavljata v ekonomsko deprivilegiran položaj: izobraževanje jim je oteženo, možnosti za ustrezno zaposlitev pa drastično omeje-ne. V najslabšem položaju so prav mladi invalidi, ki so dvakratno deprivilegira-ni in odrinjani na rob: kot mladi in kot invalidi.

Izhajajoč iz načel socialne pravičnosti in svojega političnega programa, ki postavlja na prvo mesto pravice in interese mlade generacije in deprivilegira-nih skupin nasplo, so Socialdemokratska mladina zavzema za odločno izboljša-nje položaja invalidov, kar med drugim pomeni:

— odstranitev arhitektonskih ovir, ki onemogočajo gibanje invalidnim osebam;

— vse obstoječe in novo grajene javne zgradbe naj se v ta namen čimprej prilagodijo

— preureditev večjega števila vozil javnega prometa, da bodo ustrezala invalidom;

— splošno uvedbo zvočne signalizacije v prometu kot dopolnila svetlobni;

— vsaj ena televizijska poročila dnevno morajo biti podnaslovljena;

— ustrezno prilagojene telefonske govornice;

— vsako podjetje mora na določeno število zaposlenih zaposliti določeno število invalidov oziroma plačati dodatek davek, ki se namenja skrbi za invalide.

— uskladitev norm za invalidnost z mednarodnimi;

Skrb za pravice in interese invalidov ni niti stvar volilnega boja niti stvar usmiljenja države ter strank, ampak njihova in naša dolžnost.

MATEJ MAKAROVIČ
Socialdemokratska mladina

NUJNA JE RAZDELILNA POSTAJA

KOČEVJE — Pri analizi porabljene električne energije v TOZD Elektro Kočevje ugotavljajo, da porabniki te energije v kočevski občini ne povečujejo v zadnjih letih toliko kot v ribniškem napajalnem območju. V zadnjih letih se poraba na tem območju povečuje v industriji za okoli 10 odst. in pri ostalih porabnikih za okoli 6 odst. Planska načrtovanja za prihodnjih pet let pa nakazujejo, da se bo poraba energije v Ribnici in okolici povečevala, zato se je treba čimprej lotiti gradnje razdelilne trafo postaje.

V. D.

KONČANE GASILSKE KONFERENCE

KOČEVJE — V kočevski občini so se končale letne konference gasilskih društev, na katerih so gasilci ocenili svoje delo in sprejeli programe za letošnje leto. Posebej so obravnavali, kako zagotoviti denar za potrebe gasilstva. V vseh društvih so bili enotni, da je potrebno denar, ki se zbira za požarno varnost v občinskem proračunu, nameniti za potrebe gasilstva. Pohvalno so se izrazili o delu društev Mladi gasilec, ki delujejo na posameznih šolah. Pri obravnavi preventivne dejavnosti so se zavzeli, da se temu delu posveti še večja skrb. Podrobneje se bodo o delu gasilstva v občini pogovorili še na letni konferenci občinske gasilske zveze.

V. D.

Protest borcev — železničarjev

Izdaja Črnih bukev opozarja, da smo še daleč od demokratičnega soglasja

Zastopniki aktivov ZZB NOV na slovenskih železnicah, ki že od leta 1952 delujejo na območju ŽG Ljubljana, smo na sestanku v Ljubljani govorili tudi o družbenih dogajanjih in predvolilni dejavnosti strank. Priprave na volitve in volitve same imamo za odločen korak k demokratizaciji naše družbe. Kot doslej tudi tokrat izražamo podporo vsem, ki z besedo in dejanjem uresničujejo demokratično družbo. Temelje demokratične svobode kot sestavni del pluralističnega sistema morajo vsi spoštovati ne glede na politično ali kakršnokoli drugo prepričanje. Tako tudi, prepričani, da izražamo mnenje vseh borcev in železničarjev, podpiramo in pozdravljamo poziv predsedstva Slovenije k pomiritvi. S tem se pridružujemo tistim, ki so to že storili in s tem izpričali svojo narodno in politično zrelost.

Nekateri dogodki, zlasti pa izdaja tako imenovanih »Črnih bukev«, pa nas opozarjajo, da smo še daleč od demokratičnega soglasja. Poteza s Črnimi bukvami ni bilo demokratično dejanje in odkrivanja namene tistih krogov, ki stojijo za njo. Niti volilni interesi, če bi slo samo za to, ne morejo biti izgovor, da v svobodoljubni Ljubljani ponovno izide fašistični propagandni pamflet, prvič izdan pod nacistično okupacijo od Hitlerju zaprišenih domobranskih pro-

pagandistov, ki z njim lastnim cinizmom prezrejo stotisoče Slovencev, ki so jih sami pobili in poslali v taborišča uničenja.

Uvrščanje levo usmerjenih demokratičnih politikov med diktatorje je odraz odsotnosti politične kulture in želje za vladati z vsemi sredstvi, tudi nedovoljnimi in nečastnimi.

Živeča generacija je bila očividec dejstva, da so se tako kapitalistični kot socialistični sistemi sprevarjali v strahovladah; da pa smo tudi mi šečeraj živeli v takem sistemu, kar trdijo samozvani demokrati, je navadna potvorba, ki njihove najvnetejše somišljenike spodbuja k revanšizmu. Dokaz, da nameni določenih krogov v opoziciji niso pošteni, je tudi njihova groba reakcija na odklonilno stališče demokratične javnosti na nemoralno plakatno in druge akcije dela opozicije.

Borci — železničarji bomo na volitvah podprli kandidate obeh strank, ki so za predsednika predsedstva predlagali Milana Kučana, kajti v tem vidimo poročstvo, da bomo stopili v novo politično in gospodarsko obdobje našega življenja brez težkih družbenih pretrsov in bolečega državljanskega razkola.

24 podpisov

IZŠLA 3. ŠTEVILKA ROMSKEGA VESTNIKA

ČRNOMELJ — Belokranjsko društvo Rom je ob svetovnem dnevu Romov izdalo 3. številko Romskega vestnika, v kateri so največ prostora posvetili položaju Romov, povedali, s čim niso zadovoljni, pohvalili pa izobraževanje Romov. Razpisali so se tudi o društvu Rom, ki bo imelo v letošnjem letu več akcij, potožili pa, da se zaradi pomanjkanja denarja niso mogli udeležiti praznovanja svetovnega dneva Romov v Murski Soboti, katerega gostitelji so bili preteklo leto prav belokranjski Romi.

NORČEVANJE IZ SLOVENŠČINE

»Pozivamo te, na obvezno predavanje — uosposabljanje RVS po leinem programu OK ZRVS Brežice in programa Republiške konference ZRVS, ki bo dne 10. 03. 1990 ob 09.00 uri v Domu JLA v Brežicah, na temo: Splošna ljudska obramba in družbena samozasčita — družbena vsabina in osnova stališča zasnove in doktrina SLO in DS; sistem in subjekat SLO in DS; varnost in družbena samozasčita v funkciji SLO in DS; Predavatel bo službenik Sekretarijata za ljudsko obrambo SO.e Brežice.«

To je iz besedila poziva, ki ga je podpisal predsednik OK ZRVS Brežice Ciril Rupert. Sram me je, da ne najdemo škarj za rezanje kril takšnemu norčevanju iz slovenskega jezika.

I. POČKAR

Kakšno prihodnost nam obetajo?

Zeleni Posavja zastavljajo javna vprašanja predsednikom posavskih občin

V programu ene od strank v Sloveniji sem pred kratkim prebral: »Časi prevlade in monopola ene politične stranke, ki svoj interes uveljavlja mimo volje naroda in skupščine, so minili...«

Popoldne istega dne je radio Ljubljana sporočil, kaj vse so delegati skupščine republike Slovenije govorili o problematiki varstva okolja. Iz objavljenih razprav krškega delegata Zorana Solna (sedanjega predsednika SO Krško in direktorja Zavarovalne skupnosti Krško) je bilo slišati:

»Skupno z nuklearno elektrarno Krško, ki pravzaprav ni sama nič kriva za nastalo situacijo, poskušamo poiskati prehodno rešitev v smislu preučišne obstoječega skladišča v ograji nuklearne (gre za skladišče radioaktivnih odpadkov, op. pisca). Seveda upoštevajoč pri tem vse opredeljene varnostne ukrepe za njeno obratovanje v tem prostoru, vendar pa pod naslednjimi pogoji oz. zagotovili: popolna varnost obratovanja nuklearne elektrarne z nesprenjeno dozo sevanja, strogo začasnega značaja skladišča, omejitve začasnega skladiščenja jama za potrebe nuklearne elektrarne in pa primerno družbeno ovrednotena odškodnina v zameno za sprejem nuklearnega objekta v naše okolje.«

V spominu imam to, kar bi rad javno vprašal predsednika SO Krško (delegata na seji skupščine republike Slovenije). Skupščina SO Krško je 7. 11. 1989 sklenila, da se o razširitvi skladišča RAO v Krškem organizira široka javna razprava, ki bi se morala končati do konca januarja. V razpravo smo se hoteli vključiti tudi Brežičani, ki že »poži-

ramo« negativne vplive JE Krško. Toda do danes o tej razpravi ni bilo ne duha ne sluha (ne v Krškem in ne drugod v Posavju). Torej, v imenu katerih prebivalcev je govoril v skupščini Slovenije delegat Zoran Soln? V imenu volilcev Krškega ali pa morda v imenu vladajoče garniture Krškega? Morda tudi v imenu prebivalcev Posavja?

Verjamem, da sta na isti seji skupščine Slovenije sedela tudi delegata iz Brežice (predsednik SO Stane Zlobko) in Sevnice (predsednica SO Breda Mijovič). Kako sta reagirala na razpravo svojega kolega Zorana Solna? V čigavem imenu sta reagirala? V imenu volilcev ali v imenu monopolne vladajoče politične stranke, ki si dovoljuje »kup-

Pingpong o OD

Učitelji se nečejo primerjati s šiviljami

Na zasedanju vseh zborov sevnške občinske skupščine je delegatka Fanika Zemljak, učiteljica na osnovni šoli Ana Gale v Sevnici, po posredovani informaciji o zagotavljanju sredstev za delovanje družbenih dejavnosti vprašala, ali te stopnje lahko izpolnijo pogoje, ki so bili dogovorjeni v Sloveniji, da učitelji ne bomo štrajkali. »Odgovor odgovornega za gospodarstvo Jožka Kovača je bil dovolj jasen: »Mi tega ne zagotavljamo, pričakujemo pa večjo solidarnost za uresničitev teh obljub republiškega izvršnega sveta.«

Potem se je razvnela razprava, ki zahteva pozornost. Predstavniki sevnškega gospodarstva so zaman tarnali, da hudi obremenitve ne zmorejo več in da plače tekstilcev zaostajajo za ostalim gospodarstvom za 30 odstotkov, za negospodarstvom pa že za 46 odstotkov. Da je delo konfekcionark podcenjeno, je skušala na svojem primeru na seji dokazati delavka, ko je pretresljivo pripovedovala, kako mora v tej draginji preživeti družino s poltretjo staro milijardo, tisti s sedmimi, osmimi milijardami pa grozijo s štrajki. Ko je to izgovorila, ni bilo treba dolgo čakati na »vrnjeno žogico«. Prišla je seveda iz ust delegatke iz učiteljskih vrst, ki je ostro zavrnila primerjavo učiteljev s šiviljami, saj gre za povsem drugačno izobrazbeno sestavo. Pingpong bi se lahko zavlekel kajti iz Jutranjke se je oglasil Jože Dernač, rekoč, da ima tudi on višješolsko izobrazbo, in se po tej lahko primerja z marsikaterim učiteljem, nikakor pa ne po plači. Tudi županja Breda Mijovič, ki dela v Jutranjki, ima sicer po višini 3. plačo, vendar se zmeraj ni višja od 700 DEM, kolikor naj bi dobil učitelj pripravnik po zagroženem štrajku.

P. PERC

čevanje» na zaprtih sestankih s predstavniki IS Slovenije in JE Krško o ti-sočetni usodi prebivalcev Posavja?

V imenu Zelenih Posavja zanesljivo niso imeli pravice glasovati imenovani trije delegati — predsedniki skupščin občin. Niso imeli pravice glasovati, ker nečejo z Zelenimi voditi dialoga (delna izjema je predsednik SO Brežice) in ker ne dovolijo v svojih občinah razprave o pobudi za referendum prebivalcev Posavja, ki so edini pristojni odločiti, če se želijo živeti v jedrsko nevarnosti in si zagotavljati kruh v energetski branži namesto v kmetijstvu, obrtništvu in turizmu.

Kdo bo sedanjim predsednikom posavskih občin dal garancijo, ki jo je zahteval Zoran Soln na seji skupščine republike Slovenije »delegatskega sestava«? Morda IS Slovenije, ki je odgovoren, da je republiški komite za industrijo in gradbeništvo izdal 17. 7. 1989 uporabno dovoljenje »političnim tovarni« JE Krško, ki še vedno nima osnovnega pogoja za obratovanje — trajnega odlagališča za svoje tisočletja človeštvo nevarne radioaktivne odpadke? Morda politiki iz Slovenije in Hrvaške, ki se igrajo z JE Krško, kot je na zadnji seji SO Brežice izjavil predstavnik JE Krško?

Za konec pa misel, ki je bila izrečena na skupščini občine Krško 7. 11. 1989, ko so »odgovorni« prvič javno spregovorili, da dobiva Krško letno 6,1 milijona DEM rente od JE Krško (ta denar pa »vlagajo« v obnovo mestnega jedra, zgradbe UJV, kabelsko televizijo, avtobusno postajo, telefonsko centralo, ceste, stanovanjsko sosesko itd.). »Vse to, kar je zgrajeno s tem denarjem, imajo tudi prebivalci drugih mest v Sloveniji, toda nimajo jedrske elektrarne!«

Pričakujemo, da boste tovariši predsedniki posavskih občin jasno odgovorili, kako si zamišljate nadaljnji razvoj Posavja! S pomočjo jedrske tehnologije ali na osnovi naravnih danosti Posavja?

IVAN TOMŠE
predsednik ZELENIH Brežic

Praznik na ustanovni dan Novega mesta

Pobuda, da bi občinski praznik premaknili z 20. okt. na 7. april

Močna pluralizacija našega vsakdanjega življenja je sprožila procese izražanja do sedaj tlačenih interesov, pogledov in želja. »Spoznali« smo, da se zgodovina Slovencev in tudi Dolenjcev ni pričela z letom 1941. Ugotavljamo, da so različna poimenovanja, obelježevanja in praznovanja v veliki meri odraz zgolj enega, točno določenega obdobja naše zgodovine (od leta 1941—1945). So odraz totalitarnosti sistema, ki je zgodovinsko, teoretično in praktično gledano na koncu svoje je pot.

Zato predlagamo, da se takoj lotimo procesa demistifikacije polpreteklega zgodovine. Prvi korak v tej smeri bi lahko bila prestavitve obelježevanja občinskega praznika z 29. oktobra, ki obeljezuje dogodek iz zadnje vojne, na 7. april. Tega dne leta 1365, kot verjetno večina prebivalcev noveške občine ve, je vojvoda Rudolf IV. Habsburški na Dunaju podpisal listino, s katero je svoji novonastajajoči mestni naselbini ob srednji Krki v Slovenski marki podelil posebne pravice in postave. Ta dan zato tudi štejemo za ustanovni dan Novega mesta.

Menimo, da je ta datum primeren za praznovanje, saj je Novo mesto kulturno, gospodarsko in upravno središče občine. Poleg tega bi se s tem datumom tudi izognili »enoznčnosti in ideologizaciji« praznika, ki ga vsaj nekateri ne štejemo za svojega!

MARJAN RISTIČ,
predsednik OK ZSMS
Novo mesto

MLADI DOPIŠNIK

PRI LONČARJU

Obiskali smo lončarja Jakoba Nosana. Lončar nas je lepo sprejel v delavnici. Najprej nam je pokazal, kako se izdelujejo glinasti kipi in z zanimanjem smo opazovali njegove spretnosti. Nazadnje smo se po pogovoru z lončarjem tudi sami preizkusili v izdelovanju glinastih kipev. Spoznal sem, da je lončarsko delo težko, a zelo zanimivo. Tudi meni je ta poklic zelo zanimiv.

BORUT BAJDE, 3. r.
OŠ Dolenja vas pri Ribnici

POROČILO

Štirje prostovoljci smo se zgodaj zjutraj odpravili na delo. Sli smo namreč podirali smrekice za novo šolsko ograjo. Začetno delovno veselje nam je kmalu splahnelo, saj smo skoraj zmrlini na traktorju. Končno smo prispeli v širne gozdove Močnika. V dobrih treh urah smo pripravili 45 štirimetrskih smrek in se, ponosni na svojo delovno zmago, napotili v Arčice.

GORAŽD BALAŠ, 8. b
OŠ Arčice

NARAVOSLOVNI DAN

Naravoslovni dan smo namenili čiščenju šole. Razdeljeni smo bili v več skupin, ki so imele različno delo. Učenci 6. razredov so imeli skupinske naloge iz gospodinjstva. Po končanem delu je bil šolski okoliš bolj urejen.

ANDREJA PLUT, 8. a
OŠ Semič

KOMORNI KONCERT

OŠ Šentrupert sta obiskala violinist Igor Kurent in harfistka Francesca Frigotto. Prišla sta iz Italije. Za uvod nam je o njima nekaj povedal predstavnik ZKO Trebnje Stane Peček. Igor nam je povedal o harfi, da stane približno toliko kot dva mercedesa in da jo je dobila Francesca za darilo. Učenci smo pozneje postavljali vprašanja. Ko je nekdo vprašal, zakaj je na tistem delu violine, ki ga ima violinist priloženega k vratu, pritrjen kos usnja, nam je Igor povedal, da zato, da mu ne drsi po obleki. Umetnika sta nam seveda tudi igrala. Mislim, da nam bo ta mali koncert ostal v lepem spominu.

HEDVIKA AHLIN, 6. r.
OŠ dr. Pavla Lunačka
Šentrupert

BILO ME JE STRAH

Nekega dne sem pojedla čokolado, čeprav ni bila moja. Kmalu je hotela čokolado vzeti sestra, vendar je ni bilo več. Zelo me je okregala in dejala, da bo povedala mami. Zbala sem se, da me bo okregala tudi mami. Poleg tega sem se svojega dejanja zelo sramovala. S svojimi prijatelji sem kupila drugo čokolado in jo vrnila sestri.

MARJANA MIŠIČ, 3. r.
OŠ dr. Anton Debeljak
Loški Potok

Zakaj pa ravno jaz?

Kraj je bil zelo lep, ne le zaradi gozdov in vinogradov, ki so ga obdajali, ampak tudi zaradi svoje urejenosti. Vse ceste in uličice so bile asfaltirane, imeli so javno razsvetljavo in v središču naselja je bilo atobusno postajališče. Manjkala ni niti mrliška vežica niti kulturni dom s kinom. Med iskanjem znanca, ki je stanoval v eni od teh številnih novih hiš, sem se dodobra razgledal naokoli. Nihče med lastniki hiš ni pri gradnji varčeval z lesom, kar je dajalo njihovim domovom še poseben pečat veljave, da o potratih marmornatih stopniščih in tlakovanih pločnikih niti ne govorim.

Vso to lepoto je kazala ena sama nedograjena stavba z obilico gradbenega materiala, razmetanega naokoli, čeprav se je videlo, da v priložju že nekdo prebiva. Ko sem gledal ta nered, sem imel občutek, kot da je zidarjem v trenutku padlo orodje iz rok in so odšli. Hiša je bila v visoki travi, zanikrno sadno drevje pa je dobrodu delal škrlep.

Znančev dom je bil prav blizu te vaške sramote. Še pod globokim vtišom zaradi tega nasproja sem ga kmalu vprašal:

»Ti, od katerega reveža oziroma nesposobnega pa je ustale žalost tam?«

Zamahnil je z roko, rekoč:

»Ne boš verjel. To je hiša našega predsednika sveta krajevnih skupnosti. Sicer pa tudi ni čudno, ko ga ni nikoli doma.«

Presenečen sem bil le za trenutek, kajti takoj se mi je začelo jasnit. Spomnil sem se, kako so pred vojno kandidati za župana dajali za volilni golaž in zakaj bi ga današnji takoj dali zato, da ne bi bili izvoljeni.

Najbrž čez dan teka po vaseh in organizira akcije, katere se mu naložili. Zvečer pa sedi na sestankih. Po izgledu vašega kraja bi rekel, da

je zelo prizadeven in uspešen. Najbrž ga zelo cenite.«

»O, to pa, to! Vsi ga kritizirajo in mu mečejo polena pod noge. Zelo težak človek je. Prav skrivati se moram pred njim. Najbolj pri srcu nam je bil pravzaprav takrat, ko smo ga že tretjič zaporedoma volili. Sicer se je predsedništva precej otepal, toda volji naroda ni mogel uiti!«

»O, dobro vem, kako take volitve izgledajo. Za neplačane funkcije in delo se nihče ne puli. Lahko bi ga ti zamenjal, vsaj za eno mandatno dobo.« sem začel izzivati.

V hipu se je popolnoma spremeni in dobil jezen videz:

»Zakaj pa ravno jaz? Nimam prav nobenega veselja za to. Tudi trdnega zdravja nisem več.«

»Kaj pa kateri drugi od sosedov? Zakaj niste siromaka razbremenili, da bi tudi on lahko kaj storil samo zase?« sem nadaljeval z igro.

»Ne pride v poštev! Vsi imajo popoldansko obri in velike vinograde.«

»Kdo pa naj bi potem bil?«

»Zaradi mene ga lahko tudi uvozi!« je pribil razjarjen.

Kaže pa, da sem znanca podcenjeval. Nenadoma je uperil prst vame in uničujoče rekel:

»Kaj pa ti, si bil kdaj glavni v vašem kraju?«

Kri mi je udarila v glavo:

»Veš kaj, si pa predrzen! Dobro veš, da sem v svojem življenju v krajevni skupnosti in v podjetju opravljal številne naloge. Ni ga odbora ali skupščine, kjer ne bi bil član ali delegat. Tudi predsednikoval sem raznim društvom in organizacijam. Vaški župan pa res nisem bil in nikoli tudi ne bom. Zdej je dovolj mlajših brihtnežev. Že brez tega imam visok pritisk in vinograd v travi.«

SLAVKO KLANČIČAR

Vito Savic

Le za sožitje

Nič kulture v (pred)volilnem boju

KOČEVJE — Predvolilnim dogajanjem in kandidatom smo dali kar precejšen poudarek. Tokrat pa objavljamo nekaj mnenj prosvetnega delavca Vita Savica, ki ni kandidat, za nameček pa je še doma iz južnih krajev. O sedanjih dogajanjih pravi:

»Nisem pričakoval, da bo potekal predvolilni boj na tako nizki ravni, zato sem presenečen. Sem za demokracijo, kritiko in soočnanja na kulturni ravni. Upoštevati je treba tudi nasprotna mnenja, predvsem pa spoštovati človekovo dostojanstvo. Demokracija je pogojena s kulturo. Brez kulture ni demokracije.«

Govorimo o nepolitični vzgoji in izobraževanju. Kljub temu pa je celo v Cicibanu objavljen predvolilni nagovor za Kučana in Pučnika, čeprav cicibani niti brati ne znajo. Strokovno-vzgojni časopis »Otrok in družina« pa je imel priloženo listo kandidatov. V sredstvih obveščanja je porabljeno 80 odstotkov prostora ali časa za politiko in politične razprtije. Proti temu bi moral protestirati Svet za človekove pravice in zahtevati, da poročajo več o kulturi in objavljajo prispevke, ki bodo pripomogli k sožitju, in ne sovraštvu med ljudmi.

Sem za sožitje med narodi v Jugoslaviji in svetu. Iz svojih izkušenj vem, da Marovič in Dedijer pretiravata in k takemu sožitju ne prispevata.«

J. PRIMC

NA MADŽARSKEM

Trener mi je povedal, da bova s Sergejo odpotovali na plavalni trening na Madžarsko. V mestu Balatonfűzfő nam je bil bazen na razpolago vsak dan od 7. do 9. ure od 18. do 20. ure. Bazen je bil zelo lep, saj je v enem največjih madžarskih športnih središč. Treninji so bili dokaj naporni, vendar smo se imeli lepo, saj smo se med počitkom zabavali s kartami in drugimi družabnimi igrami. Le hrana mi ni bila preveč všeč, ker je bilo vse preveč papirirano. Na Madžarskem mi je bilo všeč, čeprav je bilo mesto bolj pušno. Domov nisem mogla pisati, ker ni bilo pošte in tudi razglednic ni bilo dobilo. Takšnih priprav v plavanju si še želim.

NATALIJA REPEC, 7. c
OŠ Jurij Dalmatin Krško

ZDRAVNIŠKI PREGLED

Učenci 7. razreda smo imeli zdravniški pregled. Nestrpnost smo odšli do brežiškega zdravstvenega doma. V laboratoriju smo dali kri in vodo. Nato so nas medicinske sestre stehale, izmerile, preverile krvni pritisk in pregledale vid. Skoraj vsa dekleta smo imela povečan pritisk zaradi strahu. Nato nas je zdravnica pretipala in natančno pregledala. Poslušala nam je bitje srca, kar je bilo videti grozno smešno. Nekateri so dobili zdravila. Po pregledu smo si ogledali zdravstveno ustanovo. Ta dan je bil zelo zanimiv in pester. Najbolj zanimivo pa je bilo to, da nas je med čakanjem obiskal ravnatelj, ki ni mogel preživeti dneva brez nagajave 7. razreda.

NATALIJA VAHČIČ, 7. r
OŠ Arčice

Zapostavljen predšolski otrok

Kakšne možnosti bodo imeli otroci v Sloveniji in kakšne pri nas

27. marca je bil v Cankarjevem domu strokovni kolokvij o predšolski vzgoji. V želji, da bi čim bolj razsvetlili strokovna vprašanja in dileme v zvezi z vzgojo in varstvom predšolskih otrok, so sodelovali številni strokovnjaki ter praktiki raznih strok iz vse Slovenije.

Ugotavljali so, da so bile v začetni fazi razvoja te dejavnosti v ospredju varstvene potrebe zaradi produkcijskih možnosti staršev. Zaradi tega je bil zastavljen sistem manj ustrezen za tako različne potrebe otrok in kvalitetno delo. Sedanji družbene razmere pa zahtevajo vedno bolj kvalitetno vzgojno delo.

Zaradi velike specifičnosti in možnosti predšolskih otrok je potrebno združiti vsa prizadevanja v korist otroka. Upoštevanje naj se specifičnosti predšolskih otrok, zagotovi v svojstven razvoj s specifičnimi metodami in organizacijo. Potrebno pa je tudi izboljšati pogoje delovanja. Oblikovali so predlog, naj se na nivoju republike Slovenije formira poseben resor za otroke in družino, ki bi zagotavljal enovitost in kvalitativni razvoj. Napovedali so postopen prehod na povečanje števila usposobljenih delavcev na 1 oddelku.

Sedaj so v večjem delu Slovenije že manj pereče potrebe po varstvu, saj so v povprečju bolj širili kapacitete vrtcev kot v Novem mestu, delno pa tudi zaradi drugih vplivov. Tako v večji meri prehajajo na manj številne skupine, ki so zaradi zdravstveno-higienskih razmer in pedagoških kriterijev dosti bolj ustrezne.

Kakšno pa je stanje in možnosti v občini Novo mesto?

Zelo težko. Kritične so težave s kapaciteto kuhinje in kvalitetno nemoteno oskrbo s prehrano. Veliko je pomanjkanje ustreznih prostorov za vzgojnovarstveno dejavnost, telovadnic in drugih potrebnih prostorov skorajda ni, glede na dotogi poslovni čas vrtcev pa manjkajo tudi delavci.

Vzgojnovarstveni dejavnosti, ki je imela v primerjavi z drugimi v naši občini doslej manjše možnosti za razvoj in je željno pričakovala v temeljnih planov napovedane boljše čase, ponovno grozi močna okrnitev. Racionalizacijski možnosti skoraj ni več, saj bi lahko bile največje pri kadrih, kar pa ob upoštevanju dolgega poslovalnega časa iz varstvenih in kvalitativnih razlogov ni več sprejemljivo. Do kod pa so sprejemljive predlagane večje obremenitve s stroški staršev teh otrok? Saj so to večinoma mlade družine s kupom materialnih in drugih težav, ki jih še posebej poraja gospodarska kriza. Vzgojo in varstvo otrok v naši občini bremeni več stroškov v primerjavi z republikim povprečjem, saj nenamenski prostori ne omogočajo racionalnega poslovanja. Če pa bi hoteli bistveno znižati te stroške, bi ogrozili varnost otrok in kvalitetno delo. Tudi prispevki, ki jih mora vrtcev odvajati nazaj družbi, so med najvišjimi.

Ker pa ni več skupnosti otroškega varstva, so žal trenutne možnosti vplivanja pa tudi dogovarjanja zelo majhne. Izvršni svet še ne pozna celotne specifičnosti te dejavnosti, nismo pa še imeli priložnosti, da bi jim jo v razgovoru v celoti ustrezno predstavili, zato težko oblikuje za to področje res ustrezne predloge. V skupščini občine v sedanjem sistemu nimamo svojega delegata, ki bi dobro poznal to področje, ga ustrezno predstavil ter odgovarjal na vprašanja.

Posvetovalni organ »Odbor za razvoj otroškega varstva«, ki naj bi argumentirano zastopal predšolsko vzgojnovarstveno dejavnost s strani stroke, pa ob pripravi racionalizacijskih predlogov ni bil sklican. Sedanji predlogi, ki jih je izvršni svet posredoval delegatom skupščine občine Novo mesto, pa so žal za predšolsko vzgojnovarstveno dejavnost in za otroke zelo ogrožujoči.

Trenutno staršem otrok in delavcem vrtca ostaja upanje, da se bo izvršni svet občine pri pripravi predlogov reševanja le še poglobil in specifične potrebe na tem področju, upošteval stanje ter pripravil smotrni in pravičen predlog. Ali pa bo potrebno še razčiščevanje na skupščini občine?

Sedaj so pred nami specifične potrebe otrok in njihovih staršev pa tudi potrebe delovnih organizacij; razvojno gledano, pa je lahko zelo kritično za celotno družbo. Ali bo urejena in kreativna ali pa bomo glede prestopništva in drugih podobnih težav sledili potrošniškim družbam, na področju znanja, predvsem kreativnosti, pa krepko zaostali za razvitim svetom.

MARJANA ŠETINA-KLADNIK,
ravnateljica VVO

Zeleni nad atomski strah

Kaj bo zahtevala krška stranka za varovanje okolja — Voda, ne policijska postaja! — Sporočite

Glede na to, da za razliko od mnogih tudi manjših krajev v Sloveniji v krški občini doslej nismo zaznali kaj več od rahle sapice slovite slovenske politične in demokratične pomladi, smo se Zeleni Krškega odločili, da poleg gibanja, ki bo delovalo na področju ekologije, postanemo tudi stranka.

Zahtevali bomo, da se javna razprava o nameravani širjenju skladišča za radioaktivne odpadke in parogeneratorje v NE Krško ne začne, dokler odgovorni republiški organi ne objavijo imen občin, ki so izbrane za možne lokacije končnega odlagališča RAO. Zahtevali bomo, da se iz sredstev za škodnino oziroma plačila za strah, ki sta ga trajno povzročila postavitev in obratovanje JE Krško, namesto graditve policijske postaje, marmornatih pločnikov in drugih megalomanskih projektov v prvi vrsti zagotovi zdrava pitna voda vsem občanom krške občine. Če se iz omenjenih sredstev gradijo infrastrukturni in komunalni objekti, naj bo to na obrobni, podeželskih območjih občine, kjer je težje zagotoviti sredstva iz drugih virov. Podprli bomo prizadevanja krajanov KS Dolenja vas in drugih krajev, ki živijo neposredno v senci jedrskih objektov in praktično na univerzalnem smetišču komunalnih, jedrskih in odpadkov neznanega izvora, da jim priznajo prednost pri razdeljevanju zloglasne rente. Zahtevali bomo ustanovitev komisije, ki bo preverila porabo sredstev, ki sta jih NEK in tovarna Vi-

dem prispevala v sklad stavbnih zemljišč. Zahtevali bomo merjenje onesnaženja zraka in vode, ki ga povzroča tovarna Videm, in objavo rezultatov, podprli pa bomo tudi pobudo liberalcev o ustanovitvi neodvisne strokovne organizacije za analizo ogroženosti okolja.

Zeleni Krškega pozivamo občane, ki so pri prodaji pridelkov ali nepremičnin oškodovani zaradi bližine nevarnih in ekološko škodljivih objektov, in tiste, ki menijo, da čutijo zdravstvene, in druge posledice, naj nam to pisno ali osebno javijo. Pričam nasilja nad naravo in ljudmi jamčimo anonimnost.

Zeleni Krškega
p. p. 71, Krško
tel. 31-794

KRITIKA INŠPEKCIJSKI SLUŽBI

ČRNOMELJ — Na črnomaljskem izvršnem svetu opozarjajo, da se vsa opozorila, ki letijo na novomeško upravo inšpekcijskih služb, končajo pri tem, da ni denarja ali pa da inšpekcijska služba ni kadrovska zasedana. Zato pa tudi marsikdaj ni ažurna. Vendar bi po mnenju Črnomaljsce inšpektorji vsaj takrat, ko jih še posebej opozorijo — to velja predvsem za urbanističnega in gradbenega inšpektorja — morali ukrepati takoj oz. čimprej. Predlagali so tudi, naj bi bil tudi urbanistični inšpektor v Črnomlju, tako kot so nekateri drugi, za katerih delo nimajo pripomb.

DOMAČE TRNJE

- Kako bi bilo, ko bi za spremembo namesto tehnoloških presežkov govorili o političnih presežkih?
- Politične teorije so kot stare obleke — vedno znova jih vlečemo iz nastalina.
- Predvolilna kampanja je lepše ime za tekmovalje političnih »kuharjev«.
- Najbolj se zavzemajo za odnos z Izraelom tisti politiki, ki iz Jugoslavije ustvarjajo kopijo Libanona.
- Od predvolilnega golaža bodo še najbolj siti kuharji.
- Človek človeku — politična opozicija.

M. BRADAČ

Bodo morali delavci krasti po trgovinah?

Delavci SGP Posavje, kakor se od novega leta dalje imenuje novo gradbeno podjetje v Sevnici, zraslo na majavih temeljih proslulega SGD Beton Zagorje, uspešno nadaljujejo tradicijo bivšega tozda Gradbeništvo, ki si je v preteklih dveh letih priboril neslavno prvenstvo po številu stavk, prekinitve dela, izsiljenih zborov ali kakorkoli že bolj ali manj sprenevedavo pomenjujejo izražanje nezadovoljstva delavcev.

Zavrelo je spet v začetku marca, ko delavci nikakor niso bili zadovoljni s plačami niti po-nejšimi pojasnili, ko je že začel delovati stavkovni odbor, da bi do konca junija lahko povečali plače le za okrog 20 odstotkov, terenski dodek pa z 200 na 500 din. Prekipelo je zlasti 22 delavcem, ki so zaradi napake pri obračunavanju osebnega dohodka dobili celo manjši OD od zajamčenega (1.600 din!). 51 (od skupno 118) delavcev, pretežno iz drugih republik, je sredi meseca zagrozilo s stavko, delavci, ki so bili nezadovoljni z izidom glasovanja na delavskem svetu (odločil se je za 1000 din mesečne-ega terenskega dodatka in za 25-odstotno povečanje OD v februarju), so zapustili omenjeno sejo in opozorili na nadaljnje možne zaostritve. Delavski svet je bil torej večinsko proti stavki, tako se je, ko so med delavci zbirali podpise, odločilo 56 članov kolektiva, paradoksa pa je, da se za stavko ni nihče opredelil tudi s svojim podpisom! Skratka: pravila igre (tudi stavkovna) so bila na strani večine delavcev in vodstva podjetja, ki je tako dobilo v roke tehtne in zakonite argumente za ostre disciplinske ukrepe zoper delavce, ki bi vztrajali pri stavki.

Razumeti je treba obe strani: delavce, ki ogorčeni zaradi nizkih mezd, tarnajo, da s tem

denarjem ne morejo živeti in grozijo, da bodo začeli krasti hrano po trgovinah, ako ne bodo dobili v mesečnih kuvertah več kot za golo preživeje, pa tudi večino in vodstvo podjetja, ki ne pristajata na metode in logiko mitingarskih »antibirokratskih revolucij«, ki so bile docela prepoznavne celo v teh zahtevah po socialno pravični družbi (državi). Ne drži zmeraj dokaj uveljavljena analogija slabe plače — slabo vodstvo! Pri gradbincih je dobro vedeti, da so zvečine v hudih skripicah, da jim zelo primanjkuje dela in se zavoljo tega nikjer ne morejo pohvaliti, da so zadovoljni s plačami itd. Pri SGP Posavje pa so si delavci zdaj izborili (izsilili?) z omenjenim dodatkom in povišanjem OD dobrih 3200 din za polkvalificiranega in 3800 din za kvalificiranega delavca mesečnih prejemkov. Ko so na sevniški vladi razpravljali o informaciji o problemih v SGP Posavju, o čemer je poročal sekretar občinskega sindikalnega sveta Janez Košar, so poudarili, da, kdor hoče stavkati, kar naj! Pravila igre pa je treba spoštovati, sicer ... Kaj pa kvaliteta dela sevnških gradbincev, se lahko primerja z delom konfekcionark, ki morajo (pre)živeti v Sloveniji celo z nižjimi plačami od teh denarcev sevnških gradbincev?

P. PERC

• V bivšem Betonovem tozdu Gradbeništvo v Sevnici je bilo še pred 4 leti zaposlenih 185 delavcev, trenutno jih je še 118. Maršikdo je pričakoval, da bo glede na pogoste stavke v zadnjem času, ko so delavci večkrat zahtevali tudi zamenjavo direktorja oz. njegovih najbližjih sodelavcev, prišlo do »kadrovskih zamenjav« na kmrilu ali pa do korenite redukcije zaposlenih nekvalificiranih oz. polkvalificiranih delavcev. Zgodilo se ni ne eno niti drugo. Še več: v Sevnici dobijo kot (po mnenju nezadovoljnih delavcev!) nekakšno doto še 12 delavcev iz bivše delovne skupnosti skupnih služb bivšega matičnega podjetja SGD Beton Zagorje. V vodstvu podjetja pa razumejo to kot priliv potrebnih strokovnjakov.

(EKONOMSKA POLITIKA)

Dolžniki zaradi dolžnikov

Semiška Iskra je z letošnjim novim letom postala podjetje, na zahtevo delavcev pa je dobila tudi novega direktorja in novo vodstvo nasploh. Direktor Janez Kure je prepričan, da sedanja organizacijska shema Iskre ustreza sodobnemu marketingu. Njihova strategija je predvsem usmerjanje v izvoz, ki ga nameravajo v letošnjem letu povečati še za dodatnih 35 odst. Po teh sicer skromnih podatkih bi človek vsaj na prvi pogled lahko sodil, da so Iskro v Semiču

nekoliko obšle težave, ki pestijo naše gospodarstvo. In jo najbrž tudi bi, če ne bi imela toliko dolžnikov. In prav zaradi njih je tudi Iskra dolžnik, od 15. februarja pa je nepretrgano blokirana.

Je torej tudi Iskra postala žrtev srbske blokade? Nekoliko že, toda vedeti moramo, da je od 40 milijonov terjatev polovica iz Slovenije, največji dolžniki pa so podjetja iz sistema Iskre in Gorenje. Zaradi srbske blokade se je le dodatno upočasnilo plačevanje računov, vendar pa v Iskri vedo, da Srbi ne bi bili kaj pridni plačniki, če bi bila blokada ali ne, saj nimajo denarja. Je pa tudi Iskra postala previdnejša in blago pošilja tistim srbskim kupcem, ki ji ga tudi plačajo. Vendar pa, kljub neplačevanju, zelo neradi prekinjajo poslovne odnose, saj morajo tudi sami delati.

Sicer pa je, kar se tiče blokade, Srbija za Iskro »majhna riba«, njihov poglaviti sovražnik je država, ki bi morala opustiti svojo blokado. V Semiču delajo, kot se sami radi izražajo, v zanje zelo sovražnem, neugodnem okolju, saj jih država ter njihovi prispevki in davki preveč obremenjujejo. Ne nazadnje tudi Markovičev program ne bo uspel, če se ne bosta zmanjšali splošna in skupna poraba.

• V nasprotnem primeru bo morala iti Iskra v stečaj — 15. aprila bo namreč 60. dan, odkar je neprekinjeno v blokadi za vse prispevke — a ne zato, ker ne bi izvažala, ker bi slabo delala, imela nekurantne zaloge, ampak preprosto zato, ker jo država neusmiljeno pleni. V zadnjem času je sicer slišati govornice o zmanjševanju pri-spevnih stopenj in s tem o razbremenjevanju gospodarstva, toda v Iskri se boje, da ne bi ukrepi zanje prišli prepozno.

Očino pa bo potrebno še malo potrpežljivo-sti. Te pa so v tem največjem kolektivu v črno-majski občini pokazali dovolj. Zadositi velik dokaz je že to, da od okrog 1.600 delavcev tretjina zaposlenih dobi v kuverti le borih 2.000 din. Toda ljudje so presenečljivo mirni, a do kdaj bo trajal mir, si ne upa napovedati niti direktor, saj neobzirnost države traja že predolgo. Problem nizkih plač bi v Iskri sicer lahko rešili: na ceno bi postavili nekaj deset ali nekaj sto delavcev, toda to po njihovem mnenju ne bi bila nikakršna rešitev. Njihova filozofija temelji na tem, da je bolje, da dobijo vsi nekoliko manj, kot pa eni nič, drugi pa nekoliko več. Prepričani so namreč, da je lažje najti dodatno delo za ves kolektiv kot pa določiti tehnološke viške. Da bi imeli s slednjim precej velike težave, se je pokazalo že ob poskusu, ko so hoteli 20 delavk z viniškega konca zaposliti v tamkajšnjem Novoteksu in jim s tem tudi precej skrajšati pot na delovno mesto, a sta se za ta korak odločili le dve delavki, druge so ostale raje zve-ste Iskri.

M. BEZEK-JAKŠE

Kakšne sprave je žejna Suha krajina?

V eliko besed je bilo v zadnjem času izrečenih o narodni spravi, s te ali one strani, s takšnim ali drugačnim namenom, tako ali drugače obarvanih, zašiljenih, pristrenih ali strupenih, pa tudi pomirjajočih, blažičih, to-lažičih, zaupanje zbujajočih. Predvolilni čas pravzaprav ni prvi za razprave take vrste, es saj so čustva takrat vzburljena, živci do skrajnosti napeti, razum pa na preži, pripravljen vsako najmanjšo neprijetno resnico sprejeti kot napad in jo hitro spreobrniti v protinapad. To ve-lja seveda za tiste, ki so neposredno vpleteni v boj za oblast. Nas, navadnih državljanov, se to toliko ne tiče, zato se nam zdaj prav, da resnica pride na dan. Tudi tista, ki je bila toliko časa prikrišana in zamolčana, vse resnice, seveda pod pogojem, da to so, saj je časovna odmak-njenost, pa tudi naša zrelost presojanja, v kate-ro pa nekateri nikakor niso pripravljeni verjeti, iaka, da se ni bati dramatičnih preokretov. Ze sama zgroženost nad slepoto in nebrzdano po-divjanostjo človeške nravi, ki jo je druga svetovna vojna, revolucija, protirevolucija, osvobodilna ali državljanska vojna, kakorkoli že kdo imenuje to tragično izkušnjo slovenskega naroda, sprostila na dan, nas mora napeljevati k treznosti, razsodnosti in zmernosti. Dovolj hudega je že bilo. Tudi za tiste, ki smo ostali in se šele polagoma začnemo zavedati vseh posle-dic, ki nas zadevajo še dandanes. Nespametno bi se bilo zatorej sedaj še enkrat ločevati na enakih osnovah, kot so se ločevali tedanji so-dobniki, nespametno pa bi bilo tudi zatiskanje oči pred večplastnostjo in zapletenostjo razmer, katerim so bili izpostavljeni, in pred stvarmi, ki so jih počeli. Ločevanje in poglabljanje ran bi nam otežilo skupno pot v prihodnost, pravo poznavanje stvari, in naj bodo še tako neprijet-ne, pa nam bo pomagalo obvarovati se podobnih zablod. Tudi narod mora, tako kot ranjena žival, pač zalizati svoje rane.

Ljudi je treba spraviti med seboj, vsaj sim-bolno, saj so leta ogenj jeze in maščevanja že zdavnaj pogasila, označiti bo treba do sedaj skrite in prezirane grobove in poravnati krivi-ce, ki so bile storjene, seveda tako, da ne bodo nastajale nove. Vse to je moč z dobro voljo in pripravljenostjo kaj hitro napraviti, saj gre, kot že rečeno, za simbolno in ne tolikanj perečo za-devo. Porebna pa nam je, tako kot Albancem na Kosovu odprava krvne osvete med posa-meznimi rodovi. Če je to uspelo njim, zakaj ne bi nam.

ROD — KAM IŠČEŠ POT?

Namen tega pisanja pa ni razglabljanje o spravi med ljudmi, čeprav bomo za ilustracijo razmer v to reportažo vplekli tudi dve življenjski zgodbi. Postavljamo namreč, vsaj kolikor nam je znano, precej novo vprašanje: kaj je sprava v različnih delih Slovenije. Znano je namreč, da je Slovenija doživela med okupacijo dokaj različno usodo, čeprav nočemo podcenjevati trpljenja nikogar. Objektivno gledano, pa je treba vendarle priznati, da so vojaške sile, pa naj bodo to okupatorske ali pa domače, v službi narodnoosvobodilnega boja ali pa tiste, udinja-jajoče se tujim okupatorjem, na različnih pod-ročjih prizadevale ljudem in premoženju različ-no škodo. Dolenjska igra pri tem v očeh

sodobne zgodovine kaj različno vlogo. Po eni strani je znana kot pokrajina, ki je dajala v svo-jih širnih gozdovih gostoljubje partizanskim enotam, celo najvišjim organom nove sloven-ske oblasti, po drugi strani pa je dala največ pripadnikov slovenske kvizlinške vojske, bele garde in domobrancev. Ena od njenih krajin, Bela krajina, je znana kot zibelka partizanstva, druga, Suha krajina, kot zibelka kvizlinštva. Kdaj in zakaj je slednja postala to, bo še morala dokazati znanost, v pravo luč pa postaviti tudi krivdo preprostih ljudi, ki so bili v ta nemili vr-tinec potegnjeni po sili razmer. Nekaj pa je go-tovno: ne Bela krajina ne Suha krajina nista imeli od tega nobenih koristi. Belo krajino so zmagovaleci kaj hitro pozabili kot neko roman-tično epizodo na vijugasti poti do oblasti, Suho krajino pa so dolga leta odriivali iz zavesti kot leglo izdajstva, nevredno kakršnekolj pomoči. Verjetno ne čisto zavestno, vsaj nobenih doka-zov ni za to, vendar pa ves povojni razvoj, ki bi se ga dalo verjetno še preukreniti, kaže na to.

Dolenjska je med vojno izgubila veliko ljudi, precej domov je bilo požganih, uničenih ogromno kulturnozgodovinskih spomenikov. Veliko ljudi je padlo med vojno, precej pa takoj po vojni, v čistkah, katerih smisel bo zgodovina težko dokazala. Medtem ko v Suhi krajini propadajo opusteli kmečki domovi in cele vasi, pa v kočevskih jamah trohne kosti mož, ki bi bili na teh domovih lahko skrbni gospodarji. Kako je brezbriznost do povojnega razvoja te pokra-jine krojila prebivalstveno politiko Suhe kraji-ne, še najbolj povedo podatki o številu prebival-stva v krajevni skupnosti Hinje. V njej je živel leta 1955 še 1515 ljudi, leta 1975 jih je bilo 1095, danes pa jih je tam okoli 850.

Ti podatki so vsekakor zastrašujoči, še bolj pa se je treba zamisliti nad tem, kakšno je pre-bivalstvo, ki ostaja v teh vaseh. Ali je sposobno obdržati pokrajino živo? Naslednji stavki pove-do vse. V krajevni skupnosti Hinje je skupno 274 gospodinjstev. Kar 56 gospodinjstev je ta-kih, v katerih živi samo še en član. To je več kot

petina. Samo dva člana ima 46 gospodinjstev, nekaj manj kot petina. Ker gospodinjstva z enim ali dvema članoma tvorijo v glavnem ostareli prebivalci, je jasno, da v 102 domovih v krajevni skupnosti skorajda ne moremo priča-kovati naraščaja.

IN KAMEN NI OSTAL NA KAMNU

Kako je ugašala sla po življenju v tako veli-kem delu Slovenije, pred zadnjo vojno cveto-čem in gosto naseljenem? Poglejmo si dva pri-mera, dve čisto naključno izbrani življenjski usodi iz vasi Žvirče.

Pri Licajevih, tako se pravi hiši, kjer živi De-beljakova Mila, osemdesetletnica, sama na bli-zu štirideset hektarov veliki kmetiji. Rodila je šest otrok. Eden je umrl kmalu po rojstvu, pet pa jih je odraslo, vendar si nobeden ni usodil ostati doma na kmetiji. Mila jim ne zameri. Tu-di sama na teh kamnitih tleh ni užila dosti lepe-ga. Med prvo svetovno vojno je izgubila očeta. Pravzaprav se ga niti dobro ne spominja, tako majhni sta takrat še bili s sestro. Oče je padel kot avstrijski vojak na srbski fronti. Mati se ni hotela še enkrat poročiti. Dekletci sta ob težkem kmečkem delu odrasli, postali na materino veselje godni za možitev in se poročili z brato-ma Debeljakovima iz Višenj. Mila je z možem kmetovala doma, sestra Jožefa na sosednji kmetiji.

»Bilo je v tistih časih pred vojno precej dru-gače, kot je sedaj. Grmovje ni zaraščalo pašni-kov, divjad ni vdiral na hiš. Vse je bilo lepo obdelano. Če nismo mogli sami pokositi, pa smo dali košnjo drugim, s tem da so kosili tudi za nas. Mrva mrvo kosi, smo temu rekli takrat. Za divjad pa so znali vaščani sami poskrbeti, da se ni preveč razširila. Tudi divjega lova je bilo precej, če ni šlo drugače,« se spominja Mila.

Vojna je prinesla strah in nezaupanje med ljudi. Moški so se skrivali po skednjih, v gozd-nih grapah, da jih niso dosegli tisti, ki so jih ho-teli z obljubami in grožnjami spraviti v svoje vr-ste. Zdaj je šel noter ta, zdaj oni. Do konca se ni obdržal skoraj nihče. Moški iz Žvirč so se odlo-čali v glavnem za napačno stran. Ena in druga vojska je pobirala hrano, domače živali, ena in

druga zažigala gospodarska poslopja, domove. Italijani so požgali lope za seno, ki so ga skriva-li na jasad globoko v gozdu. Nemci so marca leta 1944 zbombardirali pol vasi, leto pozneje pa so ponoči vas obkolili partizani in zgnali iz preostalih hiš vse prebivalstvo. Odganjali so ži-vino, klali prašiče in jih metali na vozove, ena-ko perutnino. Bilo je kot na sodni dan in mnogi so mislili, da je prišla zadnja ura. Tako tudi Mi-lin mož, ki se je skrivil v hlev pod jaslji. Partizani so kolono starcev, žena in otrok usmerili v so-sednjo vas. Zvedelo se je, da bodo vse požgali. Mila je poslala štiriletno hčerko, da se je skriva-splazila do očeta in mu to povedala. Z njo v naročju se je potem pridružil koloni in ostal živ. Stari Tekavec, ki bolan ni hotel zapustiti kruš-ne peči, ni imel te sreče. Ko je plamen zajel vso vas, je od njega ostal le še pepel. Iz Strug, ka-mor so jih nagnali partizani, so vaščani, koli-kor jih je še ostalo, žalostno gledali v ognjeni soj domače vasi. Do konca vojne je manjkalo manj kot dva meseca. Verjetno bo težko poja-sniti, kakšen strateški vidik je vplival na odloči-tve, da se upepeli toliko slovenskih domov. Zlasti zato, ker je bil izid vojne, v takrat skoraj povsem osvobojeni Evropi, že na dlani.

USOJEN IN OBSOJEN NA SIROTO

Franc Turk je že krepko prekoračil pedeseta. Ima lepo urejeno in opremljeno kmetijo, vendar pri teh letih in v teh krajih težko priča-kuje, da bo zanjo dobil naslednika. Pri hiši, kot pri mnogih drugih, ni mlade ženske, ki bi lahko rodila otroke in pomagala pri gospodinjstvu. Kot da se je v moško generacijo, ki je takrat še z deškimi očmi spremljala strahote vojne, globo-ko v srce zažrl občutek krivde in manjvredno-sti. Le redki so si lahko ustvarili družino. Precej pa je verjetno temu krivo tudi to, da so dekleta izkoristila vsako priložnost, da so pobegnili iz teh kamnitih lazov in porušenih domačij v mesto.

France še ni imel deset let, ko se je naselila groza v njegovo mlado srce. Marca štirinširi-desetega, ko so nemški bombniki zatuli na-d vaškimi hišami in so jim bombe s silnim pokom raznašale strehe, je njegova mati pograbila

mlajšo sestrico Micko in vsi skupaj, stara ma-ma, mati s sestro in on, so se zatekli k živini, ki je bila v priličju. Komaj so dobro prestopili prag hleva, že jih je vse skupaj zagnila noč. Franceta so menda šele drugi dan potegnili iz ruševin. Kot po čudežu je ostal, če odštejemo nekaj prask in odrgnin, skoraj nepoškodovan. Vse ostalo, kar je bilo v hlevu, živina in ljudje, je bilo mrtvo. Tako je France ostal sam. Oče je nekaj prej odšel k domobrancem. Ko se je po-nudila prilika, je vzel k sebi še sina, saj druge izbire ni bilo. Pol vasi so porušili Nemci, leto kasneje so drugo polovico požgali partizani. Tudi stričevo hišo, v kateri je France medtem dobil zatočišče. Tako je bil France nekaj mese-cev, vse do konca vojne, v domobranski postojanki v Stični, kjer je oče skrbel za konje. Koli-kor se France spominja, oče nikoli ni sodeloval v oboroženih spopadih. Ko se je vojna bližala h koncu, se je z vprežnim vozom priključil koloni, ki se je čez Gorensko in Karavanke vila na Koroško. France se medlo spominja tiste zme-dre, prerivanja, kričanja, streljanja, negotovosti. Potem se spominja tudi vrtnice. Kako so jih Angleži naložili na vagono in jih poslali nazaj. Medlo se spominja strojnico ob prog, partizano, ki so prihajali v vagono, pobirali stvari, za-sliševali, preteпали. Vsega je bilo dovolj. Le var-nosti za zbeگانega, prestrašena dečka ni bilo nikjer drugje kot v očetovem naročju. V zavetju očetovega naročja, ki mu je bilo edino, kar je še imel v življenju, je iskal sredi tega krutega tuje-ga sveta nadomestilo za družino, za dom. Ven-dar ne za dolgo. Nekega dne je z okna škofov-skih zavodov v Senti videl očeta skupaj z množico drugih odkorakati na zadnjo pot. Ofi-cir je sicer rekel Francetu, ki je hlipajoč zrl za kolono, da se bo oče že drugi dan vrnil, toda tistega dne ni bilo nikoli. France je spet ostal tako neizmerno sam na tem svetu. Tokrat ga na samoto ni obsodila nemška bomba. V svobodi, brez sodbe, brez premisleka ga je obsodila na večno sirotstvo roka, ki je s svinčnikom napravi-la kljukico ob imenu njegovega očeta.

Prav taka birokratska roka je vselej zavest-no ali nezavestno preskočila Suho krajino, ko je pisala načrte za vsestranski razvoj sloven-skega podeželja, za ohranitev slovenskega ro-du na zemlji, ki jo je stoletja skrbno obdeloval in negoval. Če je sploh kdaj kakšna roka do sedaj delala take načrte.

TONE JAKŠE

Franc Turk

Blizu križišča sredi vasi Žvirče še dandanes, natanko po petinštiridesetih letih, štrijo v nebo razvaline kmečke hiše. Mogočno kamniti portal priča, da je bila to včasih trdna domačija. Danes kaže pravo podobo Suhe krajine: samo portali so še, za njimi pa ni več življenja. (Foto: T. Jakše, 15. marca 1990)

Ljudmila Debeljak

Prenovljeni sindikat: metulj ali vešča?

Volilnem zatišju po srđiem predvolilnem boju konec prejšnjega tedna, ko je precej Slovencev premlevalo, koga naj v nedeljo voli, da bo slovenski jutrišnji dan nekoliko svetlejši, kot je bil včerajšnji, se je v Cankarjevem domu v Ljubljani končal 12. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki je bil hkrati tudi 1. kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Preko 230 delegatov je po dveh dneh burnega polemčnega in odprtega kongresnega razpravljanja in odločanja, ki ga je spremljalo blizu 100 novinarjev, zapustilo oblažinjene seđe v veliki dvorani Cankarjevega doma in v svem, deževnem vremenu, ki je kar vsiljiva pripodoba današnjih razmer, krenilo v svoja delovna okolja, kjer bodo poskušali uresničiti to, kar so na kongresu sprejeli kot svoje smernice in naloge. In tega ni ne malo in nikakor ne bo lahko.

BRANE BAMBIČ, delegat sindikata dejavnosti kemične, gumarske in nekovinske industrije, zaposlen v novomeški Krki: »Na kongresu je prišla do izraza še večja prenovitvena volja, kot je izražena v programskih dokumentih. Ostro se je zastavila dilema, ali se organizirati po panožnem ali teritorialnem načelu. Mislim, da dilema ni mogoče emostransko rešiti. Najbolje bi bilo doseči pravo mero obeh načel. Pomembna se mi zdi tudi trdna odločitev sindikata, da se pri sklepanju kolektivnih pogodb z gospodarsko zbornico in vlado ne sme popuščati pod minimum pravic, za katerega smo se izrekli na kongresu.«

Minuli sindikalni kongres se ne bo vpisal v zgodovino slovenskega sindikalnega gibanja le po tem, da so delegati preimenovali staro sindikalno organizacijo. Z novim imenom so označili globlje in bolj bistvene spremembe, kot je samo ime.

Stari sindikat je na kongresu pravzaprav doživel pravni in formalni konec. Počila je opna, v katero je bil nekaj desetletij varno zavrt z blagoslovom oblasti in na nek način odtujen svojem članstvu. Za temeljit preobrat od politične transmissijske organizacije k delavski organizaciji s pogajalsko in zaščitno vlogo se je precej moči nabralo znotraj samega sindikata, pospeševali pa so jo sunki, ki so leteli iz spreminjenih splošnih razmer in krize, manjši sunk pa je priletel tudi s strani alternativnih sindikalnih organizacij, ki so se ustanovljale na

različnih koncih Slovenije in postavile pod vprašaj samozavest starega ali »režimskega« sindikata, kot njegovi kritiki radi pravijo. Iz zapredka preoblikovanja in spreminjanja se je izvila nova sindikalna organizacija Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Ali se je rodil metulj pisanih in pestrih, predvsem pa močnih kril ali pa se je rodila vešča, ki se bo osmodila v plamenu lastnih obljub, bo pokazal čas. In to prav kmalu!

VČERAŠNJI SINDIKAT NI DANAŠNJI

Pogoj za prenovo sindikata, ki je na kongresu doživela potrditev, je bil najprej kritičen obračun s samim seboj in lastno preteklostjo. Delegati so prišli na kongres odločeni, da dokončno prekinijo s stari, obračunajo z dosedanjim delom, da se rešijo zlega duha preteklosti, ki je bil sindikat očitna transmissija oblasti, ne pa samostojna delavska organizacija.

»Če smo do sedaj bili sestavni del oblasti, se sedaj osamosvajamo in postajamo neodvisni,« je v uvodni besedi ugotavljal stari in na kongresu ponovno izvoljeni predsednik RS ZSSS Miha Ravnik. »Včerajšnji sindikat ni današnji sindikat. Z delom in dokumenti dokazujemo, da opuščamo preteklost in napovedujemo prihodnost.«

Ravnik je pravilno ugotovil, da so delavca v glavnem vsi zapustili, tudi tisti, ki so se še včeraj sklicevali na oblast delavskega razreda, čeprav je delavec v resnici nikoli ni imel! Današnje gospodarske razmere so krute, prihodnost za marsikoga negotova. Odveč je naivnost, da so v takih razmerah delavci zadovoljni s svojim sindikatom, odveč pa je tudi prevzemanje krivde za sedanje razmere na pleča sindikata.

MARIJA BEZJAK, članica prvega republiškega sindikalnega sveta, predsednica sevniškega občinskega sindikata, zaposlena v Lisci: »V kongresnih dokumentih imamo dobro zastavljene osnove za pravi, res delavski sindikat. Vendar pa delavce predvsem zanima, kaj bomo naredili. V Lisci smo šli v podpisovanje pristopnih izjav. Včlanilo se je 90 oostotkov delavcev, kar pomeni, da v tem sindikatu vidijo varstvo in zaščito svojih interesov. Zavzemamo se za močan in enoten sindikat.«

Zveza sindikatov je v obdobju pred kongresom dosegla pomembne premike, čeprav so tekli nekoliko prepočas, kot pa je bila volja članstva in zahteva časa. Med dosežke si sindikat šteje premaganje ideološke zavore, češ da je naša družba brezkonfliktna in da delavec ne more stavkati proti samemu sebi. Z ustavnimi spremembami in stavkovnimi pravili je bila tudi po zaslugi prizadevanj sindikata delavcem zagotovljena pravica do stavke. Zveza sindikatov se je prva lotila reševanja problematike presežnih delavcev, čeprav je socialna zaščita v bistvu stvar države. Sindikat je zavrnil ideološko zablodo, da delavec kot upravljaec nosi odgovornost za rezultate svoje organizacije in je tako kriv tudi za stečaj, saj odločitev za razvoj, tehnologijo, organizacijo in poslovanje niso bile zares v njegovih rokah! Drugje prestrukturiranje teče tako, da iščejo nove razvojne poti, vlagajo svež kapital, da zamenjujejo nestro-

kovna in nesposobna vodstva, pri nas pa tako, da delavce brezpravno izrivajo iz podjetij.

S sindikalno listo je sindikat uveljavil in z jamčil najnižjo plačo, s svojim tvornim prispevkom k ustavnim spremembam pa je uveljavil pravico do svobodnega organiziranja sindikatov ter si zagotovil pravico nastopanja v parlamentu kot predlagatelj zakonov, aktov in ukrepov, kadar gre za socialni, ekonomski in materialni položaj delavcev. V republiški skupščini je sindikat z lastno zakonsko iniciativo uspel, da je bil sprejet zakon o skladu republike za razvoj, ki bo omogočil odpiranje novih delovnih mest in ohranitev zdravih podjetij. Z odločnimi zahtevami se je v skupščini boril za razbremenitev gospodarstva.

ODLOČNI NE ZA IZHODIŠČNO PLAČO 300 DEM

Najbolj oprijemljiva in ta čas zelo pomembna zadeva, kjer se je sindikat že izkazal, še bolj pa se bo moral izkazati, kot zahtevajo tudi

JOŽE MIKLIČ, predsednik MS ZSS za Dolenjsko: »Delegati so na kongresu odgovorno podprli kongresne dokumente, ki smo jih snovali skoraj leto dni. Po lastnih dolgoletnih izkušnjah v sindikatu dejavnosti in iz poznavanja sosednjih evropskih sindikatov menim, da imamo danes zares drugačen sindikat. Kongres je bil v marsičem prelomen, sindikat se po njem bolj povezuje s članstvom in se obrača k vsakemu članu. Mislim, da bo sindikat dosegel zastavljene cilje.«

opredelilive in posebna resolucija kongresa, so nedvomno kolektivne pogodbe. To je orodje sindikalnega boja za pravice zaposlenih in zakon, nad katerim bdi sindikat. V njih so določene delavčeve pravice, in sicer tako, da kolektivne pogodbe nižje ravni določijo le višjo raven pravic, nikakor je ne morejo zmanjševati.

Zveza sindikatov je odprla proces kolektivnega pogajanja, vendar do podpisa splošne kolektivne pogodbe za zaposlene v gospodarstvu še ni prišlo, ker vodstvo sindikata ne pristaja na »ponižujočo vrednost izhodiščenega osebnega dohodka, ki jo ponuja Gospodarska zbornica, to je 300 DEM, kar je manj od zajamčenega osebnega dohodka,« kot je dejal Ravnik ob soglasnem pritrjevanju in ploskanju vseh delegatov. Delegati so na kongresu v sklepih med drugim poudarili, da bodo v primeru, da Gospodarska zbornica ne bo sprejela minimalnih zahtev iz deklaracije o kolektivnih pogodbah (npr. najnižja plača za najenostavnejša dela najmanj 600 DEM) organizirali splošno stavko v vsej Sloveniji.

Razvoja podjetništva, drugačnega odnosa do dela, zadovoljstva ljudi in gospodarskega napredka ni mogoče graditi na mizernih plačah. Graditi je mogoče le na poštenih plačah! Krajši delovni čas, omejitve samostojnega odločanja delodajalca pri sklepanju ali prenehanju delovnega razmerja, ugotavljanju presežke delavcev, pravilno odločanje o pravicah in obveznostih delavca, polna zaposlenost, socialna varnost brezposelnih, varnost zaposlitve in delovna perspektiva, dodatni mehanizmi zaščite za socialno ogrožene člane, nosečnice, porodnice, invalide, vse to mora biti kot varovalna zaščita vgrajeno v kolektivne pogodbe. Dokler

kolektivne pogodbe ne bodo sklenjene, pa naj velja prepoved prenehanja delovnih razmerij zaradi stečaja!

NA VRSTI JE DELOVANJE

O kongresnih dokumentih — predloženih jih je bilo kar precej — od statuta, temeljnih nalog sindikatov za obdobje 1990—1994, resolucij, poročila o delu RS ZSS do programskega dokumenta in več resolucij, je tekla živahna, kritična in polemčna razprava v treh delovnih skupinah. Ostra bitka se je bila predvsem o statutu oziroma o tem, kako naj bo Zveza sindikatov organizirana, da bo kar najbolj učinkovita in da je ne bo zagrabila stara bolezen vseh velikih organizacij, birokratizacija in oddaljevanje od članstva. Delegati iz baze so bili zelo kritično razpoloženi do stare kadrovske zasedbe in profesionalnih sindikalnih funkcionarjev, zahtevali so, da članstvo in sindikati neposredno razpolagajo z denarjem, ki se nabere s članarino. Članarina naj bi bila last članov in sindikatov, ne pa skupna last sindikalne zveze.

Splošna ugotovitev je bila, da obstaja vsebinsko nasprotje med dobrim programom in pomankljivim statutom, ki ohranja staro iogo organiziranosti in staro kadrovske zasedbe. V novem statutu naj bi opredelili odločen vpliv sindikatov dejavnosti in drugih oblik organiziranosti. Sam sprejem statuta so zato preložili za pol leta, ko naj bi ga preoblikovali in sprejeli na konferenci.

Vetrovi pluralizma, za katerega se je sindikat opredelil, omogočajo polna jadra in plovbo tudi sindikalnim organizacijam, ki nastajajo zunaj dosedanjega sindikata. Več delegatov je zato izrazilo bojazan, da se sindikat preveč drobi in izgublja svojo moč. Prevladala je težnja po močnem in povezanem sindikatu, ki pa mora biti zares drugačen od dosedanjega.

Kongres se je končal, kot bi lahko splošno ocenili, z dobrimi sklepi in dobro usmeritvijo. Toda papir je papir in napisane besede ostanejo zgolj besede, če jih ne uresničujemo v vsakdanjem življenju. Prav to čaka prenovljeni svobodni slovenski sindikat, sindikalne aktiviste in

TEMELJNI SINDIKALNI CILJI

- Bogatejše življenje
- Za enako delo enaka izhodiščna cena
- Najnižja cena dela — zajamčena pravica
- Poštena plača
- Polna zaposlenost
- Znanje in usposobljenost — jamstvo zaposlitve
- Socialna politika — del razvoja
- Vsak zaposleni do stanovanja
- Spodobna pokojnina
- Celovito varstvo invalidov
- Skrb za usodo delavca v primeru stečaja
- Humano, zdravo in varno življenje
- Skrajšan delovni tednik

vodstva, ki naj bi v prihodnje po usmeritvah programskih dokumentov vlekli konkretne poteze za njihovo uresničevanje in ponujali jasne odgovore na vsakodnevne življenjske potrebe delavcev.

»Cenili nas ne bodo po programskih obljubah, temveč po njihovem uresničevanju. Potemtakem usodo tega sindikata držimo v lastnih rokah,« je bilo na kongresu slišati predsednika RS ZSSS Miha Ravnika.

M. MARKELJ

Brane Bambič, Marija Bezjak, Jože Miklič

Rimljani, plugi in nekaj malega turizma

Ravno v tem času pred dvema letoma je na območju Benečije pri Trebnjem ugotavljala angleško-slovenska arheološka ekipa, kaj prazgodovinskega skrivajo tukajšnje prerone njive. Da nekaj tega je v zemlji tod okoli, so zaslutili strokovnjaki že pred raziskavami. Pri topografskem preverjanju trase nove avtomobilske ceste so namreč odkrili na preoranih zadružnih njivah med Motelom in zaselkom Benečija južno od magistralne ceste Ljubljana—Zagreb temnejše in svetlejšje lise, površina polj pa je bila precej na gosto posejana z odlomki prazgodovinske in antične keramike. Poznavalčvo oko je zlahka prepoznalo delce antičnih tegul in imbreksov in drugega tedanjega gradbenega in podobnega materiala. Za začetni vtis je bil dovolj za hipotezo, da predvidena trasa nove hitre ceste poteka prav po arheološkem najdišču, in poznejše elektroreziščne: n sondažne raziskave so jo potrdile.

Po besedah Danila Breščaka, konservatorja-arheologa iz Novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, gre pri Benečiji za prazgodovinsko ravninsko naselbino z več objekti. Arhitekti so pri sondažnem raziskovanju: ju naleteli na njihove ostanke, med drugim so odkrili čez meter globoko jamo, ki je morda služila kot vodni rezervoar v kovačnici ali podobnem gospodarskem objektu. Odkopali so še več zidov in številne ostanke strošne opeke in keramične posode. Tako dobljene nove podatke so arheologi združili z dotlednjim znanjem o prazgodovini na širokem območju današnjega Trebnjega in davna ravninska naselbina je dobila v strokovnem poročilu dosti trdno podobo. Jugozahodno od postaje Praetorium Latobiorum je bila verjetno ob koncu prvega ali začetku 2. stoletja zgrajena večja suburlana tvorba, so zapisali arheologi. Način gradnje je rimski, objekti pa so sicer stanovanjski in gospodarski. Strokovnjaki so v najdbi prepoznali vrednost, ki jo je nujno potrebno zavarovati po sicer že veljavni zakonodaji za take primere. Arheologi, in tako torej tudi strokovnjaki novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, so videli posebej močno nevarnost za prazgodovinski spomenik in napovedali, da bo bodoča avtomobilska cesta ravno na tem območju in da bo nekako na tem področju gradil objekte trebanjski Motel.

Veliko več od potrditve hipoteze pa dostejdajnsko ni naredil nihče in niti izdana administrativna odločba več ali manj ni dosegla svojih ciljev. Po tej odločbi, ki jo je izdal sekretariat za občo upravo in družbene dejavnosti Trebnje, je veljalo omenjeno območje pri Benečiji za kulturni spomenik, in sicer je imelo tak status do letošnjega 23. februarja, ko se je iztekla 12-mesečni rok veljavnosti tega dokumenta. Na ZVNKD Novo mesto so po besedah Danila

Breščaka pričakovali, da bo trebanjska občina še v času veljavnosti odločbe sprejela trajnejši odlok o zavarovanju prazgodovinskega območja Benečije, in to njihovo pričakovanje je bilo nekako utemeljeno, saj je Zavod predložil trebanjski občini delovno besedilo odloka že leta 1988. Doslej takega odloka z uradnim trebanjskim žigom še ni, ker pa se je iztekla veljavnost odločbe, je arheološko najdišče pri Benečiji zdaj pravno nezavarovano. Tak odlok bo sprejela trebanjska občinska skupščina na prvem prihodnjem zasedanju, zagotavlja sekretarka za občo upravo in družbene dejavnosti občine Trebnje Majda Ivanov.

A tudi dokler je območje začasno veljalo za kulturni spomenik, je bila odločba je bolj mrtva črka na papirju, kot meni Danilo Breščak. Njive na tem območju so po njegovem še orali, čeprav naj bi jih po določilu odločbe zatravili, da bi na ta način zavarovali ostaline v zemlji pred razritjem. Zdi se, kot da se je kje kaj zataknilo na upravno-administrativni poti. V Kmetijski zadrugi Trebnje, ki kot lastnik omenjenih njiv daje zemljišče v obdelavo kooperantom, namreč opozarjajo na časovno neskladje. Odločbo smo dobili potem, ko je že bila na teh njivah posejana pšenica in ko je že bila gotova praha, pojasnjuje sporno obdelavo pri Benečiji Alojz Metelko, vodja pospeševalne službe v KZ Trebnje, in dodaja, da so v zadrugi kmetom priporočili, naj orjejo plitvo.

Očitno pa bodo šele nastopile najtežje preizkušnje, v katerih se bo pokazalo, če je družba zrela in bogata, da si nekako ohrani pravadno znamenje. Potem ko ljubljanski Cestni inženiring vtraja na prvotno zamišljeni gradnji na območju najdb, je že očitno, da bodo del izkopanin žrtvovali, pravi Danilo Breščak. Podobno usodo vidi tudi za morebitne arheološke ostanke na lokaciji, kamor bo Kolinska razširila motel. Zato se zdi Breščaku več kot samoumevno, da bi bil v času gradnje enega in drugega objekta na kraju samem tudi strokovnjak arheolog.

Da je družba v omenjenem smislu vse prej kot bogata, je več kot jasno postalo od odkritja naselbine do danes, saj bi drugače Trebanjci nemara že sprejeli odlok in bi kmetje ne hodili več s plugi nad prazgodovinski spomenik. Če lahko sklepamo o zrelosti po razpoloženju v Motelu Trebnje, je nekaj. Iz tega bi se morda dalo kaj iztržiti. Te izkopanine dajo tej točki dodatno vrednost, pravi Motelov direktor Nace Hribar, ki navaja za čimprejšnjo temeljito raziskavo, da bi Motel še pred jesensko adaptacijo vedel, kako in kaj. Vendar pa o razpoloženju v trebanjskih gostinskih-turističnih krogih še tole vprašanje: kaj ko bi z malodane sporne njive motel in vse, kar zna od njem nastati v prihodnje, pomaknili lučaj proti jugu, denimo v bližnji grad? Če ni odgovor skrit že v pomisleku o zrelosti in predvsem bogastvu?!

M. LUZAR

Je Jugoslavija svoboda s strahom?

»Smo v tej državi res zaslužili, da svobodo pričakujemo s strahom?« se je minuli teden vprašal ugledni hrvaški komentator Hlido Biševič, misleč pri tem na stvarne posledice velike različnosti programov strank, ki se ali se bodo v Jugoslaviji borile za oblast. Vprašanje je še kako na mestu tudi brez analitičnega drezanja v strankarske razprtije, kajti zaskrbljeno si ga lahko postavimo že ali natančneje predvsem zaradi delovanja tako imenovane jugoslovanske nadstranke oziroma njenih ostankov. Gre seveda za zvezo komunistov Jugoslavije oziroma njen Centralni komite. V tej zvezi in tem telesu so z redkimi izjemami samo še komunisti Srbije, njenih kolonij in JLA. Da, Jugoslovanske ljudske armade!

Vztrajna navzočnost generalov in admiralov v CK ZKJ, najvišjem organu organizacije, ki je ni več, je res nenavadna, še bolj osupljiv pa je tudi vojaški podpis pod vsebino pisma, ki ga je to samozvano in nelegitimno telo naslovlilo jugoslovanskim komunistom. Zanimivo je, da so zadnji sestaneke ogorčeno zapustili tudi sicer res za vsako ceno in vedno jugoslovanski Bošnjaki, Makedonci pa so unitaristično partijo spregledali že prej, saj je Milan Pančevski, vodja ostankov ZKJ, njihovih gora list. Pisane, narekovane v Beogradu, se zavzema za nadaljevanje prekinjenega 14. izrednega kongresa ZKJ, da bi tako na nek način umili obraz in politični ugled tako imenovanih zdravih sil v ZKJ, glavni cilj te skupine ali skupinice, ki se pokriva s plaščem »skrbri za usodo Jugoslavije«, pa je razbitje samostojnih in prenovljenih organizacij Zveze komunistov v Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Makedoniji in Sloveniji.

Zakaj sta se admirala Peter Šimić in Stane Brovet podpisala pod nekaj, s čimer se ne strinja večina komunistov-prenoviteljev vsaj štirih jugoslovanskih republik? To namreč ni samo radikalno vmešavanje JLA v politiko, ampak tudi odkrit prestop vojske v labor jugoslovanskih hegemonistov in unitaristov, v katerem lahko med mnogimi znanimi in neznanimi obrazi tu in tam za trenutek zagledamo tudi do neznanosti samozavestni nasmeji premiera Antija Markovića.

To pa še ni vse, kar lahko v zadnjem času vžemo na rovaš JLA. V kakšni funkciji je bil bojda rutinski obisk armadnega generala in jugoslovanskega obrambnega ministra Veljka Kadjevića pri enotah petega armadnega območja, to je v Sloveniji in na Hrvaškem? Je bila ta inšpekcija po znamenitem pismu in v času volitev (Slovenija) ali tik pred njimi (Hrvaška) grožnja za grobo politično in vojaško silo, da o nultem

občutku za takt niti ne govorimo? Tako smo namreč to razumeli v Sloveniji — celo naše vodstvo, ki je Kadjevića zaradi takšnih insinuuacij sprejelo le na vjudnostni obisk, na kavo.

Naš vojaški minister je to gostoljubnost očito dobro razumel in nanjo odgovoril 6. aprila v Zagrebu. Izjava je ocena tridnevnega vojaškega obiska pri nas in na Hrvaškem. V njej je (po Tanjugu) med drugim rečeno: »Družba bo lahko odpravila krizo in vztrajala pri uresničevanju programa ZIS, če bodo pristojni organi z odločnimi ukrepi preprečili kršenje ustave in zakonov in zagotovili večjo odgovornost, red in organiziranost. Opozorili so, da se morajo tisti, ki zdaj v predvolilni tekmi za oblast zanikajo vse vrednote in dosežke našega dosežanega razvoja, ponujajo bratomorno vojno, prekrjojitev meja in razcepitev države, zavedati, da jim bomo to preprečili. Svoboda smo drago plačali in treba jo je varovati in ohraniti s sodelovanjem vseh rodoljubnih sil.«

Že na prvi pogled je očito, da si bolj grobega vmešavanja JLA v predvolilno kampanjo v severozahodnem delu države sploh ne da zamisliti. Gre za grožnje, izsiljevanje in samovoljno razsojanje o dobrem in slabem. Takoj po prekinjenem 14. izrednem kongresu ZKJ so generali-političniki med prvimi ugotovili in jasno ter glasno povedali, da ne moremo govoriti o kongresu ZKJ, če niso navzoči vsi deli te organizacije. Kaj se je moralo zgoditi v Beogradu (pred vojaškim pozdravom Slobodanu Miloševiću ali po njem), da takšno stališče ne velja več, kar se vidi tudi po tem, da sta Šimić in Brovet s podpisom pisma skrčila ZKJ na beograjski pašaluk, okrepljen s komunisti iz JLA? Ali to pomeni, da JLA ni več vsejugoslovanska vojska? Zakaj ni Kadjević, ki se tako suvereno sestaja z bani posameznih republik, tistega o kršenju ustave, zakonov, bratomorni vojni, prekranju meja in razcepitvi države izrekel po sestanku s predsednikom SR Srbije Miloševićem? Tam se vse omenjeno in še več dogaja vsak dan, kar po zaslugi brčkone nepristranskih mednarodnih komisij ve ves svet. Je po vsem tem (kljub pogojno pritrudni izjavi generala Stevana Mirkovića za Dugo) depolitizacija JLA možna, mogoča opcija? Kaj meni o zadnjih političnih dejanjih najvišjih predstavnikov armade Predsedstva Jugoslavije, njihovih vrhovni poveljnik? Sicer pa je zadnje vprašanje bolj za okras, tako kot Jugoslaviji njeno predsedstvo.

MARJAN BAUER

Pomembno se mi zdi, da budno spremljamo razvoj in skušamo spoznati znamenja časa, nenehno iščemo in spoznavamo klice s strani ljudi in Boga. Geslo, ki ga navajate, pa sem medtem že pred časom spreminil tako, da se glasi: 'Molimo in pomagajmo si med seboj!' Molitev in pomoč sta tudi moja naloga, ki jo vidim predvsem v služnji in pomoči drugim ljudem.«

• **Neposreden povod prošnje za ta pogovor je bil poleg Vašega delovnega jubileja, ki smo ga vsi veselili, tudi začetek pogovorov med posvetnimi oblastmi in Cerkvijo o spravi oziroma narodni in državljanski umiritvi na Slovenskem. Kot je znano, Vas je glede tega 9. marca povabil na pogovor predsednik Predsedstva Socialistične republike Slovenije tovariš Janez Stanovnik. Če sem pravilno obveščen, je šlo za prvi uradni dialog med slovensko oblastjo in Cerkvijo po vojni, če seveda odštejem vsakoletne uradne sprejeme za predstavnikove verskih skupnosti, ki so sicer koristni, vendar tudi nekako kremlejoški, saj morajo analitični šteti vsako besedo in poudarek v izgovorjenem ter vse skupaj primerjati s tistimi od lani ali predlani. Kako bi lahko ocenili pogovore s predsednikom Predsedstva zdaj že Republike Slovenije?**

MANJ OBSOJANJA DRUG DRUGEGA

»Ni bil to prvi uradni dialog med slovensko oblastjo in Cerkvijo po vojni. Redne pogovore sem imel predvsem s predsednikom komisije za odnose z verskimi skupnostmi, posebno s prejšnjim predsednikom dr. Borisom Frlecom. Ponovno sem se pogovarjal tudi z nekdanjim predsednikom Socialistične zveze delovnega ljudstva Jožetom Smoletom pa tudi s predsednikom Slovenije Janezom Stanovnikom in predsednikom vlade Dušanom Sinigojem. Uradni sprejemi ob vnovem letu so seveda nekaj drugega. V pogovorih z omenjenimi osebam je bilo navadno za čisto določena vprašanja. Nismo dajali v javnost posebnih sporočil, vsaj zadnja leta ne. Devetega marca me je povabil predsednik Stanovnik in mi hotel pojasniti nekatere stvari glede izjave Predsedstva in izvedeti tudi moje mnenje. Hvaležen sem bil za to priliko. Nekateri so sicer želeli širše poročilo o vsebini, ker so tu in tam menili, da sva že sklenila neke vrste spravo, posebno ker je bila nekaj časa prej dana podobna pobuda v Nedeljskem dnevniku, ki je bila naslovljena na predsednika Stanovnika in name. Predsedniku sem pojasnil, da tudi Slovenska pokrajinska škofjska konferenca že dalj časa pripravljajo izjavo o spravi. Razložil sem mu nekatere stvari, ki so bistveno povzete v naši izjavi 13. marca letos, čeprav takrat besedilo še ni bilo dokončno pripravljeno. Opozoril sem tudi na nekatere nejasne stvari v izjavi Predsedstva, ne da bi se bil spuščal v podrobnejšo analizo vsebine. Pričakovati je, da bo vedno več javnega razpravljanja in res se lahko beremo to in ono. Ne smemo biti presenečeni, da so mnenja različna. Sam pa sem presenečen, da se še vedno ponavljajo nekateri čudni načini razpravljanja in izrazi ter neko nezmožljivo ocenjevanje drugih in samega sebe, kakor da bi bilo že vse popolnoma jasno. Zato smo v izjavi poudarili štiri pogoje za spravo, ki se mi zdijo odločilnega pomena. V razpravi o spravi bi želel predvsem več stvarnosti, strpnosti, priznanja različnosti, spoštovanja drug do drugega in manj obsojanja drug drugega.«

• **Po srečanju Stanovnik-Šuštar sta bili izdani dve samostojni poročili, dokumenta, ki skušata vsak na svoj način — ta je včasih tudi soroden — zblížiti Slovence čez prepad, ki ga opazujemo in predvsem čutimo že skoraj 50 let. Morda na tem mestu ni odveč poudariti, da je prvi poskus sprave med Slovenci pravzaprav zastavljen leta 1977 takratni ljubljanski nadškof in metropolit dr. Jože Pogačnik, ki je v imenu vseh verujočih Slovencev prosil odpuščanja za vse krivice, ki so jih slovenski kristjani povzročili, kot je dejal, »na življenju, imetju ali dobrem imenu«. Takrat razen nasprotovanja na te besede ni bilo odmeva. Ali menite, da smo z ignoriranjem Pogačnikove pobude Slovenci izgubili kar precej časa, v katerem bi se lahko trdneje kot kdajkoli oblikovali kot složno in enotno ljudstvo, ali pa morda menite, da vsaka stvar pač zahteva svoj čas?**

NADŠKOF POGAČNIK JE ODPUSTIL IN PROSIL ODPUŠČANJA

»Če vzameva časovno zaporedje, Vaše vprašanje ni čisto točno. Izjava Predsedstva je bila pred pogovorom s predsednikom Stanovnikom, naša izjava pa po pogovoru. Izjave nadškofa Pogačnika iz leta 1977 nisem imel več v spominu, drugi so me opozorili nanjo, posebno ko je nastalo vprašanje, kdo se je prvi zavzel in dal pobudo za spravo. Zato sem vesel, da sem dobil besedilo iz leta 1977 in je bilo spet v celoti objavljeno v Družini št. 12, 25. marca 1990, ob desetletnici nadškofove smrti. Nadškof Pogačnik ni samo prosil odpuščanja, ampak je tudi izrecno poudaril, da kristjani vsem odpuščamo in da ne sme biti v njih nobene maščevalnosti. To je izredno plemenita izjava, na katero smo lahko ponosni, in je pomemben zgodovinski dokument. Zato smo tudi slovenski škofje v svoji izjavi izrazili svoje temeljno soglasje. Takrat je izjava nadškofa Pogačnika ostala brez odmeva. Nasprotno: beseda sprava je bila takrat naravnost prepovedana, saj se še spominjamo, kakšna je bila gonja proti Spomenki Hribar, ko se je javno zavzela za spravo. Vesel sem, da se je sedaj toliko spremenilo. Žal smo medtem veliko zamudili. Marsikaj bi bilo drugače, če bi se pravočasno za-

čeli pogovarjati med seboj. Če kdo ni vsega tega sam doživljal, mu je to naravnost nerazumljivo. Res pa je, da vsaka stvar zahteva svoj čas. Vendar zgodovina ne pozna nekega mehaničnega razvoja, ampak jo v veliki meri svobodno oblikujejo ljudje. Upajmo, da bomo v prihodnosti bolj oblikovali svojo zgodovino kakor v preteklosti.

• **Najvažnejši del najinega pogovora je gotovo primerjava izjave, ki so jo po pogovorih Stanovnik-Šuštar izdale slovenske uradne oblasti, z izjavo Slovenske pokrajinske škofjske konference. Gre za isto temo, vendar tudi za drobne in tudi manj drobne razlike v stališčih. V izjavi, ki ste jo podpisali Vi kot nadškof, metropolit in predsednik konference, je sicer v začetku poudarjeno, da nečete zavzemati stališče do posameznih trditvev v izjavi Predsedstva, kar pa najbrž ni ovira za Vašo globalno komparacijo, še zlasti, ker gre na eni strani, če sem pravilno razumel, za prizadevanja za umiritev, na drugi strani pa za spravo. Umiritev je lahko seveda le posledica sprave. Razen tega pa prihodnost, kot je lepo zapisal novinarski kolega dr. Drago Klemenčič, ne bo iskala sprave med ideologijami, temveč med ljudmi. Za komparacijo oziroma naznačitev skupnega in različnega v obeh izjavah Vas prosim tudi zato, ker sta izjavi v živahnem političnem in siceršnjem obtoku. Milan Kučan, eden od potencialnih Stanovnikovih naslednikov in torej Vaš sogovornik glede umiritve oziroma sprave, je na primer (navajam po Dnevniku) pokazal prepričljivo razumevanje izjave slovenske škofjske konference in iz nje potegnili: zavzemanje za resnico; ocenjevanje dejstev v luči časa in razmer; videnje posledic za tisto, kar je bilo, kar se dogaja in kaj bo; previdnost pri obsojanju ljudi.**

KAJ OSTAJA NAMESTO SPRAVE?

»Kot rečeno, je bila izjava Predsedstva pred pogovorom Stanovnik-Šuštar. Vesel sem, da različni ljudje iščejo in vidijo najprej, kar je skupnega v obeh izjavah. Skupnih prvin je res veliko. Predvsem je skupen cilj, ki je mirno sožitje, svoboda, enakopravnost in preseganje preteklosti ter skrb, da bi se hude stvari iz preteklosti nikdar več ne ponovile. Skupne so tudi nekatere bistvene vrvine, zahteve in pogoji, a so tudi razlike. Na to opozarja že naslov. Mi zavestno govorimo o spravi, ker je to edina pot k cilju. Jasneje poudarjamo tudi oboje stopnji, namreč spravo z mrtvimi in spravo med živimi. Določeneje je tudi povedano, kako je treba uresničiti eno in drugo obliko sprave. Z mrtvimi je to bolj simbolično. To bi bilo lahko enkratno javno kulturno dejanje, za vse verne tudi maša za dušnico. Težja bo sprava med živimi. To bo dolgotrajen proces in nekateri na to niso pripravljeni in ne bodo pripravljivi. A ne vem, kaj tem ljudem namesto sprave ostaja: ali sovraštvo, nasprotovanje in medsebojno pobijanje ali kaj drugega. V naši izjavi smo jasno poudarili štiri pogoje: ugotoviti je treba dejstva, presojati jih v takratnem okviru in v njihovi vzročni povezanosti, ocenjevati sadove z današnjega stališča in končno biti zelo zadrtan in previden pri presojanju ali celo obsojanju oseb. Zelo jasno smo omenili štiri razsežnosti: človeško, narodno, etično in krščansko. Med kristjani ne sme biti nobene maščevalnosti, čeprav je za nekatere to zelo težko in se jim zdi naravnost

nesprejemljivo. Ljudje smo pač taki, lažje je zahtevati pravično kazen, maščevanje in povračilo kot pa odpuščanje. A nasilje vedno rodi le nasilje. Zato moramo odločno zavračati tako miselnost in se zavzemati za odpuščanje, kar pa pomeni obojestransko priznanje krivde, odpuščanje in prošnjo za odpuščanje. Kristjani pa imamo dolžnost, da naredimo prvi korak.«

• **Ali se Vam, gospod nadškof in metropolit, ne zdi, da smo vendarle na začetku nečesa, kar se sicer ne imenuje »vmešavanje cerkva in vernikov v življenje družbe in javne zadeve«, česar so se nekateri bali bolj kot hudic križa, gotovo pa lahko govorimo o enakopravnem, če ne kar enakopravnem sodelovanju vernikov in tudi drugih ljudi, ki niso prisegli na eno samo in ve se, katero ideologijo, v sostvarjanju življenja v družbi, v Republiki Sloveniji?**

NE SAMO PRAVICA, AMPAK TUDI DOLŽNOST CERKVE IN VERNIH

»Za božjo voljo, nehajmo z govorjenjem o vmešavanju Cerkve v politiko! Cerkev in verni so sestavni del družbe in zato imajo ne le pravico, ampak tudi dolžnost, da povedo svoje mnenje. Res smo v tem pogovoru šele na začetku. Preveč globoki so še predsodki proti Cerkvi in proti vernim. Razumem, da se je težko otresti takega mišljenja in popraviti napačno predstavo o Cerkvi, če so nekomu to vcepili 40 let. Toliko bolj je potrebno, da popravimo napačne predstave v učbenikih in v javnem mnenju. Verni smo še daleč od popolne enakopravnosti, doslej obstaja vse bolj v besedah in obljubah, morda tudi zaradi volitev. Prave preizkušnje bodo prišle šele po volitvah, katerih del je že za nami. Takrat se bo pokazalo, koliko je pripravljenosti za resnično spremembo, da popravimo, kar je bilo hudega, da začnemo znova in drugače. Glavna je sprememba mišljenja in sprejemanje različnosti, pristna demokratizacija in spoštovanje drugače mislečih. Pravih demokratičnih oblik skupnega sožitja se moramo šele učiti.«

• **Volitve, vsaj en del, so za nami, vendar med Slovenci še vedno odmeva izjava slovenskih škofov o volitvah. Cerkev je dala mnenje o nečem, kar tudi ona ocenjuje kot najpomembnejši politični trenutek naše povojne zgodovine. Največ prahu je dvignila 4. točka izjave, v kateri je med drugim rečeno: »Če bomo volili dosedanja oblast, bodo to mnogi razlagali, kakor da se strinjamo z ureditvijo, kakršno smo imeli do sedaj. Če pa s preteklostjo ne moremo biti zadovoljni, če hočemo temeljite spremembe in drugačno razvojnjo pot naše domovine, bomo volili stranke in ljudi, ki so si za te spremembe že sedaj najbolj prizadevali.« Ali se Vam kot podpisniku te izjave ne zdi, da je Cerkev z njo neposredno stopila na volilni oder in postala svojevrsten jeziček na tehničar, saj na neki način jemlje točko, kot je bilo zapisano, »sedanji oblasti«?**

»Ob Vašem vprašanju, ali je Cerkev s svojo izjavo o volitvah stopila neposredno na volilni oder, bi rad najprej opozoril na to, da je Cerkev kot skupnost vernih in kot del naše družbe od vsega začetka stopila na volilni oder. To je njena pravica in dolžnost, če so tudi verni enakopravni državljani in smejo pri volitvah odločati po svojem prepričanju in po svoji ve-

Sprava je preizkusni kamen odgovornosti za prihodnost

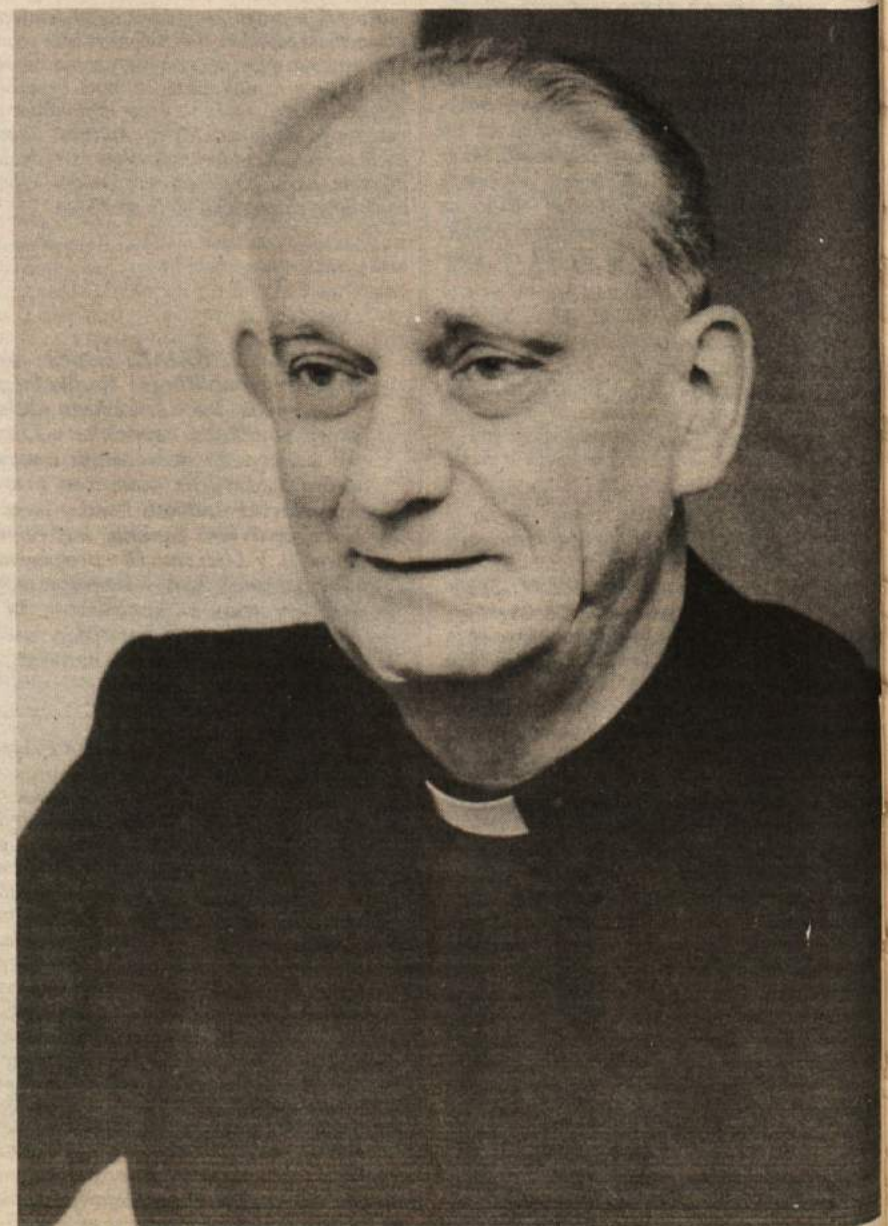
Pred desetimi leti, natančneje 13. marca 1980, je dr. Alojzij Šuštar prevzel nadškofovsko službo v Ljubljani. Ob jubileju, ki je več kot samo to, smo ljubljanskemu nadškofu in metropolitu, predsedniku Slovenske pokrajinske škofjske konference ter ne nazadnje dolenskem rojaku, postavili nekaj vprašanj, primernih za ta trenutek slovenske Cerkve in družbe. Z dr. Alojzijem Šuštarjem se je pogovarjal Marjan Bauer. Naslov in mednaslovi intervjuja so redakcijski.

• **Gospod nadškof, ko so Vas postavili na čelo slovenske Cerkve, niste, vsaj navzven, torej najširši javnosti, razgrinjali nobenega programa. Za naprej ste imeli le prošnjo: »Molite in pomagajte!« ter svoje škofjsko gesto »Božjo voljo spolnjevat!«. Nekoliko kasneje (leta 1982) ste, še vedno zvesti temu načelu, med drugim zapisali: »Nevarno je ob začetku škofjske službe razvijati načrte in napovedovati program svojega delovanja. Kolikokrat načrti in napovedi ostanejo besede na papirju, čeprav so bili resno mišljeni. Ne samo zunanje razmere in nepredvideni dogodki, tudi lastna nemoč in ozke meje lahko prekrizajo načrte in zavirajo ali celo preprečijo izvrševanje programa.«**

Kako po desetih oziroma osmih letih merite te svoje besede ter pot, ki sta jo v tem času prehodili Vi in slovenska Cerkev? Še posebej — to ni samo moje mnenje — ker se je pri zasledbi mesta ljubljanskega nadškofa in metropolita zgodila redka naslednica, bili ste in ste še »pravi človek na pravem mestu o pravem času.«

MOJA NALOGA JE SLUŽENJE BOGU IN LJUDEM

»Dovolite, da se ustavim najprej ob zadnjem stavku. Prekratek je še čas za sodbo o mojem delu

Knjižnica Ozornja

TEMINA ČRNIH BUKEV

Že zlepa se ni na slovenskih knjigotiskih policah pojavila knjiga, ki bi tako vznemirila ljudi, kot jih je izdaja Črnih bukev. Ker gre za ponatis knjige iz leta 1944, ne pa za kakšno novost, je seveda treba vzroke za takšen odziv poiskati najbrž tudi zunaj nje same in njene vsebine. V normalnih razmerah bi pač zgolj ponatis neke knjige ne mogel doživeti takih odzivov.

Zunanji razlog je nedvomno ta, da je za večino ljudi knjiga pravzaprav presenetljiva in vznemirljiva novost. Na trg je namreč prišla iz popolnega molka, z dna cenzurnih bunkerjev, saj se pred leti Črnih bukev še imenovati ni smelo, kaj šele, da bi jih kdo prebiral ali ponujal drugim v branje. V temo neobstoječega in na breg prepovedanega so jo potisnili takoj po zadnji vojni. Po svoji vsebini je bila preveč obremenjujoča za podobo minulih dogajanj, kot so jih videli in zapisali zmagovalci. Pisanje zgodovine je pač eden od privilegijev zmagojuočih strani.

Vsebinska knjiga pa je tisti drugi in pravi razlog za osuplot, razburjenost in jezo, ki spremlja njeno pot v javnost.

V bistvu so Črne bukev antikomunistična propagandna publikacija, ki se ji na vseh ravneh vidi, kako na hitro in z mujo je bila narejena. Z njo so njeni avtorji skušali ljudem pokazati, kakšen črn hudob je za slovenski narod osvobodilna fronta, črn predvsem zato, ker jo vodi in usmerja komunistična partija, ki je zgolj orodje sovjetskega imperializma. Njen poglavitni cilj ni osvoboditev slovenskega na-

roda, marveč bolješivizacija in raznarodenje Slovencev ter končna priključitev slovenske zemlje k Sovjetski zvezi. V podkrepitev teh tez in protislovenskega značaja Osvobodilne fronte so v knjigi zbrali pričevanja o terorju, ubijanju slovenskega življa in uničevanju narodnega imetja, kar vse naj bi imeli na vesti partizani in vosovci.

Vsebinska je zlasti v tistem delu, kjer je govor o ubijanju, grozljiv in ni za bralca rahlih živcev. Vendar pa zgolj po tem ne bi izstopala, saj smo končno lahko prebrali že precej knjig, ki so enako nazorno popisovale in dokumentirale teror, na našem območju predvsem v domobrancev. Čustvene reakcije ob branju najbrž zbuja predvsem to, da se večini sedanjih bralcev (povojnih generacij) kot hiša iz kart podira podoba dogajanja med zadnjo vojno, da se jim zgodovinska resnica, ki so jo sprejeli in vsrkali, kaže kot lažna. Človek se počuti opeharjenega, prevaranega v tistem, kar sodi med nosilce njegove identitete, se pravi ogoljufanega za resnico izročila. Pri tem niti ni pomembno, da je tudi v Črnih bukvah po vsej verjetnosti marsikaj naslikanega po svoje in zunaj resnice. Navaden premislek pravi, da povsem zlagane le ne morejo biti, saj so v njih našeta imena, objavljene so fotografije, skratka, vsako laž je mogoče razkriti in ovrči.

In to bodo zgodovinarji in strokovnjaki najbrž tudi prej ali slej naredili. Ta hip pa se zdi pomembno predvsem to, da je bila knjiga ponovno natisnjena in da je problematizirala dogmatsko enostranskost pogledov na preteklost. S tem pa je — kar se bo gotovo tudi izkazalo — navsezadnje problematizirala samo sebe.

M. MARKELJ

APIH KOT LIRIK

Kdo ne pozna njegovih pesmi Bilečanke iz leta 1940 in še starejše Nabrusim kose iz leta 1937, ki ju je tudi sam uglašil in sta morebiti prav zato, ker sta se peli, tako hitro ponarodeli. Prepevali so ju partizani in po osvoboditvi skorajda ni bilo proslave, da se ne bi oglasili z odra. Njuna vsebina pove, da sta se avtorju Milanu Apihu porodili v nekem hudem času kot klic po odrešitvi iz velike človeške stiske in kot izraz hrepenenja po svobodi.

Omenjeni pesmi pa sta bili do pred kratkim znani kot edini izpod Apihovega peresa. Da avtor, ki smo ga doslej poznali kot revolucionarja, političnega polemika in v zadnjih letih pisca spominske proze, piše tudi poezijo, je bila, kot rečeno, skrivnost. Zdaj pa imamo pred sabo knjigo, ki doka-

zuje, da je Apih pomalem vse-skozi, posebno še v zadnjem obdobju, marljivo in prehtano prelival svoje misli, spoznanja in občutja v pesniško besedo. Gre za Apihovo pesniško o zbirko Sredi polja drevo, ki je pred kratkim in v avtorjevem 84. letu izšla pri Državni založbi Slovenije.

V tej knjigi, ki obsega z uvodom omenjenima pesmima skupaj trideset pesmi, razdeljenih v štiri tematsko zaokrožene nenaslovljene cikle, se Apih predstavlja kot lirik. V ganljivo preprostem in tu in tam šaljivem in samoironičnem tonu govori o ljubezni,

strasti, strahu, zaskrbljenosti pa tudi o temeljnih eksisten-cialnih občutjih (bivanje — minevanje — smrt). Čustvo izterja besedo, saj želi pesnik izrgati minevanju vsaj nekaj neponovljivega in nedoumljivega čara svojega življenja, zapisati se hoče v spomin in se s tem nekako izpovedati.

Pred nami je torej knjiga, ki skozi pesem spregovori o Apihovi človeški strani in hkrati zaokroža podobo o njem samem. Je izraz nekakšne sprave s samim seboj, ko je treba svetu pokazati tudi svojo človeško »revo«, »postaviti stvari na svoje mesto in nekaj dokončati,« kot je v spremni besedi zapisala Spomenka Hribar.

I. ZORAN

PARTIZANSKO GOSPODARSTVO

Slovenska narodnoosvobodilna borba ni bila pomembna le po politični in vojaški plati, tisti usodni čas je od Slovencev zahteval veliko in izkazali so se kot sposobni, domiselni in ustvarjalni ljudje tudi na drugih področjih. O vojaških vidikih narodnoosvobodilnega gibanja je bilo že veliko napisanega, česar za ostala področja ne bi mogli trditi. Zato je treba pozdraviti izid dela Miroslava Stipančiča Partizansko gospodarstvo in oskrba partizanske vojske na Dolenjskem in Notranjskem 1944 — 1945, ki je pred kratkim izšlo kot 52. knjiga v Knjižnici NOV in POS.

Gre za temeljit in obsežen zgodovinski prikaz oskrbovanja narodnoosvobodilne vojske in prebivalstva na ozem-

lju pod italijansko okupacijo v tedanji Ljubljanski pokrajini, po kapitulaciji Italije pa še na celotnem operativnem območju 7. korpusa NOV. Avtor ugotavlja, da so iznajdljivi in požrtvovalni gospodarstveniki dosegli, da je partizansko gospodarstvo kljub izrednim razmeram zagotavljalo hrano ogroženemu prebivalstvu, slovensko partizansko vojsko pa oskrbelo ne le s hrano, marveč z vsem potrebnim, od orožja do obutve. Organizirali so odkup hrane, setev in žetev, obnovili uničenih domov, denarne zadeve, zavarovanje gozdov, gradili so partizanske delavnice, skladišča itd.

O vsem tem obširno govori knjiga. A poleg tega, da beleži zgodovino, je njen pomen tudi v tem, da svojevrstno zastavlja izziv povojnemu gospodarstvu, ki se nikakor ne more pohvaliti z uspešnostjo. Morda bi se kaj koristnega sedanjim gospodarstvenikom naučili iz pretekle zgodovine? »Visoka etika in delovna morala vodilnih in drugih delavcev so morebiti lahko tudi v današnjem času vodilo za premagovanje gospodarskih in družbenih težav,« piše v Stipančičevi knjigi.

M. MARKELJ

SVET OTROŠKIH IGER

Ko se otroci zavrtje v krogu in zapojejo: »Ringa ringa raja«, je to vsem dobro znana otroška igrice, kot jih je še mnogo takih. Le malokdo pa pomisli, da je morda ringaraja ostanek starih svatovskih obrednih plesov. In podobno je mogoče v številnih otroških igrich, od gnilega jajca, najrazličnejših izštevank, naštevank in poštevank do nagajivk in posmehljivk najti komaj še slutene sledove starih obredov, magičnih obrazcev, praverovanj in spoznanj.

Takšna zanimiva razmišljanja lahko najdemo v knjigi Marije Vogelnikove Ura je ena, medved še spi. Knjiga je izšla pri Mladinski knjigi, prinaša pa izbor otroških iger in igrich, kot jih je avtorica obnovila iz svojega spomina. Posamezne

igrice so podane tudi z notnim zapisom in inaicami besedil. Knjižnica za branje, igro in razmišljanje.

MIKROVALOVI V KUHINJI

Med novostmi, ki so prišle v sodobno kuhinjo in temeljito spremenile način priprave hrane, so verjetno najbolj revolucionarne mikrovalovne pečice. In če je za prenekatere kuhinjsko novost doslej veljalo, da je pomenila korak nazaj v kulinariki, pa za mikrovalovne pečice tega ni mogoče reči, saj so jedi, pripravljene v njih, okusne, ostanejo sestavinsko bogate, hkrati pa ohranjajo svoj naravni videz. Pomemben je tudi prihranek energije. Seveda če se kuharica ne ustraši mikrovalov in obvlada pripravljanje hrane z njimi.

Ker mikrovalovne pečice ne-zadržno prodirajo tudi v slovenske domove, bo mnogim prišla prav knjiga Elke Blome ABC kuhanja v mikrovalovni pečici, ki je izšla pri Mladinski knjigi. Knjiga govori o vsem, kar je treba vedeti pri kuhanju z mikrovalovi, od izbire ustrezne pečice in posod do časov priprave in receptov.

sti. Kolikor pa Cerkev pomeni le škofo in duhovnike, imajo v demokratični družbi tudi ti svojo pravico in večkrat tudi dolžnost, da v določenih razmerah jasno povedo svoje mnenje, le da ga morajo povedati na pravi način. Prižnica ali bogosluzje nista pravi kraj, nalaganje obveznosti v vesti ali morda celo grožnje s kakšnimi posledicami pa ne pravi način. Izjava o pomenu volitev, o merilih, ki jih kaže upoštevati pri odločitvah in o odgovornosti, ki je povezana z volitvami, pa v ničemer ne presega pristojnosti duhovnikov in škofov. Take izjave so toliko bolj potrebne, če zaradi zgodovinskega razvoja vlada veliko nejasnosti in zmedenosti. Ponovno so prihajale zahteve, da tudi slovenski škofo jasno povemo svoje mnenje. To smo zadnje čase storili kot Slovenska pokrajinska škofovska konferenca ali preko komisije Pravičnost in mir. Take izjave dajejo škofo povsod po svetu, od Amerike, zahodnih držav pa do Vzhodne Evrope, kjer so se škofovske konference zadnje čase ob političnem dogajanju oglašile k besedi. Da to ni vsem všeč, ni nič novega in nobena slovenska posebnost. Od začetka novega veka in posebno po francoski revoluciji so Cerkev hoteli čim bolj izrinuti iz javnega in posebno političnega življenja. A kjer je imela Cerkev kolikor toliko svobode in ji nastilje ni vzelo vsake možnosti, so škofo kot prvi odgovorni v krajem Cerkev vedno zavzeli stališče do vprašanj, ki so pomembna s človeškega, etičnega in verskega vidika. Tako je in bo tudi pri nas. Kakšen uspeh in učinek pa so imele zadnje izjave slovenskih škofov, je zelo težko reči. Dvomim, da bi bile 'svojevrsen jeziček na tehničarji'. Raziskava javnega mnenja bi morda o tem lahko kaj povedala, a še to je samo en pokazatelj.

• Pogovori o spravi so seveda samo en vidik javnega delovanja Cerkev na Slovenskem. Nam lahko postržete še s čim? Kako je s prizadevanji za beatifikacijo škofa Slomška, škof Kramberger se je baje glede tega nedavno mudil v Rimu. Ko govorimo o Evropi regij, je bila gotovo zanimiva tudi Vaša udeležba na srečanju v Tinjah na Koroskem, beseda je tekla o manjšinah, nazvoč je bil tudi avstrijski zvezni minister Busek. Kaj je z ljubljanskim katoliškim središčem za Slovence po svetu? Bo mogoče slovensko karitas vključiti v delovanje civilnih oziroma državnih človekojubnih ustanov? Je to Cerkvin odnosno državni interes?

LJUBLJANA: KATOLIŠKO SREDIŠČE ZA SLOVENCE PO SVETU

»Res je sprava samo en vidik našega življenja, čeprav je življenjskega pomena. Je tudi hkrati preizkusni kamen naše človečnosti, naše kulture srca, čista za poštenje, pravičnost, dobroto in ljubezen ter odgovornost za prihodnost. Gotovo je še veliko drugih stvari, ki so naša skupna skrb: vse.

kar zadeva človeka, njegove pravice, svobodo in prihodnost, družino, telesno in duhovno zdravje, izobrazbo, poklicno delo — vse to je pravzaprav naša skupna skrb. Prav tako je skupna skrb naš narod, njegova kultura, povezanost s svetom, vstop v Evropo, varstvo okolja in še več drugih stvari.

Škof Kramberger je bil res v Rismu in se zanimal, kako je s Slomškovo beatifikacijo. Kolikor je mogel zvedeti, še ni tako blizu. Zato se bo sam še bolj zavzemal za to. Dolenjci imamo še dva druga kandidata: škofa Baraga, mojega ožjega druga iz Dobrnjske oziroma trebanjske župnije, in pa škofa Gnidovca z Ajdovca, kjer bo letos v juniju posvečena nova cerkev, ker je bila prejšnja med vojno požgana.

Srečanje v Tinjah na Koroskem je bilo gotovo pomembno, ker sem imel skupaj z zveznim ministrom Busekom predavanje o narodnih manjšinah v Evropi. Naše narodne manjšine v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in sploh Slovenci po svetu so naša vedno večja skrb. To se pokaže tudi ob Srečanju v moji deželi, ki ga prireja Slovenska izseljenška matica in bo letos v Dolenjskih Toplicah v začetku julija. 29. julija pa bomo po vsej Sloveniji praznovali izseljenško nedeljo v vsaki župniji. Na treh krajih v ljubljanski nadškofiji, pri Treh farah v Beli krajini, pri Novi Štifti pri Ribnici in na Brezjah, pa bodo še posebne slovesnosti. Cerkev je za Slovence po svetu izredno veliko storila, posebno po slovenskih dušnih pastirjih. Tudi škofo smo domala povsod po svetu obiskali naše rojake. Pred vojno je obstajala Rafaelova družba, ki se je zavzemala za naše izseljence. Rafaelovo družbo želimo poživiti, čeprav v drugačni obliki in pod drugim imenom. Zato smo v Ljubljani ustanovili katoliško središče za Slovence po svetu. Tako bodo imeli Slovenci po svetu, ki prihajajo na obisk domov, tudi s Cerkvijo več stika. Na voljo bo več informacij, razne knjige in posredovanja za priveditve in srečanja. S tem smo šele na začetku in upajmo, da se bo stvar dobro razvijala.

Slovenska karitas je prav tako čisto v začetku, saj je bila doslej vsaka organizirana karitativna dejavnost pri nas prepovedana, čeprav je bilo že na Hrvaškem drugače, kjer je bila dovoljena. Brez karitativne dejavnosti in dohodnosti pa sploh ni Cerkev, ker spada dobrodelnost bistveno k poslanstvu Cerkev. Pred vojno je bilo pri nas cerkvene dobrodelnosti zelo veliko, posebno v različnih ustanovah, ki so jih vodile redovnice in redovniki. Po vojni je bilo vse to zatrto in šele počasi se to ali ono obnavlja. Nekoliko se je to dogajalo okrog lista Ognjišče, ki je organiziral poseben Predal dobrote. Ko bomo mogli bolj razviti cerkveno karitas, je ne mislimo vključevati v državne strukture. Naj vsaka zase, država in Cerkev, delata dobro, saj je za obe dela dovolj. Nikakor ne smemo omejevat dobrodelnosti zaradi različnih prepričanj, ampak moramo spodbujati za tako delovanje doma, v mistijonih in za pomoč drugim, ki so še v hujših stiskah, bodisi po drugih delih naše države in v

drugih delih sveta, kot na primer v Afriki, Aziji in Južni Ameriki. Upam, da bo dobrodelnosti pri nas na Slovenskem vedno več.

• Nekoč ste rekli: »Skupno, kar je le mogoče, vsak zase, kar je pametno in potrebno.« Dejali ste tudi, da lastna nemoč in ozke meje kar lahko prekrižajo načrte. Ne glede na zadnje skušajte skicirati, kaj je v Sloveniji, ki ni bila še nikoli takšna, kot je danes, »skupno mogoče«.

ZA ČLOVEKA, DRUŽINO, NAROD IN JEZIK

»Najprej bi bilo treba zares poglobljeno prepričanje: Skupno, kar je le mogoče, vsak zase, kar je pametno in potrebno. Preveč je med nami še razbitosti, neenotnosti, sebičnosti, tudi med različni sku-

pinami in strankami, gibanji ali celo različnimi slovenskimi pokrajinami. Preveč je neenotnosti v gospodarstvu, v kulturi in različnih političnih razlik in osebnega prepričanja. Skupna nam mora biti skrb za človeka v vseh njegovih življenjskih dobah, od nerojenih otrok pa do umirajočih, skrb za otroke, za mlade, za brezposelne, za bolne in za invalide ter tiste, ki žive na robu družbe. Skupna nam mora biti skrb za družine, saj brez njih ni prihodnosti. In ravno družina je danes v veliki nevarnosti. Skupna nam mora biti skrb za narod, za naše slovensko izročilo, za naš slovenski jezik, za kulturo, za samostojnost, svobodo in enakopravnost slovenskega naroda. Velika naloga je tudi skupna skrb za poštenje in medsebojnih odnosih, v poklicu in pri delu, saj je naše moralno življenje na vseh področjih močno načeto. Vedno bolj se zavedamo skupne skrbi za varstvo okolja, da ne bi uničevali narave, zastrupljali zraka in vode in s tem onemogočili življenjski prostor prihodnjim rodovom. Zlasti pa ne smemo zastrupiti človeka. Pri-

zadevanje za uveljavljanje in spoštovanje temeljnih človekovih pravic je prav tako skupna naloga.

Vsi bi se morali zavzemati tudi za to, da bi se Slovenci in slovenski narod vedno bolj uveljavil v svetu, da bi imeli več stikov z Evropo in svetom.

V Cerkvii je naša skupna skrb ekumenizem, da bi bili čim boljše odnosi s pravoslavno Cerkvijo in drugimi Cerkvami, pa tudi z muslimani in nevernimi v priznavanju več odprtosti drug do drugega, boljše obveščanje o vsem, tudi o Cerkvii, v časopisih, po radiu in na televiziji, več pogovorov, več dogovarjanja brez vsakega nasilja in vsiljevanja. Potrebno nam je več človeške, etične, politične in narodne pa tudi verske zrelosti.

Naj zaključim ta pogovor z najboljšimi željami za veliko noč, ki je za nas, kristjane, praznik zmage nad trpljenjem in smrtjo in zato praznik življenja in novega upanja. Tega želim od srca vsem bralcem Dolenjskega lista.

KAMNOSEŠTVO
BIZELJSKO
Tel. 0608 68-127
VEDNO NA ZALOGI VSE VRSTE NAGROBNIH
SPOMENIKOV

OBRAZI

Panj je kot tabernakelj

Veliko stvari nam zaznamuje dom, domovino. Ponavadi niti ne razmišljamo o njih. So pač okoli nas, vsaka zase v svoji vlogi, in šele ko se moramo ločiti od njih, ugotovimo, koliko nam pravzaprav pomenijo. Ko se je Milan Hočevar poslavljajal od svojega doma v Dolenji Radulji, ni imel časa razmišljati o tem. Na hitro so jih zgnali skupaj, z najnujnejšimi osebnimi potrebšččinami, zgnatli v avtobuse in zaprti za ograjo v Brestanici. Pripravljeni so bili za izgon v Nemčijo. Bilo je to leta 1941, nemški Reich je bil na višku svoje osvajalske moči, pred njegovim bojnim strojem je bil strah in trepet, za njim žalost in prazna ognjišča.

Ko je Milan, takrat mu je bilo devetnajst let, začel dojemati, kaj se pravzaprav dogaja, je najprej pomislil na svoje prijatelje, zajce, ki bodo poginili, ker jim ne bo nihče dal hrane, in na čebele, ki bodo na pomlad zaman iskale izhod iz panja, ko bo poklajala zgodnja paša. To je bila takrat zanj domovina, in bolečina ob tem ni bila nič manjša, kot če bi pomislil na velike, usodnejše stvari.

Se danes, skoraj petdeset let pozneje, ko se z Milanom Hočevarjem v Ločni pri Novem mestu, kjer ima sedaj dom, pogovarja o tistih časih, ne more biti ravnodušen. Čeprav je v času vojne in izgnanstva doživel marsikaj, pa Nemcev ne sovraži. Nasprotno, prav dobro zna razločevati med tistimi, ki jim je mrak legel na dušo, da so pozabili na človečnost, in tistimi, ki so ostali predvsem ljudje in poskušali na ta ali na oni način olajšati bol ljudem, ki jim je kruta oblast ukradla domovino.

Milan pripoveduje o življenju v izgnanstvu. Vsa družina je bila izseljena. Mati in šest otrok. Očeta so izgubili že prej, saj je kmalu potem, ko je kot težak invalid prišel iz prve svetovne vojne, umrl. Sestre, ki so bile starejše, so imele s sabo v izgnanstvu še lastne družine. Tisti Slovenci, ki so bili dodeljeni kmetom, so se kar nekako shajali, saj je bilo na kmetijah dovolj hrane. No, vse je bilo konec koncev le odvisno od dobre volje gospodarja. Ivan je z materjo prišel k nekemu veleposestniku, ki je bil znan po svoji oholosti in skoposti. Tako ni bilo priboljška, še hrane bolj malo.

Se slabše pa se je godilo ruskim izgancem, ki so morali trdo delati na polju ob še slabši hrani. Milan se spominja, da so bili to dobrodušni in širokosrčni ljudje. Veliko se je pogovarjal z njimi. Ker je delal v delavnici, jim je

priskrbel kopijo ključa, s katerim so lahko kdaj pa kdaj odprli klet in si nabrali toliko krompirja, da so preživel. Spominja se, kako so z zanimanjem zasledovali skopa poročila s front, se veselili propadanja Hitlerjevega imperija. Na to jih je čedalje pogosteje spominjalo tudi brnenje bombnikov, ki so ponoči preletavali nad njihovimi glavami.

Kmalu se je bobnenje bombnih detonacij oglašalo se bliže in zemlja je ponoči čedalje bolj drhtela. Ko je v ognjenem infernu bližnjega Frankfurta izgubilo življenje na tisoče ljudi, bi bil kmalu med njimi tudi Milan, saj so ga poslali med ruševine, žareče od ognja, v katerih so kar naprej še odmevale eksplozije letalskih bomb.

Dandanes Milan posluša čisto drugačno brnenje, tako različno tistemu, ki ga povzroča človeška uničevalska sila. To je brnenje čebeljih panjev, naravno, pristno in pomirjajoče. Že od rane mladosti mu je prijetno. Že kot kratkohladen fantič je stikal po mejah za čmrliji gnezdi, jih selil in radovedno spremljal njihovo delo. Kmalu se je pričel ukvarjati tudi s čebelami. Naučil se je delati tudi panje. To počne še danes. Doma izdelata tudi vse drugo, okvirje in podloge za satnice. Ima kar dvesto panjev čebel v najboljši formi, pa še kakih trideset za rezervno. In domala vse delo z njimi opravlja sam. Njegov odnos do čebel je skoraj mističen. »Panj je kot tabernakelj v oltarju,« pravi, »odpreti ga smeš le ob posebnih priložnostih, pa čimbolj poredko. Sladkor nikakor ni prava hrana za čebele. Jaz jim prihranim toliko medu, kolikor ga za zimsko prehrano potrebujejo. Spomladi mi to mnogokratno povrnejo, saj so zdrave in močne delavke.«

Milan ima svoje prijateljice raztresene kar na sedmih krajih pri kmetih, ki jih sprejmejo v goste v svoje stare čebeljnake, ter na dveh starih tovarnjakih, s katerima jih lahko vozi na oddaljenejše paše. Tako mu letina skoraj nikoli ne zataji. Ne skriva, da so čebele nosijo tudi zasluge, dodatek k skromni penziji, vendar svojih prijateljev nima samo zato. »Vsakdo bi moral jesti vsaj žličko medu vsak dan. To je zdravilo za telo,« meni Milan, ki ima zdravilo tudi za naše gospodarstvo: »Poslovneži bi morali imeti po nekaj panjev čebel. Sprostiti bi se ob njih, od čebel, njihovega reda in marljivosti pa bi se tudi marsikaj lahko naučili.«

Milan Hočevar

Nemci bi kupili 10.000 košar za krompir

Na lanski razstavi izdelkov domače obrti v Trebnjem je bilo na ogled okrog 600 izdelkov, letos pa že dvakrat toliko! Bilo pa je tudi za polovico več posamičnih in skupinskih izdelovalcev. Ni pa se povečala le količina izdelkov, marveč tudi kakovost oz. njihov izbor.

Tako je ugotovil tudi dr. Janez Bogataj ob otvoritvi razstave in zatem na okrogli mizi o domači obrti. Menil je, da je treba zgodovinske rešitve prilagoditi sedanjemu času, toda pri tem v Sloveniji ne bi smeli podlegati modnim muham, oz. da bi vedno hoteli izumljati nekaj novega. Nasprotno, po Bogatajevih besedah je treba v domači obrti delati stvari, ki so tipične za določen kraj in pokrajino. Dr. Bogataj je opozoril, da so bili tudi Ribničani že pred stoletji specializirani, se pravi, da niso vsi delali sit, kuhalič, rešet itd., zato je potrebna specializacija tudi v Trebnjem.

Skoraj nemogoče je, vsekakor pa je nespametno, da bi vsak izdeloval celoten izdelek. Izdelovalcem je dr. Bogataj podelil na srce, da jim ni treba razmišljati o namembnosti izdelkov. Koželjevih košar za krompir bi ljubljanski Dom lahko prodal samo v Nemčiji 10.000, pretežno meščanom, ki bi imeli te izdelke bodisi za okras stanovanj ali pa, denimo, za lesenece. Bogataj je spomnil na ugled slovenske domače obrti v svetu, saj so naše (vrbove) šibe za pletenje dobile že leta 1910 in 1925 prvo mesto na svetovnih razstavah.

Direktor Doma iz Ljubljane Drago Železnik je dejal, da je v Sloveniji še več kot sto obrti in da ne bi bilo nobenih težav z izvozom v 40 držav na vseh petih kontinentih, ako ne bi prihajalo že kar kronično do neupoštevavanja rokov. Povedal je, da je peto leto, odkar ga je angažirala Mara Rupena, in da lani ni bilo izdelka, ki ga ne bi odkupili, prav tako pa so se odločili, da odkupijo vse izdelke z letošnje razstave izdelkov domače obrti v Trebnjem ne glede na ceno. Železnik je odkrito opozoril, da so pač trgovinska organizacija, zato ne potrebujejo le nekaj košar za vzorec, ampak vsaj sto in več. Trebnjanci bi po njegovem lahko uvedli tržno proizvodnjo. Dom pa bo tržil in zagotovil najboljši trg. Z razstavo so Trebnjanci znova dokazali, da znajo delati, toda čas je že, da prično delati izdelke domače obrti zaradi zasluzka, izboljšanja svojega standarda. Na medklic, češ da bo treba z bogom oz. vremenom skleniti pogodbo, da bo zima, ker je tedaj več časa za taka opravila, je direktor Doma Železnik omenil zanimivo klasifikacijo svojih kooperantov. Najboljši kooperant je kmet, slabša inačica je polkmet, najslabša pa študent, invalid. In ob tem, da trije avtobusi iz trebanjskega konca vozijo delavce samo v ljubljanski Litostroj, bi že kazalo razmisliti, kaj bi bilo za ljudi bolj donosno, kako bi lahko zaslužili več z manj napora.

Izkoristiti bi pač morali prednosti, pri čemer imajo Trebnjanci les, naprave in znanje v domačih logih. Dlje ko bodo odlašali, večja je nevarnost, da domača obrt izumre, ker bodo pomrli tudi domači mojstri, ki bi lahko družinsko tradicijo prenesli na mlajše rodove. Mimogrede naj omenimo, da je zdaj že kar nekaj krožkov domače obrti na šolah v trebanjski občini, a

povsod pogrešajo primernih mentorjev, kajti učiteljev takega znanja pač šolanje na akademiji ne ponuja.

Spodbudno za trebanjsko domačo obrt je, kot je povedal predsednik trebanjskega izvršnega sveta Maks Kurent, da resno razmišljajo o profesionalni organizaciji, ki bi skrbel za uresničitev nekaterih nalog iz razvojnega projekta FAO Trebnje (v občino je prišel po zasluzi neutrudne Mare Rupene-Osolnik), zlasti še za razvoj zametkov blagovne proizvodnje v domači obrti, ki bi lahko pomenila dopolnilni vir drobnega gospodarstva in ne le zasluzka kmetij. Kurent je obljubil, da bo maja to podjetje, za začetek le s tremi visoko izobraženimi strokovnjaki, že začelo uresničevati te načrte. Pri tem imajo seveda v mislih tudi odpranje novih delovnih mest za vse večje število nezaposlenih, tudi v trebanjski občini. Lani jih je bilo le 80, letos že 146, prihodnje leto se bojuje, da bo brez dela že okrog 250 delavcev, kar za bolj revno kot bogato trebanjsko občino sploh ni zanemarljivo!

Kramberger proti bolnišnici

Čep rav se je zgodba začela že v letu 1983, se je svojem vrhuncu približala šele nedavno. Ivan Kramberger, sedaj kandidat za predsednika Republike Slovenije, je s svojimi nastopi v Brežicah med prebivalstvo zavejal nemir. Ne samo z izjavami, »naj gredo tisti z juga delo govornik in kričati« (Brežice so nacionalno zelo pisane), temveč tudi z obožbami na račun domače bolnišnice in njenega direktorja. Nič čudnega torej, če med prebivalci sedaj krozi različne govorice. Med njimi je najbolj pogosta ta, da je Kramberger bolnišnici želel podariti inkubator. Ob slovesni predaji naj bi sodelovale tudi televizijske ekipe, zaradi česar naj bi direktor bolnišnice dr. Peter Zorčič darilo zavrnil.

Zaradi takih in drugačnih resnic se je dr. Zorčič odločil za naslednjo izjavo:

»S Krambergerjem smo imeli stike dvakrat: 1. 1983. leta — po njegovi javni ponudbi, da bi poklonil umeto ledvico eni od slovenskih bolnišnic. Po telefonskem razgovoru z njim in pisni obrazložitvi ter naštevanju tudi drugih aparatov, ki bi jih želeli (tudi z njegovo pomočjo) kupiti, se ni javil. Komu in po kakšnih kriterijih je potem poklanjal aparature, nam ni znano.

2. Avgusta 1989 smo ga seznanili z našo javno akcijo zbiranja sredstev za nabavo nujne medicinske opreme — to je endoskopov in rtg aparatov. Za te aparate ni hotel dati denarja, pač pa je ponujal manjši delež sredstev za nakup inkubatorja (malo znane firme). Ker smo želeli začeti akcijo nakupa endoskopov uspešno končati, smo jo nadaljevali in končali v začetku decembra.

Njegova izjava, da smo odklonili pomoč, je iz trite izvita in zagotovo del njegove volilne propagande.«

Kot je zatrdil dr. Zorčič, po septembru z dobrotnikom iz Negove niso imeli več nobenih stikov. V avgustu je Kramberger preko Radia Brežice želel začeti dobrodelno akcijo za nakup inkubatorja za brežiško bolnišnico. V akcijo naj bi se aktivno vključila tudi ta ustanova, ki je

Sestra Maja Mirt, ki ima največ opravka z novimi aparaturnami, in dr. Herman Tepepy pri »krstu« novega gastroskopa.

akcijo sicer toplo pozdravila, hkrati pa predlagala uskladičev. Sama je namreč že vodila akcijo za nakup opreme, ki se ji je zdelo najnujnejša, zato ni želela nenadoma begati ljudi in spreminjati mnenja o tem, kaj je bolnišnici bolj potrebno.

Morda je imel Ivan Kramberger prav, ko je trdil, da je akcija za inkubator bolj učinkovita, da bolj vpliva na ljudi. Res je tudi to, da se ponavadi od revnejših slojev dobi več pomoči kot od bogatih, vendar pa vsa besedna nasprotja postavljajo dobrotništvo pod vprašaj. Brežiški inkubator je res že starejši, vendar se zdi tudi nabava novega s sumljivim izvorom in z oznako manj znane firme precej tvegana. In to kljub tistim 5 tisoč nemškimi markam, ki bi jih priložil Kramberger.

Zdravstveni center Brežice vodi javne akcije zbiranja sredstev za nakup nujne medicinske opreme že štiri leta. V začetku večjih uspehov niso imeli, toda lani, ko so akciji dodali tudi konkretne sezname opreme, ki jo nameravajo z izkupičkom kupiti, je bil odziv precejšen. V enem letu so s prostovoljnimi prispevki zbrali 22.000 DEM. K tej vsoti so prispevale delovne organizacije (Videm Krško, Metlaograd Jeseniče, Labod Krško), Občinski odbor Rdečega križa z dvema humanitarnima akcijama v Brežicah in eno v Krškem, Pihalni orkester Kapele in brežiška Glasbena šola z dvema uspešnima dobrodelnima koncertoma ter posamezniki, ki so darovali namesto vencev.

V teh dneh so v brežiški bolnišnici že uporabili nov gastroskop, napravo za pregled požiralnika, želodca in dvanajsternika, ter kolonoskop, ki omogoča pregled debelega črevesa. Obe aparaturi japonske firme »Fujinon« sta stali 47.000 DEM. Manjkajoča sredstva je prispevala bolnišnica, ki ima v načrtu novo dobrodelno akcijo. Nujno namreč potrebuje glavni rentgenski aparat s TV verigo, saj je sedanj zastarel in podvržen okvaram. To pot bo morala biti akcija obsežnejša in bo morala zajeti celo Posavje. Rentgenske aparature s temnico za razvijanje filmov stanejo namreč okrog milijon nemških mark.

B. DUŠIČ

Podjetništvo raste na pravnih prazninah

Lani je bil sprejet zakon o podjetjih, ki naj bi omogočil razmah podjetništva, kakor ga pozna na Zahodu. Medtem ko so te zadeve tam urejene, kajti pojem podjetništva pozna Zahod že od 18. stoletja dalje, je pri nas tudi na tem področju marsikaj opravila petinštiridesletna bajka o socializmu. Zdaj znova odkrivamo že odkrito Ameriko, le da si pri nas vsak po svoje predstavlja to objuljeno deželo. Napaka je bila narejena že v osnovi, kajti zakon o podjetjih nima tako imenovane konkurenčne klavzule, ki drugod določa, da se poslovodni delavec vsaj dve leti po odhodu iz določene firme ne sme ukvarjati z iste vrste podjetništvom, kakor se je v bivši firmi, če se je že odločil, da gre na svoje. Ker v zakonu o podjetjih ni klavzule ni (zdaj so jo vtknili v zakon o delovnih razmerjih), so najprej pohiteli ustanovljati svoje firme direktorji tozdog. Ponavadi je tako, da je predmet postovanja v privatni firmi isti kot prej na delovnem mestu. Direktorji so s sabo odnašali (to pa ni nujno, saj mnogi delajo še naprej kot direktorji tozda in hkrati v svoji firmi) poslovne skrivnosti, vedenje o poslovnih partnerjih in seveda tudi o slabostih.

KAM PES TACO MOLI

V družbenem sektorju, prav tako pa tudi v partiji in v opoziciji, so kaj kmalu opazili, kam pes staco moli. Opozicija je menila, da se je treba zoperstaviti pohlepu doverljajših rdečih prokuratorjev in preprečiti razprodajo družbene (ne)lastnine. O tem je pisal dr. Slavoj Žižek v Mladini; malce drugačnega mnenja je bil komentator Dela Dragiša Bošković, ki je pisal o tem, da v ZDA lahko propadlo firmo kupiš za 100 dolarjev. Ali je resnica na strani prvega ali drugega ali pa je neke vmes, navsezadnje niti ni važno. Pomembno je, da smo se vsi skupaj prebudili in v praksi ne bo moglo priti do tega, da bi nekdanji direktor dolenjske firme, zdaj kot pomemben partner tujega poslovanja, kupil svojo nekdanjo tovarno, vredno med brati najmanj 30 milijonov DEM, za desetino te vsote.

Žal pa se sedaj razkriva kot resnica tudi teza Tarasa Kermaunerja, ki je v Novi reviji zapisal, da imamo pri nas namesto visoko strokovne in moralne

gim zdelo, da ob tako odgovornih delovnih mestih na občini, v sish in šoli ni mogoče opravljati še zasebne podjetniške dejavnosti. In tako preizkušanje veljavne zakonodaje je pomenilo, da so se krški podjetniki usedli na sod smodnika, nekdo je moral prižgati samo še zažgalno vrstico.

TRMASTI PRAVOBRANILEC

To se je zgodilo v sekretariatu za notranje zadeve US pri krški občini. Namestnik sekretarja Podgorška Drago Bučar je omenil uslužbenki v sekretariatu, da podjetništvo ni združljivo s tako pomembno funkcijo v državni službi. Lani 6. oktobra mu je Podgoršek zaradi tega odvzel pravico opravljanja del in nalog vodenja oddelka notranjih zadev, ga preselil v drugo pisarno, mu odvzel znanjo telefonsko linijo in mu zaprl vire informacij. Temu istemu suspenzu je sledila sprememba organizacije in sistematizacije po hitrem postopku, vse skupaj pa naj bi bilo v nasprotju z določili statuta delovne skupnosti in tudi zakona o delovnih razmerjih. Bučar je zahteval varstvo svojih pravic, obrnil se je na družbenega pravobranilca samoupravljanja Slovenije in republiški komite za delo. Republiški pravobranilec samoupravljanja je zadevo odstopil krškemu pravobranilcu samoupravljanja Dušanu Dorniku. Ta je na komisijo za volitve, imenovanja in administrativne zadeve pri skupščini občine Krško naslovil pobudo, da se opredeli do združljivosti funkcije sekretarja za notranje zadeve in občo upravo z opravljanjem dejavnosti v zasebnem podjetju Etos. Krški pravobranilec se je pri tem skliceval na 101. člen zveznega zakona o temeljnih sistemih državne uprave in zveznem izvršnem svetu ter zveznih upravnih organih, ki določa, da funkcionarji v upravnih organih ne smejo opravljati nobene dejavnosti v drugem organu, organizaciji združenega dela ali drugi samoupravni organizaciji ali skupnosti. Ko naj bi komisija sprejela mnenje, naj bi ga posredovala občinski skupščini. Toda skupščinska komisija je na pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja odgovorila, da je delovno področje sekretariata za notranje zadeve povsem drugačno od dejavnosti podjetja Etos, da je ocenjevanje morebitnih negativnih vplivov na delo sekretariata stvar izvršnega sveta občine Krško. Svoje stališče so utemeljili s tem, da se je družbeni pravobranilec samoupravljanja skliceval na zvezni zakon, ki ni nadrejen republiškem. Toda krški pravobranilec se ni sprizajnil s pravno razlago krške komisije, zato je za mnenje o uporabljivosti 101. člena zakona zaprosil republiški komite za zakonodajo. Predsednik republiškega komiteja za zakonodajo dr. Miha Ribarič pa je pravobranilcu odgovoril, da je zakon o temeljnih sistemih državne uprave razdeljen na dva dela. Določbe prvega dela, ki urejajo temelje sistema državne uprave, se

NASVETI DAVKARJE?

Verjetno pa bi imeli pravniki še nekaj dela v zvezi z dejavnostjo podjetja Etos. To podjetje je namreč objavilo tudi oglas z opozorilom in nasvetom za obrtnike glede obračunavanja amortizacije in revalorizacije osnovnih sredstev za leto 1989. Da bi se obrtniki izognili veni največjih administrativno-poslovnih napak, ki bi lahko imela za posledico velik in dolgoročni izpad sredstev, so jim v Etosu ponujali poseben računalniški program z najugodnejšo varianto in kompletnim obračunom amortizacije. Poznavalci pa pravijo, da s takimi znanji zagotovo ne razpolagajo v Etosu, in to povezujejo z dejstvom, da je Venekova žena direktorica občinske uprave za družbene prihodke ali po domače davkarje.

Seveda tudi v Republiški upravi za zdravstveno varstvo v Ljubljani niso skrivali nezadovoljstva zaradi Venekove podjetniške dejavnosti. Direktorica uprave Francka Četkovič je povedala, da so za Venekovo dejavnost izvedeli šele iz Dolenjskega lista, medtem ko o tem ni bilo govora, ko so se lani ob razpustitvi sisov pogovarjali s krškim izvršnim svetom, kateri delavci bodo ostali zaposleni v krški izpostavi republiške uprave v Krškem. »Če bi nam tedaj povedali, da ima Venek zasebno podjetje, potem bi moral pri nas prekiniti delovno razmerje že 1. januarja letoš.,« je povedala Četkovičeva. Za naprej je stališče republiške uprave za zdravstveno varstvo več ali manj jasno, spoštovani bodo veljavno zakonodajo, tako da njihovi delavci ne bodo mogli več opravljati še zasebne podjetniške dejavnosti.

Ni manj niso kritični do zasebnega podjetništva v krški SDK. Pomočnica direktorja Alenka Slapner je povedala, da se je v Posavju za še enkrat povečalo število gospodarskih subjektov in ima SDK zaradi tega seveda še enkrat več dela. Delovanje SDK otežuje tudi to, da večina podjetij nestrokovno vodi knjigovodstva. Hkrati pa se po besedah Slapnerjeve dogaja tudi to, da nekateri rešujejo delujejo, da ni dostojen nikjer zasledila, da bi bile sploh registrirane, na primer brežiška Gama. Dela pa ni več zaradi podjetij samih, marveč tudi zaradi tega, ker se tako posamezniki kot svetovalne firme obračajo za pomoč

SDK NE MORE PREISKOVATI

Mi se moramo zanesti samo na papirje, ki nam jih predložijo, medtem ko ostale službe lahko tudi zaslišujejo in preiskujejo,« je povedala Slapnerjeva. Tudi ona je opozorila na nesprejemljivo povezavo med podjetjem Etos in davkarjo, ki jo vodi Venekova žena. Ob vsem tem je dokaj čudno vlogo odigral tudi krški občinski izvršni svet. Z dokajšnjo malobrižnostjo je obravnaval spore med Podgorškom in Bučarjem, požegal je spremembe sistematizacije v sekretariatu za notranje zadeve, dal soglasje za opravljanje popoldanske obrti Podgorški in Udovičiču itd. Vprašanje je tudi, zakaj je republiški upravi za zdravstveno varstvo prikril, da je Venek zasebni podjetnik. Na 66. redni seji izvršnega sveta pa so v zapisnik celo zapisali, da Bučar »s pritožbami na vse organe naše delovne skupnosti moti delovni proces v občinski upravi.«

ZASEBNİŠTVO BO DRUŽBEN PROBLEM

Olajševalna okoliščina, če se sme tako reči, je pri Veneku dejstvo, da se je lotil ustanavljanja lastne firme v času, ko so ukinjali sise. Nasploh pa je ustanavljanje firm posledica negotovega položaja državne uprave, gospodarskih organizacij, pa tudi bodoče politične klime in ne nazadnje politične ureditve. Dosedanji vodilni lahko ob zmagi opozicije izgubijo svoja dosedanja vodilna mesta, zato je do neke mere razumljivo, ker si hoče vsakdo med njimi izboriti prostor pod soncem. Hkrati pa pravniki opozarjajo na pravno praznino, ki je nastala z izdajo zakona o podjetjih, kajti že sedaj je očito, da ta zakon ni dodelan. Če ga bodo spremenili v liberalnejšo smer, potem bo vsaka zasebna družba pravni subjekt, ki ne bo nujno v povezavi z gospodarskim subjektom, kjer bo zaposlen družabnik. Taka zasebna firma bo živel čistito svoje življenje. Skratka, tudi zasebno podjetništvo bo družben problem, s katerim se bodo pri nas še ukvarjali pravniki, gospodarstveniki in seveda tudi politika.

J. SIMČIČ

NAGRADA V SEVNICO

Žreb je izmed reševalcev 12. nagradne križanke izbral MARICO KLANIK iz Sevnice. Za nagrado bo prejela knjigo Eduarda Limonova Jaz, Edička, torej napeto, mestoma žgackljivo branje!

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 23. aprila na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRŽANKA 14.

REŠITEV 12. KRŽANKE

Pravilna rešitev 12. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: POŽAR, MOLO, TATA, OBET, IREALNOST, RIN, ATAKA, GAŠENJE, INČ, ITROIT, KRALJEVO, KRI, LAUBE, RB, ATAL, ELLE, SAARLAND, OKORNEŽ, TONKA, NASTAVA, VATA.

MISLI

Človek mora biti kar preveč grdo zaljubljen sam vase, da more brez sramu pisati o sebi.

F. M. DOSTOJEVSKI

Človek, ki je prisegel politiki, ne pripada več samemu sebi in mora ubogati drugačne zakone, kot so sveti zakoni njegove narave.

S. ZWEIG

O, koliko gorja rodi ljudem usodna strast ljubezni!

EURIPIDES

NAGRADNA KRŽANKA

DL	ZDRAVNIŠKO SLUŠALO	VELBLOD	USEDLINA	KOLK (V ALP. NISTIKI)	SESTAVIL J UDR	SREDIŠČE AVSTR. STAJERSKE	POKRIVALA	NAREČNI SLOVAR	LAKOTNICE
ATLETSKA DISCIPLINA					CVRČEK				
NEODTAKLJIV PREDMET KEM. SIMBOL ZA DEVTERJA					RUDNIŠKE SNOVI ZA PRIDOB KOVIN TUNEL				
KATRAN SVED KRALJEVSKE DINASTIJA				KONCERTNA DVORANA TEŽA OVČJ-NE BLAGA					
DL	VRSTA TISKA	PRISTOJ- BINA	TELEFNI POLOŽAJ V JOGI NOVA GVINEJA			OBVEŠČEVA- LNA AGEN- CIA ZDA PAPIGA			IZOLACIJA
OTŠČANEC				NADAV VELEBLA- GOVNIKA			100 DANSKO OTOK		
NEKDANJI APTOVSKI VLADAR				EDEN OD TREH DUMA- SOVIN MLJ- SKETIRJEV VRSTALJEDE					
NORF SMAČI			CONA AVT. OZNAKA DANSKE			VRSTA PALME TONE KRALJ			
MUSLIMAN- SKO MOŠKO IME			PRIPRAVA ZAMERJENJE TAKTA						
OKLEPNO VOZILO			NOETOVA BARKA				ZENSKO IME		

Je boj proti drogam izgubljen?

Dosedanji napor niso rodili željenih uspehov — Droge osvajajo svet — Nastajajo nove, še bolj nevarne — Je rešitev legalizacija?

Ob vseh mogočih krizah, ki pretresa- jo svet, je ena, ki je sicer ni tako nepo- sredno čutili, je pa nedvomno izredno težka in vse globlja. To je kriza, ki raste in se spleta okoli droge. Pridelava in šir- jenje drog na eni strani ter na drugi pre- prečevanje in zdravljenje so na svetov- nem bojnem polju v izrazitem neravno- vesju. Prva stran zmaguje. Veliki boj proti pridelovalcem mamil v Srednji in Južni Ameriki, ki ga je sprožila ameriš- ka vlada in vanj vložila ogromna sred- stva, je bil neuspešen. Droga nadaljuje svoj osvajalski pohod po svetu.

V prvi polovici tega stoletja sta bila alkohol in tobak edini splošno razširjeni drogi v zahodnem svetu, jemanje dru- gih drog pa je bilo redko in ni predstavl- jalo resne družbene nevarnosti. Nato je prišlo do silovitega prodora tako ime- novanih mehkih drog, hašiša in mari- huane, tem pa je stopal tesno ob strani že tudi heroin in cela vrsta sodobnih medicinskih preparatov, po katerih so zasvojenici segali vse pogosteje. V se- demdesetih letih se je uničujoči falangi drog, ki je vse globlje prodirala v družbe razvitih držav, pridružil še kokain. Ljudje so pozabili tragične izkušnje s to drogo izpred stoletja, kokainski prah se je ponovno razširil in okužil predvsem srednji sloj prebivalstva, medtem ko so nižji sloji posegli po cenejšem nado- mestku za koakin, po cracku. Jemanje tega mamila se je eksplozivno razširilo predvsem v revnejših mestnih četrtih.

Medtem se je v deželah prideloval- kah drog iz Latinske Amerike in Azije moč mamilarskih mafij izredno poveča- la. Kljub pritiskom tistega dela sveta, ki je odjemalec drog, mamilarska mafija v deželah pridelovalkah ohranja in celo

krepi svoj vpliv v vsemi sredstvi: s pod- kupovanjem vladnih in sodnih usluž- bencev, z nasiljem, izsiljevanjem in umori. Neizmerno bogati mamilarski princi si prizadevajo, da bi si z uvaja- njem droge na nova tržišča zagotovili tudi nove kupce.

Res je, da so napovedale vojno mam- ilom tudi vlade držav pridelovalk drog, vendar je doslej prinesla bolj ma- lo sadov. Če že uspe omejiti pridelavo in prodajo zdaj že klasičnih drog, kot so kokain, heroin in marihuana, veliko povpraševanje rojeva »domačo« pride- lavo in izdelavo novih umetnih drog. V svetu so nastali številni tajni laboratorij- ji, v katerih strokovnjaki izumljajo nove droge in jih izdelujejo iz zvečine razme- roma poceni in lahko dostopnih sestavi- ni.

Drog, ki jih je ustvaril človek, je vse več in običajno so nevarnejše in bolj za- svojljive kot droge iz naravnih surovin. Med novjšimi drogami, ki se vse bolj širijo in nastajajo v malih tajnih labora- torijih vseh povsod, je metamfetamin, ki zaradi nizke cene zamenjuje crack. To drogo izdelujejo v novih in novih inaci- cah, med njimi je tudi droga ice (led), ki se lahko kadi in je zelo zasvojljiva. Ka- kovo vablivo je pridelovanje in prodaja icea, je razvidno iz teh dveh podatkov: iz kemikalij, ki stanejo 700 dolarjev, je mogoče narediti toliko icea, da s prodajo na ulici prinese 30.000 dolarjev.

Strokovnjaki se boje, da se bo izdela- va novih drog še povečala. Videti je to- rej, da bo kriza kljub vsem naporom še hušja.

Dejanska neuspešnost dosedanjih prizadevanj in načinov za obvladovanje krize je porodila zahteve po radikalno drugačni politiki obravnavanja pro-

blema drog. Med politiki, strokovnjaki in navadnimi državljani je vse izrazitej- ša zamisel, naj bi se uvedla kontrolirana legalizacija drog oziroma njihova de- kriminalizacija. Z njo naj bi ob manjših stroških dosegli večje učinke pri varo- vanju posameznika in družbe pred dro- gami. Izdelovalci in preprodajalci bi izgubili velikanske dobičke, družbeni nadzor porabe bi bil uspešnejši in zdravljenje zasvojenih bi lahko potekalo na- črtno, družba bi skratka dobila v roke več vzvodov, s katerimi bi postopoma dosegla kontrolo nad pojavom.

Vendar legalizacija droge tudi v kro- gih, ki jo predlagajo, zbujajo nekaj strahu pred nepredvidljivimi nevarnimi posledicami. Predvsem se strokovnjaki boje, da bi po legalizaciji droge postale lahko dostopno in poceni blago, kar bi spodbu- dilo nadaljnjo porabo.

Niti legalizacija niti vojna proti dro- gam po mnenju kritičnih spremljeval- cev družbenega dogajanja ne bo prinela uspeha. Razlog je preprost: noben od teh načinov se problema ne loteva pri njegovih pravih koreninah. Socio- loške raziskave so pokazale, da so nekateri vzroki za jemanje drog v posamez- nikovi osebnosti. Človek poseže po drogi, da bi ubežal osamljenosti, notra- nji praznini in dolgčas, da bi dosegel večje samozaupanje, da bi ubežal pro- blemom, ki jih vsakdanje življenje vse bolj neizprosno postavlja predenj, da bi razblinil umišljene in prave strahove, si olajšal stres. Pri mladih generacijah pa ne gre pozabiti na radovednost, postavl- jajočo in izražajočo upornost zoper av- toritete. Notranja nezadostnost in brez- cilnost sodobnika pa sta najverjet- nejše pogojeni v samih koreninah so- dobnega sveta. Droge so tako samo eden od izrazov civilizacijske krize.

MiM

MINI ZANIMIVOST:

VEČ SAMCEV

Zanimanje za zakon v Zdrže- nih državah Amerike upada. Sta- tistični podatki za obdobje 1970 — 1989 kažejo, da vse več odras- lih ljudi živi v samskem stanu. Le- ta 1970 je bilo med odraslim prebivalstvom 38 milijonov samcev (28 odst. vseh odraslih), leta 1989 pa se je njihovo število dvignilo na 66 milijonov (37 odst.)

Mož, ki doma ne najde za- dovoljstva, si išče izven hiše razvedrila. EURIPIDES

Čudežni prozac

Prvo v vrsti novih zdravil za bolne duše

Decembra 1987 se je v ameriški me- dicinski praksi pojavilo novo zdravilo prozac, ki se je izredno hitro vrstilo med doslej najbolj uspešna zdravila za zdravljenje depresije. V dveh letih je preplavilo trg in izrinilo vsa druga podobna zdravila. Vsak mesec zdravniki predpišejo okrog 650.000 receptov za prozac. Farmacevtska industrija je lani s tem zdravilom obrnila 350 milijonov dolarjev, letos pa naj bi šlo za nakup prozaca že kar pol milijarde dolarjev.

Zdravilo je sicer drago, dvajsetkrat dražje od podobnih zdravil, vendar pa izredno učinkovito in skoraj brez stran- skih učinkov, zato mu pravijo kar ču- dežni prozac. V glavnem ga uporabljajo za zdravljenje depresije, ki prizadeva okrog 15 milijonov Američanov. Niso redki primeri, ko zdravlilo zahtevajo tudi zdravi ljudje. Čeprav je zdravilo uradno namenjeno le zdravljenju de- presivnosti, ga zdravniki predpisujejo tudi pri tesnobah, zasvojenosti, bole- zenski lakoti in obsedenosti.

Nekateri strokovnjaki se boje, da je zdravilo mnogo prehitro prešlo v tako široko uporabo. Lahko se namreč izka- že, da po daljši uporabi le pušča škodljive posledice, za nekatere pa je prozac samo prvo od nove generacije zdravil, ki že nastajajo in ki bodo spremenila usodo mnogih ljudi, oropanih normal- nega življenja zaradi duševnih bolezni.

ZGODILO SE JE

• Do ropa stoletja je prišlo prejšnji me- sec v Parizu, kjer so roparji iz dveh oklepnih avtomobilov za prevoz denarja ukradli 33 milijonov frankov (68.360.000 konvertibilnih dinarjev). Operacija je trajala samo četr ure.

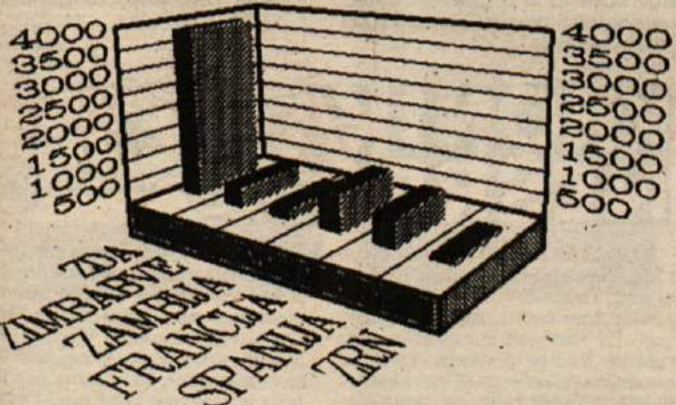
• V ZDA so kot osmo čudo sveta odprli največji kazino na svetu. Zgraditi ga je dal ameriški milijarder Donald Trump v Atlantic Cityju. Kazino ima 42 nadstropij, 1250 spalnic, 12 restav- riraj, igralne naprave od rulet do eno- rokkih jackov pa zavzemajo cel hektar površine.

• Svetnikom na slovitihi Michelan- gelovih freskah v Sikstinski kapeli pri prenavljanju, ki poteka, ne bodo slekli tančic, v katere jih je v 16. stoletju na- knadno »oblekel« slikar Volterra na za- htevo koncila. Izvirne golote namreč ni mogoče obnoviti.

• Italijanska slaščičarska industrija je pripravljena na velikonočne prazni- ke. V načrtu imajo prodajo čokoladnih pirhov, in sicer naj bi jih naredili in pro- dali za 5.600 ton. Seveda vsega tega sladkega bogastva ne bodo sneli Italia- ni sami, prenekateri čokoladni pirh se bo topil v jugoslovanskih ustih.

svet v številkah

NOVI PRIMERI AIDSA

435 nukleark

Lani 10 novih jedrskih elektrarn — 318.000 MW

Ker se pri nas vse pogosteje slišijo glasovi, da je treba našo edino jedrsko elektrarno ustaviti in zapreti, je zanimi- vo pogledati, kako je z nuklearkami ta čas po svetu.

Po zadnjih podatkih Mednarodne agencije za jedrsko energijo IAEA, ki ima sedež na Dunaju, je lani začelo obratovati deset novih jedrskih elek- trarn, ustavili pa so jih tri. Nove nuklearko so pognali v Bolgariji, Indiji, ZR Nemčiji, Koreji, Mehiki, Veliki Bri- taniji in Sovjetski zvezi.

Tako sedaj na vsem svetu obratuje 435 jedrskih elektrarn. Tem naj bi se v bližnji prihodnosti pridružilo še 97 no- vih, ki so ta čas v gradnji. Skupna moč vseh jedrskih elektrarn na svetu se je la- ni povečala za 7000 megawattov, kar pomeni, da je zdaj skupna moč vseh nukleark sveta 318.000 megavatov.

Z jedrskimi elektrarnami premaguje- jo energetsko žejo v 27 državah sveta, v skoraj polovici teh držav pa predstavlja električna energija iz jedrskih elektrarn več kot tretjino vse proizvedene elek- trične energije. V tem pogledu prednja- čita Belgija in Francija s 65 odstotki. V svetovnih razmerah odpade na jedrske elektrarne 17 odstotkov vse proizvede- ne električne energije.

vaša zgodba

STARI MIHEJ

Staremu Miheju, rudarju v Ameriki, se je vse bolj vrinja- la misel, da bi obiskal rodni kraj. Začel je varčevati, da bi bilo dovolj denarja za vož- njo, čeprav dotlej ni nikoli varčeval. Zaslужil je sicer kar dobro, a tudi zapravlil ni malo, saj je bil dobrovoljček in je precej zaslužka spravil po grlu s prijatelji.

Na jesen življenja je ostal sam. Žena je odšla na drugi svet, otroci pa so si ustvarili svoje domove. Le poredko je pomislil nanje in še redkeje jih je obiskal. Misli pa so mu vse pogosteje uhajale tja na Dolenjsko pod Ljubensko go- ro, kjer stoji njegova rojstna hišica. V mislih je pogosto videval mater na vhodnih vratih, kako s razprostrtimi rokami čaka na njegovo vr- nitev, hkrati pa so se mu v spomin vračale njegove ob- ljube, kako ji bo prinesel denarja, postavil novo hišo in ji olepšal stara leta. A kdaj je že to bilo, pred 40 leti!

A čudno, prav zadnje čase so mu misli vse pogosteje uhajale na Dolenjsko. Niti

bo z več nadstropji. Grenko se mu je storilo pri srcu in jeza se je pomešala z žalo- stjo.

Odšel je na pokopališče. Med nagrobniki je našel ti- stega, na katerem je bilo na- pisano ime njegove matere. Takrat se mu je utrnila gren- ka solza.

Potem je zataval po vasi do stare vaške lipe. Bila je edini njegov znanec. »Oj ti dobra stara lipa,« je vzkljknil. Le- gel je pod njo in zaspal, do dna srca pretresen.

Nikoli več se ni prebudil.

PAVLA ŠMALC

POTA IN STRAŠNA POTPA

dežurni poročajo

IZGINILO 900 METROV ELEKTRIČNEGA KABLA — V času med 7. in 24. marcem je nekdo iz proizvodne dvorane Iskrinega obrata v Bršljanju odnesel kar 900 metrov električnega kabla, vrednega 7.200,00 dinarjev. Nekdo je očito s pridom izkoristil selitev obrata Iskre iz Bršljanja na Cikavo. Neznane predzreže možje postavljajo še iščejo.

TATVINA POD KOZOLCEM — V času med 26. in 31. marcem je nekdo pod kozolcem 32-letnega Jožeta Košaka v Družinski vasi šaril po samonakladalki. Odvaja je dve kompletni kolesi in ju skupaj s pripadajočimi vijaki odnesel neznano kamo. Košak je oškodovan vsaj za štiri tisoč.

OROKO ZA MOTORJEM — 36-letni Marjan Vrančar iz Semiča je 4. aprila dobil tamkajšnje miličnike, da mu je njegov avtomobil izginilo kolo z motorjem Tomos APN 6. Vozilce je bilo v garaži ter zaklenjeno z verigo in obekano. Na hodniku stanovanjskega bloka, kjer je bil avtomobil očitno ni motilo, da bi se kolo v garažo vlečeno odredel.

HUDO RANJEN

ČE — 20-letni Bojan Kunej iz Ljubljane pri Podsedri se je 6. aprila ob vožnji na kolesu z motorjem po cesti v bližini Glogovim Brodom. Med vožnjo dohitel osebnim avtomobil 24-letnega Tomasa Tomšiča iz Brezic in se zaletel v njegov avtomobil. Kunej je padel po cesti in hudobno poškodovan. Odpeljali so ga v bolnišnico v breziško bolnišnico.

RANJENA MATI IN OTROKA

PRILIPJE — V ponedeljek, 9. aprila, ob 11. uri je prišlo na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom do hude prometne nesreče, ki jo je zakrivila nepredvidna 30-letna zahodnonemška državljanka Petre Neatrica. Z osebnim avtom znamke Toyota se je peljala proti Zagrebu, pri Prilipah pa prehitela tovornjak s polpriklonikom, ko ji je nasproti s tovornim vozilom pripeljal 30-letni Ivo Pavlovič iz Zagreba. Prišlo je do močnega čelnega trčenja, v katerem so se hudo ranili voznica in njena otroka, 7-letna Laila in 8-letni Aaron. Vse tri so odpeljali v breziško bolnišnico, od tam pa v ljubljanski Klinični center. Materialne škode je bilo za 100.000 dinarjev.

Zmajarji so sekali kar na črno

Sodišče o početju v zaščitenem gozdu Kobil na Gorjancih — Klub Krila Krško in predsednik Borut Mlakar na zatožni klopi — Simbolične kazni

KRŠKO, NOVO MESTO — Skromno je zadoščanje, ki so ga minule dni dobili gorjanski gozdovi. Pred gospodarsko enoto novomeškega temeljnega sodišča sta bili namreč končani sojenji zoper novomeškega Pionirja in šentjernejske smučarje, ki so za prestativne teptalne stroje od Gospodične do Javorovice na črno posekali ogromno drevja (o tem smo v našem časopisu že in bomo še pisali) ter zoper krški klub Krila, ki si je privoščil podobno samovoljo.

Lanskega maja so namreč člani kluba Krila na Gorjancih v predelu Kobil in območju oddelka 29-b novomeškega Gozdnega gospodarstva v gozdu s posebnim namenom meni nič, tebi nič posekali kar 71 dreves, to je 70,36 kubničnih metrov lesne mase. Z drugimi besedami: na golo so posekali 30 arov zaščitenega gozda. Zakaj?

Člani kluba Krila iz Krškega so zmajarji in za svoje polte potrebujejo so-

razmerno visoko hribovje. Gorjanci so bili kot nalašč za takšno dejavnost. Precej časa so vzletali z rampe na Špilerjevi špiči na Gorjancih, pri tem pa jih je oviralo drevje. Toda zanj se niso zmenili do takrat, ko so bile drevesne krošnje skorodno usodne za zmajarja Jožeta Simončiča. Vse se je sicer srečno izteklo, toda zmajarji so sklenili, da drevje posekajo in tako pripravijo varen prostor za letenje z zmaji. Baje so se o svoji nameri pogovarjali tudi z revirnim gozdarjem; na sojenju pa se je izkazalo, da ta s tistim predelom gozda nima prav nič opraviti. Najsi bo kakorkoli, zmajarji so brez vsakega dovoljenja vzeli v roke žage in sekire ter drevje posekali. 38-letni Borut Mlakar, predsednik kluba, se je pred sodniškim senatom sicer zagovarjal, češ da ni vedel, da je tisti del gozda zaščiten, toda njegovega in ravnarja ostalih čla-

nov kluba to ne opravičuje. Tudi izgovor, da so posekali vsega 56 dreves na prostoru šestnajstih arov, se je izkazal kot nesprejemljiv.

Nezakonit posek lesa v zaščitenem gozdu je bil dokazan črno na belem, brez dvoma je šlo za grob in samovoljen poseg v naravo, čeprav izrečene kazni tega ne kažejo. Gospodarska zakonodaja revalorizacije kazni očitno ne pozna, sodniki pa so temu primerno opravili svoje delo: klub Krila iz Krškega so

● Na srečo ali na žalost, v početju krških zmajarjev ni šlo zgolj za gospodarski prestopok. 157. člen kazenskega zakonika SRS govori tudi o uničenju gozdov in tako so morali pred nekaj dnevi na zatožni klopi sedeti tudi tisti, ki so drevje podirali.

obsodili na plačilo 500 dinarjev kazni, predsednika kluba Boruta Mlakarja pa na 15 (petnajst) dinarjev. Zaradi poseka enadesetdesetih dreves se je moral odreči enemu pivu... B. B.

NEPREVIDNO PREHITEVALA — Takšne so bile posledice hudega trčenja, do katerega je prišlo 5. aprila ob 18.20 na magistralni cesti pri Jezeru. Grška državljanka je nepredvidno prehitela tovornjak pred seboj, takrat pa je z osebnim avtom pripeljal nasproti Velimir Cvetič iz Jastrebarskega. In posledice: štirje hudo in dva lažje ranjena ter kar za 70.000,00 dinarjev materialne škode. Več v »Kroniki nesreč«. (Foto: MiM)

16 DOLENJSKI LIST

Odpadne vode zastrupile potok

Novomeška Komunala kriva lanskega pogina rib v Bukovem in Žerjaviškem potoku — Malomarnosti med deli na deponiji v Leskovcu — Sodba

NOVO MESTO — Nekako tiho in očem skrito se je očem javnosti v lanskem avgustu izmuznil pomor rib v Bukovem in Žerjaviškem potoku, čeprav je po kasnejših uradnih ocenah poginilo preko sto kilogramov ribjega življa. Ribiči iz Novega mesta celo pravijo, da je Bukov potok po tej zastrupitvi zamre vsaj tri leta, kajti poginil je prav ves vodni živelj. Krivca za pomor ni bilo potrebno dolgo iskati. Ob dejstvu, da je v bližini potoka osrednja novomeška deponija Leskovec, in opravljene analize vode novomeškega Zavoda za socialno medicino in higieno, je bilo kmalu znano, kdo bo sedel na zatožni klopi.

Odgovorni uslužbenci Komunale Novo mesto, ki je upravljavka deponije, so se pred sodniki znašli minule dni. Obtožni predlog jih je bremenil, da so med 18. in 21. avgustom lani preko pretočnih bazenov izcednih vod spustili v vodotok Bukovega in Žerjaviškega potoka vsaj 60 do 70 kubikov onesnaženih izcednih voda, polnih mulja in v katerih so bile ugotovljene koncentracije ne dovoljenih snovi daleč nad dopustno mejo. Krivci za zastrupitev so-

sodnikom tolmačili, kako se odpadne vode izcejaajo v štiri zaporedne pretočne bazene, v vsakem od njih je okoli 100 kubikov vode. Ta se pretaka iz bazena v bazen, v zadnjem naj bi bila po njihovem je domala povsem čista, in takšna se potem izteka v prvi potok. Kot razlog izlitja pa so navedli, da so lanskega avgusta opravljali sanacijo tretjega bazena. Hoteli so ga osušiti, zato so izcedne vode iz drugega speljali kar v četrti bazen, iz tega pa je voda nato otekala v

potok. Komunalci so trdili, da je bila voda brez mulja in ne tako onesnažena, da bi lahko zakrivila množičen pogin rib.

Kako iz trte izvite so takšne trditve, kaže več stvari. Med drugim to, da so imele poginule ribe ustne odprtine nabite s sivim muljem in da so škržni poklopci zaradi mulja v njih zjizali kar štiri centimetre narazen. Prav tako je analiza vode, odvzete šele 21. avgusta, pri pralnici peska v Mokrem Polju, pokazala veliko koncentracijo strupov, očitno torej, da je bilo strupa tri dni prej, preden je prišlo do zastrupitve, v vodi še več. In ne nazadnje: že pred 18. avgustom lani se je iz četrtega bazena otekalo več vode, kot bi se lahko — pretok je bil kar 4,5 litra na minuto — prav tako so te vode presegale maksimalne dovoljene koncentracije škodljivih snovi. Pftav za tegadelj je že 21. aprila lani Uprava inšpekcijskih služb Novo mesto izdala odločbo, s katero je Komunalcem naročila, naj preprečijo izliv onesnažene vode, naj izdelajo sanacijski program in naj hkrati prosijo za vodnogospodarsko dovoljenje, katerega niso imeli za takšno početje. Za nobeno od teh zahtev se v Komunali niso zmenili. Le vprašanje časa je bilo, kdaj bo prišlo do ekološke katastrofe.

Sodniki so novomeške komunalce seveda spoznali za krive množičnega pogina rib, izrekli so tudi kazni. Toda ni je vredno omenjati; po še danes veljavni zakonodaji je bila novomeška Komunala obsojena za gospodarske prekrške in prestopke na plačilo 100 din. Stroški postopka so bili nekaj desetkrat večji.

Zgodba o lanskem pomoru rib v Bukovem in Žerjaviškem potoku pa s tem še ni končana, stekel je namreč tudi kazenski postopek. Obtožnica je vložen zoper 27-letnega Slavka Strasbergerja iz Novega mesta. Kot gradbeni tehnik je namreč v Komunali poverjen za organizacijo in vodenje del na vseh gradbiščih Komunale, torej tudi za početje lanskega 18. avgusta na deponiji v Leskovcu. Ko je podrejenemu Željku Frkatu naročil dela, bi se moral zavedati, da morebitne nepravilnosti lahko povzročijo povečan iztok vode, prav tako bi moral vedeti, da po zakonu potrebno količinsko spremembo odpadnih voda nadzorovati. Za vse to se očitno ni zmenil in tožilec je v takšnem malomarnem ravnanju videl tudi kazensko odgovornost. Strasbergerja čakajo ne najbolj prijetne minute sedenja na zatožni klopi. B. BUDJA

BREZ KUPONA

KRŠKO — Znano je, da te dni poteka na slovenskih cestah akcija »Iščemo tisoč vzornih vozil in voznikov«, ki jo je organizirala Zavarovalna skupnost Triglav v sodelovanju z RSNZ in republiškim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Vzorni vozniki bodo nagradjeni s kuponom za 10-odstotni popust pri avtomobilskem zavarovanju, vendar so nam iz krške UNZ v ponedeljek sporočili, da jim doslej še ni uspelo najti enega samega takšnega voznika. Med pogoji za dobitev kupona je tudi voznika podnevi s prizganimi lučmi, to pa je za naše voznike navzlic mamljivi nagradi očitno preveč.

Pojasnjena še dva požara

Belokranjski miličniki razkrili povzročitelje dveh požarov iz zadnih marčevskih dni

SLAMNA VAS, RADOVICA — Nekomu se bo pisanje o spomladanskih požarih ob sedanjem dolgotrajnem muhastem vremenu zdelo neslana šala, toda dejstvo je, da so belokranjski miličniki prejšnji teden pojasnili dva takšna dogodka. Resnici na ljubo, oba segata v zadnje marčevske dni, oba požara pa je zanetila malomarnost.

Tako je 38-letni Jože Dragovan iz Slamne vasi 22. marca med 12. in 14. uro na svoji njivi požgal ostanke suhe koruznice. Močan veter pa je ogenj kmalu zanesel v bližnji gozd in zajel kar 2,8 hektarja veliko površino. Požar je popolnoma uničil gozdno podrast, ožgana pa so tudi starejša debla. Janko Pečerič iz Čurine in še enajst drugih lastni-

Afera ni bila montirana

Komisija pravi, da ni dokazov za očitke o montiranem političnem procesu v Novem mestu

NOVO MESTO — Po enajstih sejah — prva je bila lanskega 14. decembra, zadnja pa letošnjega 16. marca — je novomeška občinska komisija za celovito preučitev okoliščin skupščinskih razrešitev dveh funkcionarjev v letu 1987 (takšen je pač njen uradni naziv, op. p.) končala svoje delo. Nobenega dvoma ni, da so njeni člani Jože Bogovič, Janez Bratkovič, Daniel Brezovar, Gregor Golobič, Zvone Špelko in Martin Tomšič opravili težaško in naporno nalogo, pregledali na kilogram raznega gradiva, zapisnikov, arhivov, člankov, opravili številne razgovore s tako ali drugače prizadetimi, toda če je kdo od njih pričakoval kakšen spektakularen zaključek, se hudo moti. Na kratko: poglavina naloga komisije je bila potrditi ali ovreči sume o montiranem političnem procesu v Novem mestu, imenovanem gradbena afera, v katerem so zbori občinske skupščine razrešili takratnega predsednika občinske skupščine in predsednika zbora združenega dela.

Komisija pravi v svojem sklepnem poročilu takole: »Nismo našli dovolj trdnih argumentov ter imen in priimkov posameznikov, ki naj bi montirali politični proces za odstavitve tedanjega predsednika Sob in drugih. Komisija tudi nima dokazov ne za ugotovitev ne proti ugotovitvi, da so začetek postopka od UNZ zahivali občinski ali medobčinski funkcionarji ali Služba državne varnosti ali republiški funkcionarji.«

Sklepno poročilo komisije, ki so ga te dni dobili v roke delegati novomeške občinske skupščine, govori tako o postopkih organov za no-

tranje zadeve kot o ravnarju javnih tožilec, vloži družbenopolitičnih organizacij ter postopkih v skupščini. Za postopke UNZ do osumljenih komisija, kot sama pravi, laično ocenjuje, da so bili nesorazmerno ostri, upoštevaje seveda mnenje članov komisije, da dokumentacije ali spornih hiš kot dokazov ni bilo mogoče ne skriti ne odnesti. Prav tako komisija laično meni, da je novomeški temeljni javni tožilec ravnal v skladu z zakonskimi pooblastili in je glede na predloženo ovadbo moral začeti postopek. Ovadba je bila namreč podkrepjena in argumentirana s takimi izračuni, da tožilec o utemeljenosti suma storitve očitnih kaznivih dejanj ni mogel dvomiti in za zavrženje ovadbe ni imel podlage. Pri obravnavi in ocenjevanju vloge občinske politike v aferi komisija ni našla, kot sama pravi, na materialno oprijemljiv dokaz, ki bi kazal na neposredno vpletenost politike: »okoliščne nastanka in sprožitve ovadbe. In slednjič: komisija tudi ocenjuje, da večjih nepravilnosti pri vodenju postopka razrešitve obeh funkcionarjev v skupščini ni bilo.

Kaj torej reči ob takšnem sklepnem poročilu občinske komisije? Ustanovljena je bila, da potrdi ali ovreči sume o montiranem političnem procesu v Novem mestu, svoje delo je torej opravila. Bodo njeni sklepi in ugotovitve dokončno pogostili ogenj strasti, polemik, očitkov, podtikanj, ki izmenoma gori in tli že od pomladi leta 1987? Tudi to je bila ena njenih nalog in nemara poglaviti vzrok za njeno ustanovitve. B. BUDJA

Obračun v zaporniški jedilnici

33-letni Djuro Orak je poškodbi podlegel

DOB PRI MIRNI — Krvavi dogodek za zidovi kazensko-poboljševalnega doma Dob pri Mirni se zadnje tedne vrstijo eden za drugim. Do zadnjega med njimi je prišlo prejšnji teden, 4. aprila, ki se je za 33-letnega obsojenca Djura Oraka tragično končal.

Djuro Orak in leto dni mlajši Ivan Prah še nekaj časa nista najboljša prijatelja na Dobu. Sprla sta se pred meseci ob igranju kart. Takrat je Orak s peselnikom kresnil Prah po glavi. Slednji tega očitno ni pozabil; dolgo se je pripravil na maščevanje, priložnost se mu je ponudila minulo sredo. Oborožen z manjšim nožem je okoli 14.20 stopil v zaporniško jedilnico, si na pladenj naložil hrano, nato pa odšel do konca pulta, kjer je stal Djuro Orak. Iz žepa je potegnil nož in z njim Oraka zabodel v srce. Ranjenicu so sicer takoj nudili pomoč v ambulanti KPD, nakar so ga odpeljali v novomeško bolnišnico, vendar je tam še istega dne ob 20.45 hudim ranam podlegel.

ZARADI KOKOŠI NA TRAVNIK

PREČNA — 5. aprila ob 14.30 je prišlo na lokalni cesti v Prečni do nevsakdanje prometne nezgode, v kateri se je poškodovala 28-letna Zdenka Korče iz Novega mesta. Slednja se je z osebnim avtom peljala iz Straže proti domu, v Prečni pa je na cesti nenadoma skočila kokoš. Korčeva je naglo zavrla, pri tem pa je vozilo zaradi prevelike hitrosti pričelo zanašati, dokler ni pristalo na travniku. Kot rečeno, se je voznica v nezgodi ranila in se zdravi v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je za 20.000 din.

PO DOLENJSKI DEZELI

● Širinožni prebivalci Gorjancev se bodo ob tej novici zagotovo oddahnil. Priznanemu ostrostralcu Milanu S. iz Dolenjske Suhodola je namreč minuli petek iz avtomobila, parkiranega na Ulici talcev v Novem mestu, izginila lovška kombinirana puška češke izdelave. Popolnoma nova, še neuporabljena dvocevka, je med brati vredna 16 tisočakov.

● 21-letni Jože R. iz Občic je bil minulo nedeljo hudo bojevitvo razpoložen. Okoli 22.30 je stopil v gostilno Štraus v Podturnu in pričel izživati goste, svoje vedenje pa začel z dobro odmerjenim udarcem v obraz enega od njih. Prisotnim je bilo predrznosti dovolj, zato so mladeniča prišli in postavili pred gostilno, vrata pa zaklenili. V nemoči je 21 letni Jože pograbil polosovino tovornjaka, ki je ležala na cesti, ter z njo pričel udrihati po osebnem avtu 49-letnega Viljama N. iz Dolenjskih Toplic. Dodaobra je obdelal streho in vrata ter razbil stekla, tako da je škode za 70.000 din. Znesel se je tudi nad bogom in z bližnje kapelice snel vhodna vrata ter jih razbil. S tem so mu tudi vrata v nebesa dokončna zaklenjena.

● V noči na 2. april je nekdo vlomil v prostore straškega Novolea. Da podjetje slabo stoji, je očitno vedel, zato se je odpravil v pisarno ekonomista in se tam zadovoljil z dvema kilogramoma kave, dvoročno kopalniško pipo in izvijačem.

KRONIKA NESREČ

ZAPELJAL NA LEVO — 4. aprila ob 17.50 se je 49-letni Martin Šikič iz Zagreba peljal z osebnim avtomobilom po magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. Pri Dromovem je zapeljal na levi vozni pas, ko je po njem nasproti pripeljal z osebnim avtomobilom 33-letni Miroslav Vukušič iz Poreča, začasno na delu v Avstriji. Med vozili je prišlo do trčenja, po katerem je Šikičev avtomobil odbilo na njivo. 49-letni Šikič se je v nezgodi hujše ranil in se zdravi v breziško bolnišnici. Materialne škode je za 285 tisočakov.

ŠTRJERANJENI V TRČENJU — 47-letna grška državljanka Heidrun Zimmermann Kakavas se je 5. aprila ob 18.20 peljala z osebnim avtomobilom po magistralni cesti proti Ljubljani. V Jezeru je v blagem levem in preglednem ovinku, kjer

se začenja bela nepretrgana črta, pričela prehitovati tovorno vozilo pred seboj. Ko je bila vzporedno z njim, je nasproti z osebnim avtom pripeljal 25-letni Velimir Cvetič iz Jastrebarskega. Vozili sta silovito čelno trčili. Cvetičev avtomobil je odbilo v skalnati vsek, Kakavasova pa je nato trčila še v avtomobil 48-letnega Friderika Štromarja iz Kopra, ki je vozil za Cvetičem. Zaradi nezgode je bil promet v obeh smeri zaprt kar eno uro, zatem pa je še eno uro potekal enosmerno. Hudo ranjeni so bili v trčenju voznica Kakavasova in voznik Cvetič ter sopotnici Jasminka Cvetič in Branka Mabečič, laže pa Friderik Štromar in Jurge Kakavas. Na vozilih je bilo za 70.000,00 dinarjev materialne škode, vsi poškodovani pa se zdravijo v novomeški bolnišnici.

Kočevke še korak bliže naslovu

Rokometašice Itasa dobile derbi v Izoli — Če ne bo spodrslijev, jim naslov ne more uiti — Nov poraz Inlesa Rika — Krčani znova v nevarnih vodah

OSTRO IN NEGOTOVO DO ZADNJE SEKUNDE — Sobotna prvenstvena tekma ženske SRL med ekipama IMV Novo mesto in Alpescem je prinesla izredno razburljivo zaključek. Pri rezultatu 25:24 za Novomeščanke so imele gostje zadnji napad in priložnost, da izid izenačijo, toda gostiteljice (v svetlih dresih) so prednost le ubranile, včasih tudi z grobo igro in prekršk, kot kaže tudi naš posnetek, narejen v zadnji minuti tekme. (Foto: B. Budja)

Zdi se, da so rokometiške kočevske Itasa s sobotno zmago v Izoli preskočile najtežjo oviro na poti do naslova prvakinje republiške lige. Srečanje je bilo razburljivo, polno preobratov, podobno kot tisto v Novem mestu, ko je gostiteljicam v razburljivem finišu le uspelo obdržati prednost in dragoceni točki. Dragoceni zato, ker jih še zmeraj držita v boju za vrh. Predvidena reorganizacija tekmovalnega sistema po letošnjem prvenstvu namreč znova uvaja medrepubliško ligo. V njej bo prostora za dve ali nemara celo tri ekipe republiške lige, odvisno pa od razpleta v II. zvezni ligi.

Stanka Jerič je bila tista, ki je odločila tudi sobotni derbi prvenstva v Izoli med Burjo in Itasom. Ne le da je dosegla 9 zadetkov, pač pa je tudi vse niti igre držala v svojih rokah, njena izkušnost pa je bila tista, ki je odločila finiš. Gostiteljice so namreč imele rezultat 19:18 in napad, a so ga predvsem po zaslugi Jeričeve zapravitve, enako kot zatem zapore še tri žoge. Tekma je bila s tem odločena, zelo verjetno pa tudi prvenstvo. Če si Kočevke seveda ne bodo privoščile kakšnega spodrslija, nemara v drugem odločilnem srečanju

z mariborskim Branikom; res pa je, da to tekmo igrajo pred svojimi gledalci. Izredno napeto je bilo, kot že rečeno, tudi v novomeški športni dvorani. Vse do začetka drugega polčasa je bil izid v tekmi med Alpescem in IMV izenačen, nato pa so gostiteljice povedle kar s petimi zadetki prednosti. Maloštevilni gledalci so seveda pričakovali zanesljivo zmago, toda borbene gostje niso mislile tako. V razburljivem finišu so imele celo možnost za izenačenje, vendar so zadnji napad nespretno zapravitve.

V moški ligi stara pesem. Krčani nadaljujejo s spremenljivimi igrami. Tokrat so v Sezani močno izgubili z Jadranom in znova zaplavali v nevarne vode, še posebej, ker jim v soboto prihaja v goste vodilna ekipa Slovenj Gradca; čudež bi se moral zgoditi, da bi Krčani prišli do obeh točk. Očitno je torej, da bo zanje rokometna pomlad še kako vroča in negotova. Z neuspešno spomladansko serijo pa nadaljujejo tudi Ribničani. Če so se že odredili boju za naslov, bi jim moral biti cilj vsaj tretje mesto na lestvici, ki ob predvideni reorganizaciji tekmovalnega sistema prihodnjo sezono še pelje v novoustanovljeno medrepubliško ligo. Toda tudi od tega cilja so Ribničani vse dlje: trenutno jih po porazu v Slovenj Gradcu od tret-

jeuvršene Ajdovščine delijo že tri točke. Priložnost, da zamujeno vsaj delno popravijo, imajo v soboto doma v tekmi z Rudarjem STT.

B. B.

Veterani znova na delu

V soboto ob 15. uri nogometna tekma veterana iz Langenhagna in Novega mesta — »Okrepitve«

NOVO MESTO — Jutri, 13. aprila, bo na štiriidnevni obisk v Novo mesto pripotovala skupina športnih pedagogov iz zahodnonemškega partnerskega mesta Langenhagna. Gostje se bodo med svojim bivanjem na Dolenjskem — nastanjeni bodo pri svojih novomeških prijateljih — seznanili s športnim, političnim in kulturnim utripom tega dela Slovenije, osrednji dogodek njihovega obiska pa bo zagotovo tekma v velikem nogometu z novomeškimi veterani.

Srečanje med športnimi pedagogi iz Langenhagna in novomeško vrsto bo v soboto ob 15. uri na Stadionu bratstva in enotnosti, v primeru dežja bosta ekipi odigrali malonogometno tekmo v športni dvorani pod Marofom. Ta športni dogodek si bo vsekakor vredno ogledati; po dolgih letih se bodo novomeški nogometni veterani, okrepjeni z nekaj bolj ali manj znanimi rekreativnimi imeni, znova predstavili gledalcem. Barve Novomeščanov bodo branili Jerman, Macelje, Bradač, Retej, Murn, brata Avbar, Turk, Maksimović, Djudo, ob njih pa še Goleš, Budja, Florjančič, Dular, Zaman, Sadek, kot dodatna okrepitve pa bo v dresu Novomeščanov nastopil tudi župan Franc Šali.

Dodajmo temu na rob še, da si bodo gostje v nedeljo popoldne ogledali Kostanjevico in kartuzijo Pleterje, v ponedeljek pa še nekaj novomeških znamenitosti, omenimo predvsem muzej, galerijo, Kapitelj in tudi IMV. Obisk bodo Novomeščani gostom iz Langenhagna vrnilo predvidoma v septembru.

Tudi dobra igra premalo

Nov poraz odbojkaric LK Kočevja v II. zvezni ligi — Serija prekinjena v soboto? — Uspeh pionirjev

Odbojkarice LK Kočevje še naprej ostajajo pri izkupiškem zadržanosti. V sobotnem 16. kolu zahodne skupine II. zvezne lige so bolj ali manj pričakovano zabeležile nov zaporedni poraz, ekipa Pule jih je premagala s 3:1.

Obliži na poraz kočevskih odbojkaric je, da so po daljšem času prikazale dobro in borbeno igro ter se uspešno upirale ekipi, ki potihem še zmeraj upa na čudež in skok na prvo mesto, katero pa vsaj za zdaj trdno zaseda osješki Željeznikar, bivši prvotlač. Gostje so bile celo pred presenečenjem: z malo več športne sreče bi namreč lahko dobile drugi niz, pa tudi v četrtem je bil boj za točke izenačen vse do konca. Upati je, da bodo po sobotni dobri igri Kočevke v naslednjem, predzadnjem kolu le prekinile črno spomladansko serijo: v goste jim prihaja ekipa predzadnje uvrščenege Progres, ki za igralke Lika ne bi smel biti prevelik zalogaj.

Prekiniti serijo nekaj zaporednih porazov pa je uspelo pionirjevkam in prvi republiški ligi. Po maratonski borbi so po petih setih ugnale Mislino, ki je vodila že z 2:1 v njih. Novomeščanke so pokazale

prvega seta. Gostje so namreč vodile že z 8:1; domačinke so se jim nato približale na vsega nekaj točk razlike, vendar so imele igralke Mislino zatem kar nekaj zaključnih žog in vodile s 14:11, vendar so set izgubile. V predzadnjem kolu prvenstva se v Novem mestu obeta novo zanimivo srečanje: v derbiju kola se bodo pionirjevke pomerile z vodilnimi Celjankami, ki bijejo s Koprčankami negotov boj za naslov prvakinj.

Slovenka hrvaška prvakinja

Skoraj ves Stari trg živi s šahom — Denarne težave

STARI TRG — Letos poteka 30 let, kar so začeli v starotški krajevni skupnosti, točneje v Radenci, z organiziranim šahiranjem. V teh desetletjih je bilo več padcev in vzponov, prav sedaj pa so, to lahko z gotovostjo rečemo, na vrhuncu uspehov.

Ceprav je v Starem trgu okrog 80 šahistov, pa nimajo kluba, ker za njegovo ustanovitev ni denarja, temveč le dom pri Partizanu. Tako le trenirajo tekmovalce, ki pa tekmujejo v različnih klubih. Tudi za sekcijo, ki deluje v osnovni šoli in ki ji dajejo šolniki vso podporo, ni denarja. V šolski stavbi imajo le svoj prostor, sicer pa ni niti toliko denarja, da bi šola lahko plačala mentorja, da denarja za tekmovalce, ki ga morajo iskati vseh, niti ne omenjamo. Kljub vsem tem težavam je v vsej Beli krajini šah najbolj razvit v Starem trgu, ne nazadnje tudi po zaslugi entuziasta Vinke Kobeta.

Iz njegove šole izhaja tudi izredno nadarjena in perspektivna šahistka Ingrid Mihelič, ki se je prvič srečala s črno-belimi polji kot prvotlač leta 1985, lani pa je že postala občinska, regijska in hrvaška republiška prvakinja pri mlajših pionirkah, zmagovalka turnirjev na Reki in v Pulju ter zmagovalka odprtega prvenstva Hrvaške. Starotržani namreč prav zato, ker jim manjka tekmovalci, veliko tekmujejo tudi na Hrvaškem. Ingrid pa je predvsem z uspehi na hrvaških tekmovalnih dosegla 2. žensko šahovsko kategorijo, kar je za njeno starost — danes je petošolka — izredno velik uspeh.

Sicer redkobesedna Ingrid priznava, da je njen uspeh na tekmovalnih igrah tudi v tem, da na treningih igra tudi s tekmovalci iz višjih kategorij, s tem pa si pridobiva novo znanje in izkušnje. Literature vsaj za sedaj še ni študira, odkrito pa priznava, da v šahovski sekciji ne vztraja zaradi uspehov, pač pa predvsem zaradi družbe ali, kot bi lahko rekli, združila je koristno s prijetnim.

M. B.-J.

Ingrid Mihelič

Še tretjič neodločeno

Po dveh remijih doma so nogometaši Elana igrali neodločeno tudi v Trbovljah — V nedeljo z Rudarjem

Nogometaši novomeškega Elana postajajo svojevrstna posebnost letošnjega prvenstva v prvi republiški ligi. S kar devetimi neodločenimi izidi v dosedanjih šestnajstih kolu zasedajo vsaj navidez varno mesto sredini lestvice, v uvodnih treh spomladanskih kolu so iztržili kar tri remije. In če je prva dva, ki so ju dosegli na domačem igrišču, moč oceniti za neuspeh, potem so v nedeljo v Trbovljah prijetno presenetili.

Neodločen izid v srečanju z ekipo, ki sodi v gornji del lestvice, je vsekakor lep dosežek, še posebej, ker so bili članovi celo pred popolnim uspehom. S Primčevim zadetkom so namreč vodili vse do pet minut pred koncem, ko se je nenehno obleganje Elanovih vrat končalo z izenačenjem. Kakih 800 gledalcev je moralo biti zadovoljnih s takšnim razpletom, Novomeščani so se namreč predstavili kot čvrsta in borbeno enajsterica. Seveda pa boj za obstanek še daleč ni dobljen. Za kaj takega bo vsega trem dosedanjim zmagam

potrebno dodati še kakšno. Težko je verjeti, da bo to članovcem uspelo že v nedeljo, ko pride v Novo mesto ekipa Rudarja iz Titovega Velenja, kajti dosedanja srečanja so pokazala, da najtežje igrajo prav na domačem igrišču. Še posebej v tekмах s Steklarjem in Partizanom Hmežadom je bilo očitno, da novomeška enajsterica ta čas nima igralca, ki bi znal odločiti tekmo. Veseli bomo, če bo v nedeljo kdo takšno ugotovitev postavil na laž.

JUBILEJNI MARATON TREH SRC

RADENCI — Letošnji tradicionalni »Maraton treh src«, ki bo na sporedu 21. aprila, slavi majhen jubilej: deset let obstoja. Prav zaradi tega bo letošnja prireditev slovesnejša od prejšnjih; že v petek zvečer bo krajša kulturno-zabavna prireditev, v soboto nato dopolne tekma cicibanov in pionirjev, popoldne pa ostalih kategorij od mladincev do veterank. Za zaključek letošnjega maratona bo še rock koncert.

Premoč šentjernejskih atletov

Učence in učenci OŠ Martin Kotar so bili v letošnji zimski atletski ligi razred zase — Zmagali v vseh kategorijah — Nekaj dobrih rezultatov

NOVO MESTO — Z veliko premočjo in popolnim zmagoslavjem mladih atletov in atletinj iz šentjernejske osnovne šole se je pred dnevi končala letošnja zimska atletska liga, v kateri je bilo doseženih nekaj presenetljivih dobrih rezultatov. Za uvod povejmo, da je v vseklopnem seštevku zmagala OŠ Šentjernej s 191,5 točke pred Mirno Pečjo 67, Grmom 60, Katjo Rupena 33,5, Šmihelom 27, Vavto vasjo, Otočcem in Briljonom s po 7 točkami.

Poglejmo sedaj posamične izide. Med najmlajšimi pionirkami je na 40 m zmagala Slakova (Katja Rupena), pri pionirjih pa Retej (Šmihel). Prva med mlajšimi pionirkami je bila Naratova (Šentjernej), pri fantih pa z odličnim izidom 5,9 sek. Mešič (Šmihel); v konkurenci starejših pionirjev je v tej disciplini zmagala Forskova (Grm), pri fantih pa Djajp (Katja Rupena). V teku na 40 m z ovirami je med mlajšimi pionirkami slavila Tratarjeva (Šentjernej), med pionirji njen šolski tovariš Hosta, pri starejših pionirkah Gošjeto in pri starejših pionirjih Kos (oba Šentjernej). Med najmlajšimi pionirkami je v teku na 300 m zmagala Kovačičeva (Šentjernej), pri fantih pa Vrtačič, prav tako iz

Šentjerneja. V teku mlajših pionirk na 600 metrov je bila prva Brulčeva (Mirna Peč); na isti progi je med pionirji slavil Tomič (Šentjernej), medtem ko je pri starejših pionirkah na 600 m slavila Zupančičeva (Vavta vas). Starejši pionirji so tekli na 1.000 m; zmagal je Kastelic (Katja Rupena). V teku štafet je med mlajšimi pionirkami slavil Šentjernej, med mlajšimi pionirji Mirna Peč, pri starejših pionirkah in pionirjih pa znova Šentjernej.

Med najmlajšimi pionirkami je v skoku v višino zmagala Vinderjeva (Šentjernej), med najmlajšimi pionirji Šentjernejan Juršič, pri mlajših pionirkah Vučkovičeva (Grm) z odličnim izidom 145 cm; imeniten dosežek pa je dosegel med mlajšimi pionirji Šentjernejan Kuhar, ki je preskočil kar 155 cm. V konkurenci starejših mladink je zmagala Sinkovičeva, starejših pionirjev pa Furarjeva (oba Šentjernej). V skoku v daljino je bila med najmlajšimi pionirkami prva Bratkovičeva (Šentjernej), pri najmlajših pionirjih Murgelj (Mirna Peč), medtem ko je med mlajšimi pionirkami zmagala Kuharjeva (Šentjernej) z odličnim izidom 487 cm. Med mlajšimi pionirji je bil prvi Kerin, med starej-

šimi pionirkami Vrtačičeva (oba Šentjernej) in med starejšimi pionirji z zelo dobrim rezultatom 567 cm Ferlič (Grm). V metu težke žoge je med mlajšimi pionirkami zmagala Baričeva (Šentjernej), pri mlajših pionirjih Avsčeva (Grm), med starejšimi pionirkami Baničeva (Šentjernej) in med starejšimi pionirji Rus (Grm) z zelo dobrim rezultatom 12,62 m.

Za konec še ekipe razvrstimo. Med najmlajšimi pionirkami je zmagal Šentjernej pred Katjo Rupeno in Mirno Pečjo, med najmlajšimi pionirji Šentjernej pred Mirno Pečjo in Šmihelom, pri mlajših pionirkah Šentjernej pred Mirno Pečjo in Grmom, pri mlajših pionirjih Šentjernej pred Mirno Pečjo in Grmom; med starejšimi pionirkami je znova zmagal Šentjernej, drugi je bil Grm in tretja Mirna Peč, medtem ko je bil med starejšimi pionirji za Šentjernejem Grm, tretja pa Katja Rupena.

REKREATIVNA LIGA BADMINTONA

NOVO MESTO — Strokovni svet za športno rekreacijo novomeške ZTKO obvešča vse, ki igrajo badminton, da se lahko prijavijo za letošnjo rekreativno ligo v tej športni vrsti. Prijave zbira ZTKO, poštni predal 30, 68000 Novo mesto, tekmovalne pa bo potekalo maja in junija v športni dvorani pod Marofom. Zadnji rok prijav je 25. april.

NAPOSLED ZMAGA — Odbojkarice novomeškega Pionirja so prekinile spomladansko serijo porazov. Po razburljivem in izenačenem igri so s 3:2 v njih ugnale vrstni Mislino (svetli dres) in tako naposled razveselile maloštevilne gledalce v športni dvorani pod Marofom. Na posnetku ena uspešnih akcij gostiteljic, ki so tekmo odigrale v sila spremenljivi formi. To najbolje kaže tudi rezultat. (Foto: B. Budja)

ŠOLSKI ŠPORT IN REKREACIJA

● V minulih dneh je bilo več pionirskih prvenstev. Na košarkarskem tekmovalnem v Trbnjem sta nastopili le dve vrsti: učenci OŠ Grm so z veliko razliko 55:33 ugnali gostitelje, najboljši igralec in igralca pa je bil Novomeščan Ošur.

● Večja je bila zato udeležba na odbojkariskem turnirju. Med pionirkami so bili doseženi naslednji rezultati: Prevole — Mokronog 2:0, Loka Črnomelj — Prevole 0:2 in Mokronog — Loka Črnomelj 1:2. V fantovski konkurenci so igrali takole: Dragatuš — Šmihel 0:2, Mokronog — Šmihel 0:2 in Dragatuš — Mokronog 2:1.

● Izredno slabi pa so bili rezultati mladih strelcev, saj nihče od nastopajočih ni izpolnil norme za nastop na republiškem prvenstvu. Kvaliteti primerna je bila tudi udeležba, poleg Novomeščanov so nastopili še Trebanjci. Rezultati — pionirke: 1. Bukovec 132, 2. Gliha 108, 3. Kejšin (vse Žužemberk) 95; ekipno: 1. Žužemberk; pionirji: 1. do 2. Gabrije (Trebnje) in Zura (Smarjeta) po 150, 3. Ojsteršek (Trebnje) 142; ekipno: 1. Trebnje.

● V rekreativni košarkarski ligi novomeške občine je bilo odigrano zadnje kolo. V skupini za uvrstitev od 1. do 4. mesta je ekipa veteranov Straže premagala Stražo z 91:76 (39:35), Old boys pa IMV z 88:74 (42:33). V skupini med 5. in 8. mestom pa je vrsta N. M. Lakersov ugnala Frč z 98:86 (52:33), Cestno podjetje pa pionirja z 98:87 (47:49). Končni vrstni red: 1. Old boys, 2. Straža-veterani, 3. IMV, 4. Straža, 5. Cestno podjetje, 6. Pionir, 7. N. M. Lakers, 8. Frč. Najboljši strelac prvenstva je bil Kek z 201 točko, drugi pa Munih (171).

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

II. ZVEZNA LIGA, zahod, ženske, 16. KOLO: PULA — LIK KOČEVJE 3:1 (10, 14, -10, 11)

LIK Kočevje: Uran, Vogrinc, Vidmar, Turk, Škufca, Ibrahimović, Klun, Briški, Hočvar, Drobnič.

LESTVICA: 1. Željeznikar 28, 2. Pula 26 ... 5. LIK Kočevje 16. V naslednjem kolu igrajo Kočevke doma z vrsto Progres.

I. SOL, ženske, 20. KOLO: PIONIR — MISLINJA 3:2 (14, -5, -12, 3, 11).

Pionir: Ostroveršnik, Končija, Verig, Podolski, Šteblaj, Barun, Brulec, Kučera, Hočvar, Plut.

LESTVICA: 1. Celje 32, 2. Koper Cimos 32 ... 7. Pionir 20 itd. V sobotnem predzadnjem kolu igrajo Novomeščanke doma s Celjem.

rokomet

I. SRL, moški, 16. KOLO: JADRAN — KRŠKO 30:20 (12:9)

Krško: Kuhar, Kozinc, Bogovič 3, Keše 1, Kekič 3, Voglar 2, Bernardič 3, Gorenc, Glazar 8, Božič.

SLOVENJ GRADec — INLES RIKO 28:24 (15:12)

Inles Riko: Lapajne, Šilc 2, Marolt, S. Mihelič 2, Lesar, Tomšič 5, Mate 4, Fajdiga 5, A. Mihelič, Djokič, Mohar, Goleš.

LESTVICA: 1. Slovenj Gradec 25, 2. IUV Usnjari 23 ... 6. Inles Riko 16, 10. Krško 11, 11. Prule 10, 12. Ormož 9.

nogomet

SNL, 16. KOLO: RUDAR TRBOVLJE — ELAN 1:1 (0:0)

Elan: Rus, S. Mesojedec, Pavlin, Milanović, Kobe, Kramar, B. Mesojedec, Primc (Imširovič), Kalabič, Kostrevec, Horvat (Gabrič).

LESTVICA: 1. Izola 26, 2. Teol Slovan 23 ... 8. Elan 15, 9. Stol Virtus 13, 10. Steklar 13, 11. Partizan Hmežad 12, 12. Elkorj 12, 13. Mura 12, 14. Pohorje 9.

Pari prihodnjega kola: Elan — Rudar Titovo Velenje, Stol Virtus — Pohorje, Partizan Hmežad — Mura, Steklar — Medvode itd.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 13. IV.

8.35 — 11.20 in 16.20 — 1.00
 TELETEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 TV MOZAIK
 11.10 VIDEO STRANI
 16.20 VIDEO STRANI
 16.30 DNEVNIK 1
 16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
 16.45 TV MOZAIK
 TEDNIK, ponovitev
 17.45 PLESNI NOKTURNO
 18.00 SPORED ZA OTROKE IN
 MLADE
 19.00 RISANKA
 19.30 DNEVNIK 2
 19.59 ZRCALO TEDNA
 20.20 TAJNE SLUŽBE, zadnji del dok.
 serije
 21.20 SMILEYJEVI LJUDJE, 2. del
 angl. nadalj.
 22.15 DNEVNIK 3
 22.35 OČI KRITIKE
 23.15 CIKLUS FILMOV S. PECKIN-
 PAHA
 ŠAMPION RODEA, ameriški film
 0.50 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.00 Satelitski programi — 17.50 Studio
 Maribor — 19.00 Ansambel Vesna, An-
 sambel Nagelj in Ansambel Ivana Puglja
 — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče —
 20.30 Oddaja pred SP v nogometu —
 21.00 Vprašajte Zvezni izvršni svet —
 22.00 Človek in glasba — 22.55 Satelitski
 programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Povejte mi, kaj
 naj delam — 9.00 Šolski program —
 12.40 Prezrli ste, pogledite — 13.25 Kviz-
 koteka (ponovitev) — 14.55 Noč z vami
 (ponovitev) — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20
 Pogovori o znanosti — 17.50 Povejte mi,
 kaj naj delam — 18.20 Številke in črke —
 18.45 Muppet show — 19.30 Dnevnik 2
 — 20.00 Zakon v Los Angelesu — 20.55
 Zabavnoglasbena oddaja — 21.40 Dnev-
 nik 3 — 22.00 Oddaja o kulturi — 23.00
 Sport danes — 23.05 Noč z vami — 1.10
 Poročila

SOBOTA, 14. IV.

8.05 — 13.10 in 14.15 — 1.05
 TELETEKST
 8.20 VIDEO STRANI
 8.30 IZBOR IZ TEDENSKE PRO-
 GRAMSKE TVORNOSTI
 14.40 KAOMA, ponovitev zabavnoglas-
 bene oddaje
 15.25 I'90, ponovitev oddaje pred SP v
 nogometu
 15.55 ŽARIŠČE, ponovitev
 16.30 DNEVNIK 1
 16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
 16.55 CIKLUS FILMOV W. DISNEYA:
 RAZTRESENI PROFESOR, ameriški
 film
 18.30 VAŠ ZELENJAVNI VRT, 1. del
 izobraž. serije
 19.00 RISANKA
 19.30 DNEVNIK 2
 19.59 UTRIP
 20.20 ŽREBANJE 3x3
 20.30 KOLO SREČE
 22.05 DNEVNIK 3
 22.25 LEPI UPI, zadnji del franc. nadalj.
 23.20 DOBRA ŽENA, avstralski film
 0.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

15.00 Video noč — 19.00 Danes skupaj
 — 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske
 uspešnice: Rop (angl. film) — 22.15 Sate-
 litski programi

TV ZAGREB

8.50 TV koledar — 9.00 Izbor iz izobra-
 ževalnega programa — 10.30 Čebelica
 Maja — 11.00 SA 1: Saga o Forsythih —
 13.00 Družinski magazin — 14.55 Cesar-
 jeva nova oblačila — 15.50 Kritična toč-
 ka — 16.35 Dnevnik 1 - 16.50 Sedmi Cut —
 17.00 Ansambel Nika Zajca — 17.30
 Maček pod čelado (TV nadalj., 3/6) —
 18.30 Živeti z naravo — 19.30 Dnevnik 2
 — 20.15 Alf (amer. nanizanka) — 20.50
 Spopad v Las Vegasu (amer. film)
 — 22.30 Dnevnik 3 — 22.45 Sportna so-
 bota — 23.10 Noč z vami — 1.15 Poročila

NEDELJA, 15. IV.

7.50 — 23.40 TELETEKST
 8.05 VIDEO STRANI
 8.15 OTROŠKA MATINEJA
 9.35 LEPI UPI, 11. del franc. nadalj.
 10.25 VELIKONOČNA MAŠA, prenos
 iz bazilike sv. Petra v Rimu
 11.55 URBI ET ORBI, prenos iz Rima
 12.30 VIDEO MEH, narodnozabavna
 glasba
 13.00 KMETJSKA ODDAJA
 14.10 FORMULA 1, franc. nadalj., 1/3
 14.55 KRIZKRAJ
 16.30 DNEVNIK 1
 16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
 16.45 IZGUBLJENE IN NAJDENE
 SANJE, angl. film
 18.20 ALO, ALO, ponovitev humor.
 oddaje
 19.00 TV MERNIK
 19.30 DNEVNIK 2
 20.05 BALKAN EKSPRES, 4. del nadalj.
 20.55 ZDRAVO
 22.25 DNEVNIK 3
 22.45 SOVA
 HUNTER, amer. nadalj., 6/10
 23.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Oddaje za JLA in dok. oddaje Ko
 se korenin zavemo — 13.00 Nedeljsko
 športno popoldne — 19.30 Dnevnik 2 —
 20.00 Biblija: Tvoje je kraljestvo (angl.
 dok. serija, 5/7) — 20.50 Iz črnega dosje-
 ja: Zapor (dok. oddaja) — 21.35 Glasbe-
 na parada Radenci — 21.50 Športni pre-
 gled — 22.35 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.30 Poročila — 9.35 Asterix (risana seri-
 ja) — 10.00 Nedeljsko popoldne za otro-
 ke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00
 Resna glasba — 13.00 Mama Lucia (serij-
 ski film) — 14.05 Nedeljsko popoldne —
 16.05 Po letu 2000 (avstralska poljud-
 noznanstvena serija) — 17.00 Igrani film
 — 18.45 Asterix — 19.10 TV sreča —
 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Specialna re-
 dakcija (drama) — 21.00 Zabavna glasba
 — 21.30 Dnevnik 3 — 21.50 Športni pre-
 gled — 22.40 Noč z vami — 0.45
 Poročila

PONEDELJEK, 16. IV.

8.35 — 10.35 in 15.15 — 0.35
 TELETEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK, ponovitev
 15.30 VIDEO STRANI
 15.40 HUNTER, amer. nadalj., 6/10
 16.30 DNEVNIK 1
 16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
 16.45 MOZAIK, ponovitev
 ZDRAVO
 18.20 SPORED ZA OTROKE IN
 MLADE
 19.20 DOBRO JE VEDETI
 19.30 DNEVNIK 2
 20.05 N. SAVIČ: BEG, TV drama
 21.00 PREDVOLILNA TRIBUNA
 21.30 OSMI DAN
 22.20 DNEVNIK 3
 22.40 OPERNE ZGODBE, angl. serija,
 3/10
 23.40 SOVA
 HUNTER, amer. nadalj., 7/10
 0.25 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 19.00 Pusto-
 lovščina slikarstvo (12. del) — 19.30 Le-
 po je biti muzikant (prireditev ob 60-
 letnici Slavka Avsenika) — 21.00 Sedma
 steza (športna oddaja) — 21.15 Po sledih
 napredka — 21.45 Rock video 89 —
 22.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Red mora biti — 9.00 Šolski pro-
 gram — 12.40 Prezrli ste, pogledite —
 14.55 Ponovitev nočnega programa —
 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni
 program — 17.50 Red mora biti — 18.20
 Številke in črke — 18.45 Teledish —
 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Zrcalo (TV
 drama) — 20.55 Svet danes (zunanjepoli-
 tična oddaja) — 21.30 Dnevnik 3 —
 22.00 Noč z vami — 0.00 Poročila

TOREK, 17. IV.

8.35 — 12.10 in 14.45 — 23.20
 TELETEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK, ponovitev
 12.00 VIDEO STRANI
 15.10 NEMŠČINA ALLES GUTE, po-
 novitev 7. lekcije
 15.40 HUNTER, 8. del nadalj.
 16.30 DNEVNIK 1
 16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
 16.45 MOZAIK — ŠOLSKA TV
 17.40 SPORED ZA OTROKE IN
 MLADE
 19.20 DOBRO JE VEDETI
 19.30 DNEVNIK 2
 20.05 ZAPELJIVEC, 6. del angl. nadalj.
 21.00 NEW YORK SKOZI OKNO, od-
 daja TV ZG
 22.05 DNEVNIK 3
 22.25 SOVA
 HUNTER, 8. del nadalj.
 23.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: košarka 18.25 Barcelona: Aris,
 20.25 Jugoplastika: Limoges, nogomet S.
 Irska: Urugvaj
 16.30 Satelitski programi — 18.10 Svet
 športa — 19.00 Naša pesem — 19.30
 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Žre-
 banje lota — 20.35 Umetniški večer

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Otroška oddaja
 — 9.00 Šolski program — 12.40 Prezrli
 ste, pogledite — 17.00 Dnevnik 1 — 17.20
 Izobraževalni program — 17.50 Oddaja
 za otroke — 18.20 Številke in črke —
 18.45 Znanost — 19.30 Dnevnik 2 —
 20.00 Loto — 20.05 Vojne usode (serijski
 film) - 21.10 Kontaktni magazin — 22.40
 Dnevnik 3 — 23.00 Sport danes — 23.05
 Noč z vami — 1.10 Poročila

SREDA, 18. IV.

8.35 — 10.55 in 15.05 — 0.05
 TELETEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 TV MOZAIK
 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 10.45 VIDEO STRANI
 15.20 VIDEO STRANI
 15.30 ŽARIŠČE, ponovitev
 15.40 SOVA
 HUNTER, 8. del nadalj.
 16.30 DNEVNIK 1
 16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
 16.45 MOZAIK, ponovitev
 18.05 SPORED ZA OTROKE IN
 MLADE
 19.20 DOBRO JE VEDETI
 19.30 DNEVNIK 2
 20.05 FILM TEDNA
 SESTRE BRONTE, franc. film
 22.05 DNEVNIK 3
 22.25 VIDEOGODBA
 23.10 HUNTER, 9. del nadalj.
 23.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 18.30 Mo-
 stovi — 19.00 Vaš zelenjavni vrt — 19.30
 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.25 No-
 gomet Bayern: Milan — 22.20 Svet poroča

TV ZAGREB

8.25 TV koledar — 8.35 Otroška oddaja
 — 9.00 Šolski program — 10.30 Poročila
 — 12.40 Prezrli ste, pogledite — 14.55 po-
 novitev nočnega programa — 17.00
 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni pro-
 gram — 17.50 Najlejša leta — 18.15 Šte-
 vilke in črke — 18.45 Potopis — 19.30
 Dnevnik — 20.00 Filmski večer — 22.45
 Dnevnik 3 — 23.10 Noč z vami — 1.15
 Poročila

ČETRTEK, 19. IV.

8.35 — 11.05 in 15.10 — 23.55
 TELETEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 TV MOZAIK
 10.55 VIDEO STRANI
 15.25 VIDEO STRANI
 15.35 HUNTER, 9. del nadalj.
 16.30 DNEVNIK 1
 16.40 POSLOVNE INFORMACIJE
 16.45 MOZAIK, ponovitev
 18.20 SPORED ZA OTROKE IN
 MLADE
 19.00 RISANKA
 19.20 DOBRO JE VEDETI
 19.30 DNEVNIK 2
 20.05 BLUEBELL, 7. del angl. nadalj.
 20.55 TEDNIK
 22.00 DNEVNIK 3
 22.20 RETROSPEKTIVA SODOBNE-
 GA SLOVENSKEGA FILMA
 LETA ODLOČITVE
 23.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: košarka, 18.25 — samo, če Ju-
 goplastika igra za 3. mesto, 22.45 hokej
 SZ:Švedska
 16.30 Satelitski programi — 17.00 Studio
 Ljubljana — 19.00 Alo, alo — 19.30
 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 PEP v
 košarki, finale — 22.00 Svet na zaslonu
 — 22.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.30 Otroška oddaja — 9.00 Šolski pro-
 gram — 12.40 Prezrli ste, pogledite —
 15.00 Ponovitev nočnega programa —
 17.00 Dnevnik 1 — 17.20 Izobraževalni
 program — 17.50 Otroški program —
 18.20 Številke in črke — 18.45 Doku-
 mentarni program — 19.30 Dnevnik 2
 — 20.00 Politični magazin — 21.05
 Kvizkoteka — 22.20 Dnevnik 3 — 22.45
 Noč z vami — 0.50 Poročila

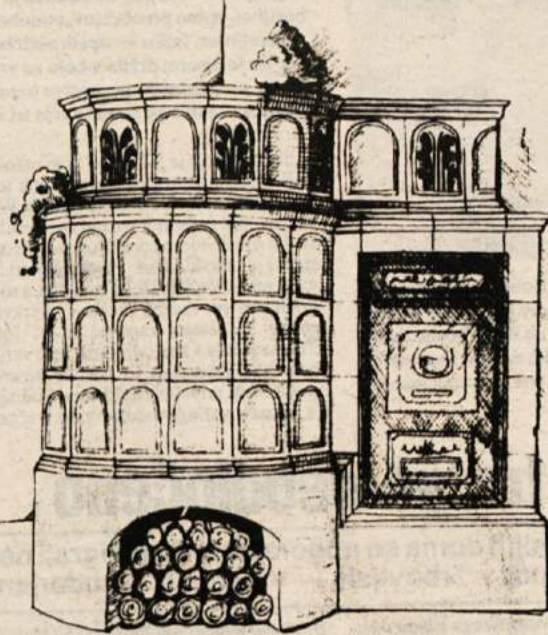
Slovenija Moja dežela.

PREMALO STROKOVNJAKOV

ČRNOMELJ — Ko je na zadnji seji
 tukajšnje občinske skupščine tekla be-
 seda o smernicah za spremembe in do-
 polnitve dolgoročnega plana občine do
 leta 2.000, je predstavnik občinskega
 sveta Zveze sindikatov vprašal, ali so se-
 stavljalci gradiva imeli v mislih tudi ka-
 dre. V občini je namreč akutno po-
 manjkanje strokovnjakov, in če velja,
 da ima vsaka dežela svoj »jug«, potem
 je v Sloveniji v tem primeru to Bela kra-
 jina. Zastonj so vsa načrtovanja, če ni
 strokovnjakov, ki bi lahko načrte ures-
 ničili! Problem je tudi v tem, da pri-
 pravnik po opravljenem stažu dobijo
 odpoved, medtem ko nekvalificiranih de-
 lavcev ne odpustajo, vsaj v tolikšni me-
 ri, da bi se to poznalo v kvalifikacij-
 ski strukturi. Sicer pa je predsednik
 občinske skupščine zagotovil, da bo
 spremembe dolgoročnega plana spre-
 jemala nova skuščina, kar je bila tudi že-
 lja predstavnika Demosa.

Z NAMI
JE CENEJE

keramika
VARČUJE Z ENERGIJO

PIONIR

NOVO MESTO

velikonočni popust
+ za gotovinsko plačilo
10 % cassas conto

od 5. IV. do 5. V. 1990

brezplačna izdelava načrta za
oblikovanje in dimenzioniranje peči,
pizza peči, kaminov, kmečkih peči
in toplozračne peči

VSE NA ENEM MESTU

dobava vsega materiala
in montaža peči

PRODAJA IN INFORMACIJE:

GIPPIONIR — KERAMIKA IN FINALIZACIJA
 Slakova 5, Novo mesto
 tel.: 068/21-201, 24-298, 26-016
 telefax: 068/23-213
 Vošnjakova 7, Ljubljana, tel. 061/317-984

IKI
p. o. GLOBOKO

PROIZVODNJA, TRGOVINA NA VELIKO IN MALO

PROIZVODNJA

Program kmetijske mehanizacije
 — siloreznik GRIC 4000
 — puhalnik TKI-KV-6P
 — dodajalna miza
 — oskrba z rezervnimi deli
 — napajalne posode in ostale storitve

TRGOVINA NA VELIKO IN MALO — PRODAJALNA V GLOBOKEM

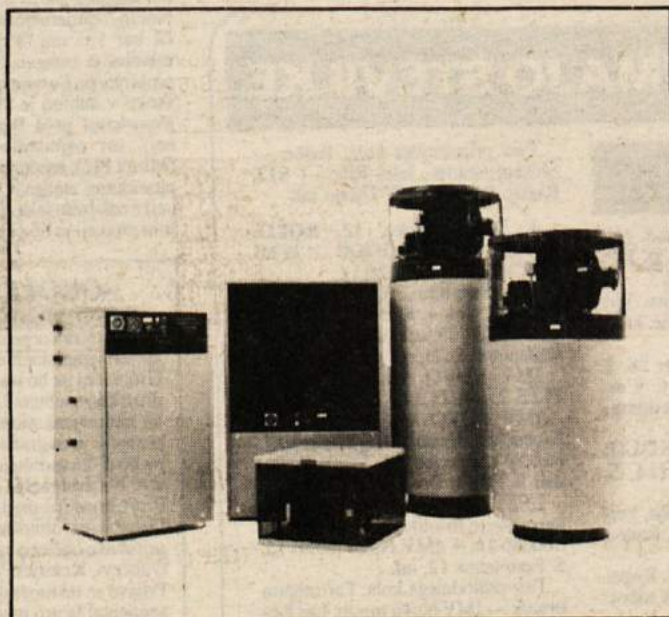
— gradbeni materiali
 (cement, apno, opeka, izolacijski materiali, betonsko železo, armaturne mreže, kritine, barve...)
 — kmetijska mehanizacija
 (traktorji, nakladalci, trosilci, kombajni, silorezniki, puhalniki...)
 — umetna gnojila

VARČUJTE, OBIŠČITE NAS, ZAHTEVAJTE PONUDBE!

TKI — GLOBOKO
 68254 Globoko 50 A
 Tel.: 0608-69-374
 Fax.: 0608-69-437

TOPLOTNE ČRPALKE GORENJE

ZA OGREVANJE SANITARNE VODE IN PROSTOROV.

ODVZEMA TOPLOTO IZ ZRAKA,
 JO ODDAJA VODI IN VAM TAKO PODARJA
 2/3 ELEKTRIČNE ENERGIJE.

MOŽNOST OBROČNEGA ODPLAČEVANJA.

INFORMACIJE: GORENJE SERVIS, PARTIZANSKA 12, TITOVO VELENJE

TEL.: (063) 856-796

TELEVIZIJA NOVO MESTO

**vaš
kanal**

v novomeškem Kabelskem
razdelilnem omrežju
na kanalu 3

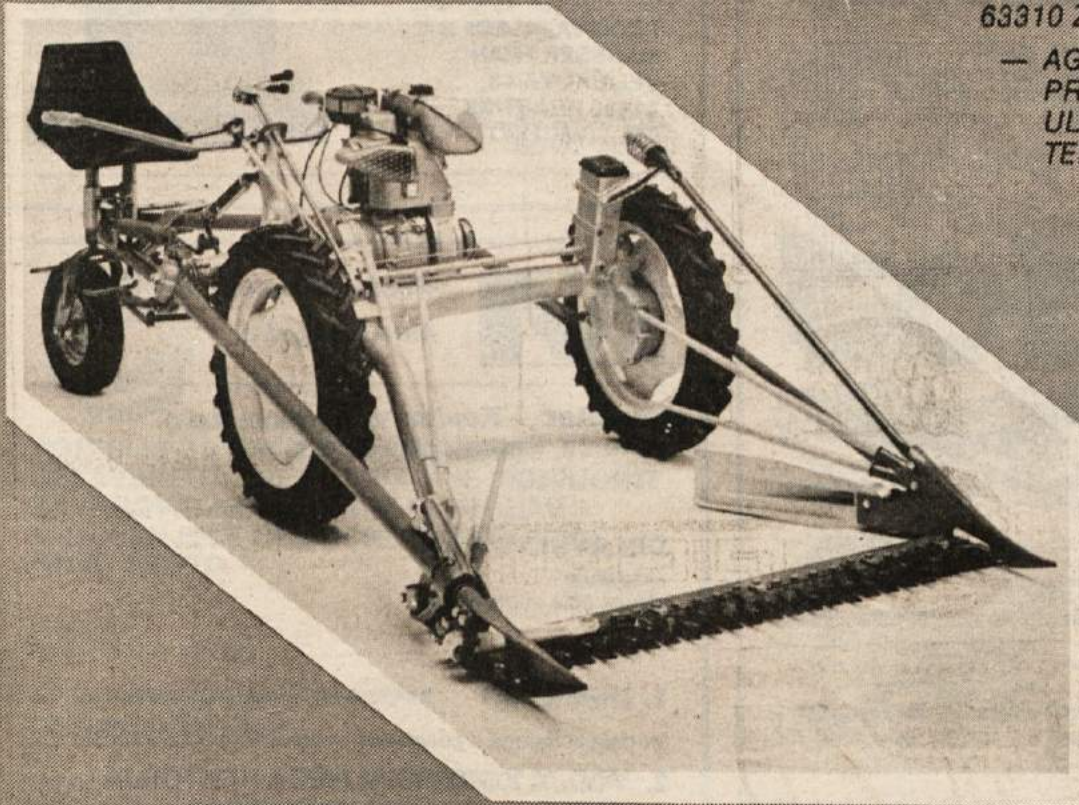
DNEVNI SPORED ZA TA TEDEN:

18.31 obvestila
 18.55 oglasi & mali oglasi
 19.00 NOVICE
 19.05 oglasi & mali oglasi
 19.10 rezerviran čas
 19.25 NOVICE (ponovitev)

NASLOV: Glavni trg 24/1
 TELEFON: 068/23-611
 TELEFAX: 068/21-696

KOSILNICE, MOTOKULTIVATORJI
IN OKOPALNIKI

INFORMACIJE IN PRODAJA

— TRGOVINA MEJNI PREHOD VRTOJBA
(NOVA GORICA), TEL.: (065) 32 901,
32 837

— HMEZAD — AGRINA, TOZD
MALOPRODAJA, CELJSKA CESTA 7,
63310 ŽALEC, TEL.: (063) 711 319

— AGROKOMBINAT PRIMEX —
PREDSTAVNIŠTVO MARIBOR,
ULICA 10. OKTOBRA 9, MARIBOR
TEL.: (062) 24 146

— KRŠKO — TOK KMETIJSTVO,
TRGOVINA, STORITVE, KRŠKO,
CESTA KRŠKIH ŽRTEV 54,
TEL.: (068) 72 690,

teko

NAHRBTNE
ŠKROPILNICE

NOVO

TOPSO®

MOTORNE ŽAGE IN
NAHRBTNE KOSILNICE

Gorjanci

**Avtopromet, gostinstvo in turizem
GORJANCI, p.o.**

Vavta vas — Straža

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja
prosto delovno mesto

PROMETNIKA v tovarnem programu

Kandidat mora poleg splošnih, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima V. stopnjo strokovne izobrazbe prometne ali druge ustrežne smeri
- da ima tri leta delovnih izkušenj s področja prometa
- da aktivno obvlada en tuj jezik

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas, s trimesečno poskusno dobo.

Kandidati naj pismene prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o strokovni izobrazbi pošljejo na naslov: Avtopromet, gostinstvo in turizem »GORJANCI« Vavta vas 36, Straža, v 8 dneh po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po izbiri.

trimo

TRIMO, industrija montažnih objektov, p.o.,
68210 Trebnje, Prijateljeva 12, Jugoslavija
telefon: (068) 44-321

Na podlagi sklepa poslovnega odbora podjetja TRIMO objavljamo prosta delovna mesta

za proizvodni sektor DOBOVA:

1. DIPL. STROJNI INŽENIR — ENERGETIK
2. DIPL. ELEKTRO INŽENIR — ELEKTRONIK

za proizvodni sektor TREBNJE:

1. VEČ KVALIFICIRANIH KLJUČAVNIČARJEV
2. VEČ KVALIFICIRANIH KLEPARJEV

Prednost bodo imeli kandidati z opravljenim pripravništvom. Poseben pogoj za opravljanje del in nalog je 3-mesečno poskusno delo.

Kandidati bodo delovno razmerje sklenili za določen oz. nedoločen čas.

Pisne ponudbe pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: TRIMO Trebnje, p.o., Prijateljeva 12, 68210 TREBNJE.

Pletenina

proizvodnja trikotajnih izdelkov,
p.o.
Ljubljana, Zaloška 14

objavlja
po sklepu komisije za delovna razmerja
prosta dela in naloge in vabi k sodelovanju

VEČ ŠIVILJ V DE KONFEKCIJA SODRAŽICA

Pogoji:

- 3-letna šola tekstilne smeri — tekstilni konf. II in 1 leto delovnih izkušenj ali
- 2-letna šola tekstilne smeri — tekstilni konf. I in 2 leti delovnih izkušenj
- delo v dveh izmenah
- 2-mesečno poskusno delo

Za objavljena dela se sklone delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Prijave z dokazili sprejema: PLETENINA, proizvodnja trikotajnih izdelkov, p.o., Ljubljana, Zaloška 14, kadrovska služba, 8 dni po objavi.

Kandidate bomo pisno obvestili v 15 dneh po končanem sprejemanju ponudb.

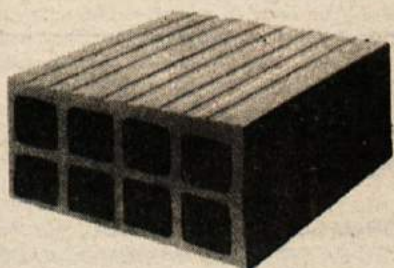
OPEKARNA NOVO MESTO p.o. Zalog 21

OPEKARNA NOVO MESTO p.o. Zalog 21 68000 Novo mesto
Tel. r. c. (068) 21-403, 22-291 • Komerc. vodja 85-644 • Telefax: 068/21-490

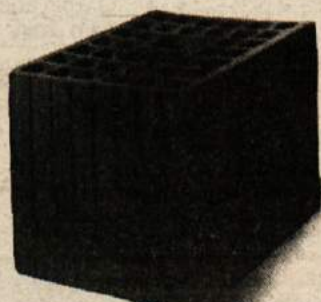
**Ugodna
ponudba**

TU SMO IN VAS PRIČAKUJEMO.
SVETUJEMO VAM PRI IZBIRI MATE-
RIALOV IN PO PROJEKTU IZRAČU-
NAMO POTREBNE KOLIČINE. ORGA-
NIZIRAMO DOSTAVO IN RAZKLADA-
NJE PALETIRANIH IZDELKOV.

- 30% popusta za BH 7 in BH 8
- 20% popusta za modularni blok in ostalo opeko lastne proizvodnje
- 10% popusta za vse vrste trgovskega blaga (nad zneskom 3.000 DIN)
- popust velja tudi za člane stanovanjskih zadrug

POROLIT 12

MODULARNI BLOK 6/1

Republika Slovenija
OBČINA TREBNJE
Sekretariat za občno upravo in
družbene dejavnosti

Sekretariat za občno upravo in družbene dejavnosti

objavlja

JAVNO PRODAJO

najdenih predmetov in pisarniškega inventarja, ki bo v nedeljo, 15. 4. 1990, ob 9. uri za stavbo občinske skupščine.

zap. št.	vrsta in naziv predmetov	količina
1.	razmnoževalni stroj Gestetner	2
2.	fotokopirni stroj Olympia	1
3.	guma z obročem za R-18	1
4.	obešalna stena	1
5.	žensko kolo	2
6.	moško kolo	4
7.	kolo z motorjem	1
8.	kompletno kolo s priróbnico	1
9.	ogrodje ženskega kolesa	1
10.	guma za tovorni avto	1
11.	električni kabel (podaljšek)	1
12.	električni vrtni stroj	1
13.	ročni vrtni stroj	1
14.	vibracijski vrtni stroj	1
15.	povratna žaga	1
16.	električni skóbelnik	1
17.	krožna žaga	1
18.	poslovni kovček z orodjem	1
19.	platnena torba	1
20.	vezane plošče	1
21.	razna oblačila	1
22.	ženska očala z dioptrijo	1
23.	črna skajasta denarnica z denarjem	1

Na licitaciji lahko sodelujejo občani in druge pravne osebe. Kupec plača kupljeno takoj, poznejših reklamacij ne upoštevamo.

TRGOAVTO

Koper, JLA 25/a

**PRODAJA POSLOVNI
PROSTOR**

v Novem mestu, Ljubljanska
cesta 8, prvo nadstropje, v
izmeri okoli 111 m². Prostore
je potrebno adaptirati.
Interesenti naj se javijo na
gornji naslov oziroma na tele-
fon 066 25-271.

**ZVEZA PRIJATELJEV
MLADINE**

**NOVO MESTO,
Strma pot 2, p.p. 63,**

razpisuje
delovno mesto

**VODJE DOMA
PIONIRJEV V
DOLENJSKIH
TOPLICAH**

Pogoji:
višja ali srednja izobrazba
pedagoške smeri, 5 let delov-
nih izkušenj, sposobnost vo-
denja in organiziranja.
Velja 3-mesečno poskusno
delo. Dela in naloge razpisu-
jemo za nedoločen čas s pol-
nim delovnim časom.
Ponudbe z dokazili o izob-
razbi naj kandidati v 15 dneh
po objavi tega razpisa pošlje-
jo na gornji naslov, v 30 dneh
pa jih bomo obvestili o naši
odločitvi.

barva dneva in noči, letnih časov in nedotaknjene narave

Okolje, v katerem živimo,
je vse bolj onesnaženo in nezdravo.
Če želimo onesnaževanje ustaviti,
moramo biti bolj skrbni pri vseh svojih dejavnostih.
Zato smo v Belinki pripravili ekološko barvo za les.

VIRGA je zdravju neškodljiva barvna zaščita lesa.

VIRGA se uporablja za zaščito vseh vrst lesa
v bivalnih prostorih in na prostem.

VIRGA nima neprijetnega vonja,
se hitro suši in je odporna na vremenske vplive.

Z VIRGO enostavno obnavljamo in prebarvamo tudi les,
ki je bil že zaščiten z drugimi transparentnimi premazi.

VIRGA poudari strukturo lesa,
se ne lušči in je prijetna ob dotiku.

Z VIRGO bomo koristili lesu,
sebi in bodočim generacijam.

zeleno je modro

belinka

Da bi kupci lahko spoznali Virgo, Belinkino ekološko barvo za les, smo v sodelovanju s trgovskimi organizacijami pripravili številne predstavitve.

V ponedeljek, 16. aprila, bo predstavitev Virge v Novem mestu, v Mercatorjevi blagovnici na Sokolski 4.

Pri predstavitvi bodo Belinkini strokovnjaki odgovarjali na vprašanja o Virgi in svetovali o sistemski zaščiti lesa.

ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA ČRNOMELJ

OBVEŠČA
vse svoje varčevalce, kmete in druge občane, da je s 1. 4. 1990 povišala obresti, in sicer za:

— vpogledne vloge	na 22%
— en mesec vezane vloge	na 23%
— tri mesece vezane vloge	na 25%

Vplačila in izplačila hranilnih vlog se lahko opravijo na sedežu HKS, blagajnah Ljubljanske banke in v naslednjih trgovinah M — KZ: Agrooskrba, Stari trg, Semič, Vinica, Adlešiči, Dragatuš in Griblje.

Po ugodnih pogojih (20 — 30% letna obrestna mera) dajemo kredite za gradnjo hlevov, nabavo mehanizacije ter repromaterialov, pitanje živine, belo tehniko in drugo kar za 30 — 70% predračunske vrednosti.

Vse informacije dobite v trgovinah M — KZ in na telefon 51-020. Po posebnem dogovoru dovoljujemo tudi negativni saldo na naših hranilnih knjižicah.

gorjanci

**Avtopromet, gostinstvo in turizem GORJANCI, p.o.,
Vavta vas 36, Straža,**

objavlja

JAVNO LICITACIJO

razne rabljene gostinske opreme: točilnih pultov, retro pultov, pomivalnih korit, štedilnikov in raznih panojev, v vrednosti od 800 din do 30.000 din.

Licitacija bo v soboto, 21. aprila, ob 10. uri na sedežu podjetja. Ogled opreme je mogoč eno uro pred licitacijo. Na licitaciji lahko sodelujejo fizične in pravne osebe. Varščino v višini 800 din je treba plačati na dan licitacije. Prometni davek plača kupec. Prodajali bomo po sistemu »videno-kupljeno«. Kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.

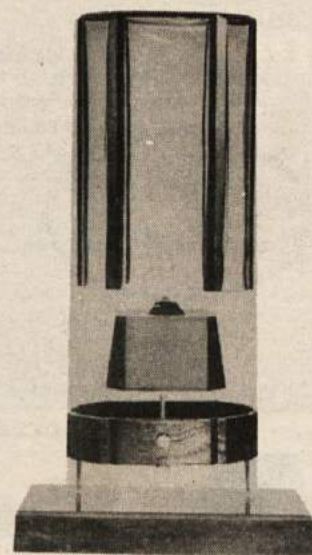
ELEKTRONSKA NAGROBNA SVETILKA

DELUJE Z DVEMA BATERIJSKIMA VLOŽKOMA NEPREKINJENO 6 MESECEV, V VSEH VREMENSKIH RAZMERAH.

NA IZBIRO:

1. GORILEC, KI SE VSTAVI V ŽE OBSTOJEČO NAGROBNO SVETILKO
2. KOMPLET NAGROBNA SVETILKA S KLJUČAV-NICO

**PROIZVAJALEC:
MAUSSER FRANCO,
VELIČKOVA 43,
61430 HRASTNIK,
TEL.: (0601) 41-718**

**Poslovni sistem
Mercator, d.d.**

**Mercator — Kopitarna Sevnica, d.o.o.
Sevnica, Prvomajska 8**

**DELAJSKI SVET
razpisuje
prosta dela in naloge**

1. DIREKTOR

ter dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

2. VODJA KOMERCIALNEGA SEKTORJA
3. VODJA RAZVOJNO TEHNIČNEGA SEKTORJA
4. VODJA PROIZVODNEGA SEKTORJA
5. VODJA FINANČNO RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA
6. VODJA SPLOŠNO KADROVSKEGA SEKTORJA

Poleg splošnih pogojev po zakonu, statutu in drugih internih aktih podjetja morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje: POD 1:

— visoka oziroma višja izobrazba lesno industrijske, strojne, ekonomske, pravne, organizacijske ali kemijske smeri in tri leta prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarstvu;

POD 2:

— visoka izobrazba ekonomske, komercialne ali lesno industrijske smeri in tri leta ustrezne prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v lesni industriji ali srednja izobrazba ekonomske, komercialne ali lesno-industrijske smeri in osem let enake prakse v lesni industriji;

POD 3:

— visoka izobrazba lesno-industrijske, strojne, kemične ali organizacijske smeri in tri leta prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarstvu ali višja izobrazba organizacijske smeri ali srednja izobrazba lesno-industrijske, strojne ali kemične smeri in osem let prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarstvu;

POD 4:

— visoka izobrazba lesnoindustrijske ali strojne smeri in tri leta prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v lesni industriji ali srednja izobrazba lesnoindustrijske ali strojne smeri in osem let prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v lesni industriji;

POD 5:

— visoka izobrazba ekonomske ali komercialne smeri in tri leta prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarskih organizacijah ali srednja izobrazba ekonomske ali komercialne smeri in osem let prakse na delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarskih organizacijah;

POD 6:

— visoka izobrazba pravne, kadrovske ali ekonomske smeri in tri leta ustrezne prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ali srednja izobrazba enake smeri in osem let ustrezne prakse na delih oziroma nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Kandidati bodo izbrani za štiri leta. Rok za sprejemanje prijav je 8 dni od dneva objave razpisa.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih zaposlitev naj kandidati pošljejo na naslov: MERCATOR KOPITARNA SEVNICA, Prvomajska 8, 68290 SEVNICA.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

**tehnunion
Ljubljana**

ŽELITE MORDA INFORMACIJO O POSODI AMC, ALI POSTATI NAŠ SODELAVEC ZA PRODAJO NA OBMOČJU DOLENJSKE? ZAVRITE TEL. ŠT. 27-410 ALI 45-093 PO 16. uri. ZAŽELEN JE LASTEN AVTOMOBIL, TELEFON, STAROST 25 DO 45 LET IN VESELJE DO DELA Z LJUDMI!

OBVESTILO

V začetku marca letošnjega leta je Uprava za družbene prihodke občine Novo mesto poslala občanom dve položnici za plačilo 1. in 2. akontacije davka od premoženja na posest stavb in prispevka za zaklonišča za leto 1990.

Skupščina Republike Slovenije je v tem času sprejela zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozastiti, ki je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 9/90 z dne 22. 3. 1990 in je začel veljati 30. marca 1990. S tem zakonom je črtana določba o plačevanju letnega prispevka za zaklonišča. Zato je izvršni svet skupščine občine Novo mesto predlagal, da se s 1. 4. 1990 ukine plačevanje prispevka za zaklonišča, ki je bil v naši občini uveden z odlokom o zakloniščih v občini Novo mesto v letu 1983 (Skupščinski Dolenjski list št. 23/83 in 1/85). Skupščina bo o predlogu izvršnega sveta razpravljala in odločala na seji dne 19. 4. 1990. Zaradi tega obveščamo občane — zavezanca za plačevanje prispevka za zaklonišča, da so dolžni plačati le 1. akontacijo za leto 1990.

Novo mesto, 6. aprila 1990

UPRAVA ZA DRUŽBENE PRIHODKE
NOVO MESTO
197/15

OPEKARNA NOVO MESTO

Zalog 21, 68000 Novo mesto

objavlja licitacijo naslednjih osnovnih sredstev:

- 1 kos nakladač RD 130, leto izdelave 1982, št. 769
- 1 kos buldožer TG 90, letnik 1975
- 1 kos fotokopirni stroj Olimpia Omega

Elektromotorji:

- 1 kos Rade Končar 20 kW, 1460 o/min
- 1 kos Šever 18 kW, 1460 o/min
- 2 kos Škoda 45 kW, 965 o/min
- 1 kos Sever 27 kW, 960 o/min
- 1 kos Sever 70 kW, 920 o/min.

Varščina v višini 10% od izklicne cene se plača pred licitacijo. Morebitni prometni davek plača kupec. Licitacija bo 19. 4. 1990 ob 10. uri v Opekarni Novo mesto. Ogled je možen dne 18. 4. 1990 od 10. do 13. ure.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA DELAVSKEGA SVETA DELOVNE SKUPNOSTI ZAVAROVALNE SKUPNOSTI TRIGLAV — DOLENJSKE OBMOČNE SKUPNOSTI NOVO MESTO

objavlja
prosta dela in naloge

— zavarovalnega zastopnika
za zastop Škocjan

Pogoji:

Za objavljena prosta dela in naloge se zahteva uspešno končana IV. stopnja zahtevnosti in 1 leto delovnih izkušenj. Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Za objavljena dela in naloge, je določeno 2-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe s kratkim lastnoročnim življenjepisom in dokazili o uspešno končani šoli pošljejo v roku 8 dni na naslov: Zavarovalna skupnost Triglav — Dolenjska območna skupnost Novo mesto, Cesta herojev 1, 68000 Novo mesto.

Ponudbe kandidatov, ki ne bodo priložili zahtevanih dokumentov, komisija ne bo obravnavala. Sklep o izbiri bo kandidatom vročen v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

KRKA, tovarna zdravil, p.o., Novo mesto KOMISIJA ZA CENITEV IN ODPRODAJO

razpisuje
javni licitaciji

a) za odprodajo:

kombija IMV 1900 BR, letnik 1983, izklicna cena: 18.000 din;
osebnega avta R 4 GTL, letnik 1984, izklicna cena: 10.000 din;
osebnega avta R 4, letnik 1981, izklicna cena: 5.000 din.
Interesenti morajo plačati varščino v višini 10% od izklicne cene. Davek plača kupec, prodaja po sistemu videno — kupljeno. Licitacija bo v Krki v Ločni v torek, dne 17. aprila, ob 12. uri.

b) za odprodajo rabljene hotelske opreme

Licitacija bo na Strugi v torek, dne 17. aprila, ob 14.30.
Informacije: Boris Rožič — tel. 22-441, int. 416.

200/15

Invalid, neodvisen od vseh

Kar nekaj časa je že minilo, odkar mi je črnomaljski socialni delavec Matija Širucelj namignil, naj se oglašim pri Francu Prebilihcu, človeku, ki je že od rojstva težak invalid, a živi popolnoma sam v hišici v Daljnih Njivah. Čeprav me je dolina Kolpe že od nekdaj privabljala in vedno znova presenečala s svojimi lepotami, pa me je misel na makadamsko cesto, ki se med stelniki in gozdovi vije od Vinice proti Sinjemu Vrhu in še naprej proti Daljnim Njivam, odvracala in odlašala sem z obiskom. Pa sem imela kar prav, kajti dan, ki sem si ga izbrala povsem slučajno, mi je odkril nove lepote obkolpske doline, ki jih dostej še nisem poznala.

Daljne Njive — ne vem, od kod so dobile ime, saj njih skoraj ni — čeprav mi Marija Vranec pozneje pove, da so bile včasih vse hiše v vasi polne otrok — kruha niso nikoli stradale. Torej so njive nekje morale biti. Najbrž na tistih kot streha strmih pobočjih, ki se spuščajo proti Kolpi, ki pa me sprva niso kaj prida zanimala. Šele pozneje, ko sem na koncu vasi eno od vaščank povprašala, kje bi našla Franca; in mi je pojasnila, da z obiskom najbrž ne bo nič, sem zaslutila, da se bom morala spopasti s ti-

stim strminami. Z avtom namreč ni moč priti do Prebilihca, svet vaških žensk, ki se je hitro zbral okrog mene, pa je odločil, da mi tudi peš ne smejo same pustiti. Lahko bi se zgubila! Za vodičko so določile Marijo Vrbanc, ki jo nogo še najbolje nesejo, čeprav sem kmalu spoznala, da ne bi mogla zgrešiti steze, saj je skoraj ves čas na obeh straneh ograjena z meter visoko kamnito ograjo. Toda Marija me je šele potem, ko mi je že lahko pokazala streho Prebilihčeve hiše, pustila samo.

Močan veter se je zaganjal v drevesa na eni strani steze ter nizke brinje na drugi strani. Še pred leti so po teh pobočjih najbrž rasli vinogradi, sedaj pa se ljudem ne splača kositi niti trave. Enega od vinogradov so zapustili lani, prav Vrbancovi pa imajo nedaleč od Francetove hiše še zadnjega, ki sem ga videla ob tej poti. Zato pa so Vrbancovi tudi eni redkih ljudi, ki se spustijo v Prebilihčovo dolino, polno miru, ki ga zmoti le enakomerno šumenje Kolpe. Reke ni moč videti, ampak jo le slušiš, kako si utira pot med slovenskim in hrvaškim bregom.

V tej — vsaj za prišleka — idiliki živi Franc sam že več kot 20 let, odkar so mu umrli starši. Poštar ne prihaja k njemu, pošto pusti kar zgoraj v vasi. Delovni in pošteni ljudje ga nimajo časa obiskovati — kot sam pravi — barab pa

ne potrebuje. Zato pa, zlasti jeseni, ne manjka živali. »Vsako jesen si delimo sadje. Kar meni ne uspe pobrat podnevi, medvedu odnesejo ponoči. Tudi srne in divji prašiči so moji stalni gostje. Če me je kaj strah divjadi? Kje pa, saj me varujejo številni lovci!« se zasmeji Franc, ki

ga samota ni naredila otopelega, ampak se pošali, kjer se le more. Nasmeh mu zamre le, ko se spomni, da je gotovo zadnji prebivalec z lesom in kamnom grajene hiše, ki jo je naredil njegov stari oče. »Naslednikov nimam pa tudi, kdo bi danes sploh hotel živeti tako samotno, brez elektrike in vseh drugih »privilegijev«, ki jih je prinesla civilizacija!« omeni Franc, ki si je skoraj vse civilizacijske dobrine, ki jih ima, ustvaril sam. Človek bi pomislil, da mu invalidne roke slabo služijo, dokler mu ne pokaže tranzistor-skega sprejemnika, ki ga je zložil sam. V svoji zbirki ima tudi nekaj daljnogledov iz lastne »delavnice«, vaščanke pa ga pohvalijo, da spretno popravlja tudi ure.

»Ko sem končal osnovno šolo v Zavodu za invalidno mladino v Kamniku, sem se pač moral sprizniti, da bom živel tukaj, ob Kolpi, in temu sem prilagodil tudi svoj način življenja. Kam pa naj grem s svojo invalidsko pokojnino, ko pa si še v trgovino z oblačili ne upam stopiti? Če bi se dalo kje dobiti stroj za tiskanje denarja, bi si najbrž kupil hišo v mestu,« se pošali Prebilih, zavedajoč se, da bo njegova najpogostejša pot še naprej le v vas, kjer bo poklepetal o politiki, vzlet pri Vrbancovih iz hladilne skrinje, v kateri je »podnajemnik«, kos mesa, in se vrnil v svoje prijetno domovanje. Vezi s svetom pa kljub temu ne bo pretrgal. Za to bo še naprej skrbel njegov tranzistor-ski sprejemnik. In ko beseda nanese na sedanje dogodke v domovini, Franca ne zapustita vedrina in optimizem. »Morda je pa ne bi prav jaz najslabše odnesel, če bi Milošević prišel v Slovenijo,« se namuzne, vedoč, da bi ga v njegovem raju prav težko našli.

M. BEZEK-JAKŠE

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila najina draga mama, sestra, teta, babica in prababica

MARIJA ZALETEL- GRABLOVČEVA

rojena Lavrič
iz Rumanje vasi

Od nje smo se poslovili 3. aprila v Vavti vasi. Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za vsestransko pomoč, še posebej za poslovilne besede Marici Drobnič in Štefanu Jakliču, ZB NOV Straža, pevcem iz Žužemberka, darovalcem cvetja in vsem, ki ste pokojno spremili na njeni zadnji poti. Še enkrat hvala za pisno in ustno izraženo sočustvovanje.

S hvaležnostjo hčerki Darinka in Silva
Rumanja vas, Novo mesto

ZAHVALA

Ob smrti naše drage tete

AMALIJE VODNIK

rojene Šulc

iz Prečne

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, predvsem Dularjevi Mariji in Jožici Šulc, Bobnarjevim, domačim pevcem in ostalim vaščanom. Zahvala tudi gospodu župniku za ganljive besede in opravljen obred.

Vsi njeni

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

za občine
CRNOMELJ,
METLIKA, NOVO
MESTO, RIBNICA
IN TREBNJE

V 3. številki Skupščinskega Dolenjskega lista, ki je izšla z datumom 1. marec 1990, so objavljeni dokumenti:

OBČINA NOVO MESTO

- Sklep o spremembi sklepa o imenovanju občinske volilne komisije za mandatno obdobje 1990—1994
- Odredba o spremembah in dopolnitvah odredbe o določitvi najvišjih cen
- Sklep o prenehanju javne poti
- Odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o organizaciji upravnih organov občine Novo mesto
- Odlok o zaključnem računu proračuna občine Novo mesto za leto 1989
- Sklep o spremembi sklepa o javni razgrnitvi grafičnih prikazov prostorskih sestavin osnutka sprememb in dopolnitev družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000
- Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 2000

OBČINA TREBNJE

- Sklep o razpisu referenduma za uvedbo samopriskvaka za območje krajevne skupnosti Trebelno

MEDOBČINSKE OBJAVE

- Odredba o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih ter drugih preiskavah v letu 1990 na območju občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje

NE
ZAMUDITE!
29. SEJEM
GOZDARSTVA
IN KMETIJSTVA
KRANJ
13. — 19. 4. 90

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 28. marca do 4. aprila so v naši porodnišnici rodile: Elizabeta Trempus iz Ogulina — Martina, Bernarda Pappež z Rateža — Pio, Luca Aščič iz Kočevskih Poljan — Denisa, Vanda Švajger iz Semiča — Jožeta, Marjeta Ivičič iz Črnomlja — Vito, Marija Starešinič s Preloke — Ano, Metoda Bukovec s Potoka — Jasmno, Alojzija Kaplenik z Vrha pri Pahi — Mihaela, Franciška Strle iz Ostrca — Miriam, Ana Jenič iz Rakovnika pri Birčni vasi — Mateja, Anica Bogolin iz Spodnjih Dol — Simona, Anica Mirtič iz Vrbovca — Janjo, Marija Strah iz Sen-trupetra — Nejo, Tatjana Zupančič s Sel pri Semberku — Roka, Ivanka Oberstar iz Kašče — dečka, Marica Hočevar iz Mačkova — dekllico, Irena Avsec z Niale Cikave — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Tatjana Vrščaj — Žunič iz Šegove 28 — Martina, Mojca Grandžič iz Koštialove ulice 18 — Mar-ka, Nada Medle, Slavka Gruma 25 — Maja, Mirjana Stopar iz Šegove ulice 26 — dečka, Anica Ribič z Mestnih njiv 1 — Jurija in Sonja Katheran, Slavka Gruma 6 — dekllico. Čestitamo!

tedenski koledar

Četrtek, 12. aprila — Lazar Petek, 13. aprila — Ida Sobota, 14. aprila — Valerij Nedelja, 15. aprila — velika noč Ponedeljek, 16. aprila — Bernarda Torek, 17. aprila — Rudi Sreda, 18. aprila — Konrad

LUNINE MENE
18. aprila ob 9.03 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 13. in 14. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Saigon. 15. (ob 18. in 20. uri) in 16. 4. (ob 20. uri) ameriški avanturistični film Batman. 17. in 18. 4. (ob 20. uri) ameriški srhljivi film D.O.A.
CRNOMELJ: 12. 4. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Policaj v nam. 13. 4. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Noči v Harlemu. 15. 4. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Rambo III. 15. 4. (ob 20. uri) ameriški ljubzenski film Deset noči in pol. 17. 4. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Dovoljenje za ubijanje.

službo dobi

NAJBOLJŠA SKUPINA akviziterjev sprejme medse še nekaj potnikov. Tel. 26-330. (1132-SD-15)
PRIDNO IN RESNO deklet dobi delo za šankom. Naslov v upravi lista. (P15-38MO)
TAKOJ ZAPOSIM KV ali priučnega zidarja s šoferiskim izpitom. Telefon 65-438, od 19. do 21. ure. (1214-SD-15)
KUHARJA ali **KUHARICO** zaposlim za delo v tujini. Tel. 22-841. (P15-57MO)
SLUŽBO DOBIJO: dve KV kuharici in tri natakarice. OD 5.000,00 din, hrana in stanovanje v hiši. Tel. (061) 862-006, hotel v Ribnici. (P15-48MO)

stanovanja

MLAD ZAKONŠKI PAR brez otrok išče stanovanje ali vzame v najem tudi prazno hišo (okolica Krško-Brežice). Milan Rezelj, Nuklearna, Krško, tel. (0608) 32-621 in 415. (P15-41MO)
DVOSOBNO komfortno stanovanje, 55 m², družbeno, v Ljubljani-Siška, zamjenjaj za trisobno v Novem mestu ali po dogovoru. Tel. (0608) 23-737. (1205-T-15)
DVOSOBNO STANOVANJE v naselju Irča vas — Brod, 56 m², novo, ugodno prodam. Tel. 22-892. (ček-ST-15)
PRAZNO SOBO ali garsonj v Novem mestu iščem. Naslov v upravi lista. (1230-ST-15)
MANJŠE STANOVANJE nujno potrebuje mlad par. Tel. 23-534. (P15-79MO)

motorna vozila

JUGO 45, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. (061) 803-630, vsak dan od 8. do 12. ure, od 17. pa do 19. ure. (P15-66MO)
TOVORNO AVTO IMV 2200 D, v odličnem stanju, letnik 1978, prodam. Tel. 27-142. (P15-71MO)
WARTBURG karavan, star 4 leta, ugodno prodam. Tel. (0608) 32-969. (P15-77MO)
GOLF diesel, letnik 1985, prodam ali menjam za drugo vozilo. Damjan Tomc, Ragoška 12, Novo mesto. (P15-76MO)
LADO 1300 karavan, letnik 1983, registrirano za eno leto, prodam. Tel. (068) 47-749. (P15-75MO)
R 5, star eno leto, prodam. Tel. (0608) 69-601. (P15-78MO)
JUGO KORAL 55, letnik marec 1989, registriran do marca 1991, prevoženih 10.000 km, prodam za 8.500 DEM. Tel. 25-365. (P15-80MO)
Z 126 P, letnik 1977, prodam. Marjan Zorc, Naselje heroja Maroka 16, Sevnica. (P15-81MO)

KRŠKO: 12. 4. (ob 20. uri) ameriška srhljivka Princ teme. 13. 4. (ob 22. uri) ameriški erotični film Super desetka. 15. 4. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Pod streli. 17. 4. (ob 20. uri) ameriški film Cocktail. 18. 4. (ob 18. uri) ameriška komedija Moja mačeha z drugega planeta.
KRMELJ: 14. 4. hongkonški akcijski film Akcija terorizem.
NOVO MESTO — DOM JLA: Od 13. do 15. 4. (ob 17. in 19. uri) italijanski film Okas strahu. 16. 4. (ob 17. in 19. uri) 17. in 18. 4. (ob 17. uri) ameriški film Lak za lase. 17. in 18. 4. (ob 19. uri) ameriški film Dekleta iz taksija.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: 12. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Kickboxer. Od 13. do 15. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriška fantastična komedija Joj, draga, otroke sem pomanjšal. Od 13. do 15. 4. (ob 22. uri) ameriški film Erotična igra. 16. 4. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijsko-kriminalni film Nedotakljivi.
SEVNICA: 12. in 13. 4. hongkonški film Akcija terorizma. 14. in 15. 4. ameriška komedija Policijska akademija 5. 16 in 17. 4. ameriški erotični film Popolnanske strasti.

R 4 GTL, star eno leto, registriran do aprila 1991, prodam. Tel. 22-511 int. 519, dopolnje. (P15-84MO)
126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 49-598. (1234-MV-15)
GOLF JX (bencin), oktober 1987, 23.000 km, ter VW, junij 1971, obnovljen, prodam. Abazovič, Drska 20, Novo mesto. (1233-MV-15)
R 4 GTL, november 1986, pralni stroj Gorenje, nov, prodam 30% ceneje. Prod. tudi nova hrastova vhodna vrata (200 x 100), motorno kolo Tomos, 5 brzic, pomivalno korito z omarico in 40 m² stropora (2 cm) in nove prednje notranje blatniške koše za 4. 4. 1987, 60-274, popolne. (1232-MV-15)
Z 101, letnik 1986, in R 18, letnik 1984, prva registracija februar 1985, prodam. Tel. (068) 25-833. (P15-65MO)
R 5, letnik 1975, odlično ohranjen, ugodno prodam. Tel. 44-313. (P15-36MO)
TOMOS AVTOMATIK 3 ML, bele barve, star 3 leta, in čelado prodam za 5.000,00 din. Tel. 24-070. (P15-90MO)
Prodam TOMOS AVTOMATIK nov (20% ceneje). Pokličite na tel. 43-718. (P15-91)
LADO 1200 S, staro 3 leta, prodam za 7500 DEM ali menjam. Tel. 86-261. (1183-MV-15)
BMW 316 i, star 5 mesecev, rdeč, 4 vrata, prodam. Tel. (0608) 33-038 Matjaž, od 8. do 12. ure. (P15-11MO)
APN 6, star dve leti, malo vožen, prodam. Tel. (0608) 70-098. (P15-13MO)
Z 126 P, letnik 1981, registrirano do 27. 9. 1990, prodam. Marjan Udovič, Mihovo 3, Sentjernej. (1154-MV-15)
VW 1600 variant, december 1971, vozen, neregistriran, prodam za 7.000,00 din. Šopek, Kettejeva 6, Brežice. (1171-MV-15)
126 P, julij 1986, prodam za 26.000,00 din. Tel. 85-484. (1167-MV-15)
MOTOKROS za rekreacijo prodam za 3.000,00 din. Tel. 49-111. (1174-MV-15)
ZASTAVO 750, letnik 1979, dobro ohranjen, prodam. Petruna, Pod Srobotnikom 48, Straža, tel. 84-762. (1193-MV-15)
VISO 11 RE, letnik 1987, prodam ali menjam. Tel. 65-753. (ček-MV-15)
ZASTAVO 750 LE, letnik 1982, motor pony ekspres in avtomatik A3MS, letnik 1987, prodam. Muhič, Mali Podluben 2, Novo mesto. (1191-MV-15)
Z 750, letnik 1980, prevoženih 83.000 km, registrirano do 17. aprila 1991, prodam za 1700 DEM. Avguštin, Bušinja vas 2, Suhor pri Metliki. (1188-MV-15)
Z 750, letnik 1984, prodam. Jože Švalj, Dol. Brezovica 5, Sentjernej. (1190-V-15)
125 P, letnik 1980, dobro ohranjen, prodam. Jožica Teppey, Brežice, Nad Vr-

bino 9, tel. (0608) 61-077. (P15-31MO)
GOLF DIESEL, december 1988, 15.000 km, prodam. Tel. (068) 85-118. (P15-14MO)
Z 850, oktober 1984, prodam. Vida Zorko, Vel. Mraševo 9, Podbočje. (P15-17MO)
126 P, letnik 1985, prodam. Tel. 26-274. (P15-18MO)
R 4 GTL, letnik 1985, prevoženih 57.000 km, registriran celo leto, prodam. Tel. 44-878. (P15-19MO)
KOMBI IMV 1600, letnik 1974, prodam. Tel. (0608) 43-143. (P15-23MO)
OPEL REKORD 1500, letnik 1976, registriran do januarja 1991, prodam. Tel. (0601) 84-216. (P15-26MO)
TOMOS ATX 50 C, star 5 mesecev, prodam ali menjam za BT 50. Franci Repš, Šentjanž 76, 68297 Šentjanž. (P15-29MO)
R 12, letnik 1974, registriran, prodam. Tel. (068) 40-125. (1186-MV-15)
GOLF diesel — S paket, letnik 1985, 126 P, letnik 1984, oba nanovo registrirana, 20 m drv, 2 m³ hrastovih plohov, prodam. Jože Hočevar, Sadijnja vas 30 A, Dvor. (1210-MV-15)
R 5 kampus, star 4 mesece, prodam. Klobčar, Kotarjeva 1, Sentjernej. (P15-55MO)
GOLF diesel, letnik 1988, prodam. Povše, Potov Vrh 4 a. (1212-MV-15)
MOTORNO KOLO MZ 250, letnik 1988, prodam. Tel. (068) 22-990. (1229-MV-15)
Z 101 poly, letnik 1985, prodam. Tel. 50-123. (P15-56MO)
125 P, letnik 1984, prodam. Registriran do 25. 1. 1991, prodam za 25.000 din. Tel. (068) 21-717. (P15-59MO)
R 5 five, 3 vrata, star 27 mesecev, 23.000 km, prodam. Tel. 25-155. (1226-MV-15)
GOLF, letnik 1985, registriran do konca leta, prodam. Tel. 73-053. (1227-MV-15)
Z 750, letnik 1981, dobro ohranjen, ugodno prodam. Martič, Drska 44, gostilna Jakše, Novo mesto. (1228-MV-15)
MZ 250 prodam po delih. Šimc, Črnošnjevc 6 pri Stopičah. (1213-MV-15)
PRODAM vse dele za R 4 TL, Z 750 in AP 6S. Jože Trščinar, Jurna vas 30, Novo mesto. (1224-MV-15)
R 4 TLS, letnik 1979, prodam za 11.000 din ter BT 50, kot nov, prodam za 10.000 din. Jože Podlogar, Boštanj 1. (P15-62MO)
GOLF JXD, maj 1987, prodam. Tel. (068) 25-047. (1217-MV-15)
APN 6, nov, nerabljen, prodam za 30% ceneje. Milan Stojakovič, Čatež, Rimska 21, Brežice. (P15-39MO)
PEUGEOT 104, letnik 1978, registriran do aprila 1991, garaziran, prevoženih 65.000 km, prodam. Praznik, Vel. Lipovec 26, Dvor. (1220-MV-15)
SUBARU JUSTY 10 GL, letnik 1987, bele barve, garaziran, prevoženih 43.000 km, prodam za 91.000,00 din. Tel. (0608) 31-178. (P15-37MO)
OPEL KADETT 1,3 S, letnik 1983, registriran do 4. 3. 1991, prodam ali menjam za cenejši. Tel. 58-120. (P15-33MO)
Z 101, letnik 1984, 45.000 km, rumen, prodam. Tel. 21-602. (1204-MV-15)
ZASTAVO 101, letnik 1985, dobro ohranjena, registracija velja eno leto, prodam. Tel. 42-041. (1208-MV-15)
PRODAM MOTORNO KOLO, ETZ 250, letnik 1988. Petan Ivan, Gornje Mraševo 7, Novo mesto. (1207-MV-15)
OPEL KADETT, starejši letnik, trosilec hlevskega gnoja, rotacijsko koso 165, grablje sonce in diatonično harmoniko prodam. Jože Klančar, Rodine 15, Trebnje. (1209-MV-15)
JAWO 350, letnik 1986, prodam. Tel. 47-488. (P15-45MO)
VW derbi LS, registriran za celo leto, prodam za 5.500 DEM dinarske protivrednosti. Bučka 31, Škočjan. (P15-46MO)
Z 101, prva registracija november 1984, prodam. Jože Udovič, Vrhovčeva 11, Novo mesto. (P15-47MO)
Z 750, letnik 1978, obnovljen za 750 DM. Obrh 2, Dol. Toplice. (P15-MV-47MO)
FIČKA 850, starejša 5 let, registriran do februarja 1991, prodam. Tel. (0608) 31-015, popolne. (P15-49MO)
KAMION TAM 125 T 10 kiper, pogon na vsa kolesa, vozen, neregistriran, letnik 1979, prodam. Tel. (061) 451-307, zvečer. (P15-50MO)
SPACKA, neregistrirana, v voznom stanju, prodam. Tanja Gasperšič, Daljni Vrh 21, Novo mesto. (ček-MV-15)
126 P, letnik 1980, registriran do aprila 1991, prodam. Raka 84 (Vinji Vrh). (P15-53MO)
STAREJŠI BMW, Z 750, letnik 1977, 5 m³ špirovcev in smrekove hlode prodam. Jože Šteingel, Sadijnja vas 16, Dvor. (1210-MV-15)

ŽREBICO prodam. Alojz Avguštinčič, Lokve 1, Dobrič. (1164-PR-15)
KUHINJSKE ELEMENTE v dolžini 3,10 m, skoraj nove, ugodno prodam za 16000 din. Telefon (061) 557-603. (1160-PR-15)
SENO in trosilec za umetni gnoj prodam. Slavko Gregorčič, Gor. Kronovo 5, Otočec. (1162-PR-15)
2000 kg dobrega sena ugodno prodam. Zabiya vas 6, Novo mesto. (1202-PR-15)
PEVSKO OZVOČENJE Montarbo 2 x 250 W, Roland 8000 CR ritem mašino, črno-beli in barvni TV, starejši letnik, in električni sušilnik za perilo, nov, prodam. Tel. 27-134. (P15-20MO)
PREŠO za grozdje (120 l) prodam. Tel. (0608) 32-315 po 20. uri. (P15-22MO)
ENOIGELNI industrijski in dvoigelnji gospodinjiski overlog prodam. Dragica Vrančar, Kržiševa vas 4, Metlika, tel. (068) 58-170 int. 150, dopolnje. (P15-25MO)
VIDEOREKORDER VHS vrhunske kvalitete, nov, prodam za 5.500,00 din. Tel. (063) 858-907. (P15-27MO)
OPEKO Stresnik, novo, rdeče barve, 1700 komadov, s temenski in zaključnimi opekami, prodam 10% ceneje. Ciril Pucelj, Mirana Jarca 27, Novo mesto, tel. 21-172. (1198-PR-15)
VINO CVIČEK prodam. Tel. (0608) 69-126 popolne ali zvečer. (P15-28MO)
NOVO električno italijansko škroplilnico za vinograd Hobby in 80 m cevi prodam. Tel. 56-209. (1185-PR-15)
LEPE LOVSKE TROFEJE: glavo dvoje svinj, glave srne, srnjaka, ptice in dve sliki, prodam. Senica, Drožanjska 11, Sevnica. (1184-PR-15)
VIDEO POKER ugodno prodam. Tel. (043) 45-030 ali (043) 23-515 po 15. uri. (1175-PR-15)
ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK (4 ogrevalne plošče), malo rabljen, ugodno prodam. Informacije: Kragelj, tel. (0608) 31-381. (P15-83MO)
NOV KOMBINIRAN OTROŠKI VOZILČEK z dodatkom, avto sedež, stolček za hranjenje in športni vozček prodam za 2.600,00 din. Tel. (068) 26-331. (P15-87MO)
MLADO KRAVO, 200 l črna vina, 60 l belega vina prodam. Tel. 52-903. (P15-88MO)
CIRKULAR, nov, prodam. Rado Sintič, Globočice, 68311 Kostonjeva. (1231-PR-15)
NOV VZIDLJIV ŠTEDILNIK na drva, elektro in plin prodam. Angela Kastelic, Zagradec 28, 61290 Grosuplje, tel. (061) 772-376. (P15-64MO)
DVE KRAVI prodam. Tel. 85-462. (1221-PR-15)
RACUNALNIK PC-XT, deklariran, prodam. Tel. (068) 22-665, dopolnje. (1216-PR-15)
MLADIČKE nemške ovčarke pocieni prodam po 800 din. Marjan Seidl, Podgora 1, Straža. (1240-PR-15)
AVTOMOBILSKO PRIKOLICO prodam. Tel. 40-001. (P15-44MO)
ČEBELE na AŽ sajtu ter kombiniran skobelni stroj širine 420 mm in frezar prodam. Tel. 73-631. (1206-PR-15)
ORGLE Yamaha PS 55, poly 800 in Elka solist, kitaro Martinez, pevsko ozvočenje in šivalni stroj prodam. Tel. 85-995. (P15-42MO)
KOZOLEC dvojni, 6 oken, prodam. Tel. (061) 866-087, 862-148. (P15-43MO)
ZARADI SELITVE prodam regal Eva (tovarna pohištva Brežice), mizico in 4 usnjene fotelje Delfin. Informacije od 9. do 14. ure ob delavnikih na tel. 28-009. (1230-PR-15)
RACUNALNIK spectrum 48 K prodam. Tel. (068) 24-521. (P15-51MO)
AVTORADIO audioline in zvočnike Pioneer ter rabljen pralni stroj Obodin prodam. Tel. 42-042. (P15-54MO)
PRODAM 4 tone sena in olave. Troha, Brezovica, 68220 Šmarješke Toplice. (1211-PR-15)
PRALNI STROJ Gorenje PS 1010, nerabljen, prodam 15% ceneje. Tel. (061) 771-262. (P15-58MO)
KRAVO SIMENTALKO ali sijko, bregi, mladi, prodam. Ledeča vas 15, Sentjernej. (P15-60MO)
PLINSKI ŠTEDILNIK, tomos avtomatik in kosilnico Batuje prodam. Tel. 25-916. (P15-89MO)
PRALNI STROJ Gorenje, malo rabljen, ugodno prodam. Tel. 25-588. (P15-67MO)
KOTNO SEDEŽNO GARNITURO, novo, brez ležišča, prodam za 11.000 din. Tel. 24-990. (P15-68MO)
TOVORNO PRIKOLICO za osebni

avto, novo, prodam. Tel. 41-169. (P15-70MO)
OSTREŠJE za večji vikend ali hišo prodam. Tel. 24-271 int. 19, dopolnje. (P15-73MO)
HRASTOVE PLOHE, debeline 5 cm, prodam. Tel. 24-170, po 20. uri. (P15-74MO)
KLAVIRSKO HARMONIKO 60 basov, češke proizvodnje, odlično ohranjeno, ugodno prodam. Informacije: Kragelj, telefon (0608) 31-381. (P15-83MO)
kupim
KUPIM mizo za namizni tenis, zemljo za vrti iz okolice Sentjerneja. Tel. 42-620 od 12. do 17. ure. (1110-KU-14)
posest
NJIVO v Jedinšiči oddam v najem. Tel. 22-467. (P15-69MO)
STAREJŠO HIŠO (8 x 8) s 700 m² zemlje na Senovem pri Brestanici prodam. Kličite na tel. (061) 371-984. (P15-86MO)
STARO STANOVANJSKO HIŠO z začetno novogradnjo na komunalno opremljeni parceli (7 a) v Gorenjem Vrhpolju ugodno prodam. Kotar, C. oktobrskih žrtev 61, Sentjernej, tel. 41-022. (1215-PO-15)
PRODAM star vinograd in zidanico v Telčah pri Škočjanu, vse v izmeri 33 arov, in staro hišo. Voda in elektrika v hiši, hiša je v Gorenjih Dolah pri Škočjanu. Vse skupaj prodam po zelo ugodni ceni. Informacije dobite na Dol. Kamencah 23, Novo mesto. (1201-PO-15)
VRSTNO HIŠO v Straži, zgrajeno do III. gradbene faze, prodam. Informacije na tel. (068) 84-660, popolne. (ček-PO-15)
GRADBENO PARCELO v Sevnici (1600 m²), z lokacijsko dokumentacijo, prodam. Cena je 80,00 din m². Romana Krajnc Hlastan, Planinska c. 64, Sevnica. (P15-52MO)
HIŠO z gospodarskim poslopljem, velik vrt, v bližini Sevnice, prodam. Tel. (0608) 82-329. (P15-61MO)
HIŠO v Metliki z dvoriščno stavbo, vrtom, njivo (1500 m²) ugodno prodam. Tel. (047) 71-849 od 19. do 22. ure. (P14-42MO)
STARO HIŠO z gospodarskim poslopljem v Črešnjah pri Otočcu prodam. Telefon 85-937. (1196-PO-15)
DVOSTANOVANJSKO HIŠO z 800 m² vrta ob reki Krki v centru Novega mesta prodam. Tel. (068) 24-862. (1195-PO-15)
HIŠO z vrtom in telefonom v Novem mestu ter ločeno parcelo v izmeri 350 m² prodam. Ponudbe na telefon (064) 80-727. (1190-PO-15)
DVOSTANOVANJSKO NOVEJŠO HIŠO v Prečni pri Novem mestu prodam. Hiša ima delavniške prostore, sadni in zelenjavni vrt ter telefon. Naslov v upravi lista. (1192-PO-15)
VINOGRAD z zidanico na Vinjem Vrh ugodno prodam. Sever, Tomažja vas 18, Škočjan. (ček-PO-15)
PARCELO 23 arov 70 m², primerno za vinograd, nad Semečim, prodam. Tel. (068) 22-782. (P15-34MO)
ZAZIDLJIVO PARCELO v Novem mestu — Brod (780 m²) prodam. Tel. (061) 349-682. (P15-35MO)
ZIDANICO, primerno za bivanje, ter vinograd v Gor. Karteljevem prodam. Tel. 21-789. (P15-40MO)
V SENTJERNEJU prodam novo montažno hišo s sadovnjakom. Cena po dogovoru. Tel. (061) 313-286. (P15-21MO)
PRODAM dvostanovanjsko hišo z ohlajeno. Eno stanovanje nedokončano. Relacija Krško — Brežice. Anton Abram, Sp. Stari grad 9, Krško. (P15-24MO)
VEČJO SONČNO PARCELO pri Mokronogu prodam. Naslov v oglasnem oddelku. (P15-30MO)
MANJŠE POSESTVO pri Sevnici (Slovenija) prodam. Tel. (041) 155-205. (1182-PO-15)
ZDOMCI POZOR! Zelo ugodno prodam starejšo hišo z gospodarskim poslopljem z nekaj zemlje. Voda, elektrika je v hiši, lokacija je primerna za obrt. Resni interesi imajo možnost ogleda 14. in 15. aprila od 15. do 17. ure v Zburah 42, pošta Šmarješke Toplice. (1180-PO-15)
HIŠO v centru Metlike prodam. Ogled od 14. do 22. aprila 1990 v Ganglovi ulici 3. Informacije po telefonu (068) 60-076. (1177-PO-15)
VIKEND BRUNARICA — lesen vinski hram 6 x 17 m, lahko tudi kot nadomestna lokacija, sadovnjak, gozj, vinograd, skupaj cca 2 ha, v bližini Čateških Toplic, med vinogradi, ob asfaltirani vin-

ski cesti v Sromljah, prodam. Vukovič — Pečnikar, 61000 Ljubljana, Dolenjska cesta 74, tel. (061) 215-783, zvečer. (ček-PO-15)
STANOVANJSKO HIŠO v Krškem z lepim vrtom in možnostjo obrti prodam. Informacije po telefonu (0608) 31-552. (P15-7MO)
VINOGRAD s hišico v Velikem Trnu — Raka, lepa sončna lega, 0,5 ha, voda, elektrika, ugodno prodam zaradi bolezni. Cena 26800 DEM. Tel. (063) 821-075, zvečer. (1236-PO-15)
VIKEND-ZIDANICO, komfortno, izredna lega, vinograd, sadovnjak, 8 km od Črnomlja, prodamo. Tel. (061) 225-874. (1172-PO-15)
PRODAM že zakoličeno 650 m² veliko gradbeno parcelo z urejeno dokumentacijo. Šifra: »BREŽICE«. (P15-16MO)
VIKEND-ZIDANICO z vinogradom in vso opremo v Semeški gori, prodam. Voda, elektrika. Tel. (061) 487-057. (1113-PO-15)
kmetijski stroji
TRAKTOR TV 521 s priključki prodam. Tone Kapš, Uršna sela 93. (1200-KS-15)
URSUS C-335 ugodno prodam. Franc Hočevar, Mačkovec 2, Škočjan. (1194-S-15)
ROVKOPAČ VOLVO 616 in traktor torpedo 75 (dvojni pogon) prodam. Franc Lončar, Horjul 17 b, 61354 Horjul, tel. (061) 749-055, popolne. (P15-16MO)
MOTOKULTIVATOR Gorenje Marjan Purebar, Vel. Bučna vas 47, Novo mesto, tel. 24-605, dopolnje. (P15-15MO)
TRAKTOR ferguson, starejši letnik, generalno obnovljen, kosilnico BCS diesel in telico, staro leto in pol, prodam. Tel. 23-311 int. 152, v četrtek in petek do 14. ure. (P15-72MO)
TRAKTOR TV 731, letnik 1983, s frezo prodam. Branka Kordič, Jerebova 9, Metlika, tel. (068) 58-201, od 7. do 14. ure. (P15-63MO)
TRAKTOR IMT 539, nov, prodam. Franc Pekolj, Račje selo 3, Trebnje. (1207-KS-15)
VRTNO KOSILNICO, 4-taktno, in vlečno kljuko za jugo 45, 55 prodam. Tel. 42-572. (ček-KS-15)
FREZO LOMBARDINI 14 D, s priključno na zadnji pogon, prodam. Jelše pri Otočcu 11. (1203-KS-15)
MOTOKULTIVATOR Goldoni — Labin, 8,5 KM, nov, s frezo, prodam 20% ceneje. Garancija! Tel. 20-406. (1221-KS-15)
KOSILNICO za traktor 135 in nakladalko 19 prodam. Telefon 42-620, od 12. do 17. ure. (1110-KS-14)
TRAKTOR Universal 445/DT 1979 (3000 ur) prodam. Franc Cesar, Goriška vas 3, Mirna peč. (ček-KS-15)
TRAKTOR TV 818 in FREZO s kardanom, novo, prodam za 62.000,00 din. Tel. (068) 49-202, od 17. ure dalje. (P15-4MO)
TRAKTOR Tomo Vinkovič 523 in obrabljali za kosilnico Bucher, vse v dobrem stanju, prodam. Roman Kunej, Gorjane 36, 68282 Koprivnica. (P15-5MO)
KOSILNICO BCS 602, rabljeno 10 delovnih ur, prodam. Tel. (0608) 61-564, v četrtek in petek po 20. uri. (P15-10MO)
TRAKTOR ZETOR 5011, letnik 1983, 2000 delovnih ur, prodam. Tel. (068) 47-164. (P15-12MO)
TRAKTOR TV 523, star 5 let in pol, prodam ali menjam za osebni avto. Tel. 26-747. (1159-KS-15)
MOTOKULTIVATOR Super Special 14 KM diesel s kardansko prikolicjo, frezo, plug, okopalnik in železna kolesa prodam. Vili Žibert, Škočjan 63, Škočjan, tel. 76-462. (1153-KS-15)
razno
PROSTOR oddam v najem. Tel. 25-155. (1226-RA-15)
INSTRUIRAM slovenski jezik za osnovne in srednje šole, poučujem in prevajam ruski jezik. Tel. (068) 21-646, popolne. (1168-RA-15)
PRODAM opremo za vzrejo kuncev ter diatonično harmoniko »Melodija« Škočjan 70, tel. 76-186. (1199-RA-15)
preklICI
OPOZARJAM vse, ki bi sklepali kakršnokoli kupčije ali pogodbe ali sicer izkoriščali JOŽETA KLOBČARJA, Podgrad 7, Stopiče, da so taki dogovori

SPOŠTOVANI NAROČNIKI DL!

Hvaljivo se, da so že dotokli inflacijo. Četudi to ni povsem res (pri poslovanju s časopisom občutimo podražitev papirja, grafičnih storitev in še česa), sta prodajna cena in naročnina za Dolenjski list tudi v 2. trimesečju ostali nespremen

javni brez vodnosti IVANA KLOBARJA, Belokranjska cesta 27, Novo mesto, (1144-PK-14)
OPOZARJAM vse, ki bi sklepali kakšne koli kupčije z IVANOM SLAKOM, najprej, Gorenja vas 1, Dobrič, da bi to bilo neveljavno, ker sem solastnica preložen in nepremičnin. V nasprotnem primeru ga bom sodno preganjala. ANJA SLAK, Podlisc 6, Dobrič. (1219-K-15)

PIŠČANCI, beli, stari tri tedne, bodo v prodaji 20. aprila, rjave jarkice, stare 6 tednov, pa bodo 30. aprila. Jože Jeršin, Rače selo, Trebnje, tel. 44-389. (P13-91MO)

LEON KUŠLJAN
 Trubarjeva 25
 Sentjerne, tel. (068) 42-063
 IZDELOVANJE CEMENTNIH ZIDAKOV

Na zalogi imam cementne zidake dimenzije:
 15 x 20 x 40 po 6,00 din
 20 x 20 x 40 po 8,00 din
 25 x 20 x 40 po 9,00 din
 30 x 20 x 40 po 11,00 din

V ceni je vračunan 10-odst. popust pri gotovinskem plačilu. Priporočam se za nakup. (1165-OB-15)

POZOR! S šestnajstletnimi izkušnjami pri servisu Gorenje sedaj samostojno popravljam zamrzovalnike vseh vrst, štedilnike in pralne stroje Gorenje. Skrinjam Gorenje menjam izolacijo (dno). Vsa dela opravljam na domu, pri stranki. Se priročam! Jože GOLOB, Segova 73, 68000 Novo mesto, tel. (068) 25-764. (1197-OB-15)

ZDENKO HUZZAN

LJUBLJANA — V Galeriji ZDSLJ je od 28. marca do 17. aprila na ogled razstava likovnih del akademskega slikarja Zdenka Huzjana. Huzjan je razmeroma dobro znan tudi na Dolenjskem, kjer se je med drugim udeležil nekaj likovnih kolonij.

• *Prisegamo na vsesplošno konkurenco, pozabljamo pa na partnerstvo med ljudmi. (Marenk)*

• *Preteklost ni en sam pekel in prihodnost ne bodo le nebesa. (Žakelj)*

• *Komunizem ne sme biti na oblasti, ker oblast uničuje njegovo najgloblje bistvo. (Fras)*

• *Cvetnonedeljske volitve so logični rezultat dolgega, a dokončnega slovesa od iluzije, da je mogoče narediti hitro, kar gre samo počasi.*

V SPOMIN

Ta teden minevata dve žalostni leti, odkar nas je zapustil dragi

SLAVKO ZAGORC

Gor. Dole 18

Žalujoci: mama in vsi njegovi

obvestila

GRADITELJI, POZOR! Po zelo godni ceni izdelujem peči in boilerje za centralno ogrevanje. Za peči dajem 5-letno garancijo. Pokličite popoldne ali večer na tel. (063) 39-878! (P14-16MO)

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, iz kooperacijske rešitve, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po dnevnih cenah. Naročila sprejemamo in dajemo vse informacije: Jože Prosenik, Postilna Humeč, Dobova, tel. (0608) 67-007. (P8-6MO)

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame, stare mame, tašče, sestre in tete

ANE PIRC

po domače Šubčeve mame, iz Gornjega Križa št. 6 pri Žužemberku

se pristrčno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, podarjeno cvetje in številno spremstvo na njeni zadnji poti. Pristrčna hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 31. letu starosti zapustil naš dragi brat, stric in svak

BRANE BUKOVEC

z Uršnih sel 114

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam nesebično pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnega v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala kolektivu Dekop Osolnik Milan in Sonja, GD Uršna sela in Dobindol, DO Intererropa, OOS, govornikom za poslovilne besede, pevcem z Ruperč Vrha ter gospodu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Mnogo prezgodaj nas je v 29. letu starosti zapustil dragi sin, očka in brat

ROMAN POŽUN

iz Sevnice

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, izrazili sožalje, darovali cvetje ter pokojnika pospremili do preranega groba. Še posebej se zahvaljujemo Gasilskemu društvu Sevnica, godbi ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu starosti je po dolgotrajni bolezni za vedno zaspal naš dragi mož, oče, stari oče, praded, brat in stric

FRANC MAUSER

borec Gubčeve brigade z Laz 5

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno pa sosedom in vaščanom, ki so nam v težkih trenutkih žalosti veliko pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Iskrena hvala kolektivu ŽG — Sekciji za vleko vlakov, ZCD DSSS, obema govornikom za besede slovesa in pevskemu zboru z Ruperč Vrha. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Zapustila nas je naša draga

MARIJA DROBNE

iz Gabrja 97

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali. Vsem, ki ste našo Marijo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, pevcem in gospodu župniku za lepo opravljen obred — še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je zapustila draga žena, sestra in teta

MIMICA PIRKOVIČ-HENIGMANOVA

iz Metlike

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč in izraženo sožalje ter darovano cvetje. Posebna hvala tovarišici Sonji Omrzel in tov. Ivanu Želetu za besede slovesa.

Žalujoci: mož Zvonko in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po kratkotrajni težki bolezni me je mnogo prezgodaj v 43. letu starosti zapustil dragi, nad vse ljubljeni mož

VID OBRČ

iz Ivan Doła 4

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim vaščanom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč, izraženo sožalje, podarjeno cvetje ter tako številno spremstvo na njegovi prerani zadnji poti. Posebej se zahvaljujem osebju ZD Krško, bolniškemu osebju internega oddelka bolnišnice v Novem mestu za nego in lajšanje bolečin, obema govornikom za poslovilne besede, avtoprevoznikom za zadnji pozdrav s sirenam, gospodu župniku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Vsem, ki ste mi kakorkoli pomagali in z mano sočustvovali, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Jožica in ostalo sorodstvo

Ljubil si naravo, dom in zemljo, tria jokala bo, ko tebe v vinograd več ne bo.

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

ANTON SAŽE

Gor. Karteljevo 10

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Hvala govornikom za tople poslovilne besede, pevskemu zboru in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

Leto dni je že minilo, kar med nami več te ni, a te nismo pozabili, v srcih še spomin živi. V srcu žene, v srcu sina ti prisoten si vsak dan, v mislih si še vedno z nama, si v grobu sam.

V SPOMIN

MARJAN CIRNSKI

Hvala vsem, ki ga ne boste nikoli pozabili.

Žalujoci: žena Andreja, sin Timotej ter ostali iz Stopič

Kakor hitro spolzi solza mila, tako naglo te smrt je od nas zvalila, da ni bilo časa niti za slovo in zahvalo, s katero bi se oddolžili za tvojo skrb.

ZAHVALA

V 51. letu starosti nas je mnogo prezgodaj in nepričakovano zapustila naša draga žena, mama in stara mama

ANA METELKO

Groblje 12

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in vaščanom, ki so nam pomagali, nam v težkih trenutkih stali ob strani in pokojni darovali toliko cvetja ter jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom Jurečičevim in Lekšetovim, Iskri Hipot Sentjerne, zasebnemu obrtniku Abramcu, obrtniku Jožetu Brudarju in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: mož Milan, sinovi Martin, Jernej, Štefan ter hčerke Danica in Marija z družinami

Ni življenje največ! Več je lepo življenje in za lepim življenjem lepa smrt. Največ pa je: za lepo smrtjo še lepše življenje.

Ksaver Meško ZAHVALA

Ob smrti naše drage sestre

VERE ŠTEKAR

Nad mlini 42, Novo mesto

se iskreno zahvaljujemo za zdravljenje dr. Vodnikovi in zdravstvenemu osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani, dr. Kresetovi in dr. Humerjevi še posebno za lajšanje trpljenja v času bolezni in vsestransko nesebično pomoč. Gospodu p. Felicijanu se zahvaljujemo za tople besede ob slovesu, za lep pogrebni obred in spremstvo na zadnji poti pa tudi dekanu g. Mežanu. Naša posebna zahvala velja Mimici za vsakodneвне obiske in prinašanje duhovne tolažbe. Prijateljicam, znancem, sosedom in sostanovalcem bloka, vsem, ki ste pokojno imeli radi, jo obiskovali, se od nje poslovili, ji darovali cvetje in lučke in jo v velikem številu spremili na njeni zadnji poti, nam izrazili sožalje in nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, naša iskrena zahvala!

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

VANDA KOSTEVC-ZORKO

terih je ustrezna znanja pridobila na podiplomskem študiju v Ljubljani.

Ceprav je po rojstvu Brežičanka, jo je vendarle vleklo v večjo bolnišnico. Na obrobju je namreč zelo malo možnosti za strokovno delo, s katerim bi zdravniki lahko prispevali k napredku znanosti. Dejstvo, da je domačinka in še ženska povrh, ji je po svoje tudi otežilo uveljavljanje v poklicu. Kljub vsemu pa je spoznala, da je tudi v manjših bolnišnicah veliko pomembnega dela. Svojemu skromnemu, tako pravi ona, prispevku k znanosti pa se ni hotela odpovedati. Sodelovala je pri pisanju knjige o diabetikih, nastopala s svojimi prispevki na seminarjih in se vključila v multicentrične analize v Sloveniji. Veseli jo, da v brežiški bolnišnici podpirajo tudi tako delo.

»Medicina danes ni več nobena skrivnost in zgodilo se je že, da me je bolnik opozoril na kakšen doživetje v tujini,« pravi Zorkova. Za svoje bolnike si vzame čas, kar verjame, da je uspeh zdravljenja odvisen od pravnih stikov in od tega, če zdravnik doseže, da mu bolnik zaupa. Tudi alternativne medicine ne odklanja, čeprav je ne pozna. Prepričana je, da bi ji morali dodeliti ustrezno mesto v medicini, kot so že storili drugod. Bolnikom prislusne in jim verjame, da jim alternativni načini zdravljenja, kot je na primer akupunktura, pomagajo. Tudi s tem si pridobi njihovo zaupanje.

»Vem, da mora naše delo ostati čim bolj v ozadju, kajti bolniki imajo radi svoje zdravnike samo zase. Toda interese zdravstva je potrebno uveljavljati in pri mnogih odločitvah mora tudi naša stroka reči svoje,« pravi dr. Zorkova, in ker to tudi verjame, se je odločila za javno delo v zdravstvu. Svoj poklic je počasi spoznavala, vendar prizna, da ni vedela, za kaj vse bo prikrašana v prostem času in kako bo prizadeta njena družina. Kljub vsemu pa se ji to ne zdi tako velika cena, da bi se zaradi nje odpovedala svojemu poklicu.

B. DUŠIČ

Že kot brežiška gimnazijka je dr. Vanda Kostevc-Zorko imela rada naravoslovne predmete, kakršna sta biologija in kemija, zato odločitev za študij medicine ni bila težka. V letu 1963 si je začela nabitirati znanje na zagrebški medicinski fakulteti, kjer je pozneje tudi diplomirala. Pripravniki staž je opravljala v domači bolnišnici in se nato specializirala v interni medicini.

Morda ji je usoda naklonila srečne okoliščine, ki so jo spodbujale v iskanju vedno novih in novih znanj, gotovo pa je tudi v njej sami nekaj, kar ji ne da miru. Dobro ve, da mora slediti razvoju medicine, če hoče pomagati bolnikom. Redno prebira strokovno literaturo in se zaradi tega izpopolnjuje tudi v tujem jeziku. Z veseljem se udeležuje seminarjev, saj, kot sama pravi, iz vsakega, tudi nepomembnega predavanja lahko izlušči marsikaj novega in koristnega.

Dr. Vanda Kostevc-Zorko je v Zagrebu končala tudi podiplomski študij iz diabetologije, kajti interni oddelek v brežiški bolnišnici se je vse bolj delil na ožja področja. Z novim znanjem je lahko prevzela diabetični dispanzer v domači bolnišnici, ob tem pa se je ukvarjala tudi s kardiologijo in še s hospitalnimi infekcijami, o ka-

Jožica Županec

Železničar je bil že njen dedek

15. april po spominu Jožice Županec s postaje Mokronog — Z veseljem

PUŠČAVA — »Ta praznik ni več tisto, kar je bil včasih, ko sem še hodila v šolo. Takrat je bilo na ta dan nekako bolj slovesno. Tako bi bilo lahko tudi še danes, morda bi za praznik okrasili vlake, postaje bi bile lahko bolj urejene,« razmišlja o 15. aprilu, dnevu železničarjev Jožica Županec. Dela kot vlakovski odpravnik na PTO Mokronog, kot se njeni službi reče v strokovnem in stanovskem železničarskem jeziku. Slučajni obiskovalec pa bi jo imenoval kar šef postaje, saj drugega uslužbenca na mokronoški železniški postaji v Puščavi ni videti; sama pravi, da je šef postaje v Trebnjem, ker je Trebnje Mokronogu v tem pogledu nadrejeno mesto.

Po transportno-komercialni in prometni šoli je Županecova delala kot pripravnica v Brestanici in po tistem v Pučju in Novem mestu. »Mislim, da bom kar ostala tu,« pravi o sedanjem delovnem mestu, čeprav dodaja, da bi ji bila vseh tudi malo večja in bolj prometna postaja. Sicer je že puščavska postaja kar živahna, res pa je, da največ zaradi razigranega telefonskega zvonca, ki ves čas nekaj navjaja, odjavlja in sploh sporoča v simboličnem jeziku, kaj se dogaja na tirih, za kar mora skrbeti Županecova. Dela pa ne manjka niti na taki postaji, kakor je mokronoška, saj imajo železničarske delovne knjige obilo koticov za vpis raznovrstnih podatkov o gibanju vlakov. Najbrž pa ga opravlja z veseljem in rada, kakor ima rada vlake in potovanje z njimi. Sicer pa ni nič čudnega, če ji je železnica vseh: oče in stari oče sta bila železničarja.

L. M.

Dvanajst plemenitih ljubljencev

V Lajkovičevem hlevu v Črešnjicah samo konji hladnokrvne pasme — Posvečeni se jim vsa družina, toda delo ni plačano — Slaba cena žrebet

ČREŠNICE — Užitek je stopiti v konjski hlev Lajkovičeve kmetije, saj je tako, kot bi prišel v Lipico. Vse je čisto, konji negovani in gospodar za prijazno besedo dobi poljubček od vsake kobile posebej, pa še predno desno nogo mu dviga v pozdrav. Franc Lajkovič pravi, da je za vzgojo žrebca najpomembnejši prvi teden, zato se že drugi dan po rojstvu začne igrati z njim. Potem pe se pozabiti na stalno obnavljanje. Žal mu je, da se ne more posvetiti samo konjem, saj bi sicer delal čudeže, o tem je trdno prepričan.

Pri njih doma so vedno imeli po par konj in oče je s furami preživljal številno družino. Franc je eden od desetih otrok, ki doma nadaljuje tradicijo, vendar nima dovolj zemlje, zato se je moral zaposeliti. V Kovinarski je bil 15 let šofer. Zdaj pa dela kot ključavničar, odkar so ukiniteli vozni park.

TRIJE VLOMI

KOČEVJE — Neznani storilec je 1. aprila ponoči vlomil v novo stavbo v Stari Cerkvi, kjer imajo prostore pošta, mesnica in trgovina. Vlomil je kar vse troje kovinskih vrat, ki vodijo v omenjene lokale. Na pošti je vlomil še v železno blagajno in odnesel 58.000 din. V trgovini je odnesel iz blagajne 1.500 din, nato pa še več suhomesnatih proizvodov in cigaret. Iz mesnice ni odnesel nič. Skupno je bilo ukradenega za 80.000 din, škoda na objektu in oprepi pa še ni dokončno ocenjena.

STEKLI JAZBEC

KOČEVJE — V predvolilnem boju so nekateri že čisto pobesneli, kar je opaziti tudi pri živalih. Jazbeca, ki je kazal znake napadalnosti, je lovec na območju Posstva Snežnik Kočevske Reka pobil 3. marca s kolom. 5. marca ga je prevzela veterinarska služba in predala Institutu za mikrobiologijo in parazitologijo v Ljubljani, ki je nato ugotovil, da je bila žival stekla.

lja konj večkrat obide maloduše, da najraje vse skupaj razproda. Takrat pa seže vmes žena in ga pregovori, ker tudi ona iz družine, kjer so imeli vedno konje pri hiši. Rada dela z njimi; včasih je z velikim veseljem jezдила na njih, ko da se z njo ni mogel kdorsibodi. Dvokler Lajkovičevim breplačno odstopi košnjo vodstvo cerkljanskega letališča bo najbrž vztrajal kljub občasnim težavam. Samo upanje, da se bodo tudi konjerejo začeli boljše časi, jih vse skupaj držijo pokonci. Njihova želja je, da žrebičke prodajali rejcem, ne v klavir.

co, ker se jim veliko posvečajo in jim vzgajajo. J. TEPPEL

NEZGODA OB ŽAGI

STRAŽA — 6. aprila ob 16.35 je prišlo v stražem Novolesu, točneje v obratu za pripravo surovini, do delovne nezgode, kateri se je hujše ranila 30-letna Ana Davidovič s Sel. Slednja je tisto popoldne navdušila pri mentorici Klari Kos že preskoraj 20 let. Z njeno pomočjo je tudi strokovno izobrazila in dobila diplomo iz Japonske. Udeležila se je številnih tekmovanj in pripravila veliko razstav. Pri Bebi živijo cvetlice skupaj s staro drevesno korenino, v pletenem peharju, z vinsko trto kajti ravna se po načelu, da se mora cvetjati v sozvočje s tipiko kraja. Na Japonskem je ikobana umetnost, tečaj ikobane pa je pogoj za poroko. To, kar bo Murnov pokazala udeležencem tečaja, so barvne kompozicije, aranžmaji z malo cvetjnih zharmonija cvetlice z vazo. Vsi, ki jih zanima, lahko dobijo vse dodatne informacije na Otočcu, kjer sprotajamo tudi prijave.

KAKO NAJ V STANOVANJU ZAŽIVIMO ROŽE

OTOČEC — V Gami hotelu bo 19. in 20. aprila ob 17. do 18.30 tečaj, ki ga bo vodila strokovnjakinja, Novomeščanka Beba Murn. Beba se je za urejanje cvetlic navdušila pri mentorici Klari Kos že preskoraj 20 let. Z njeno pomočjo je tudi strokovno izobrazila in dobila diplomo iz Japonske. Udeležila se je številnih tekmovanj in pripravila veliko razstav. Pri Bebi živijo cvetlice skupaj s staro drevesno korenino, v pletenem peharju, z vinsko trto kajti ravna se po načelu, da se mora cvetjati v sozvočje s tipiko kraja. Na Japonskem je ikobana umetnost, tečaj ikobane pa je pogoj za poroko. To, kar bo Murnov pokazala udeležencem tečaja, so barvne kompozicije, aranžmaji z malo cvetjnih zharmonija cvetlice z vazo. Vsi, ki jih zanima, lahko dobijo vse dodatne informacije na Otočcu, kjer sprotajamo tudi prijave.

L. Š.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Detektivka z bralcem, ki se mu je ali pa morda ni zgodila krivica — V bistvu gre za več kot 470 din — Bela cerkev, smeti in Komunalna

NOVO MESTO — Poslušanje pritožb, predlogov, pohval in graj bralec Dolenjskega lista je včasih lahko kar razburljivo, še zlasti, ko se srečamo s primeri, ki bi zaslužili detektivsko obravnavo. Novinarji slednje seveda nismo, vendar se trudimo, da bi se resnici vsaj približali.

Minuli teden nas je klical možak (ljubeznivo nam je natrosil vse svoje podatke, imamo jih tudi zapisane). Njegova zgodba pa je naslednja: Od novomeškega sodišča za prekrške je dobil obvestilo, da je 11. januarja letos v Novem mestu nepravilno parkiral in da mora, ker je pač prekršil zakon, plačati 470 din kazni. Poanta zgodbe je v tem, da tisti, ki je klical, nima in ni nikoli imel avta, prav tako ne voznškega dovoljenja, povrh vsega pa je še invalid na berglah. Taka krivica razneži še tako trdo novinarsko srce. Vendar je v takšnem srcu tudi skrit kotiček z napisom »Pred uporabo dobro pretresi!« Pokličali smo milico, kar inšpektorja, da bi bolj zalego.

Bil je vlijuden, vendar tudi stvaren: »Računalnik se ne more zmotiti, številka avtomobila vedno pokaže na pravega oziroma zadnjega lastnika avtomobila. Miličniki si ne izmišljujejo številka

napačno parkiranih avtomobilov, saj imajo več kot dovolj resničnih. Pravite, da je možak invalid. Kaj pa, če je komu odstopil pravico do uvoza ali nakupa avta na temelju ugodnosti, ki jih imajo invalidi? Iz ljubeznivosti ali za denar? Vsi če je kdo to njegovo pravico izkoristil brez njegove vednosti? Bodite previdni, pokličite možaka nazaj in ga poberjate o tem!«

Ali zdaj veste, zakaj ta zgodba nima junaka z imenom in priimkom? Zato, da ne bi nekoga spravil v zadrego. Nismo klicali nazaj, vendar je naš bralec vseeno dobil odgovor. Če je zadržno prepričan, da mu ne more nihče očitati ničesar od tistega, kar je povedal inšpektor, naj stopi k sodniku za prekrške. Zadevo bodo gotovo razknjižili v njegovo zadovoljstvo. Če ni tako, naj se pogovori s tistim, ki se vozi z avtom, ki je pravzaprav njegov. Ali pa naj stopi na upravo za notranje zadeve, ki bo zlahka ugotovila, kdo si je samovoljno prisvojil njegovo pravico.

Nato je bilo neznansko pozivov, vsi so hoteli naslov »tistega Željka, ki vse pozdravi«. Naslov bomo posredovali z dopisnico, tukaj pa pripominjamo, da lahko popotovanja k čudodelnikom prinesejo veliko žalosti in razočaranja.

Gospodično srednješolko, ki se ji zdi, da dobiva premajhno štipendijo za prav dober uspeh, obveščamo, da nam je dala premalo podatkov za točen odgovor. Njen pravi naslov je Zavod za šolstvo v Novem mestu, kjer bodo gotovo vedeli, katera številka je prava ali pa vsaj to, kam naj se obrne, da jo bo zvedela. Molččnosti ji ne zamerimo: če podjetje, ki jo štipendira, zve za njen pravičnejše nakane, se lahko zgodi marsikaj. Pri nas so na cesti doktorji znanosti, kaj šele diplomirani srednješolci.

Še klic iz krajevne skupnosti Bela Cerkev. Lepo se je predstavil, vendar ga radi zaščitimo pred nevednostmi. Posameznikom iz Kronovega namreč najbrž upravičeno očita, da bo moral dočeti plinod, ker pač ne dovolijo, da bi šel po njihovi zemlji, kar dvakrat po zraku prečkati bodočo avtomobilsko cesto. Poleg tega bo speljal blizu stanovanjskih hiš, namesto — če bi bila razumevanje in sloga — pod zemljo in po najkrajši poti. Druga njegova pripomba pa leti na novomeško Komunalno. V KS Bela Cerkev je veliko kmetov. Ker na

kmetijah menda ni neuporabnih odpadkov, jih večina ni podpisala pogodbe o odvozu smeti. Kljub temu so dobili položnice oziroma opomine pred tožbo. Upamo, da Komunalna ima strokovnjake, ki bodo znali odgovoriti na to ne preveč zapleteno vprašanje, poleg tega se najbrž ne tiče same Bele Cerkve.

M. B.

ZAHVALA ZA SODELOVANJE — Varovanci delavnic pod posebnimi pogoji so se s pisanicami in peharčki zahvalili za sodelovanje na prireditvi »Srce srcu« znanim Slovenkam (na fotografiji) in direktorjem ter vsem nastopajočim. Denar od vstopnic bodo v delavnicah še kako koristno porabili. (Foto: M. B.-J.)

kozerija

ŠKODA, DA NISI BIL ZAPRT

— Ate, kajne, da je bil tovariš Tito večkrat v arestu?
— Bil je, da.
— Tovariš Edvard Kardelj tudi, kajne?
— Tako piše v knjigah.
— Kaj pa tovariš Moša Pijade?
— Menda je bil zaprt kar večkrat.
— So dali kdaj v keho tudi Kočo Popoviča?
— Ne vem, verjetno pa je bil kdaj zaprt.
— Tudi gospoda Pučnika so dali v keho, pravi naša tovarišica.

— Če učiteljica tako trdi, bo že res.
— Na hladnem pa je bil tudi Janša.
— Bil je, in to pred kratkim.
— Kaj pa tovarišica Pepca Kardelj?
— Najverjetneje je tudi ona že videla zapor od znotraj.
— Pa naš tovariš Županec?
— Zanj vem, da je sedel dve leti.
— Pa tovariš Rdečnik?
— Tudi njega so imeli nekaj časa na hladnem.

— Je bil za zapahi tudi tovariš Puškič?
— Po gostilnah se hvali, da večkrat. Trdi celo, da je predsedal več časa za zapahi kot v gozdu.
— Zanima me, če so dali kdaj pod ključ tovariša Sindikalčiča.
— V novi Jugoslaviji — ne. Je pa v stari Jugoslaviji predsedal pol mladosti v temnici.
— Teta Zofka trdi, da je tovariš Sezedeljčev tako blede v obraz samo zato, ker je bil dolga leta pod ključem.

— Teta Zofka je najboljšje obveščena ženska v Repičevi dragi, to veš. Torej ji lahko verjameš.
— Tovariš Foteljčič tudi ne slovi po rdečici na obrazu, ate.
— Tovariš Foteljčič je dobil v zaporih, po katerih so ga vlačili, čir na želodcu, zato je videti tako slab.
— Ima tovariš Komolčič tudi čir na želodcu?
— Ne, je pa prebolel jetiko, ki jo je staknil v enem od jugo zaporov.
— Ate, si bil ti kdaj zaprt?
— Nisem.
— Škoda. Nikoli se ne bom mogel hvaliti pred drugimi otroki, da je moj oče visok politični funkcionar.
TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislusnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislusnil.

Studio D in Dolenjskega lista

Lestvica narodnozabavne glasbe

Studio D in Dolenjskega lista

Žreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice BOZIDARJU BREZNIKARJU iz Stare Bučke pri Škocjanu. Nagrajencu čestitamo. Lestvica najbolj priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je za ta teden z eno novostjo takšna:

- (2) Haha, Košir se še ne da — AVSENIK
- (1) Kakor sedaj cvetel bo maj — ANSAMBEL F. MIHELČA
- (6) Ko je praznovanje — ANSAMBEL M. KLINCA
- (9) Zenu in nevesti — MARIBORSKI KVINTET
- (3) Dolenjski kaveljci — ANSAMBEL I. PUGLIJA
- (10) Raj pod Triglavom — ANSAMBEL L. SLAKA
- (7) Vzcvetele so veje jasmina — DOLENJSKI FANTJE
- (8) Jasmin — SPOMIN
- (7) Pa prišel je dan poroke — ANSAMBEL V. PETRIČA
- (—) Bela krajina — KVINTET KRES

Predlog za prihodnji teden: S pesmijo na ustih — ANSAMBEL SLOVENIJA

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto